

Politechnika Śląska

Stulecie tradycji Instytutu Techniki Ciepłej

1904-2004

**POLITECHNIKA ŚLĄSKA
W GLIWICACH**

Stulecie tradycji
INSTYTUTU
TECHNIKI CIEPLNEJ
(1904 – 2004)

GLIWICE, 2004

Zebrał i opracował

Dr inż. Józef SZYMCZYK

Konsultacje i uzupełnienia

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK

Skanowanie zdjęć i projekt okładki

Dr inż. Gabriel WĘCEL

Redakcja techniczna, skład:

Dr inż. Józef SZYMCZK

ISBN 83-918727-4-2

Spis treści

Przedmowa	4
Lwów –Genius Loci. Nieformalna stolica Polski w latach 1860 - 1914	8
Historia Politechniki Lwowskiej (1844 – 1946)	18
-Początki szkół technicznych w Europie	18
-Akademia Techniczna we Lwowie (1844 – 1877)	19
-Szkola Politechniczna we Lwowie (1877-1918)	24
-Politechnika we Lwowie (1918 –1939)	27
-Politechnika Lwowska w czasie okupacji (1939 - 1946)	44
Lwowskie tradycje termodynamiki i energetyki cieplnej (1904-1946)	54
-Wydział Mechaniczny Politechniki we Lwowie	54
-Katedra Teorii Maszyn Ciepłych	57
-Katedra Pomiarów Maszynowych	71
-Katedra Budowy Silników Tłokowych	84
-Katedra Budowy Turbin Parowych	86
Krótki opis prawie 60 lat historii Politechniki Śląskiej	89
Śląskie tradycje Instytutu Techniki Ciepłej	105
33 lata historii instytutu techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Kalendarium	121
Sylwetki dyrektorów Instytutu Techniki Ciepłej	219
-Prof. zw. dr inż. Jan SZARGUT	219
-Prof. zw. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK	226
Dane o działalności naukowej i wydawniczej	231
-Wykaz habilitacji w latach 1917-2004	231
-Wykaz doktoratów w latach 1910 – 2004	233
-Tematy prac doktorskich obronionych w latach 1910 – 2004	237
-Książki wydane w latach 1913 - 2003	244
-Podręczniki akademickie wydane w latach 1947 -2001	248
Profesorowie Politechniki Śląskiej	253
Doktorzy nauk technicznych ITC	252
Skład osobowy Instytutu Techniki Ciepłej (09. 06. 2001)	259
Materiały źródłowe	263

Przedmowa

W roku 2004 Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej obchodzi rocznicę stulecia swojej tradycji. W roku 1904 bowiem w Szkole Politechnicznej we Lwowie powstała Katedra Teorii Maszyn Ciepłych, której kierownictwo objął **profesor Tadeusz FIEDLER**, a w latach 1929-34 opiekował się nią **profesor Roman WITKIEWICZ**. Ciągłość tradycji między Politechniką Lwowską i Politechniką Śląską zawdzięcza Instytut **profesorowi Stanisława OCHEŃDUSZKO**. W roku 1934 prof. OCHEŃDUSZKO objął kierownictwo Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej i sprawował je (za wyjątkiem początków okupacji niemieckiej) do roku 1946. W tym roku opuścił Lwów i przybył na Śląsk. W Gliwicach w Politechnice Śląskiej zorganizował od podstaw Katedrę Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej i kierował nią do roku 1969.

Tradycje lwowskiej termodynamiki zostały przeniesiona także do Politechniki Wrocławskiej i do innych uczelni w Polsce. We Wrocławiu prof. OCHEŃDUSZKO również zorganizował Katedrę Teorii Maszyn Ciepłych i w latach 1947-1950 był jej kierownikiem. Termodynamicy wrocławscy uważają prof. OCHEŃDUSZKĘ za jednego z głównych organizatorów Wydziału Mechaniczno-Energetycznego, który działa do dnia dzisiejszego w Politechnice Wrocławskiej. Po wojnie Katedra Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej wspomagała inne uczelnie techniczne w Polsce. Prof. Witold OKOŁO-KUŁAK w latach 1950-1953 kierował Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Gdańskiej, którą wcześniej zorganizował prof. Wiktor WIŚNIEWSKI, też były pracownik katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej.

Imponująca była liczba wybitnych uczniów **Profesora Tadeusza FIEDLERA i Profesora Romana WITKIEWICZA**, którzy po obu wojnach światowych zajmowali stanowiska profesorów w polskich uczelniach (Bohdan STEFANOWSKI – Politechnika Warszawska i Politechnika Łódzka, Stanisław CHRZANOWSKI i Stanisław STEINDEL – Politechnika Krakowska, Jan BOOSCH i Witold ROSNER – Politechnika Gdańska, Kazimierz SULIMASZAWŁOWSKI – Politechnika Śląska, Politechnika Krakowska, Politechnika Wrocławska i Akademia Górniczo-Hutnicza, Eliasz ZIELSKI i Fryderyk STAUB – Politechnika Śląska, Zbigniew WERNICKI – Politechnika Śląska i Politechnika Częstochowska, Wiktor WIŚNIEWSKI – Politechnika Gdańska i Politechnika Wrocławska, Zdzisław ZIÓLKOWSKI – Politechnika Wrocławska, prof. Stanisław OCHEŃDUSZKO – Politechnika Śląska i Wrocławska, prof. Witold OKOŁO-KUŁAK – Politechnika Gdańska, Politechnika Śląska i Politechnika Wrocławska).

W Politechnice Śląskiej oraz w innych uczelniach pracowali lub pracują dalej wychowankowie lwowskiej i śląskiej szkoły termodynamicznej prof. OCHEŃ-

DUSZKI: **prof. Witold OKOŁO-KUŁAK**- Politechnika Gdańska, Politechnika Wrocławska i Politechnika Śląska, **prof. Jan SZARGUT** – Politechnika Śląska, **prof. Czesław GRACZYK** – Politechnika Śląska, **prof. Jan SENTEK** – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie i Politechnika Krakowska, **prof. Ludwik MILLER** – Politechnika Śląska., **prof. Józef FOLWARCZNY** – Politechnika Śląska., **prof. Zbigniew PIETRZYK** – Politechnika Śląska i Politechnika Krakowska, **prof. Stanisław DAWIDOWICZ** – Politechnika Częstochowska i AGH, **prof. Stanisław Jerzy GDULA** – Politechnika Śląska i Politechnika Łódzka, **prof. Tadeusz BES** – Politechnika Szczecińska i Wyższa Szkoła Wojskowa w Hamburgu, **prof. Józef PIENTKA** – Politechnika Poznańska. i **prof. Jerzy TOMECZEK** – Politechnika Śląska.

Kontynuatorem tradycji lwowskiej i śląskiej szkoły termodynamiki był i dalej pozostaje **prof. Jan SZARGUT**. Jego badania z dziedziny analizy egzergetycznej w latach 60-tych i 70-tych wyprzedziły badania światowe. Profesor był prekursorem zastosowania rachunku wyrównawczego w technice cieplnej. Zainspirował badania systemowe w energetyce przemysłowej oraz zastosowanie metod numerycznych w przepływie ciepła. Jest niekwestionowanym liderem polskiej szkoły energetyki cieplnej. Do Jego wychowanków należą: **prof. Zygmunt KOLENDA** – AGH, **prof. Teresa STYRYLSKA** i **prof. Kazimierz MACZEK** – Politechnika Krakowska, **profesorowie Edward KOSTOWSKI, Andrzej ZIĘBIK i Janusz WANDRASZ** – Politechnika Śląska oraz **doc. Antoni GUZIK** – Politechnika Opolska.

Wydawnictwo niniejsze jest poświęcone stuletniej tradycji Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Pierwszą, krótką część niniejszej pracy poświęcono historii Lwowa w latach 1860-1914, który nazywany jest „drugim złotym wiekiem” tego niezwykłego miasta. Bez zrozumienia tego co działo się wtedy we Lwowie, trudno cokolwiek zrozumieć z historii Polski w tym czasie i w drugiej Rzeczypospolitej, a również i obecnie.

Oto co pisze (są to wybrane fragmenty) na temat Lwowa ks. Mieczysław MALIŃSKI autor wspomnień w albumie pt. *Kresy: Lwów był ważnym miastem mojego dzieciństwa. Choć bronilem Krakowa przed lwowskimi kuzynami i kuzynkami, które upierały się, że Lwów jest najpiękniejszym miastem na świecie, a w Polsce to już na pewno najpiękniejszym, na pewno piękniejszym od Krakowa, musiałem przyznać, że Lwów ma takie osobliwości i cuda, których w Krakowie nie ma. Co takiego miał Lwów? Można powiedzieć niepowtarzalną atmosferę. A przy tym, choćby parki. Na przykład park Kilińskiego czy Jezuicki. Urozmaicony krajobraz parku i atrakcyjnie prowadzona roślinność powodowały, że należał on do najpiękniejszych w Europie. To miasto tonęło w zieleni, zieleń na wysokim Zamku, na kopcu Unii Lubelskiej, dużo zieleni u mojego wujka na Pohulance.*

We Lwowie, w przeciwieństwie nawet do Krakowa, zawsze była radość. Jego mieszkańcy byli roześmiani. Do dziś nie wiem, na czym to polegało. Przecież nie wszyscy ludzie śmiali się, ale ta radość unosiła się nad miastem. Radość na ulicach, po domach i po kościołach.

We Lwowie nikogo nie gorszyło to, że ktoś jest Żydem czy Ormianinem. Nikogo nie gorszyło, że ktoś jest katolikiem obrządku bizantyjskiego czy łacinnikiem. W tym mieście panowała wielka tolerancja. Ta tolerancja była sposobem na życie. Każdy do każdego zwracał się z należyтым szacunkiem. I trwała wymiana.

W tej atmosferze działały się we Lwowie, w latach 1860-1914, rzeczy wielkie. Drugi „złoty wiek Lwowa” budowali wspólnie: Polacy, Ukraińcy, Żydzi, Ormianie, Niemcy i przedstawiciele innych narodowości. Obywatele Lwowa po otrzymaniu w roku 1860 wolności osobistej, wolności prasy, wyznania, nauczania i stowarzyszeń, mogli żyć i rozwijać się według własnych przekonań. Nie ulega jednak wątpliwości, że grupą dominującą w organizacji życia we Lwowie byli Polacy. Od sześciuset lat budowali to miasto i starali się by żyło się w nim coraz lepiej i żeby było coraz piękniejsze.

Lwów spełniał w tym czasie wyjątkową rolę w historii: pełnił rolę nieformalnej i nieoficjalnej stolicy Polski. *Stał się ostoją polskiego ruchu narodowego, tradycji, nauki i kultury polskiej, głównym ogniskiem ruchu niepodległościowego. Stał się prawdziwym sercem i mózgiem Polski – reprezentantem aspiracji i potrzeb społeczeństwa polskiego. Stąd wyszło nowe pokolenie, które miało wziąć czynny udział w budowie państwa polskiego [10].*

W następnym rozdziale tej pracy opisano krótko 102 lata istnienia Politechniki Lwowskiej, jedynej polskiej uczelni technicznej, która bez większych przerw przetrwała ponad wiek w tych burzliwych czasach. Nie jest to kalendarium trwania Politechniki Lwowskiej, ale zwrócenie uwagi na wybitnych ludzi i na te zjawiska, które zadecydowały, że prawie z niczego stworzono Uczelnię o randze europejskiej. Wzory organizacyjne i metody dydaktyczne wypracowywane w Politechnice we Lwowie, przyjmowano z wpływem czasu w szkolnictwie wyższym całego cesarstwa austriacko-węgierskiego. Bez Politechniki Lwowskiej trudno sobie wyobrazić rozwój wyższego szkolnictwa technicznego w Polsce, po obu wojnach światowych.

Szeroko rozumiana problematyka energetyczna była związana z **Wydziałem Mechanicznym Politechniki Lwowskiej**, a konkretnie z **Oddziałem Maszynowym**, gdzie funkcjonowały takie katedry jak: Teorii Maszyn Ciepłych, Pomiarów Maszynowych, Budowy Silników Tłokowych, Budowy Turbin Parowych i Turbo-kompresorów oraz Budowy Pomp i Silników Wodnych. W kolejnym rozdziale tego opracowania szerzej omówiono działalność Katedry Teorii Maszyn Ciepłych i Katedry Pomiarów Maszynowych w Politechnice Lwowskiej. Szczególną rolę odgrywał tu **prof. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ** – kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych i Laboratorium Maszynowego, który w latach 1929-1934

miarów Maszynowych i Laboratorium Maszynowego, który w latach 1929-1934 opiekował się Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych. Pracował i tworzył nieustannie, skupiając wokół siebie grono uzdolnionych uczniów, umiał ich zachęcić do pracy twórczej. Stworzył własną szkołę naukową. Imponująca jest liczba wybitnych uczniów Profesora, którzy po II wojnie światowej zajmowali stanowiska profesorów w polskich uczelniach. Bogactwo tematyczne, skala i ciężar gatunkowy zagadnień naukowo-badawczych opracowywanych w Katedrze Pomiarów Maszynowych i w Laboratorium Maszynowym sprawiały, że dorównywały one osiągnięciom najlepszych instytutów naukowych na świecie.

Pisząc o stuleciu tradycji Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej i zamieszczając krótką historię Politechniki Lwowskiej, trudno było nie zamieścić bardzo krótkiej historii Politechniki Śląskiej, która w całości kontynuuje tradycje Politechniki Lwowskiej. Nie tylko profesorowie ale i młodszy pracownicy nauki, studenci i pracownicy administracyjni Politechniki Lwowskiej na początku istnienia Politechniki Śląskiej przyczynili się do jej organizacji.

W kolejnym rozdziale tej pracy opisano krótko tradycje śląskie Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej związane głównie z działalnością profesora OCHEŃDUSZKI i profesora SZARGUTA oraz współpracowników w latach 1946-1971. Dotyczy to funkcjonowania **Katedry Teorii Maszyn Ciepłych, Katedry Energetyki Ciepłej, Katedry Pomiarów Maszyn Ciepłych i Katedry Silników Spalinowych.**

W ostatnim rozdziale pracy pt. „Stulecie tradycji Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej” podano ważniejsze wydarzenia dotyczące działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Instytutu Techniki Ciepłej w latach 1971-2004.

LWÓW – GENIUS LOCI NIEFORMALNA STOLICA POLSKI W LATACH 1850 – 1914

Wielu współczesnych historyków (m. in. Stanisław HOSZOWSKI, Fryderyk PAPEE, Leszek PODHORECKI) uważa, że w latach 1850-1914 **Lwów pełnił rolę nieformalnej i nieoficjalnej stolicy Polski pod zaborami. Był głównym miastem zdolnym reprezentować Polskę. Stał się ostoją polskiego ruchu narodowego, tradycji, nauki i kultury polskiej, głównym ogniskiem ruchu niepodległościowego. Stał się prawdziwym sercem i mózgiem Polski – reprezentantem aspiracji i potrzeb społeczeństwa polskiego. Stąd wyszło nowe pokolenie, które miało wziąć czynny udział w budowie państwa polskiego** [10].

Pojęcie **GENIUS LOCI** (geniusz miejsca) w przypadku Lwowa -w wymienionym czasie- jest całkowicie usprawiedliwione. Lwów, który pod koniec XVIII wieku był prowincjonalnym dwudziestotysięcznym miasteczkiem z mało znaczącym uniwersytetem stał się w latach 1850-1914 silnym ośrodkiem politycznym, kulturalnym i naukowym, z uniwersytetem i politechniką o randze europejskiej. Powstały tu słynne szkoły naukowe: matematyczna, lekarska, filozoficzna, historyczna, muzyczna, nauk technicznych i inne. Lwów posiadał wystarczający przemysł i tradycyjne powiązania handlowe. I co najważniejsze, stanowił administracyjne centrum kraju, dysponujące własnym parlamentem i rządem (Sejm i Wydział Krajowy), które wysyłały do stolicy monarchii własnych przedstawicieli i to nie małej rangi (Alfred POTOCKI, Agenor GOŁUCHOWSKI sen. i Kazimierz BARDENI – premierzy, Franciszek SMOLKA – marszałek parlamentu, Agenor GOŁUCHOWSKI jun. – minister spraw zagranicznych i inni), broniących tam polskich interesów.

Spółeczeństwo lwowskie i galicyjskie miało świadomość swojej szczególnej sytuacji politycznej i wykorzystywało je w interesie całej Polski. We Lwowie usypało Kopiec Unii Lubelskiej. Tutaj obchodzono setną rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej. Z tej okazji zorganizowano Powszechną Wystawę Krajową i otwarto Panoramę Raclawicką (1894r). Wszystko to sprzyjało delegacjom i wycieczkom z pozostałych zaborów. Znaczna autonomia polityczna i narodowa nie przysła sama i nie za darmo. Już w roku 1790 delegacja polska przedstawiła cesarzowi Leopoldowi II życzenia społeczeństwa polskiego odnośnie sejmu, zarządzania dobrami koronnymi, wojska i języka. Wypadki historyczne (wojny napoleońskie) skomplikowały sprawę i tzw. karta leopoldyńska nie została zrealizowana. W czasie Wiosny Ludów wystosowano nowy adres do Wiednia żądając zniesienia cenzury, swobody słowa, zrównania wszystkich stanów i wyznań, zniesienia pańszczyzny,

wprowadzenia do szkół i urzędów języka polskiego, utworzenia Gwardii Narodowej. Adres ten podpisało ponad 12 000 Polaków, Ukraińców i Żydów. Wszystkie te postulaty, pod wpływem wydarzeń rewolucyjnych, zostały uwzględnione, a nawet uzyskano więcej- gubernatorem Galicji mianowano Wacława ZALEWSKIEGO pierwszego Polaka na tym stanowisku. We Lwowie utworzono Radę Narodową i zorganizowano Gwardię Narodową. Jednak w miarę uśmierzania Wiosny Ludów (m. in. w Budapeszcie i Wiedniu) zaczęto wycofywać się z poczynionych obietnic. W listopadzie roku 1848 wybuchło powstanie we Lwowie. Po starciach Gwardii Narodowej z wojskiem austriackim, Lwów został zbombardowany i wobec bardzo dużych zniszczeń niepokorne miasto skapitulowało. Zniszczony został również budynek główny Akademii Technicznej. Górę biorą tendencje lojalistyczne i hasła pracy organicznej. Aktywność patriotyczna została skierowana na inne dziedziny działalności obywatelskiej. Ożywił się przemysł, handel i rolnictwo. Odbudowano zniszczone obiekty w mieście i zbudowano wiele nowych obiektów ważnych dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego: Teatr Skarbkowski - wtedy jeden z największych w Europie, dwa duże parki, gmachy główne uniwersytetu i politechniki, gazownię miejską, straż pożarną, budynki nowo powołanej Wyższej Szkoły Rolniczej i wiele innych.

Gmach główny Politechniki Lwowskiej (stan z roku 1894)

Po Powstaniu Styczniowym Lwów przyciągał goście tych, którzy nie chcieli iść na dalszą emigrację. Wnieśli oni nowy zastrzyk w rozwój tego względnie wolnego skrawka Polski. Na Cmentarzu Łyczakowskim zapewniono kwatery po-

wstańcom styczniowym i listopadowym. Po klęskach wojennych Austrii (m. in. z Francją i Prusami) **Galicja w roku 1860 otrzymuje konstytucję, własny sejm i organ wykonawczy. Językiem urzędowym (obok niemieckiego) stał się język polski. Obywatele otrzymali wolność osobistą, wolność prasy, nauczania i stowarzyszeń.** W roku 1870 Lwów otrzymał własny samorząd. Przywrócono ulicom i placom polskie nazwy. Wiele rodzin niemieckich, czeskich, żydowskich i innych polonizowało się.

We Lwowie szybko rozwijała się gospodarka. W roku 1870 było około 2400 przedsiębiorstw przemysłowych i około 2500 handlowych, a w roku 1910 odpowiednio 4500 i 4600. Powstały banki i organizacje gospodarcze. Rozbudowano drogi i sieć kolejową. Z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej zbudowano we Lwowie elektryczną sieć tramwajową (przed Londynem, Paryżem, Wiedniem, Petersburgiem i Warszawą). To wymusiło budowę elektrowni, a ta pozwoliła na upowszechnienie w mieście oświetlenia elektrycznego i na rozbudowę sieci telefonicznej.

Wały hetmańskie (obecnie Aleja Swobody)

W kwietniu roku 1892 -po raz pierwszy- do Lwowa przybył **Stefan ŻEROMSKI**. Miasto olśniło go od pierwszego wejrzenia. Niedawno zwiedzał Wiedeń, Monachium, Pragę i odkrył ze zdumieniem europejskość tego miasta, którego nie miały ani Kraków, ani Warszawa. *Kolosalne ulice -pisał w liście do narzeczonej- wspaniałe gmachy, imponujący rozmach, w porównaniu z dziwnie ciasnym i mało-*

miasteczkowym Krakowem, nie mogącym wyleźć ze swego rynku. Lwów wykypiał ze swego rynku olbrzymią, rzucającą się naokół wspaniałą pianą.

Największe jednak zmiany wystąpiły w oświacie, kulturze i w rozwoju życia społecznego i politycznego, nie tylko Polaków, ale i Ukraińców, Żydów, Ormian oraz innych mniejszości narodowych. Ilość różnego rodzaju szkół – ludowych, średnich ogólnokształcących jak i zawodowych- przyrastała w imponującym tempie. Uczono w nich w różnych językach.

Gmach główny Uniwersytetu (dawna siedziba Sejmu Galicyjskiego)

Największą wyższą uczelnią był Uniwersytet. Po roku 1905 liczba studentów Uniwersytetu wzrosła do pięciu tysięcy. Uniwersytet posiadał znakomitą kadre naukową. Działały tu liczne szkoły naukowe: **matematyczna** (Stefan BANACH, Józef PUZYNA, Stanisław RUZIEWICZ, Waclaw SIERPIŃSKI, Hugo STE-IHAUS, Wawrzyniec ŻMURKO), **logiki** (Stanisław LEŚNIEWSKI, Jan ŁUKA-

SIEWICZ), **filozoficzna** (Kazimierz AJDUKIEWICZ, Tadeusz KOTARBIŃSKI, Władysław TATARKIEWICZ, Kazimierz TWARDOWSKI), **historyczna** (Władysław ABRAHAM, Szymon ASKENAZY, Oswald BALZER, Edward POREBOWICZ, Stanisław SMOLKA, Stanisław ZAKRZEWSKI), **geograficzna** Eugeniusz ROMER, WAŚOWICZ) **językoznawcza** (JODŁOWSKI, TASZYCKI), **chirurgiczna** (Ludwik RYDYGIER), **muzyczna** (Adolf CHYBIŃSKI, Józef CHOMIŃSKI, Jan Józef DUNICZ, ks. Hieronim FEICHT, Zofia LISSA, Stefania ŁOBACZEWSKA, Józef REISS).

Politechnika była jedyną wyższą uczelnią techniczną działającą do czasów I wojny światowej na ziemiach polskich. Posiadała również znakomitą kadrę naukową aż do roku 1946 (Stefan BANACH, Kazimierz BARTEL, Włodzimierz BURZYŃSKI, Placyd DZIWIŃSKI, Ludwik EBERMANN, Tadeusz FIEDLER, Stanisław FRYZE, Maksymilian Tytus HUBER, Włodzimierz KRUKOWSKI, Zdzisław KRYGOWSKI, Kazimierz KURATOWSKI, Antoni ŁOMNICKI, Stanisław MAZUR, Ignacy MOŚCICKI, Władysław ORLICZ, Stanisław PILAT, Jan Henryk ROSEN, Wojciech RUBINOWICZ, Stanisław RUZIEWICZ, Włodzimierz STOŻEK, Stanisław ULAM, Roman WITKIEWICZ, Wawrzyniec ŻMURKO). Z Politechniką związane są takie nazwiska jak: Władysław SIKORSKI, Eugeniusz KWIATKOWSKI, Jędrzej MORACZEWSKI, BÓR-KOMOROWSKI i Szymon WIESENTAL. W tym czasie we Lwowie powstają inne szkoły (Wyższa Szkoła Leśna, Akademia Handlowa, Wyższa Szkoła Przemysłowa, Akademia Medycyny Weterynaryjnej).

We Lwowie działało wiele znakomych bibliotek o unikalnych zbiorach: Ossolineum, Poturzycka, Baworowskich, Pawlikowskich, Uniwersytetu, Politechniki, Towarzystwa Szewczenki, Wydziału Krajowego i Rady Miejskiej. W mieście znajdowały się znakomite galerie i muzea m. in.: Lubomirskich, Dzieduszyckich, Miejskie, Szkolne, Przemysłowe, Sobieskiego, Łozińskiego i inne. Pod koniec XIX wieku we Lwowie działało około 300 stowarzyszeń i organizacji polskich oraz innych narodowości. Powstało tu pierwsze w kraju Towarzystwo Fotograficzne (1891), które urządzało wystawy i wydawało periodyk fotograficzny. W tym czasie ukazywało się w mieście 6 dzienników i około 40 periodyków.

Teatr lwowski stał się prawdziwą legendą. Wojciech BOGUSŁAWKI wystawił tu po raz pierwszy w Polsce Hamleta, a Józef ELSNER wystawił najsławniejsze opery MOZARTA oraz romantyków. Teatr Skarbkowski i Teatr Wielki ze względu na repertuar, należały do najsłynniejszych na ziemiach polskich. Na scenach lwowskich teatrów występowali m.in.: Helena MODRZEJEWSKA, Wanda SIEMASZKOWA, Irena i Ludwik SOLSCY, Karol ADWENTOWICZ. Lwów był także centrum życia muzycznego. Działała tu Filharmonia i trzy szkoły muzyczne. Tutaj komponował i nauczał sławny skrzypek Karol LIPIŃSKI, a także Karol MIKULI - uczeń CHOPINA. Tutaj kariery zaczęli także Ludomir RÓŻYCKI i Paweł KOCHAŃSKI.

Sztuki plastyczne reprezentowali m.in. Henryk RODAKOWSKI, Artur GROTTGER, Jan STYKA, Cyprian GODEBSKI, Antoni POPIEL (autor pomnika Adama MICKIEWICZA we Lwowie) i Jan Henryk ROSEN.

Kościół Dominikanów (obecnie cerkiew grecko-katolicka), uważany za najładniejszy kościół we Lwowie

Wokół Dziennika Literackiego, który był pismem lwowskich liberałów - przeciwników krakowskich stańczyków- gromadzili się tacy pisarze jak: Karol SZAJNOCHA, Władysław ŁOZIŃSKI, Adam ASNYK, Zygmunt MIŁKOWSKI, Ludwik KUBALA, Seweryn GOSZCZYŃSKI, Teofil LENARTOWICZ i inni. Jan KASPROWICZ, Władysław ORKAN i Leopold STAFF zamieszczali swoje pierwsze utwory w Kurierze Lwowskim. Czasopismo literackie Lamus drukowało utwory ŻEROMSKIEGO, WYSPIAŃKIEGO i MICIŃSKIEGO. We Lwowie tworzyły i mieszały Maria KONOPNICKA i Gabriela ZAPOLSKA, obie pochowane na Cmentarzu Łyczakowskim. I na koniec najważniejsze nazwisko literackie zwią-

zane ze Lwowem – Jan Aleksander hr. FREDRO (choć mieszkał i jest pochowany pod Lwowem, we Lwowie miał stałe mieszkanie). W wyniku twórczości i działalności tych ludzi Lwów wyrósł na czołowy ośrodek polskiego życia literackiego.

Gmach Teatru Wielkiego

Lwów był też kolebką polskiego ruchu narodowo-wyzwoleńczego. Kiedy w Szwajcarii Liga Polska ogłosiła program walki o odzyskanie niepodległości, w kraju powstał Związek Młodzieży Polskiej i Liga Narodowa. W Galicji zaczyna kształtować się polski obóz niepodległościowy. We Lwowie generałowie Władysław SIKORSKI i Tadeusz ROZWADOWSKI (późniejszy szef sztabu armii polskiej w wojnie w roku 1920 i autor planu Bitwy Warszawskiej) uczyli na kursach fachowej wiedzy wojskowej. W 1908 roku Związek Walki Czynnej tworzył Drużyny Strzeleckie. W Krakowie dowodził nimi Józef PIŁSUDSKI, a we Lwowie Władysław SIKORSKI. Latem roku 1914 liczyły one około 6500 ludzi (udział młodzieży Lwowa oceniany był na 35%). Legalnie działający skauting organizował Polskie Drużyny Strzeleckie, ludowcy Drużyny Bartoszwowe i Podhalańskie, a narodowcy Polskie Drużyny Sokole.

Pod koniec trudnych czasów I wojny światowej, patriotyczne i bohaterskie miasto musiało jeszcze raz powstać w wyniku opanowania go 31 października 1918 r. przez pułki ukraińskie. Garstka wojskowych i masa cywilów -głównie młodzieży, kobiet, a nawet dzieci, nazwanych później Orłętami- chwyciła za oręż w obronie swego miasta. O Lwów walczyli też ochotnicy z całej Polski, ale głównie z Galicji.

Na początku bez odsieczy, broni, amunicji, mundurów i żywności obrona Lwowa zakończyła się ostatecznie sukcesem, ale i hekatombą ofiar najlepszych synów i córek polskiej ziemi. Za to wszystko Lwów -jako pierwsze polskie miasto- został odznaczony w roku 1922 Krzyżem Virtuti Militari V klasy.

Kościół św. Elżbiety (obecnie cerkiew grecko-katolicka)

Pierwsza wojna światowa i jej następstwa zmieniły charakter Lwowa degradując nieformalną stolicę kraju do jednego z wielu miast wojewódzkich. Wiele instytucji i osób przeniosło się do Warszawy, która jako centrum życia politycznego i kulturalnego stwarzała lepsze warunki działania dla jednostek twórczych. Galicja dysponująca doświadczonymi kadrami we wszystkich dziedzinach administracji

państwowej, nauki, oświaty i sądownictwa zasilala, ubogie pod tym wzgledem, dzielnice zaboru rosyjskiego i pruskiego. Uniwersytety w Warszawie, Wilnie, Poznaniu i Lublinie oraz Politechnika Warszawska odradzaly sie z upadku lub powstawaly dzieki profesorom z Krakowa i ze Lwowa.

Lwów – dworzec kolejowy

Lwów jednak bronil sie przed ta niezasluzona degradacja, by zachowac w nowych warunkach swa dotychczasowa pozycje na miare swoich mozliwosci. I w wielu przypadkach udawala sie to z powodzeniem. Np. Politechnika Lwowska, ktora w latach miedzywojennych zachowala rane uczelni o poziomie europejskim, miala (decyzja wladz państwowych podjetych w polowie lat trzydziestych) stac sie podstawa do stworzenia „sily technicznej” koniecznej do zbudowania (w latach 1940-60) potegi przemyslowej i wojskowej Polski. Wiele tez innych instytucji

Lwowa -w latach międzywojennych- w różnych dziedzinach życia gospodarczego, społecznego, naukowego i kulturalnego przodowało w kraju.

Pomnik Adama MICKIEWICZA we Lwowie (zdjęcie z roku 2003)
(Z tyłu wieża katedry katolickiej pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP)

HISTORIA POLITECHNIKI LWOWSKIEJ (1844 – 1946)

Początki szkół technicznych w Europie

Pierwsze wyższe szkoły techniczne powstały w XVII wieku i miały charakter wojskowy. Słowo *inżynier* powstało w artyleryjskiej szkole w La Fere (Francja) i na początku dotyczyło specjalistów wojskowych. Pod koniec tego wieku powstają też cywilne szkoły budownictwa i architektury (w 1671 r. w Paryżu, w 1692 r. w Wiedniu). W tym czasie również na uniwersytetach powstawały katedry zajmujące się naukami opartymi na doświadczeniu. W roku 1701 w uniwersytecie w Pradze powstał pierwsza na świecie katedra inżynierii, a w innych uniwersytetach powstają katedry mechaniki, technologii i innych nauk przyrodniczych. W wieku XVIII w wielu miastach (Berlin-1705, Petersburg-1715, Wiedeń-1717 i innych) powstają uczelnie wojskowe o rozbudowanym programie technicznym. Były one wzorem dla powstających uczelni technicznych o charakterze jednokierunkowym: m.in. budowy dróg i mostów, budownictwa, górnictwa, włókiennictwa, chemii. W tym czasie na terenie Niemiec tworzone były szkoły realne (1706 r. w Halle, 1745 r. w Brunszwiku, w 1747 r. w Berlinie i w 1771 r. w Wiedniu) na poziomie średnim skierowane dla ubogiej młodzieży, uczące podstaw matematyczno-przyrodniczych, technicznych, a mniej nauk humanistycznych. Bujny rozwój tych szkół nastąpił w Europie (również w Galicji) w XVIII wieku.

Przełom w nauczaniu technicznym dokonał się we Francji. Na gruzach zniszczonych (w czasie rewolucji) uniwersytetów powstała w 1794 roku Centralna Szkoła Robót Publicznych, przemianowana rok później na **Szkołę Politechniczną**. Reprezentowała ona od razu bardzo wysoki poziom, ze względu profesorów tej szkoły. Byli to m.in.: Sadi CARNOT, Louis NAVIER, Andre AMPERE, Józef LAGRANGE, Pierre LAPLACE i Gaspard MONGE. Po Paryżu powstają kolejne politechniki: w 1806 r. w Pradze, 1815 r. w Wiedniu, w 1820 w Glasgow, w 1824 r. w Londynie, w 1825 r. w Karlsruhe, **w 1826 r. w Warszawie (przetrwała tylko do roku 1831)**, 1827 r. w Monachium i Sztokholmie, w 1828 w Dreźnie, w 1829 w Geteborgu i Kopenhadze, w 1830 r. w Cassel, w 1831 r. w Hanowerze, w 1832 r. w Stuttgarcie, w 1833 r. Augsburgu, w 1835 r. w Brunszwiku, w 1836 w Atenach i Liege, w 1837 r. w Mons, w 1838 w Darmstad, w 1842 r. w Madrycie i Delft, **1844 r. we Lwowie**. Po Lwowie powstały politechniki w Helsinkach, Zurychu, Budapeszcie, Turynie, Grazu, *Pulawach (1862-63)*, Rydze, Mediolanie, Bukareszcie, Akwizgranie, Berlinie, Kijowie, Niżnym Nowgorodzie, *Warszawie (w 1899 r. jako uczenia rosyjska, spolonizowana w roku 1915)*, Petersburgu, Brnie, Trondheim, Barcelonie, *Gdańsku (w roku 1906, polska od roku 1945)*, we Wrocławiu (w

roku 1910, polska od roku 1945), Timissoarze, Jassach, Bratysławie i innych miastach.

Dyscypliny techniczne rozwijały się też na uniwersytetach europejskich. Niektóre z nich organizowały tylko katedry dyscyplin technicznych, a inne uniwersyteckie wydziały nauk inżynierskich (np. Cambridge, Gandawa, Bruksela, Belgrad, Zagrzeb). Z drugiej strony niektóre politechniki dążyły do zrównania ich w prawach z uniwersytetami i dlatego rozszerzały profil swoich dyscyplin dydaktycznych i naukowych, zmierzając w kierunku uniwersytetu technicznego.

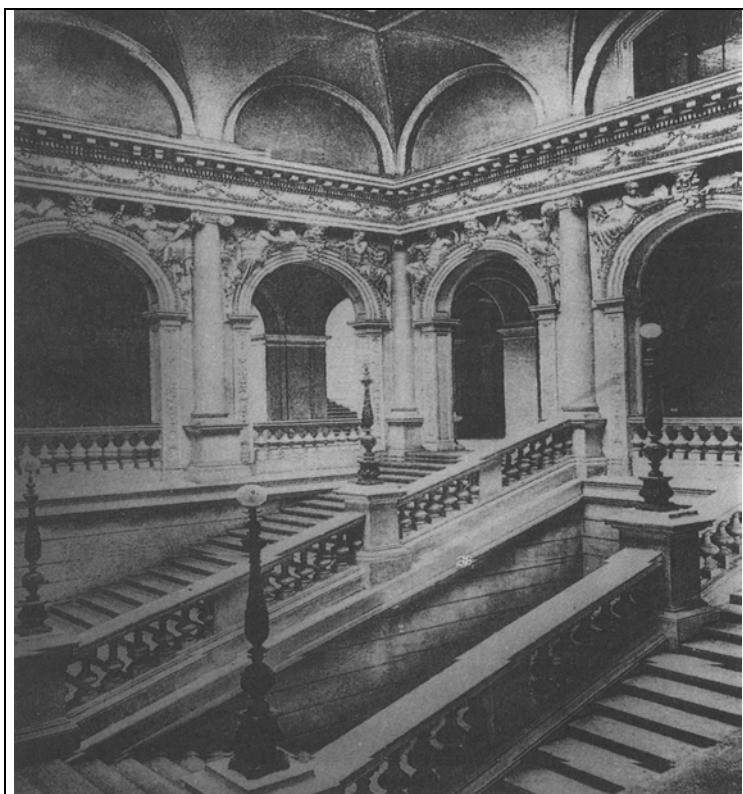
Początki nauk technicznych i związanej z nimi rozwój piśmiennictwa technicznego w Polsce można odnaleźć już w wieku XVII, czego przykładem jest powstanie katedry geodezji w Uniwersytecie Jagiellońskim. Pojawiają się pierwsze podręczniki z tej dziedziny i pierwsze wyniki pomiarów dotyczące kopalni soli w Wieliczce. Wysoki poziom reprezentowały polskie podręczniki i prace dotyczące techniki wojennej (budowa dróg i mostów, fortyfikacji, balistyki itp.) oraz budownictwa cywilnego ukazujące się w XVII i XVIII. Rozwój nauki i oświaty we Lwowie po jego zaborze przez Austrię (w roku 1772) był związany ze zmianą jego statutu. Lwów stał się stolicą prowincji i musiał być odpowiednio rozbudowany. W tym czasie w Austrii wystąpiło żywe zainteresowanie oświatą techniczną. Powstawały szkoły realne, które były wstępem do utworzenia politechnik w Pradze i w Wiedniu. **Zlikwidowana Akademia Jezuicka we Lwowie (w roku 1773) stała się liceum, a w roku 1784 została przemianowana na uniwersytet.** W powstałym uniwersytecie powołano nowe katedry o charakterze stosowanym: technologii, budownictwa cywilnego, mechaniki, matematyki stosowanej. Rozszerzano też w kierunku technicznym profile katedr fizyki i chemii.

Akademia Techniczna we Lwowie (1844-1877)

W roku 1811 zezwolono na otwarcie szkoły realnej we Lwowie. Czasy wojen napoleońskich opóźniły jej otwarcie do roku 1817. Miała ona charakter techniczny i traktowana była jako zapowiedź utworzenia wyższej szkoły technicznej. Dyrektor Alojzy UHLE (Austriak znający język polski) zachęcał do wykładania przedmiotów w języku polskim. Ukończenie szkoły dawało wstęp na politechnikę wiedeńską, do czego zachęcały przyznawane stypendia rządowe. Szkoła realna we Lwowie jako pełna szkoła średnia istniała w latach 1817-1825, ale w następnych latach zmienione jej profil w kierunku humanistycznym, podczas gdy Galicja potrzebowała szkolnictwa technicznego. **W roku 1835 powołano Akademię Realno-Handlową**, co było rozwiązaniem połowicznym, bo nauczanie na kierunku technicznym było poniżej poziomu szkoły średniej. Dopiero w roku 1843 cesarz Ferdynand I zgodził się na wzmocnienie Akademii trzyletnimi oddziałami o kierunku technicznym i gospodarstwa wiejskiego oraz na powołanie wyższej szkoły we Lwowie pod nazwą **Akademii Technicznej (AT)**. W ciągu jednego roku załatwiono wszelkie sprawy związane z uruchomieniem Akademii i 4 listopada 1844 roku

odbyło się uroczyste jej otwarcie. Dyrektorem uczelni był Austriak z Galicji Florian SZINDLER. Uczelnia miała dwa trzyletnie oddziały – Techniczny i Handlowy i była powiązana ze Szkołą Realną.

Dzieje Akademii Technicznej można podzielić na trzy okresy: pierwszy do Wiosny Ludów (1844 – 1848), drugi przejściowy (1848 – 1860) i trzeci stopniowej polonizacji i przekształcenia Akademii w Szkołę Politechniczną (1860 – 1877). W pierwszym okresie położono podwaliny pod uczelnię techniczną. Powołano sześć katedr: Matematyki, Fizyki, Mechaniki, Geometrii Wykreślnej i Rysunku Technicznego, Chemii, Geodezji. Wybuch Wiosny Ludów dawał szansę polonizacji Akademii Technicznej. Związek Akademicki we Lwowie w marcu 1848 zwrócił się do cesarza o wprowadzenie języka polskiego w szkolnictwie, urzędach i sądach. We wrześniu tego roku nowe ministerstwo oświaty zgodziło się wstępnie na wykłady w języku polskim. Wkrótce jednak po upadku Wiosny Ludów wykłady w Akademii Technicznej zostały zawieszono.

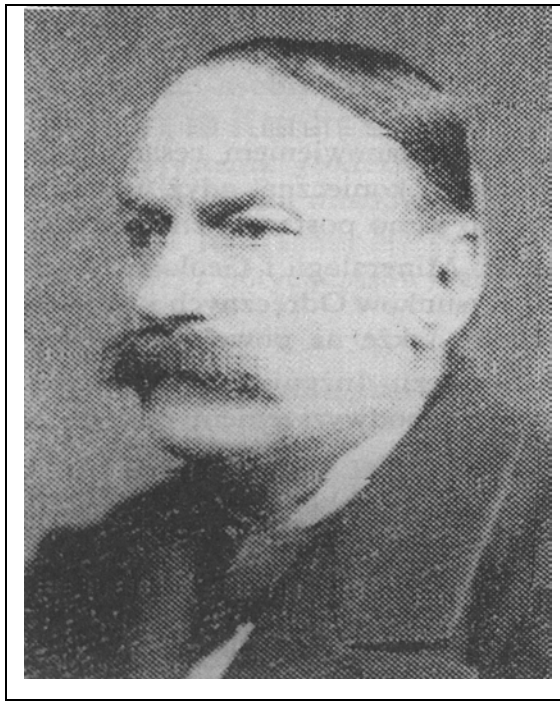

Klatka schodowa gmachu głównego Politechniki Lwowskiej (stan z 1894 r.)

W latach 1848 – 1850 Akademia Techniczna we Lwowie była nieczynna. Po odbudowaniu gmachów Akademii Technicznej, w roku 1851 podjęto zajęcia. **Nowym kierownikiem katedry Matematyki został pierwszy Polak na katedrze Akademii Technicznej – profesor zwyczajny Wawrzyniec ŻMURKO** (absolwent Politechniki Wiedeńskiej, doktoryzował się z równań całkowych w Uniwersytecie w Wiedniu), którą kierował w latach 1851–1872. Profesor ŻMURKO uważany jest za inicjatora lwowskiej szkoły matematycznej. Po przejściu na Uniwersytet Lwowski w roku 1872, w dalszym ciągu wykłada matematykę wyższą (do roku 1884) w Akademii Technicznej. W latach 1848-1870 nie przybyła żadna katedra w Uczelni. Już w roku 1851 próbowano przekształcić Akademię Techniczną w dwupoziomową uczelnię -na wzór paryskiej politechniki- o dwuletnim obowiązkowym (dla wszystkich techników) programie studiów matematyczno-fizycznych, po których następowałyby studia specjalistyczne z budownictwa, mechaniki, chemii i geodezji. Los Oddziału Handlowego w tym projekcie nie był określony. W roku 1854 odłączono od Akademii Technicznej szkołę realną i przekształcono ją w samodzielną sześcioletnią szkołę średnią, która była wzorem dla innych szkół realnych organizowanych w Galicji. Odtąd kandydaci na studia w Akademii Technicznej byli zobowiązani do posiadania matury nowopowstałego ośmioklasowego gimnazjum ogólnokształcącego albo ukończoną szkołę realną.

Przyspieszenie zmian w Akademii Technicznej spowodowała sytuacja polityczna. Austria w roku 1859 przegrała wojnę z Włochami (w wyniku czego utraciła północne Włochy), a w roku 1866 wojnę z Prusami o Śląsk. Austria zostaje przekształcona w dualistyczną monarchię parlamentarną. Galicja pozostaje w austriackiej części państwa. Polacy byli zawiedzeni, gdyż liczyli na trójczłonowe państwo. Ustawa zasadnicza (z 1867 r.) przyznała sejmom krajowym prawo organizowania szkolnictwa zawodowego. W roku następnym sejm krajowy Galicji wyłonił komisję do reorganizacji Akademii Technicznej, która powróciła do koncepcji dwupoziomowej uczelni technicznej z pięcioma wydziałami (budownictwa, mechanicznym, chemicznym, leśnym i handlowym). Sejm galicyjski w roku 1868 zatwierdził własny projekt organizacji uczelni technicznych, ale ze względu na to, że był on niezgodny z projektami ogólnopaństwowymi, reorganizacja Akademii Technicznej przeciągnęła się do roku 1877. **Tymczasem w latach 1868-1875 następuje w Galicji wprowadzenie języka polskiego w sądownictwie, szkolnictwie i administracji, po ogłoszeniu autonomii Galicji w roku 1867. Wyższe uczelnie w Galicji spolonizowano w latach 1870-1873.**

Dekret cesarski z października 1870 -wprowadzający język polski w Akademii Technicznej, powołujący nowe katedry i pozwalający na zgłaszanie propozycji obsadzania katedr oraz ustalanie regulaminów wewnętrznych- powoduje szybkie zmiany w Uczelni.

**Prof. Ryszard STRZELECKI – pierwszy Polak
wybrany na stanowisko rektora Akademii Technicznej we Lwowie**

We wrześniu 1872 roku nominację na stanowisko dyrektora Akademii otrzymuje profesor fizyki **Ryszard STRZELECKI** (drugi Polak na katedrze Akademii Technicznej), pierwszy wybrany rektor Uczelni. Większość profesorów nie władających językiem polskim opuściła Akademię Techniczną. Kolegium profesorów zaproponowało utworzenie czterech wydziałów: Inżynieryjno-Lądowego, Budownictwa, Chemii oraz Budowy Maszyn (w latach 1875-1880 nazywanego Budowy Machin). Model uczelni dostosowano do systemu austriackiego, by nie mieć ciągłych kłopotów z Wiedniem. Pozostała zaś kłopotliwa sprawa Oddziału Handlowego Akademii Technicznej, na początku równorzędnego z Oddziałem Technicznym, który od roku 1852 był tylko dwuletnią szkołą średnią, a od roku 1860 nawet jednoroczną. W roku 1872 przywrócono dwuletni Oddział Handlowy Akademii Technicznej, ale już w roku 1875 Ministerstwo Oświaty w Wiedniu oddzieliło studia handlowe od technicznych i również we Lwowie utworzyło Akademię Handlową.

W wyniku decyzji cesarskich w roku 1870 w Akademii powołano trzy nowe katedry: Geometrii Wykreślnej (kierownik – Karol MASZKOWSKI, 1870-1886), Mechaniki i Teorii Maszyn (Jan Nepomucen FRANKE, 1871-1892) i Budownictwa Drogowego, Wodnego, Mostów i Kolei Żelaznych (Józef JAGERMANN,

1870-18887), którą w roku następnym przemianowano na Katedrę Inżynierii. W roku następnym uruchomiono katedry: Geodezji (Dominik ZBROŹEK, 1871-1889) i Technologii Chemicznej (Herman Rudolf GUNSGURG). W roku 1872 powstały nowe katedry: Mineralogii i Geologii (Julian NIEDŹWIECKI, 1872-1908), Technologii Mechanicznej z Nauką o Maszynach (Stanisław ZIEMBIŃSKI, 1872-76, Julian BYKOWSKI 1877-1908) i Rysunków Odręcznych i Modelowania (Leonard MARCONI, 1872-1899). W roku 1873 powstała katedra Budownictwa Drogowego i Wodnego, wyłączona z katedry inżynierii (Józef RYCHTER, 1874-1902). W roku 1875 zostaje utworzona katedra Budowy Maszyn (Bogdan MARYNIAK, 1876-1902), a w roku następnym katedra Konstrukcji Budowniczych i Policji Budowlanej (Gustaw BISANZ, 1876-1910). W ciągu siedmiu lat (1870-1876) liczba katedr w Akademii Technicznej we Lwowie wzrosła z 5 do 15. Zorganizowano cztery wydziały, wynagrodzenia kadry nauczającej zrównano z wynagrodzeniem uniwersyteckim. W roku 1875 wprowadzono w Akademii Technicznej instytucję prywatnych docentów, udzielając im *veniam legendi* (prawo wykładania), w celu wzmocnienia kadry nauczającej i popierania nowych kierunków badawczych. W tym czasie habilitowało się dziewięciu docentów Uczelni na różnych uczelniach krajowych i zagranicznych.

Chcąc utrwalić uzyskane zmiany w Akademii Technicznej, kolegium profesorskie opracowało nowy statut uczelni i w roku 1876 przesłało go do Wiednia. Zaproponowano w nim dwa egzaminy: pierwszy teoretyczny po dwóch latach studiów i drugi zawodowy, po przedłożeniu projektu dyplomowego. Zaproponowano też zmianę nazwy uczelni z Akademii Technicznej na Szkołę Politechniczną, w celu zrównania jej nawet w nazwie z innymi uczelniami tego typu w monarchii. Statut zatwierdzano do roku 1894. Na razie (tzn. w roku 1877) cesarz nadał prawo używania uczelni nazwy Technische Hochschule. Rektor i kolegium profesorskie nie chcąc używać obcej nazwy, w korespondencji krajowej stosowało nazwę *Szkoła Politechniczna*. Na uczelni obowiązywał język polski, jedynie korespondencję z Wiedniem prowadzono w języku niemieckim. Zaproponowane w nowym statucie Akademii Technicznej zasady organizacyjne i system odbywania egzaminów został przyjęty w całym cesarstwie po zatwierdzeniu go przez cesarza 11 lipca 1878 roku. W wyniku wprowadzania statutu dotychczasowe nazwy oddziałów, a następnie szkół zamieniono formalnie na wydziały: Inżynierii Lądowo-Wodnej, Budownictwa, Chemii Technicznej oraz Budowy Machin. Wspaniały rozwój Akademii Technicznej we Lwowie (w latach 1870-1877), jako uczelni polskiej, kierowanej przez Polaków, bardzo dobrze świadczy o ich umiejętnościach organizacyjnych i optymalnym wykorzystaniu pojawiających się szans rozwoju.

Na rozwój Akademii Technicznej we Lwowie, a szczególnie na wprowadzenie do nauczania języka polskiego, zareagowała młodzież. W roku akademickim 1850/51 było w AT 77 studentów, w 1855/56- 128, w 1860/61- 134, w 1865/66-180, w 1870/71- 204, a w 1872/73- 291. W latach 1844-1872 Akademię Tech-

niczną opuściło ponad 700 absolwentów. Przeważali studenci Inżynierii Lądowo-Wodnej (ponad 80%). Absolwenci Akademii Technicznej znajdowali zatrudnienie w przemyśle prywatnym i państwowym (drogi, koleje żelazne, w urzędach powiatowych). Wielu absolwentów Akademii Technicznej zaznaczyło swój ślad w nauce. Ukoronowaniem zmian organizacyjnych i przekształcenia Akademii Technicznej w Szkołę Politechniczną było uroczyste poświęcenie nowych gmachów i odnowionej auli 15 listopada 1877 roku.

Szkoła Politechniczna we Lwowie (1877-1918)

Po przekształceniu Akademii Technicznej we Lwowie w rozwiniętą, czterowydziałową politechnikę postawiło przed społeczeństwem polskim w Galicji ambitne, ale i trudne zadanie: utrzymanie i rozwinięcie jedynej wyższej uczelni technicznej na ziemiach polskich. Dużo zależało też od sytuacji politycznej i gospodarczej jaka wytworzyło się w Monarchii Austro - Węgierskiej. Dzieje 41 lat Szkoły Politechnicznej we Lwowie dzieli się na dwa okresy: 1877-1897 i 1897-1918. Pierwszy okres to czasy liberalizacji życia w wielonarodowościowym państwie (Niemcy stanowili tylko 23% ogółu społeczeństwa) i rozwoju stosunków parlamentarnych. W Galicji i w Szkole Politechnicznej (SP) dominuje konserwatywna partia stańczyków, która prowadziła politykę sojuszu z tronem i odgrywała dużą rolę w Wiedniu i to zarówno w rządzie (premierzy: Alfred POTOCKI, Agenor GOŁUCHOWSKI sen., Kazimierz BADENI; ministrowie: spraw zagranicznych Agenor GOŁUCHOWSKI -jun. 11 lat, finansów Julian DUNAJEWSKI –11 lat, oświaty Leon BILIŃSKI –kilka razy, rolnictwa Stanisław MADEYSKI i inni), jak i w parlamencie. W roku 1871 utworzono ministerstwo do spraw Galicji.

W roku 1880 ponownie odwiedził Szkołę Politechniczną cesarz Franciszek Józef I. Chwalił organizację SP i koncepcję architektoniczną gmachów uczelni, podarował swój portret (autorstwa Franciszka KRUDOWSKIEGO) i zamówił dla auli w pracowni Jana MATEJKI 11 obrazów-alegorii ilustrujących rozwój ludzkości. Dzięki ministrowi oświaty Stanisławowi MADEJSKIEMU, w roku 1893 dyplomy Szkoły Politechnicznej we Lwowie zrównano z dyplomami najważniejszych europejskich politechnik (w Wiedniu, Berlinie, Monachium, Akwizgranie, Karlsruhe, Stuttgardzie i in.).

Obraz z auli Szkoły Politechnicznej we Lwowie, podarowany przez cesarza Franciszka Józefa I – Ludzkość korzy się przed Bogurodzicą i powraca do wiary i ideału

Rok 1894 był rokiem jubileuszowym dla Szkoły Politechnicznej. Istniała ona już 50 lat. Sejm Krajowy ponownie zatwierdził jej statut, *Zasady organizacji Szkoły Politechnicznej we Lwowie*, który ostatecznie potwierdzono w Wiedniu w roku 1897. Obowiązywał on do roku 1921.

We Lwowie w tym roku uroczystość obchodzono **100-lecie Insurekcji Kościuszkowskiej** i z tej okazji zorganizowano Ogólnopolską Powszechną Wystawę Krajową. Do Lwowa ponownie zjechał cesarz i rząd, odbyły się liczne uroczystości krajowe, kościelne i uczelniane.

Dwudziestolecie 1877-1897 przyniosło wiele korzystnych zmian dla Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Utworzono nowe katedry, docentury. Wprowadzono wykłady specjalistyczne. Organizowano laboratoria badawcze. W roku 1889 erygowano katedry: Ruchu Kolejowego (Roman GOSTKOWSKI, 1889-) i Elektrotechniki (Roman DZIEŚLEWSKI, 1889-), a w roku 1891 Katedrę Zoologii Botani i Towaroznawstwa (Eustachy WOŁOSZCZAK, 1891-1908). W 1897 powstaje Katedra Górnictwa (Leon SYROCZYŃSKI, 1897-1917).

Nieuniknione zmiany nastąpiły w istniejących katedrach. Do ważniejszych (dla celów tego opracowania) należy wymienić rezygnację **Jana Nepomucena**

FRANKI z kierowania Katedrą Mechaniki i Teorii Maszyn (w roku 1892) ze względu na objęcie stanowiska kierownika Wydziału Szkół Zawodowych, Realnych i Przemysłowych w Radzie Szkolnej Krajowej. Kierownictwo Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn w roku 1894 obejmuje **prof. Tadeusz FIEDLER**. Z tej katedry, już w dwudziestym wieku, wyłonią się nowe katedry: Mechaniki Technicznej (1904), Mechaniki Ogólnej, **Teorii Maszyn Ciepłych (1904)**, Pomp i Silników Wodnych (1908) i Pomiarów Maszynowych (1917).

Po likwidacji Oddziału Handlowego zorganizowano na nowo lektoraty z języka niemieckiego, włoskiego, angielskiego i francuskiego oraz wykłady z księgowości i rachunkowości, a także z matematyki ubezpieczeniowej. Organizowane są pierwsze uczelniane stacje doświadczalne: Przemysłu Naftowego (Bronisław PAWLEWSKI, 1886-1915), Ceramiczna (Edmund KRZEM, 1886), Mechaniczna (Tadeusz FIEDLER, 1884-1901). Korzystny wpływ na rozwój kadry Szkoły Politechnicznej we Lwowie miała możliwość habilitowania się w niej. W roku 1894 (w dwudziestu katedrach) pracowało w Uczelni 15 profesorów zwyczajnych, 3 nadzwyczajnych, 7 docentów prywatnych, 15 docentów płatnych i 18 asystentów i 5 lektorów.

W latach 1897-1918 nastąpił szybki rozwój Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Zanotowano przyrost kadry naukowej, placówek badawczych i studentów. Austria uwikłana w konflikt z Rosją (na Bałkanach) i uzależniona od Niemiec starała pozyskać Polaków i zliberalizowała do nich swój stosunek polityczny. Ministerstwo Oświaty było bardziej przychylne dla potrzeb inwestycyjnych, powoływania nowych katedr i innych jednostek Szkoły Politechnicznej. W roku 1901 przyznano Uczelni prawo doktoryzowania (z tytułem *doctor rerum technicarum*). W roku 1904 zezwolono na powstanie Komisji Administracyjnej Szkoły Politechnicznej, z której w roku 1921 wyłonił się senat Politechniki Lwowskiej. W tym samym roku rektorowi Szkoły Politechnicznej cesarz przyznaje tytuł *magnificencji*. Można było bez zezwolenia ministerstwa przyjmować studentów obcokrajowców, co spowodowało napływ studentów z Królestwa (w roku 1914 studenci ci stanowili 30% ogółu). Liberalizowano warunki przyjmowania obcokrajowców na katedry i docentury. Nie zatwierdzono w Wiedniu wniosku o prawo przyznawania doktoratów *honoris causa*, na czym władze Uczelni przeszły do porządku dziennego i zaczęto przyznawać te tytuły (otrzymali je m. in.: **Maria SKŁODOWSKA-CURIE**, **Jan Nepomucen FRANKE**, **Julian NIEDŹWIECKI**, **Witold OBREBOWICZ** – organizator Politechniki Warszawskiej, **August WITKOWSKI**). Od roku 1908 kolegium profesorskie zaczęło nadawać godność *profesora honorowego* dla szczególnie zasłużonych profesorów Szkoły Politechnicznej we Lwowie (wymagano w tym przypadku jednomyślności). W roku 1899 Sejm Krajowy uchwalił, że rektor staje się posłem wirylnym w Sejmie, co było zrównaniem Szkoły Politechnicznej z Uniwersytetami w Krakowie i we Lwowie.

W roku 1902 w Uczelni odbyła się pierwsza uroczysta promocja doktorska (Jana BLAUTHA i Michała KORNELLI). Szybko wzrastała teraz liczba katedr, do roku 1914 przybyło 20 katedr, 30 etatowych docentur. Na Uczelni działały 43 katedry i 44 docentury. W roku 1900 w SP pracowało 21 profesorów, 17 docentów i nauczycieli akademickich, 19 adiunktów i asystentów, a w roku 1914 odpowiednio: 41, 47 i 70. Szkoła Politechniczna we Lwowie skupiała przed I wojną światową doskonałą. Odegrali oni znaczącą rolę w odrodzonym państwie po roku 1918. Największy Wydział Inżynierii w roku 1907 rozbito na dwa wydziały: Inżynierii Dróg i Mostów oraz Budownictwa Wodnego. Znacznie wzmacniał się i rozrastał Wydział Budowy Maszyn, w przyszłości największy wydział w Politechnice Lwowskiej. W roku 1914 Szkoła Politechniczna we Lwowie (po dalszych zmianach organizacyjnych) posiadała pięć wydziałów: **Inżynierii Lądowej, Inżynierii Wodnej, Budownictwa Lądowego (czyli Architektury), Budowy Maszyn i Chemii Technicznej**. Już w roku 1905 Szkoła Politechniczna we Lwowie wysunęła się na drugie miejsce (po Politechnice Wiedeńskiej) wśród politechnik cesarstwa.

Szkoła Politechniczna we Lwowie w roku 1914 posiadała 30 muzeów, 11 laboratoriów, obserwatorium astronomiczne i trzy stacje doświadczalne. Biblioteka Główna gromadziła około 20 tys. tomów i prenumerowała ponad 200 czasopism.

W roku 1904 znacznie powiększono budynek główny przez dobudowanie dwóch skrzydeł, a roku w1911 rozbudowano (o drugie piętro) budynek chemii i wreszcie w roku 1912 postanowiono budowę Laboratorium Maszynowego.

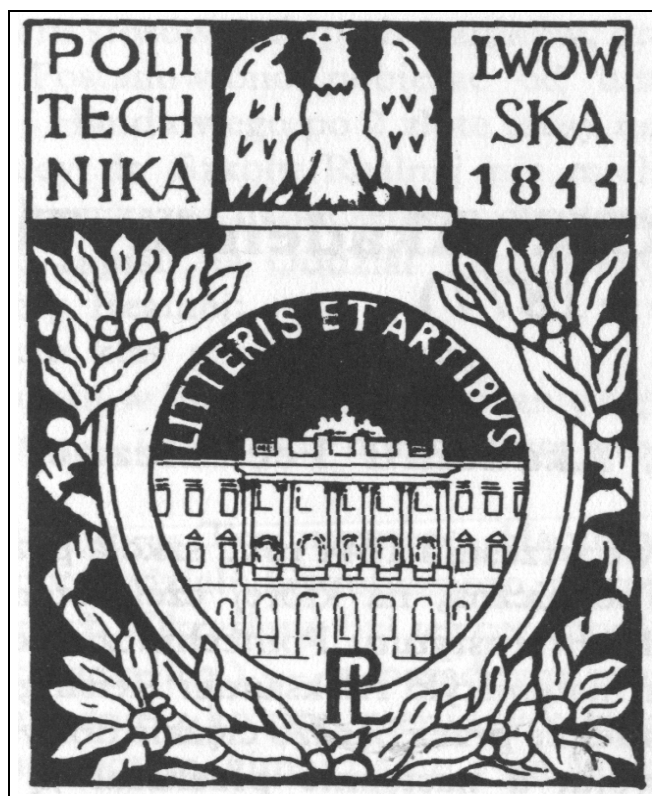
Po wybuchu I wojny światowej w roku akademickim 1914/15 Szkoła Politechniczna była nieczynna. Główny budynek zamieniono na szpital. Mimo niesprzyjających warunków (wielu profesorów docentów pozostawało na uchodźstwie) Szkoła Politechniczna we Lwowie w roku akademickim 1915/16 starała się funkcjonować normalnie. Wznowiono wykłady (dla około 130 studentów), poprawiano projekty i zdawano egzaminy. Dzięki łączności z Ministerstwem Oświaty w Wiedniu załatwiano sprawy personalne. W roku 1915 m.in. profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Maszynoznawstwa został Ludwik Tadeusz EBERMANN, światowej sławy konstruktor silników Diesla (pod którego kierownictwem w zakładach MAN w Augsburgu kilkaset silników do łodzi podwodnych). W następnym roku akademickim (1916/17) w SP studiowało 198 studentów, w roku 1917/18 już 670, a na nowy rok 1918/19 zapisało się prawie tysiąc studentów. W ciągu 40 lat (1888-1918) Szkoła Politechniczna we Lwowie wydała 2013 dyplomów.

Politechnika we Lwowie (1918 – 1939)

Rok akademicki 1918/19 w Szkole Politechnicznej we Lwowie rozpoczął się skromną uroczystością 14 października 1918 roku (Gmach Główny zajęty był jeszcze na szpital). Równocześnie nastąpił rozkład monarchii austriackiej. Polscy po-

słowie do Rady Stanu ogłosili 27.10.1918 r. w Krakowie odłączenie się od Austrii i powołali Polską Komisję Likwidacyjną.

Na przełomie października i listopada 1918 we Lwowie wybuchł konflikt polsko-ukraiński. W I Domu Techników SP i w szkołach organizowane są pierwsze punkty oporu.

Godło Politechniki we Lwowie – tak brzmiała nazwa państwowa Uczelni

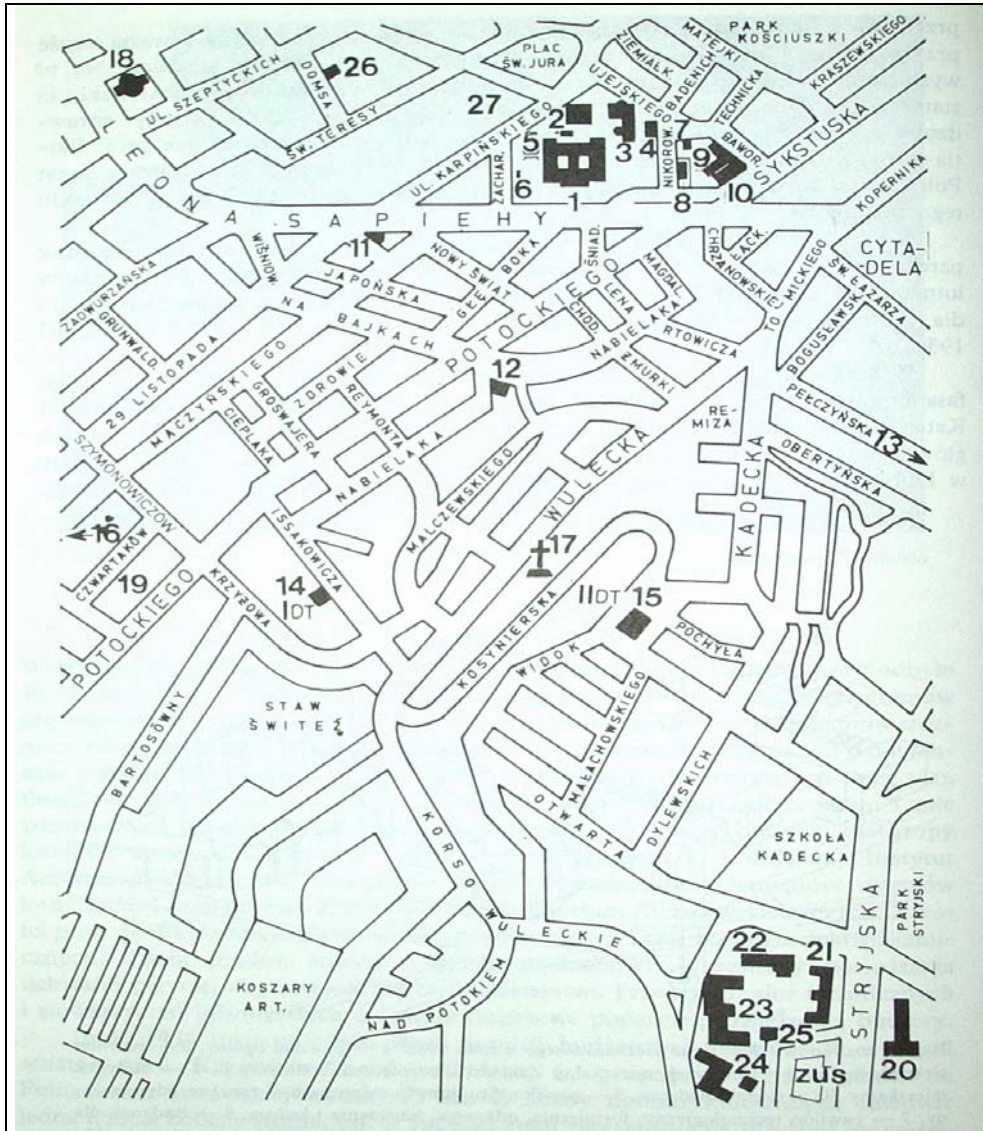
Zorganizowanie obrony ułatwiały, odbywające się w tym czasie we Lwowie, obrady organizacji akademickich. Ze społeczności akademickiej brało udział w walkach ponad trzystu studentów i wielu pracowników naukowych. Prof. Kazimierz BARTEL organizował obronę dworca głównego i wojska kolejowe (w tym pociąg pancerny) potrzebne do łączności z Przemyślem i resztą kraju. Doc. Władysław RUBCZYŃSKI (przyszły prof. Politechniki Śląskiej) organizował warsztaty lotnicze, w których udało mu się złożyć kilka samolotów, użytych w walce i w utrzymaniu łączności z Krakowem i Warszawą. Oddział łączności (wraz z radiostacją przy ul. Chocimskiej) prowadził Tadeusz MALARSKI przyszły profesor Politechnik Lwowskiej i Śląskiej. Oficerem łączności był Fryderyk STAUB, przyszły profesor Politechniki Śląskiej. Z oblężenia Lwów uwolniła w lipcu 1919 r.

armia gen. Józefa HALLERA i inne formacje wojskowe. Zawieszenie broni 01.09.1919 r. umożliwiło zwolnienie około 500 studentów Szkoły Politechnicznej z armii.

Prof. dr inż. Kazimierz BARTEL (1882 – 1941)
Kierownik Katedry Geometrii Wykreślnej A na Wydziale Architektonicznym
Politechniki Lwowskiej w latach 1912 – 1941 (z przerwami)
Trzykrotny premier RP, wicepremier i kilkakrotny minister

W roku akademickim 1918/19 Szkoła Politechniczna we Lwowie była w zasadzie nieczynna. Wykłady nie odbywały się, ale zdawano zaległe egzaminy i poprawiano projekty. Władze uczelni i grono profesorskie usuwały wszelkie oznaki poddaństwa państwu austriackiemu. Uczelnię podporządkowano Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie. Nazwę uczelni pozostawiono na razie bez zmian. Inauguracja roku akademickiego 1919/20 - pierwsza w wolnej Polsce- odbyła się 16 października. Na studia zapisało się ponad 1500 studentów. 8 listopada 1919 roku uruchomiono (długo oczekiwany) wydział Rolniczo-Lasowy, który powstał na gruzach Akademii Rolniczej w Dublanach, której zbiory i inwentarz zniszczono i rozgrabiono kompletnie w czasie wojny. Kolegium profesorskie Szkoły Politechnicznej we Lwowie opracowało nową strukturę szkoły (dostosowaną do potrzeb państwa) i przygotowało nowy statut uczelni. Gmach Główny Szkoły zwolniony został od zajęcia na szpital. W zarządzeniu z dnia 23.05.1919 r Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej uregulowało stan prawny wyższych uczelni galicyjskich, w którym wymieniono **Politechnikę we Lwowie**.

Rozmieszczenie obiektów Politechniki Lwowskiej w 1939 r.:

1-gmach główny przy ulicy Sapiiechy, 2- gmach chemii, 3 –Laboratorium Maszynowe, 7 – budynek Katedry Mechaniki Technicznej, 8 – Biblioteka Główna, 9- gmach Magdalenki, siedziba wielu katedr, 14 i 15 I i II Dom Techników, 17 –miejsce egzekucji profesorów z 3/4 lipca 1943, 18 – Kościół św. Elżbiety, 21-25 pawilony przewidziane do budowy w latach 1938 – 1942 przy ulicy Stryjskiej

W latach 1918-1920 następował duży ruch kadrowy profesorów na spolonizowane lub organizowane uczelnie w kraju. I tak np. na Politechnikę Warszawską przechodzą: **prof. Oskar SOSNOWSKI** (architekt), **prof. Karol POMIANOWSKI** (budownictwo wodne), prof. Wiesław CHRZANOWSKI (silniki ciepłne, przyszły minister przemysłu w kilku rządach RP), **prof. Bohdan STEFANOWSKI** (technika cieplna), **prof. Witold BRONIEWSKI** (maszyny przemysłu chemicznego), **prof. Władysław BRATKOWSKI** (technologia włókna) i wielu młodszych pracowników nauki. **Prof. Adolf SZYSZKO-BOHUSZ** objął zaszczytne stanowisko kierownika renowacji Wawelu (w późniejszym czasie kierował generalną przebudową Jasnej Góry). Do Uniwersytetu Poznańskiego przeszli: **prof. Zdzisław KRYGOWSKI** (matematyka) i **prof. Alfred DENIZOT** (fizyka). Kilku profesorów przeszło do innych uczelni, wielu pracowników naukowych Szkoły Politechnicznej zostało powołanych do pracy w centralnych urządach państwowych i tak np.: w grudniu 1919 **prof. Kazimierz BARTEL** został mianowany ministrem kolei żelaznych, **prof. Waclaw SUCHOWIAK** w roku 1920 został prezesem Urzędu Patentowego, który organizuje od podstaw. W tym czasie mianowano wielu nowych profesorów, w celu zapewnienia obsady katedr, do których po zawierusze wojennej nie powrócili byli kierownicy lub których kierownicy przeszli do innych uczelni. I tak np. II Katedrę Matematyki (opuszczoną przez prof. KRYGOWSKIEGO) objął **dr Antoni ŁOMNICKI** (nauczyciel VII Gimnazjum we Lwowie), wkrótce mianowany profesorem.

Na początku kwietnia roku 1920 w gmachu głównym Politechniki studenci zorganizowali wiec, na którym wezwano do udziału w III Powstaniu Śląskim. Już 21 kwietnia 1920 wyjechała na Śląsk pierwsza grupa 50 ochotników. Dwie następne grupy wyjechały ze Lwowa na Śląsk w październiku i grudniu 1920 roku. Wielu z tych ochotników spełniało funkcje dowódcze (np. student Wydziału Komunikacyjnego **ppor. Eugeniusz ZACZYŃSKI** – burmistrz Zakopanego w latach 1935-1939, przyszły prof. Politechniki Śląskiej, był dowódcą samodzielnej kompanii saperskiej przy Dowództwie III Powstania Śląskiego), wielu ochotników zostało odznaczonych Śląską Wstęgą Waleczności.

W kwietniu roku 1920 młodzież pospieszyła też pod broń by bronić Ojczyzny przed nawałnicą ze wschodu. Grono profesorskie Politechniki oddało się do dyspozycji Rady Obrony Państwa. Gmachy uczelni znów świeciły pustką. Studenci walczyli w Małopolskiej Armii Ochotniczej. Pod Zadwórzem (lwowskie Termopile) 17 sierpnia 1920 roku padł kwiat młodzieży lwowskiej (około 300 ochotników, w tym wielu z Politechniki) w walce z I Konną Armią Budionnego. Po zawieszeniu broni (18.10.1920 r.) i podpisaniu traktatu pokojowego w Rydze (05.06.1921), można było przystąpić do spokojnej nauki. 5 czerwca 1925 r. na tablicy pamiątkowej umieszczono nazwiska słuchaczy Politechniki poległych w wojnie.

Rok akademicki 1920/21 był pierwszym rokiem pokoju w Politechnice Lwowskiej. Pod koniec października 1920 uczelnię odwiedził minister robót publicznych Gabriel NARUTOWICZ w celu zapoznania się z jej potrzebami. Wykłady zaczęły się jednak późno, bo dopiero 3 stycznia 1921 roku. Jednak już w czerwcu roku 1920 został zatwierdzony, przez ministra WRiOP, Statut Politechniki Lwowskiej.

Politechnika Lwowska miała służyć nauce i Ojczyźnie. Posiadała samorządność i była osobą prawną w pojęciu prawa cywilnego. Językiem wykładowym i urzędowym był język polski. Politechnice przysługiwało prawo wolności nauki i nauczania. Składała się z pięciu wydziałów: **Komunikacyjnego** (z Oddziałami: Drogowym, Wodnym i Mierniczym), **Architektonicznego** (z Oddziałami: Artystycznym i Konstrukcyjnym), **Mechanicznego** (z Oddziałami: Maszynowym, Elektrotechnicznym i Naftowym), **Chemicznego** (z Oddziałami: Chemików Laboratoryjnych i Chemików Fabrycznych) i **Rolniczo-Leśnego** (z Oddziałami: Rolniczym i Leśnym).

Rok akademicki składał się z dwóch semestrów. Rok szkolny liczył 180 dni wykładowych. Politechniką kierowało Zebranie Ogólne Profesorów i Senat, natomiast wydziałami Rady Wydziałów pod przewodnictwem dziekanów. Zebranie Ogólne uchwalało budżet, wybierało rektora, zatwierdzało wnioski Rad Wydziałów o powołaniu profesorów i docentów, powoływało wydziały i katedry. Senat był organem uchwalającym i kontrolującym sprawy administracyjne i finansowe Politechniki. Rektor przewodniczył Senatowi i Zgromadzeniu Ogólnemu, reprezentował Politechnikę na zewnątrz i piastował najwyższą godność na uczelni. Wybierany był na jeden rok akademicki i mógł być wybrany ponownie. Rektor i Senat sprawowali władzę dyscyplinarną na uczelni.

Radę Wydziału stanowili profesorowie i dwaj przedstawiciele docentów. Do Rady Wydziału należeli też profesorowie honorowi. Rada Wydziału mogła dobrać do swego grona (na czas jednego roku) profesorów z innego wydziału. Jej zadaniem było czuwać nad rozwojem nauki i należytą organizacją nauczania, stawiać wnioski tworzenia katedr i mianowania profesorów, organizować przebieg doktoratów i habilitacji oraz nadawać honorowe stopnie naukowe i wybierać dziekana. Dziekan spełniał na wydziale taką rolę, jaką rektor spełniał na uczelni.

Wszyscy pracownicy Politechniki Lwowskiej podlegali władzy rektora. Studiować można było w charakterze studenta lub wolnego słuchacza. Studentem mógł zostać absolwent państwowej szkoły średniej legitymujący się świadectwem dojrzałości. Wolni słuchacze byli dopuszczeni do słuchania wykładów, lecz nie mogli zdawać egzaminów. Studenci byli zobowiązani do przestrzegania planu zajęć, składania egzaminów i odbywania praktyk wakacyjnych. Po dwóch latach studiów odbywały się egzaminy ogólne, zaś po zaliczeniu wszystkich wykładów egzaminy dyplomowe. Studenci, którzy zdali egzamin ogólny i dyplomowy otrzymywali pierwszy stopień naukowy: inżynier-mechanik, inżynier-chemik itd. Drugim stopniem naukowym był tytuł doktora nauk technicznych. Studenci mieli prawo zakładania stowarzyszeń akademickich, nie mogły one mieć jednak celów politycznych. Opiekę nad nimi sprawował senat za pośrednictwem swego delegata

nazywanego kuratorem. Wiece na terenie uczelni mogły odbywać się za zezwoleniem rektora i mogły w nich brać tylko osoby z uczelni.

W roku akademickim 1920/21 studiowało 2108 studentów (na poszczególnych Wydziałach: Komunikacyjnym – 495, Architektonicznym – 151, **Mechanicznym – 703**, Chemicznym - 255, Rolniczo-Lasowym – 504). Nauczali: profesorowie zwyczajni w liczbie -39, profesorowie nadzwyczajni -11, docenci i wykładowcy -47, adiunkci –12, asystenci –84, konstruktorzy -6.

Wydarzeniem roku 1921, które u jednych wywołało zdziwienie i zakłopotanie (tzn. u zawodowych architektów), a w środowisku Politechnice Lwowskiej wielką radość, było wygranie konkursu na projekt Cmentarza Orłąt Lwowskich przez Rudolfa INDRUCHA, wówczas studenta czwartego roku Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej. Na konkurs wpłynęło pięć prac i po wybraniu projektu do realizacji i otwarciu kopert z nazwiskami, okazało się, że należy on do studenta Politechniki Lwowskiej. Autor nagrodzonego projektu, uczestnik walk o wolność Lwowa w 1918 r., ofiarował go bezinteresownie Komitetowi Budowy Cmentarza Orłąt, chcąc uczcić pamięć poległych kolegów i towarzyszy broni.

W roku akademickim 1921/22 Politechnika Lwowska –po wielu latach starań i dopiero w wolnej Polsce- otrzymała prawo zorganizowania Wydziału Ogólnego. Celem tego Wydziału było kształcenie nauczycieli dla średnich szkół technicznych z matematyki, geometrii wykreślnej, fizyki, chemii ogólnej i chemii stosowanej oraz inżynierów dla instytutów badawczych. W przyszłości planowano nauczanie rozszerzyć na miernictwo, maszynoznawstwo, elektrotechnikę, budownictwo i rolnictwo. Studia były czteroletnie, od początku prowadzone w czterech grupach: matematycznej, fizycznej, chemicznej i geometrii wykreślnej, a od roku 1928 w grupie piątej rysunkowej. W roku 1930 studia na Wydziale Ogólnym zreorganizowano i prowadzono w trzech grupach: matematycznej, fizyko-chemicznej i rysunkowej. Na Wydziale Odólnym –oprócz etatowych pracowników- wykładali najwybitniejsi profesorowie Politechniki Lwowskiej (**prof. W. BURZYŃSKI, prof. S. FRYZE, prof. M. T. HUBER prof. R. WITKIEWICZ** i inni) i Uniwersytetu Lwowskiego (**prof. K. AJDUKIEWICZ** –wykład z logiki, **prof. A. WERESZCZYŃSKI** – ekonomia społeczna). Wydział istniał do roku 1933, kiedy to został zlikwidowany w wyniku tzw. reformy braci JĘDRZEJEWICZÓW (studenci mieli prawo kończyć studia do roku 1936). W latach 1921-1933 się na studia na Wydziale Ogólnym Politechniki Lwowskiej zapisało się około 1600 studentów. Studia w zakresie matematyki, na Wydziale Ogólnym, miały tak szeroki program, jakiego nie miał żaden uniwersytecki wydział w Polsce (*wspomnienia prof. Kazimierza KURATOWSKIEGO*). Wykłady prowadziło sześciu profesorów: **Stefan BANACH, Kazimierz BARTEL, Kazimierz KURATOWSKI, Antoni ŁOMNICKI, Stanisław RUZIEWICZ i Włodzimierz STOŻEK** oraz czterech docentów: **Stefan KACZMARZ, Władysław NIKLIBORC, Adam MAKSYMOWICZ i Władysław ORLICZ**. Dużo uwagi studentom poświęcał prof. Kazimierz KURATOWSKI, a

szczególnie: **Stanisławowi ULAMOWI** (był jedynym matematykiem zaproszonym do Komisji Siedemnastu w Los Alamos; już w czasie studiów opublikował kilka ważnych prac matematycznych i zaraz po studiach doktoryzował się u **KURATOWSKIEGO**), **Tadeuszowi POSAMENTOWI** (wielkiej nadziei polskiej matematyki; zginął w pierwszych godzinach wojny w roku 1939) i **Edwardowi OTTO**. Wydział Ogólny Politechniki Lwowskiej, mimo że istniał tylko kilkanaście lat przysporzył wiele sławy swojej Uczelni.

Prof. Kazimierz KURATOWSKI

**Kierownik Katedry Matematyki na Wydziale Ogólnym Politechniki Lwowskiej
Twórca Lwowskiej i Warszawskiej Szkoły Matematyki
Wychowawca i promotor prof. Stanisława ULAMA**

Powracając do historii Politechniki Lwowskiej należy podać, że 19 listopada 1922 w gmachu głównym nastąpiło uroczyste wmurowanie pomnika Krzyża Obrony Lwowa, powiększonej wersji wcześniej przyznanego odznaczenia. Politechnikę w tym czasie odwiedził marszałek (Francji, Anglii i Polski) Ferdynand FOCH, któremu przyznano godność doktora honoris causa. W roku akademickim 1922/23 rozpoczęto budować gmach II Domu Techników. Wydział Mechaniczny zorganizował ogólnopolski, czterodniowy kurs na temat: Racjonalnego wykorzystywania paliw. Wzięło w nim udział ponad sto osób z całej Polski. Wykłady póź-

niej opracowano w postaci skryptu. W tym roku akademickim nastąpiły duże zmiany personalne, m.in. na Wydziale Mechanicznym prof. L. EBERMAN został profesorem zwyczajnym, a zastępca profesora R. WITKIEWICZ został mianowany profesorem nadzwyczajnym i objął kierownictwo Katedry Pomiarów Maszynowych. W wyniku tego, ruszyła wreszcie w dużym tempie -planowana od dziesięciu lat- budowa Laboratorium Maszynowego, które ukończono w roku 1925.

W 1926 roku rektor i profesor Politechniki Lwowskiej profesor Ignacy MOŚCICKI został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej.

Ignacy MOŚCICKI urodził się (01.12.1867 r.) w Mierzanowie (ziemia płocka) w rodzinie o dużych tradycjach niepodległościowych. Studiował chemię w Politechnice w Rydze (w latach 1887-1891). Po studiach i zaangażowaniu się w pracę konspiracyjną, przenosi się do Londynu w roku 1892. Tutaj poznaje Józefa PIŁ-SUDSKIEGO. W roku 1897 zostaje asystentem prof. Józefa WIERUSZKOWALSKIEGO w katedrze fizyki w uniwersytecie we Fryburgu (Szwajcaria). Zajęcia ze studentami przyniosły mu sławę wykraczającą poza macierzysty uniwersytet. W roku 1902 porzuca asystenturę i zaczyna badania nad utlenianiem azotu atmosferycznego w łuku elektrycznym. Przy „okazji” wynalazł kondensatory i bezpieczniki wysokiego napięcia. We Fryburgu buduje fabrykę kondensatorów i dzięki temu może samodzielnie finansować badania nad utlenianiem azotu. Po wielu próbach i zmianach koncepcji, w roku 1907 udaje mu sprzedać dużej szwajcarskiej firmie patent zobowiązujący do zbudowania fabryki kwasu azotowego w Chippis. W roku 1910 fabrykę opuszcza pierwsza w świecie cysterna kwasu azotowego. Swoją metodę zastosował też do produkcji cyjanowodoru, ale w przemysłowej skali zrealizował ją dopiero w Polsce, w Borach pod Jaworzniem.

W roku 1912 władze Politechniki Lwowskiej zaproponowały **Ignacemu MOŚCICKIEMU** zorganizowanie Katedry Chemii Fizycznej i Elektrochemii Technicznej oraz od razu tytuł profesora zwyczajnego. W Szwajcarii był już zamożnym człowiekiem i miał świetne warunki do dalszej pracy naukowo-badawczej. Bez wahania przyjmuje propozycję i kilkanaście ton aparatury, przewozi do Lwowa, aby nie stracić szans kształcenia inżynierów dla polskiego przemysłu. Organizuje laboratoria dydaktyczne i badawcze. Wykłady z chemii fizycznej prowadzi do roku 1924.

Prof. MOŚCICKI dużo czasu poświęcił też na opracowywanie planów budowy dużej fabryki kwasu azotowego, saletry amonowej i cyjanowodoru. W roku 1916 powołał *Spółkę z. o. o. Metan*, której zadaniem było pełnienie roli promotora postępu technicznego w Polsce. Wbrew sceptykom i bez poparcia władz austriackich spółka już w czasie wojny przynosiła dochody. W roku 1917 zaczęto wydawać miesięcznik pod nazwą *Metan*. W roku 1922 *Spółkę Metan* przeniesiono do Warszawy, zmieniając jej charakter na stowarzyszenie użyteczności publicznej pod nazwą – *Chemiczny Instytut Badawczy*. Pięcioletni dorobek *Metanu* był imponujący, mimo że zatrudniano w nim tylko 16 osób. Opracowano metodę utylizacji

uciążliwego odpadu zagłębia naftowego, który dotąd spuszczano do rzek. Odzyskano w ten sposób duże ilości ropy, znacznie polepszono stan biologiczny rzek.

Prof. Ignacy MOŚCICKI (1867 – 1946)
Kierownik Katedry Chemii Fizycznej i Elektrochemii Technicznej
Politechniki Lwowskiej w latach 1912 - 1926
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej 1926 - 39

Opracowano nową metodę rafinacji ropy zastosowaną w rafineriach w Jedliczu i Drohobyczu. Opracowano metodę wytwarzania węgla aktywnego dla rafinacji oraz masek gazowych. Opracowano oryginalne metody elektrolizy soli kuchennej i soli potasowej oraz wytwarzania czterochloru węgla. Prowadzono intensywne badania niskotemperaturowej destylacji węgla kamiennego, węgla brunatnego i torfu. Zadania Chemicznego Instytutu Badawczego były podobne jak Metanu oraz opracowywanie aktualnych zadań przemysłu chemicznego w zależności od potrzeb państwa.

Po sabotowaniu, a następnie opuszczeniu (w roku 1922) przez niemieckich inżynierów i techników fabryki związków azotowych i pochodnych w Chorzowie i wobec pozostawieniu na łasce losu 3000 robotników, prof. MOŚCICKI zebrał ze sobą do Chorzowa kilku asystentów i z tak zaimprovizowaną ekipą oraz z dużą pomocą śląskich robotników w ciągu trzech tygodni uruchomił fabrykę.

W roku 1923 na stanowisku dyrektora technicznego w Chorzowie zatrudnił inż. Eugeniusza KWIATKOWSKIEGO i w ten sposób prof. MOŚCICKI mógł, odtąd do roku 1925, dzielić czas po połowie między Politechniką Lwowską a Chorzów.

W czasie (1922-25) gdy w Chorzowie dyrektorem generalnym był prof. MOŚCICKI zbudowano i uruchomiono nowe oddziały i znacznie udoskonalone stare, tak że fabryka w Chorzowie zaczęła uzyskiwać najlepsze wyniki techniczno-ekonomiczne w Europie.

Pod koniec czerwca 1925 Zgromadzenie Ogólne Politechniki Lwowskiej wybrało prof. Ignacego MOŚCICKIEGO na rektora w roku akademickim 1925/26. W tym czasie powołano go też na katedrę w Politechnice Warszawskiej. Wobec wyboru prof. MOŚCICKIEGO (w roku 1926) na prezydenta Rzeczypospolitej, musiał on zrezygnować z pracy badawczo-wdrożeniowej. W czasie swojej działalności państwowej koncentruje się na rozbudowie potencjału gospodarczego Polski (m. in. Fabryki Związków Azotowych pod Tarnowem – nazwanej Mościcami, Centralnego Okręgu Przemysłowego). Profesor MOŚCICKI był autorem ponad 60 prac (opublikowanych w języku polskim, francuskim i niemieckim) oraz ponad 40 patentów. Był członkiem założycielem Akademii Nauk Technicznych w Warszawie, członkiem zwyczajnym Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, doktorem *honoris causa* Politechniki Lwowskiej i Warszawskiej oraz Uniwersytetów w: Warszawie, Wilnie, Paryżu (Sorbonny), Fryburga i Dorpacie.

Żona, Michalina, była radną Lwowa i przewodniczyła Komitetowi Wspierania III Powstania Śląskiego. Synowie, Franciszek i Józef, byli ranni w czasie walk w roku 1918 w obronie Lwowa.

W roku 1926/27 oddano do użytku II Dom Techników. Było to wielkie osiągnięcie Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej. W tym czasie podejmowano też różnorodne działania mające celu poszerzenie bazy lokalowej Politechniki Lwowskiej. Gmach główny Politechniki budowano w okresie, gdy studiowało 300 studentów, a było ich obecnie 2200.

Sytuację lokalową nieco poprawiło zbudowanie -przez prof. Romana WITKIEWICZA- Laboratorium Maszynowego, w którym swoje pomieszczenia znalazło pięć katedr: Teorii Maszyn Ciepłych, Pomiarów Maszynowych, Budowy Silników Tłokowych, Technologii Metali i Obróbki Metali. Dzięki poparciu Ministerstwa Komunikacji zaczęto budować Laboratorium Aerodynamiczne, które zostało oddano do użytku w roku 1930. Zdawano sobie sprawę, że bez budowy nowoczesnych laboratoriów Politechnika nie będzie mogła dotrzymać kroku postępowi technicznemu. W roku akademickim 1930/31 rozpoczęło działalność Studium Lotnicze na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej.

I Dom Techników Politechniki Lwowskiej po nadbudowie piętra (stan z 1936 r.)

Istniejący na Wydziale Mechanicznym Oddział Elektrotechniczny, wobec zwiększenia kadry i powstania nowych katedr, próbowano w tym czasie przekształcić w samodzielny Wydział Elektryczny. Trudności ekonomiczne państwa stały na przeszkodzie temu przedsięwzięciu. W Politechnice Lwowskiej do końca nie udało się powołać tego wydziału. Ze względów oszczędnościowych zlikwidowano niektóre katedry.

Lata 1930 - 1933 charakteryzowały się wystąpieniami studenckimi nie tylko w Politechnice Lwowskiej ale w całej Polsce. W pierwszych trzech latach głównym powodem manifestacji studenckich były sprawy narodowościowe. Natomiast w roku 1933 protestowano przeciw ustawie o szkołach akademickich (uchwalonej 15 marca 1933 r., zwaną ustawą Jędrzejewiczowską), która znacznie ograniczała ich autonomię. Zebrania Ogólne Profesorów Politechniki Lwowskiej postanowiły wprowadzać te zmiany w Uczelni w sposób stopniowy z dużym namysłem (rozłożone w czasie), tak jednak by nie powodowały ujemnych działań materialnych ze strony ministerstwa. Stan ten skończył się w roku 1935, wraz z odejściem z rządu braci JĘDRZEJEWICZÓW. Ministrem WRiOP został wtedy prof. Wojciech ŚWIĘTOSŁAWSKI.

Poprawa sytuacji gospodarczej w kraju, pozwoliła na wzięcie kredytu i ukończeniu wreszcie gmachu biblioteki głównej w roku 1934.

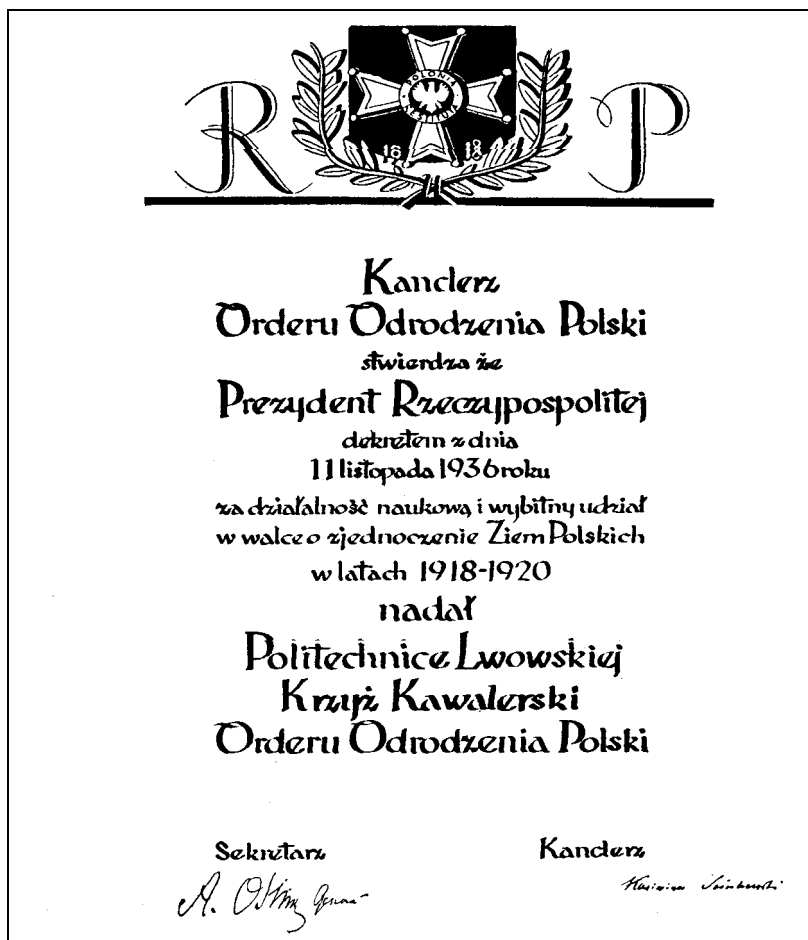
Gmach Biblioteki Głównej Politechniki Lwowskiej (stan z roku 1934)

Na frontonie gmachu biblioteki napisano: „*Hic mortui vivunt, et muti eloquuntur – tutaj umarli żyją, a niemi przemawiają*”. Kredyty pozwoliły też na realizowanie innych inwestycji. Energicznie zaczęto wyposażać różne laboratoria w maszyny i urządzenia pozwalające na wykonywanie prac dla przemysłu, celem zdobywania funduszy na dalszy rozwój uczelni. Prowadzono została akcja oszczędnościowa w celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, gazu, wody i opału. Większym odbiorcom energii zainstalowano liczniki, wymieniano niektóre silniki i urządzenia na energooszczędne, rozszerzano na terenie uczelni sieć centralnego ogrzewania, rozważano uruchomienie własnej elektrociepłowni i przejścia na tańszy gaz ziemny (uzyskano znaczny upust ceny gazu od gminy miasta Lwowa).

W roku 1936 Politechnikę Lwowską spotkało niezwykle wyróżnienie. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, dekretem z 11 listopada 1936 roku, nadał uczelni **Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski** za działalność naukową i wybitny udział w walce o zjednoczenie ziem polskich w latach 1918-1921. Uroczystość dekoracji odbyła się w Sali Rycerskiej Zamku Królewskiego w Warszawie 13 lutego 1937. Uczelnię reprezentowali: rektor, prorektor oraz dziekani wydziałów. Z tej okazji, za wybitne zasługi na polu nauki i wychowania młodzieży w duchu patriotycznym, odznaczonych zostało wielu profesorów Politechniki.

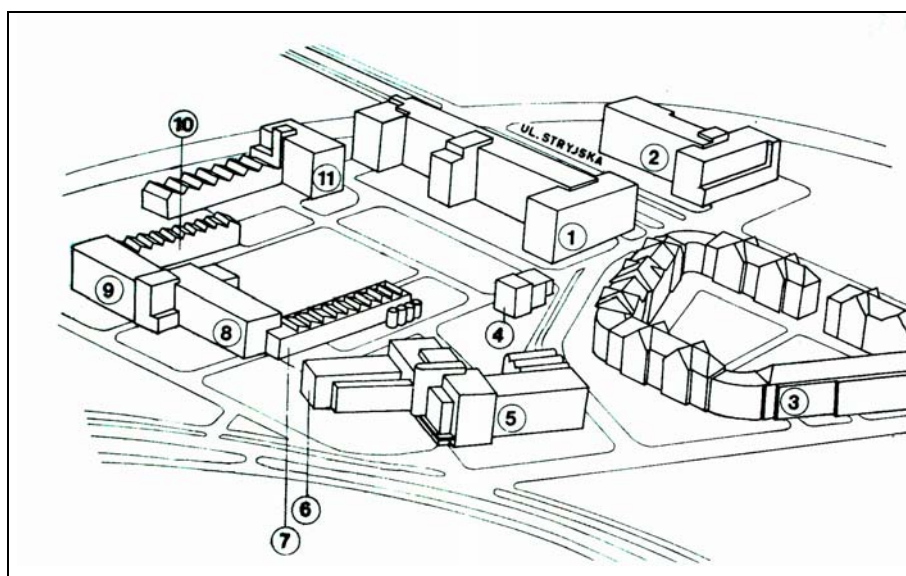
Dużym wydarzeniem w roku akademickim 1937/38 w Politechnice Lwowskiej było przystąpienie do budowy pawilonów dla Wydziału Mechanicznego i gmachu dla inżynierii chemicznej. Programem wkrótce zainteresowały się najwyższe wła-

dze państwowe RP i został on znacznie rozszerzony. W istniejących budynkach uczelni w szerokim zakresie prowadzono remonty i prace modernizacyjne.

**Dyplom Orderu Odrodzenia Polski przyznanego
Politechnice Lwowskiej w roku 1936.**

W kwietniu 1938 roku na Zamku Królewskim w Warszawie, w obecności prezydenta MOŚCICKIEGO, odbyła się konferencja w sprawie budowy pawilonów dla Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej przy ulicy Stryjskiej we Lwowie. W czasie konferencji referaty wygłosili: ministrowie, profesorowie i osoby zainteresowane zbudowaniem (w ciągu planowanych 20 lat, 1940-60) podstaw siły gospodarczej i obronnej Polski.

Projekt rozbudowy Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej z roku 1938:

1 – pawilon ogólny 2 – pawilon elektrotechniki, 5 – pawilon Studium Lotniczego, 6 – tunel areodynamiczny, 7 - pawilon technologiczny, 8 – budynek Katedry Obróbki Metali, 9 - budynek Katedry Technologii Metali, 10 – pawilon obróbki metali, Laboratorium Dzwignic i Laboratorium Samochodowe, 11- Mechaniczna Stacja Doświadczalna

W tych budynkach miały być wypracowane podstawy rozwoju siły gospodarczej i obronnej Polski w latach 1940 – 1960.

Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej miał pełnić w tym dziele rolę wiodącą. Wyniku obrad przyjęto następujące ustalenia:

-umożliwić spełnienie zamierzeń Komitetu przez pomoc finansową ze strony rządu i przemysłu w wysokości potrzebnej do szybkiego realizowania budowy;

-ulatwić w myśl zaleceń Ministra Spraw Wojskowych możliwość studiów na Wydziałach: Mechanicznym i Elektrotechnicznym (miał powstać z przekształcenia Oddziału Elektrotechnicznego w roku 1941, po zakończeniu planowanej budowy) Politechniki Lwowskiej przez stworzenie przez zainteresowane resorty odpowiedniej ilości stypendiów.

Program budowy obejmował wzniesienie w ciągu trzech lat, pięciu pawilonów o kubaturze 200 tys. m³, kosztem 7 mln zł. W wyniku poszukiwań, przez Radę Wydziału Mechanicznego, innych możliwości finansowania, Ministerstwo Komunikacji przyznało w roku 1938 milion złotych Politechnice Lwowskiej, z sum na-

leżnych Polskim Kolejom Państwowym za tranzyt niemiecki (przez Pomorze do Prus Wschodnich), na zakup najpotrzebniejszych urządzeń laboratoryjnych.

W grudniu roku 1937, zarządzeniem ministra Spraw Wojskowych, utworzono w Polsce Legię Akademicką jako formę szkolenia wojskowego studentów. Było to korzystniejsze i dla studentów (którzy zwolnieni byli z rocznego przeszkolenia w szkołach podchorążych rezerwy), jak i dla państwa (zwolnienie dość dużych wydatków budżetowych). Przeszkolenie studentów w Legii Akademickiej okazało się też korzystne dla Lwowa, który we wrześniu 1939 roku był prawie pozbawiony wojsk regularnych i dla własnej obrony, po raz kolejny, musiał formować oddziały ochotnicze. Osoby przeszkolone w Legii Akademickiej odegrały także dużą rolę w Armii Krajowej.

W czerwcu 1938 roku opuścił Polskę i wyjechał do Szwajcarii prof. dr inż. Ludwik EBERMAN, światowej sławy konstruktor silników spalinowych z zapłonem samoczynnym, kierownik Katedry Budowy Silników Tłokowych Politechniki Lwowskiej. Prof. EBERMAN pamiętał swoje doświadczenia z Austriakami i Niemcami w czasie I wojny światowej, kiedy to został zmuszony do kierownictwa technicznego budowy ponad 500 silników do łodzi podwodnych. Trafnie przewidział nadchodzące niebezpieczeństwo i osobiste zagrożenie. Do Szwajcarii przeniósł też swoje biuro konstrukcyjne, które świetnie prosperowało w latach 1918-1945. Patenty i rozwiązania konstrukcyjne **prof. EBERMANA** były znane na całym świecie. Profesor EBERMAN cieszył się powszechnym szacunkiem w społeczności akademickiej i w środowisku lwowskich konstruktorów. W Szwajcarii pomagał w organizowaniu polskiej uczelni technicznej dla żołnierzy internowanych na terenie tego kraju. Na specjalne zaproszenie, był profesorem Związkowej Wyższej Uczelni Technicznej (ETH) w Zurychu. W roku 1944 wydał -na 100-lecie istnienia Politechniki Lwowskiej- wspomnienia jubileuszowe pt. *Ecole Polytechnique de Lvov (1844-1944)*. Wtedy to było jedyne wydawnictwo tego typu. Zmarł w Winterthur w roku 1945.

Rok akademicki 1938/39 na Politechnice Lwowskiej, to była w dalszym ciągu intensywna praca nad rozbudową bazy lokalowej oraz pozyskiwaniem aparatury badawczej. Władze państwowe i sfery przemysłowe przyznały Uczelni coraz to nowe kwoty. Ministerstwo Poczty i Telegrafów wspomagało ciągle grupę Tele- i Radiotechniczną. Studenci otrzymywali wysokie stypendia, tak że mogli całkowicie czas poświęcić studiowaniu. Były pieniądze na zakup aparatury laboratoryjnej i badawczej. Laboratorium Radiotelegraficznym kierował prof. dr inż. Tadeusz MALARSKI, przyszły profesor Politechniki Śląskiej. Swoje wyposażenie powiększyło, w tym roku akademickim, również Laboratorium Budowlano-Drogowe. Ukończono Laboratorium Silników Lotniczych. Studenci Studium Lotniczego, które przemianowano na Grupę Lotniczą Oddziału Maszynowego, mogli odbywać ćwiczenia praktyczne na dobrze wyposażonych stanowiskach laboratoryjnych.

26 listopada 1938 roku odbyło się uroczyste poświęcenie przez lwowskiego arcybiskupa metropolitę dr Bolesława TWARDOWSKIEGO kamienia węgielnego i murów (wznoszonych już od czerwca) pawilonów dla Technologii Mechanicznej i Obróbki Metali (miał być oddany do użytkowania w grudniu 1939 r.) oraz Mechanicznej Stacji Doświadczalnej (miała być oddana do użytkowania w marcu 1940 roku).

Politechnika Lwowska w czerwcu 1939 roku posiadała 5 wydziałów:

- Wydział Inżynierii Lądowej i Wodnej** (Oddziały: Lądowy, Wodny i Mierniczy),
- Wydział Architektoniczny**,
- Wydział Mechaniczny** (Oddziały: Maszynowy, Elektrotechniczny i Naftowy),
- Wydział Chemiczny**,
- Wydział Rolniczo - Leśny** (Oddziały: Rolniczy, Leśny).

W Uczelni pracowało 5 profesorów honorowych, 43 profesorów zwyczajnych, 17 profesorów nadzwyczajnych, 3 zastępców profesora, 18 docentów, 86 wykładowców, 46 adiunktów, 85 starszych asystentów, 165 asystentów, 80 młodszych asystentów, 12 zastępców asystenta i 4 lektorów. Na Politechnice było 61 katedr zwyczajnych (w roku 1921 – 39), 10 katedr nadzwyczajnych (11) i 18 docentur (14).

W roku akademickim 1938/39 w Politechnice Lwowskiej studiowało 3606 studentów (w roku 35/36 – 2248; czasy po kryzysie ekonomicznym!), 1930/31 – 2945, 1925/26 – 2101, 1920/21 – 2108). W latach 1874-1939 (wrzesień) wydano w politechnice Lwowskiej około siedem tysięcy dyplomów.

Politechnika Lwowska w czasie okupacji (1939-1946)

Na trzyletnią kadencję 1939-42 rektorem został wybrany prof. Antoni WERESZCZYŃSKI. Jedno z pierwszych jego zarządzeń dotyczyło działań mobilizacyjnych na Uczelni. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji, w gmachu głównym zaczął działać szpital polowy. Kierował nim płk. rez. Aleksander DOMASZEWICZ (kierował nim też w latach 1918-1920). Głównym chirurgiem był prof. Adam GRUCA. Personel pomocniczy stanowili klerycy, ochotniczki i żony pracowników Politechniki. W godzinach porannych pierwszego września Lwów został zbombardowany.

5 dywizja piechoty i inne oddziały garnizonu lwowskiego już przed 1 września 1939 r. opuściły Lwów i udały się na zachód. Od trzeciego września we Lwowie organizował się ochotniczy pułk, którym dowodził ppłk. Alfred GREFNER. Na czele obrony Lwowa stanął gen. bryg. Władysław LANGER. Z Grodna do Lwowa przewieziono kolejną 35 rezerwową dywizję piechoty i trzy inne pułki rezerwowe. Od 12 września 1939 zaczął się bezpośredni atak niemiecki na Lwów. Niemcy Lwowa nie zdobyli. 20 września w okolice Lwowa podeszła Armia Czerwona. Niemcy wycofali się z miasta. Dalsza obrona Lwowa nie miała sensu, tym bardziej, że władze polskie nakazały nie stawiać oporu (jedynie w obronie własnej) sowietom.

22 września 1939 roku do Lwowa wkracza Armia Czerwona i zobowiązuje do natychmiastowego rozpoczęcia działalności wszystkie instytucje. Rektor WERESZCZYŃSKI zarządził więc otwarcie zajęć w Politechnice. Na zajęcia zgłosiła się duża liczba studentów, szczególnie ze Śląska i z Politechniki Warszawskiej. Przybyli też pracownicy naukowcy z Krakowa oraz z Warszawy

Politechnikę Lwowską jesienią 1939 roku przemianowano na Lwowski Instytut Politechniczny. Rektorów odwołano, a dyrektorem szkoły uczyniono, dyrektora kijowskich tramwajów (ze średnim wykształceniem) Maksyma Pawłowicza SADOWSKIEGO. Dyrektor szkoły SADOWSKI w sumie zachowywał się całkiem przyzwoicie. Na prorektora do spraw nauki powołał **prof. Włodzimierza KRUKOWSKIEGO**, który miał dobre stosunki z polską lewicą we Lwowie i mógł umiejętnie i skutecznie bronić interesu Uczelni i dobra wielu Polaków. **Prof. dr inż. Włodzimierz KRUKOWSKI** był jednym z najwybitniejszych polskich elektrotechników. Uzyskał blisko sto patentów w krajach europejskich w latach 1913-41. W Europie (do roku 1939) zainstalowano m.in. ponad milion liczników elektrolitycznych ze specjalną elektrodą konstrukcji prof. KRUKOWSKIEGO. W Politechnice Lwowskiej Profesor zorganizował Pracownię Precyzyjnych Pomiarów Elektrycznych, która owocnie współpracowała z Głównym Urzędem Miar.

Prof. dr inż. Włodzimierz KRUKOWSKI (1887 – 1941)
Kierownik Katedry Pomiarów elektrotechnicznych Politechniki Lwowskiej (1930-41)
Członek rzeczywisty Akademii Technicznej w Warszawie
Prorektor ds. nauki Politechniki Lwowskiej w latach 1939-41

W listopadzie 1939 r. do Lwowa zjechała z Moskwy specjalna komisja z wice-ministrem oświaty na czele. Każdy samodzielny pracownik nauki przechodził szczegółową kontrolę (prowirkę) z osiągnięć naukowych, publikacji itp. **Na zebraniu ogólnym profesorów komisja stwierdziła, że nie spodziewała się tak wysokiego poziomu naukowego w Politechnice Lwowskiej.** Prof. Włodzimierza KRUKOWSKIEGO zatwierdziła na stanowisku prorektora do spraw nauki i mianowała go przewodniczącym Rady Naukowej. Rada Naukowa miała uprawnienia niewiele mniejsze niż przedwojenny Senat, chociaż miała całkiem inny skład. Komisja zatwierdziła wszystkich profesorów, a na wakujące stanowiska kierowników katedry zaproszono profesorów emerytów. Wybrani w czerwcu 1939 dziekani pozostali na stanowiskach. W Moskwie zatwierdzono wszystkie propozycje nominacji zgłoszone do ministerstwa w Warszawie przed 1 września 1939 roku, a które nie zdążono tam załatwić. Pozytywnie załatwiano także aktualne wnioski personalne Rady Naukowej. Tworzono nowo katedry i do ich obsady nie można było mieć zastrzeżeń. Np. nowoutworzoną Katedrę Radiotechniki objął prof. Janusz GROSZKOWSKI, który przybył z Politechniki Warszawskiej. Katedrę Teorii Me-

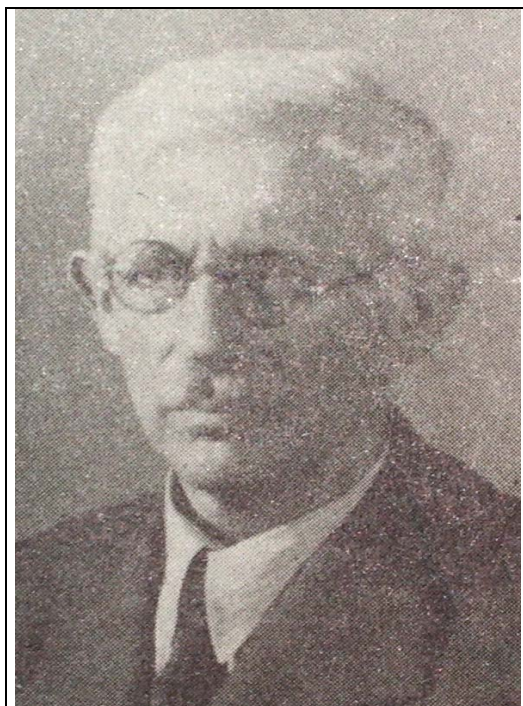
chanizmów i Maszyn objął doc. Robert SZEWAŁSKI, który w roku 1941 został mianowany profesorem nadzwyczajnym.

Na zebraniu aktywu partyjnego wiceminister wzywał studentów do solidnego studiowania na tak znakomitej uczelni, prezentującej technikę zachodniego kręgu cywilizacyjnego, co powinni sobie szczególnie cenić. Wykładano zasadniczo po polsku, tylko marksizm i leninizm wykładano po rosyjsku. Na studia przyjmowano jednak według kryteriów pochodzenia społecznego i narodowego. Polscy studenci starszych lat zdawali egzamin dyplomowy według polskich przepisów z roku 1938. Dla pozostałych wprowadzono studia pięcioletnie według systemu radzieckiego. Wszyscy musieli wysłuchać i zdać egzamin z marksizmu i leninizmu.

W lipcu 1940 do Moskwy zaproszono **prof. Kazimierza BARTLA** i **prof. Włodzimierza KRUKOWSKIEGO**. Akademia Nauk ZSSR zaproponowała prof. BARTLOWI przetłumaczenie jego podręcznika z geometrii wykreślnej, na co się zgodził i w tym celu przeniesiono z Leningradu do Lwowa doc. Ludgera SZKLARSKIEGO. Praca nad tym zamierzeniem posuwała się szybko, ale wybuch późniejszej wojny niemiecko-radzieckiej uniemożliwił jej dokończenia. Natomiast rząd radziecki prof. BARTLOWI zaproponował utworzenie rządu polskiego podporządkowanego ZSSR, na co Profesor się nie zgodził. Na przełomie sierpnia i września tego roku do Moskwy zaproszona grupą wybitnych profesorów Politechniki celem zapoznania ich z organizacją nauki, osiągnięciami naukowymi i technicznymi w ZSSR. W dobrze zorganizowanym wyjeździe do Moskwy, wzięli udział: **Włodzimierz BURZYŃSKI, Janusz GROSZKOWSKI, Marian KAMIENSKI, Witold MINKIEWICZ, Stanisław OCHEŁDUSZKO, Stanisław PILAT, Romuald ROSŁOŃSKI, Kasper WEIGEL i Roman WITKIEWICZ.**

Wojska niemieckie do Lwowa wkroczyły 30 czerwca 1941 roku, a wraz z nimi formacje Gestapo. Już 2 lipca aresztowano prof. Kazimierza BARTLA i wobec odmowy tworzenia rządu polskiego, tym razem podporządkowanego Niemcom, rozstrzelano Go 26 lipca 1941 roku. W nocy z 3 na 4 lipca aresztowano 40 profesorów i pracowników lwowskich uczeni. By nie mieć kłopotów z opinią publiczną na świecie -tak jak to było w przypadku Krakowa- rozkaz brzmiał: *aresztować i natychmiast rozstrzelać*. 4 lipca 1941 roku, obok II Domu Techników na stoku Wzgórz Wuleckich, zgładzono wszystkich zakładników. Zginęli m.in. z Politechniki Lwowskiej profesorowie: **Włodzimierz KRUKOWSKI** – kierownik Katedry Miernictwa Elektrotechnicznego, prorektor do spraw nauki i przewodniczący Rady Naukowej w latach 1939-41, **Antoni ŁOMNICKI** – kierownik II Katedry Matematyki, **Włodzimierz STOŻEK** – kierownik I Katedry Matematyki, **Stanisław PILAT** – kierownik Katedry Technologii Nafty, **Kazimierz VETULANI** – kierownik Katedry Mechaniki Teoretycznej, **Kasper WEIGEL** – kierownik I Katedry Miernictwa i **Roman WITKIEWICZ** – kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych. Wszyscy zostali pogrzebani na miejscu zbrodni, a w październiku 1941 roku

zwłoki ekshumowano i wywieziono do lasu Krzywczyckiego, tam oblano benzyną i spalono, a prochy rozsiano po okolicy

Ostatnie zdjęcie prof. Romana WITKIEWICZA przed śmiercią.

Na początku lipca 1941 roku zamknięto wszystkie uczelnie we Lwowie. Trzy południowo-wschodnie województwa Rzeczypospolitej Polskiej połączone w Dystrykt Galizien i włączono do Generalnego Gubernatorstwa. W roku akademickim 1941/42 Politechnika Lwowska była nieczynna. Bezrobotni i nie wynagradzani profesorowie gromadzili się często na dziedzińcu biblioteki lub w dni deszczowe w Laboratorium Maszynowym, które po śmierci prof. WITKIEWICZA było pod opieką prof. Stanisława OCHEŃDUSZKI, by zasięgnąć lub wymienić wiadomości na temat aktualnej sytuacji. Pośrednikiem między Okręgową Delegaturą Rządu a profesorami, był mgr inż. Władysław FISCHER - asystent prof. OCHEŃDUSZKI we Lwowie, późniejszy pracownik Katedry Silników Spalinowych Politechniki Śląskiej. Wiadomości z nasłuchu radiowego przekazywał Kazimierz WOŹNIEWSKI, student grupy radiowej z Wydziału Mechanicznego, który -jak twierdzi Władysław FISCHER- aparaturę do nasłuchu umieścił w piecu kaflowym i korzystał z niej w latach 1941-45.

W roku 1942 Niemcy, wobec braku personelu zawodowego, zdecydowali się częściowo uruchomienie lwowskich uczelni. Na początku tego roku zaczęto pra-

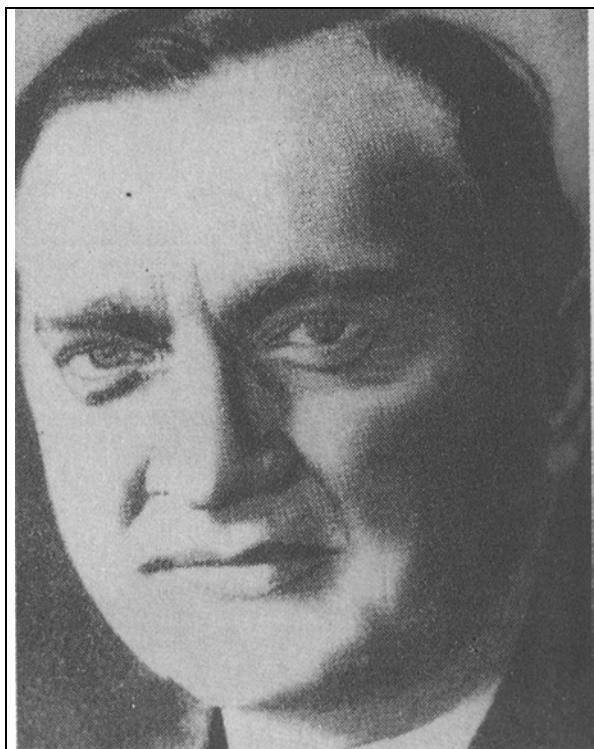
ownikom Politechniki wypłacać symboliczne zasiłki. Na początku marcu ogłoszono w prasie, że w Politechnice we Lwowie otwiera się *Staatliche Technische Institute*, by pod koniec tego miesiąca przemianować go na: *Staatliche Technische Fachkurse Lemberg*, by nie było żadnej wątpliwości, że nie są to studia akademickie. W kwietniu 1942 roku zwrócono się oficjalnie do kadry naukowej z propozycją podjęcia pracy na kursach. Zajęcia rozpoczęły się 15 maja 1942 r.

W tych dziedzinach gdzie okupant nie podjął nauczania, zorganizowano tajne komplety. Decyzją Okręgowej Delegatury Rządu we Lwowie, Politechnika Lwowska miała działać wspólnie i realizować program według roku akademickiego 1938/39. Studia miały być traktowane jako w pełni akademickie.

Kierownikiem kursów mianowano profesora maszyn elektrycznych Teodora BODEFELDTA z Politechniki Monachijskiej, który zaangażował wszystkich profesorów (powrócili też profesorowie usunięci za czasów sowieckich), docentów, adiunktów, asystentów i pracowników administracji. Kierownikiem II Katedry Matematyki Politechniki Lwowskiej –opuszczonej w wyniku śmierci prof. ŁOMNICKIEGO- został **prof. Stefan BANACH**. Tajnymi kompletami kierowała konspiracyjna komórka uczelni na czele z profesorami: **Włodzimierz BURZYŃSKIM, Edward SUCHARDA, Marian KAMIENSKIM i Janusz GROSZKOWSKIM**. W początkowym czasie przy Kierowniku Kursów główną rolę odgrywał prof. SUCHARDA, a w późniejszym czasie prof. BURZYŃSKI.

W roku 1942 na Politechnice rozpoczęło studia 759 słuchaczy. W roku 1942 przeważali Ukraińcy, ale po zmobilizowaniu ich do dywizji SS-Galizien (Hałaczyna), na niektórych kierunkach studiów pozostali prawie sami Polacy. Na absolwentów kursów czekało niebezpieczeństwo zatrudnienia ich przez urząd pracy (Arbeitsamt) i wysłania do pracy w miastach niemieckich zagrożonych nalotami lotniczymi. Polacy zwykle szybko kończyli studia i nie zdawali egzaminu dyplomowego, zaś **prof. BURZYŃSKI** pełnił rolę opatrnościową w tej dziedzinie (opóźniał sprawozdania, podawał dane bez adresu itp.).

Wiosną 1944 roku Niemcy zaczęli opuszczać Lwów. Na tydzień przed ewakuacją Niemcy przekazali kierownictwo Politechniki Lwowskiej prof. Włodzimierzowi BURZYŃSKIEMU. Niektórzy profesorzy Politechniki też opuszczali Lwów, jak np. prof. Stanisław ŁUKASIEWICZ, który wyjechał do Częstochowy i stąd jako pierwszy rektor (z nadania KRN-u) organizował polską Politechnikę w Gdańsku i transporty profesorów z Politechniki Lwowskiej.

Prof. Stefan BANACH (1892- 1945)
Kierownik Katedry Matematyk na Wydziale Mechanicznym
Politechniki Lwowskiej (1942 – 1945)
Pracownik Politechniki Lwowskiej w latach 1921 – 1945)

W czasie letniej ofensywy w roku 1944 Armia Czerwona podeszła pod Lwów 22 lipca. Miasto zostało właściwie wyzwolone przez oddziały Armii Krajowej w ramach Akcji Burza. Gmachy Politechniki zostały wyzwolone 24 lipca 1944 roku przez kompanię Kedywu dowodzoną przez kpt. Piotra SZEWCZYKA (cichociemnego). W całym mieście powiewały flagi biało-czerwone. Do miasta za oddziałami frontowymi przybyły oddziały NKWD. Podstępnie aresztowano dowództwo Armii Krajowej.

W sierpniu 1944 do Lwowa przybywa docent Odeskiego Instytutu Politechnicznego I. N. JAMPOLSKI w charakterze organizatora Lwowskiego Instytutu Politechnicznego, który z czasem zajmuje funkcję rektora. Jego zastępcami są Rosjanie. Po podróży po ZSRR JAMPOLSKI przywiózł grupę profesorów i asystentów do Lwowa. Zaczynają się aresztowania profesorów. Pierwszym aresztowanym jest prof. Edward SUCHARDA. Jesienią 1944 zaproszono do współpracy prof. Włodzimierza BURZYŃSKIEGO w charakterze prorektora do spraw nauki, ale i

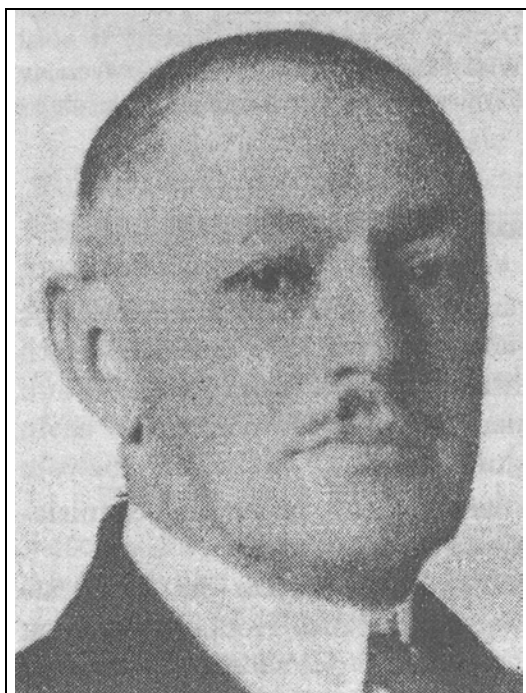
jego też aresztowano oraz osadzono na 10 miesięcy do więzienia. W dniach 2-4 stycznia 1945 roku we Lwowie aresztowano i deportowano w głąb Rosji 17 tys. Polaków, w tym wielu pracowników Politechniki i Uniwersytetu. Z Politechniki aresztowano, skazano na 5, 10 i 15 lat pobytu w obozach pracy o zaostrzonym rygorze profesorów: Stanisława FRYZEGO, Aleksandra KOZIKOWSKIEGO, Tadeusza KUCZYŃSKIEGO, Witolda MINKIEWICZA, Emila ŁAZORYKA i Edwina PŁAŻKA. Po dziesięciu miesiącach większość deportowanych, którzy przeżyli, została zwolniona i powróciła do Lwowa.

4 stycznia 1945 roku przyjechała do Lwowa delegacja PKWN z pisarzem ludowym Janem BRZOZĄ, który na wiecu w Politechnice zachowywał się skandalicznie (profesorów wyzywał od hitlerowców), gdy nie było chętnych do podpisania rezolucji potępiającej działalność Armii Krajowej i Rządu Emigracyjnego, a której nawet nie odczytano, podano jedynie jej treść. Rektor JAMPOLSKI, który tonował sytuację, jako pierwszego do podpisania rezolucji wezwał prof. Roberta SZEWAŁSKIEGO - najmłodszego profesora w Politechnice. Profesor SZEWAŁSKI oświadczył, że nie podpisze nieznanej mu rezolucji. Następnie trzasnął pięścią w stół i powiedział, że jeżeli mu się nie wierzy jako profesorowi, to może zrezygnować i pójść do wojska, by walczyć z Niemcami. Rezolucji nie podpisał też (jako następny) senior Uczelni prof. Kazimierz ZIPSER (były rektor i kierownik Katedry Kolejnictwa Politechniki Lwowskiej) i pozostali profesorowie zgromadzeni na wiecu.

Kazimierz ZIPSER urodził się w 1875 roku w Zbarażu. Po ukończeniu szkoły średniej studiował w Wydziale Inżynierii Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Po studiach pracował w kolejnictwie: przy budowie kolei, w dyrekcji kolei w Innsbrucku, we Lwowie i Stanisławowie. W latach 1920-21 pracował w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego w Warszawie i na froncie. W roku 1921 został mianowany profesorem zwyczajnym kolejnictwa w Politechnice Lwowskiej i kierownikiem Katedry Kolejnictwa. Kilka razy pełni funkcję dziekana Wydziału Inżynierii i rektora Politechniki Lwowskiej.

Po roku 1945 prof. ZIPSER, przez dwa lata, był kierownikiem Katedry Kolejnictwa na Wydziałach Politechnicznych organizowanych w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, po czym przeniósł się do Wrocławia by ratować sytuację krytyczną Politechniki Wrocławskiej i w latach 1947-58 kierował Katedrą Budowy Kolei w Politechnice Wrocławskiej. W 1947-49 był prorektorem Politechniki Wrocławskiej. Ze stanowiska prorektora ustąpił wobec zmian społeczno-politycznych w Polsce. Zmarł w roku 1961 we Wrocławiu. Syn profesora Kazimierza ZIPSERA, prof. dr hab. inż. Tadeusz ZIPSER, w roku 1981, w pierwszych wolnych wyborach został wybrany rektorem Politechniki Wrocławskiej. Było to wydarzenie symboliczne; po 30 latach dominacji formacji komunistycznej, rektorem zostaje syn ostatniego bezpartyjnego prorektora. Na początku stanu wojennego prof. Tadeusz

ZIPSER został zawieszony (24.12. 1981) w funkcji rektora, a następnie odwołany (29. 12. 1981 r.), a potem aresztowany i internowany.

Prof. Kazimierz ZIPSER (1875 – 1961)

Kierownik Katedry Kolejnictwa Politechniki Lwowskiej (1921- 1945)
Kierownik Katedry Kolejnictwa Wydziałów Politechnicznych w AGH (1945-47)
Kierownik Katedry Budowy Kolei Politechniki Wrocławskiej (1947 – 1958)
Kierownik społeczności akademickiej Politechniki we Lwowie w 1945 r.

Sytuacja wśród polskich pracowników Politechniki była jednak niejasna i przygnębiająca. Po kapitulacji Niemiec władze otworzyły biura repatriacyjne i zachęcały Polaków do wyjazdu. Podjęcie decyzji wyjazdu pracowników Politechniki Lwowskiej ułatwił profesor ekonomii w Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie Stanisław GRABSKI, współtwórca traktatu ryskiego, uczestnik rozmów na Kremlu w 1944 roku oraz wiceprzewodniczący Krajowej Rady Narodowej w Lublinie. Na zebraniu pracowników wyższych uczelni Lwowa wyjaśnił, że postanowienia jałtańskie są obecnie ostateczne, że alianci podjęli je bez uwzględnienia racji polskich, wybacząc całkowicie Rosjanom traktat RIBBENTROP-MOŁOTOW. Nie ma żadnych szans na zmianę traktatów międzynarodowych i trzeba wyjeżdżać ze Lwowa, by połączyć się z narodem.

Następnego dnia odbyło się zebranie w Politechnice pod przewodnictwem prof. Kazimierza ZIPSERA i postanowiono, że cały personel Uczelni przenosi się do

Gdańska -dokąd zaprasza prof. ŁUKASIEWICZ- i konstrytuje się tam jako Politechnika Morska.

Do kontaktu z władzami polskimi upoważniony został prof. ZIPSER (uznany w tym czasie za kierownika społeczności polskiej w Politechnice Lwowskiej), a do organizacji wyjazdu prof. SZEWAŁSKI. Po tygodniu z Lublina przyszła wiadomość, że rząd nie zatwierdził tej uchwały, a wręcz domaga się wyjazdu Pracowników Politechniki do Krakowa, Gliwic, Wrocławia i Gdańska. Cały majątek Uczelni pozostał we Lwowie. We Lwowie pozostało też kilku profesorów (Witold AULICH, Jan BAGIEŃSKI, Adam KURYŁŁO, Wilhelm MOZER, i Gabriel SOKOLNICKI) wraz z rodzinami. Pierwsza grupa pracowników Politechniki Lwowskiej wyjechała na przełomie maja i czerwca, a druga (jako IIa i IIb) w październiku i listopadzie 1945 r. Trzecia grupa kierowana przez prof. BURZYŃSKIEGO -i obejmująca też zwolnionych z więzień i obozów pracy- wyjechała ze Lwowa w czerwcu 1946 roku i skierowała się do Krakowa i Gliwic.

Wyjazd pracowników Politechniki i Uniwersytetu ze Lwowa był słuszny, o czym niektórzy wątpili. Wystarczy prześledzić los **prof. dr Mieczysława GĘBAROWICZA**, ostatniego dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, aby się o tym przekonać. Pozostał we Lwowie (po roku 1946) i później zgadzał się pracować w różnych instytucjach jako młodszy pracownik naukowy (!). Zwalniany był z pracy jako element niepożądany, nie zaprzestawał jednak pracy naukowej. Pisał artykuły i książki, występował na konferencjach naukowych i ponownie się zatrudniał w różnych placówkach naukowych. Po napisaniu książki *Studia nad dziejami kultury antycznej późnego renesansu w Polsce* został przez władze potępiony i natychmiast przeniesiony na emeryturę. Profesor GĘBAROWICZ uznawany był w Polsce i za granicą za uczonego o umyśle błyskotliwym i nieposzlakowanym charakterze.

W ten sposób po 102 latach przestała działać polska uczelnia techniczna - Politechnika Lwowska, aby żyć jako: Politechnika Warszawska (która zasilana była wybitnymi profesorami ze Lwowa od roku 1915 do roku 1946), Politechnika Śląska w Gliwicach, Politechnika Wrocławska, Politechnika Gdańska, Politechnika Krakowska i w wielu innych polskich Uczelniach.

W lipcu 1944 r. Politechnika Lwowska stała się więc znów Lwowskim Instytutem Politechnicznym i ta nazwa utrzymała się do roku 1991. Po rozpadzie Związku Radzieckiego, Ukraina 24 sierpnia 1991 r ogłosiła się niezawisłym, demokratycznym państwem. Od 10 kwietnia 1991 Lwowskim Instytutem Politechnicznym zarządza, pierwszy od 1 września 1939 roku, demokratycznie wybrany rektor. Od 1 września 1991 roku językiem wykładowym jest język ukraiński. W roku 1993 zmieniono nazwę uczelni na **Uniwersytet Państwowy „Politechnika Lwowska”**.

W dniach 17-25 października 1994 roku odbywały się we Lwowie uroczystości jubileuszowe 150-lecia Politechniki Lwowskiej. Uczestniczyły w nich delegacje polskich uczelni.

W roku 2004 mija 160 lat od utworzenia Politechniki Lwowskiej.

Fragment Auli Politechniki Lwowskiej

LWOWSKIE TRADYCJE TERMODYNAMIKI I ENERGETYKI CIEPLNEJ (1904 – 1946)

Wydział Mechaniczny Politechniki we Lwowie

Lwowskie tradycje termodynamiki i energetyki cieplnej –na poziomie akademickim- są ściśle związane z jednym z wydziałów Politechniki Lwowskiej, który został powołany w roku 1874 jako **Szkoła Budowy Machin** (1874-1880), następnie przemianowany na **Wydział Budowy Machin** (1880-1895), **Wydział Budowy Maszyn** (1895-1920), by od roku 1920 do roku 1946 być **Wydziałem Mechanicznym Politechniki we Lwowie**.

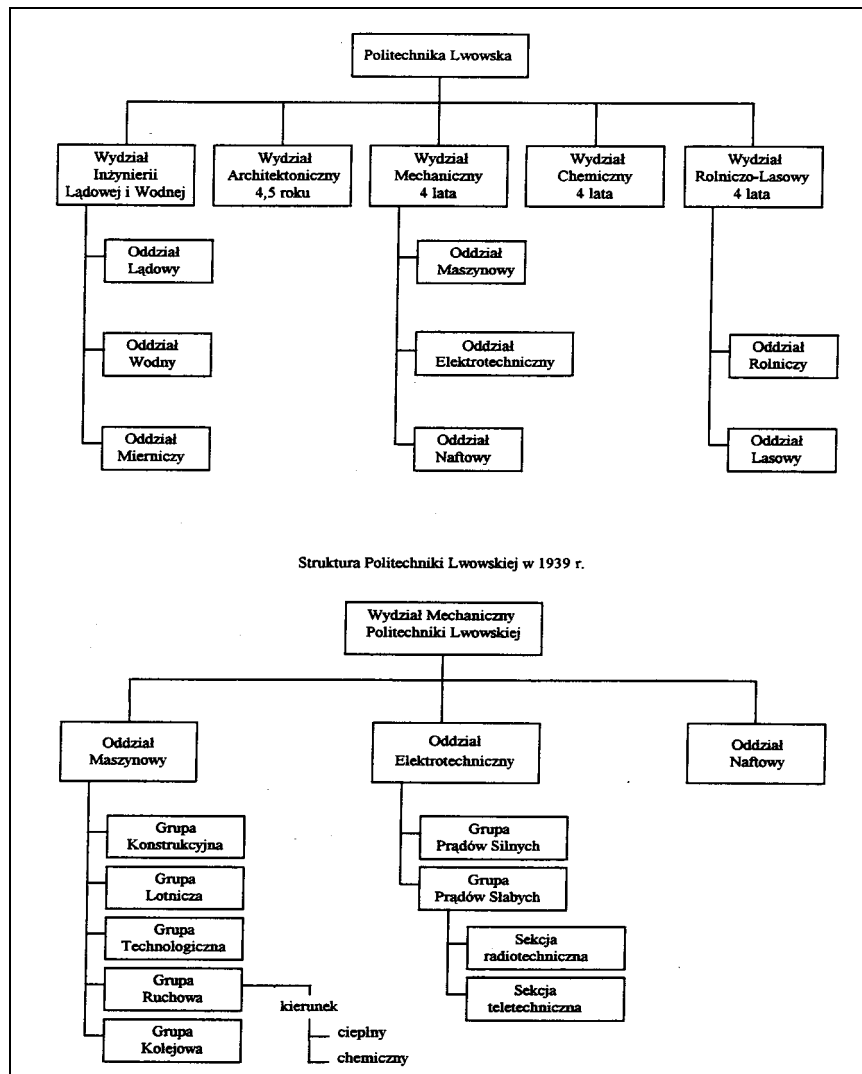
Już na progu niepodległości był największym wydziałem Uczelni, a w roku akademickim 1938/39 studiowało na nim prawie 40% ogółu studentów Politechniki Lwowskiej. W ostatnich latach w wolnej Polsce 1937-39 rozwijał się bardzo szybko i miał spełnić podstawową rolę w budowie potęgi gospodarczej i obronnej Polski, planowanej do realizacji w latach (1940-1960). Cieszył się dużą popularnością wśród kandydatów na studia, tak że już w roku akademickim 1921/22 trzeba było wprowadzić konkursowy egzamin kwalifikacyjny. W roku 1939 składał się z trzech oddziałów: Maszynowego, Elektrotechnicznego i Naftowego. Do czasu powołania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej istniał do roku 1920 Oddział Górniczy.

Program studiów był planowany cztery lata, jednak ze względu na olbrzymi program (szczególnie w zakresie projektowym), praktyczny czas studiów był znacznie dłuższy. Po dwóch latach studiów obowiązywał tzw. egzamin ogólny (I egzamin państwowy). Ci studenci, którzy zdali pomyślnie kursowe egzaminy wchodzące w skład egzaminu ogólnego (matematyka I i II, fizyka, geometria wykreślna, mechanika ogólna, mechanika techniczna oraz maszynoznawstwo ogólne), byli z niego zwolnieni. Po zaliczeniu całego programu studiów i odbyciu 6-miesięcznej praktyki można było przystąpić do egzaminu dyplomowego (II egzamin państwowy). Część teoretyczną egzaminu poprzedzało wykonanie projektu dyplomowego, który był 10-dniową pracą klauzurową. Temat, a nawet dziedzina, której dotyczył projekt dyplomowy nie była znana studentowi.

Podstawową komórką organizacyjną na Wydziale była katedra, na czele której stał profesor, autorytet osobowy i naukowy. Na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej dbano o staranny dobór kadry samodzielnej. Jeżeli nie było odpowiedniego kandydata, to opiekę nad katedrą obejmował wybitny profesor na Wydziale i czekali aż pojawi się lub dojrzeje odpowiedni kandydat.

Nowy profesor zwykle stawał się z czasem filarem Wydziału i Uczelni. Zespół naukowo-dydaktyczny katedry stanowili: profesor (tylko jeden, kształtujący i odpowiedzialny za pracę katedry), samodzielni pracownicy naukowcy (docenci po

habilitacji) i pomocniczy pracownicy naukowcy (adiunkci, starsi asystenci, asystenci młodszy i zastępcy asystenta). Zespoły naukowe katedr zapewniały zasadniczo potrzeby dydaktyczne Wydziału.

Struktura Politechniki Lwowskiej i Wydziału Mechanicznego

W atmosferze rzetelnej pracy naukowej i dydaktycznej kształtowała się osobowość studentów, którzy mieli ułatwiony dostęp obcowania z wybitnymi ludźmi nauki i wiedzy inżynierskiej. Absolwenci Politechniki we Lwowie (tak brzmiała w dokumentach państwowych oficjalna nazwa Politechniki Lwowskiej) otrzymywali gruntowne wykształcenie, a po studiach powszechne uznanie w kraju i zagranicą.

W roku akademickim 1938/39 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej było 19 katedr: **Matematyki II, Geometrii Wykreślnej B, Mechaniki Technicznej, Maszynoznawstwa, Teorii Maszyn Ciepłych, Elementów Maszyn, Budowy Silników Tłokowych, Budowy Maszyn Dźwigowych i Urządzeń Transportowych, Budowy Pomp i Silników Wodnych, Budowy Maszyn Kolejowych, Budowy Turbin Parowych i Turbokompresorów, Pomiarów Maszynowych, Technologii Metali, Elektrotechniki Ogólnej, Urządzeń Elektrycznych, Pomiarów Elektrotechnicznych, Maszyn Elektrycznych i Wiertnictwa i Wydobywania Nafty.**

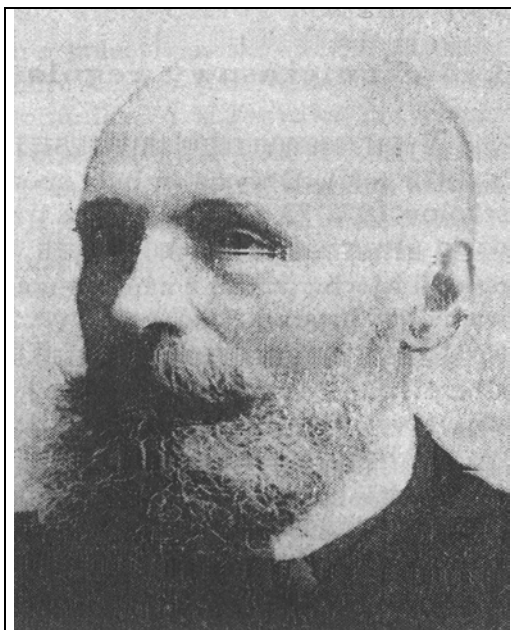
Na Wydziale Mechanicznym było jeszcze cztery Grupy: Samochodowa, Lotnicza, Teletechniczna i Radiotechniczna, których wykłady i ćwiczenia wykraczały poza program katedr wydziałowych. Ich istnienie wynikało z roli jaką Wydział Mechaniczny miał odegrać w latach 1937-1960. Decyzją władz państwowych II Rzeczypospolitej na tym Wydziale miały być stworzone siły techniczne, zdolne do zbudowania potęgi gospodarczej i obronnej Polski. Grupy te planowano przekształcić w nowe katedry, czekali tylko na ukończenie budowy pawilonów przeznaczonych dla Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej.

Na rok 1941 planowano też utworzenie nowego Wydziału Elektrotechnicznego w Politechnice Lwowskiej, dla którego były przygotowane odpowiednie katedry, a ich skład i potencjał badawczy zapewniał samodzielny byt w postaci osobnego wydziału. Powołaniu nowego wydziału na początku lat trzydziestych przeszkodził kryzys ekonomiczny i trudności budżetowe, a później trudności lokalowe w Politechnice Lwowskiej.

Katedra Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej

Katedra Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej -jak już wspomiano poprzednio- powstała w roku 1904, w wyniku podziału Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn (a właściwie Machin) na dwie Katedry: Teorii Maszyn Ciepłych oraz Mechaniki (którą z kolei podzielono na Katedrę Mechaniki Technicznej przydzieloną do Wydziału Mechanicznego i Katedrę Mechaniki Ogólnej przydzieloną do Wydziału Inżynierii).

Katedra Mechaniki i Teorii Maszyn Politechniki Lwowskiej powstała w roku 1874. Jej pierwszym kierownikiem był **prof. Jan Nepomucen FRANKE**. Kierował nią do roku 1891, kiedy to objął ważne stanowisko w administracji krajowej Galicji – kierownika Wydziału Szkół Zawodowych, Realnych i Przemysłowych w Radzie Szkolnej Krajowej.

Prof. inż. Jan Nepomucen FRANKE (1848 –1918)
Kierownik Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn Politechniki Lwowskiej
w latach 1871 –1892

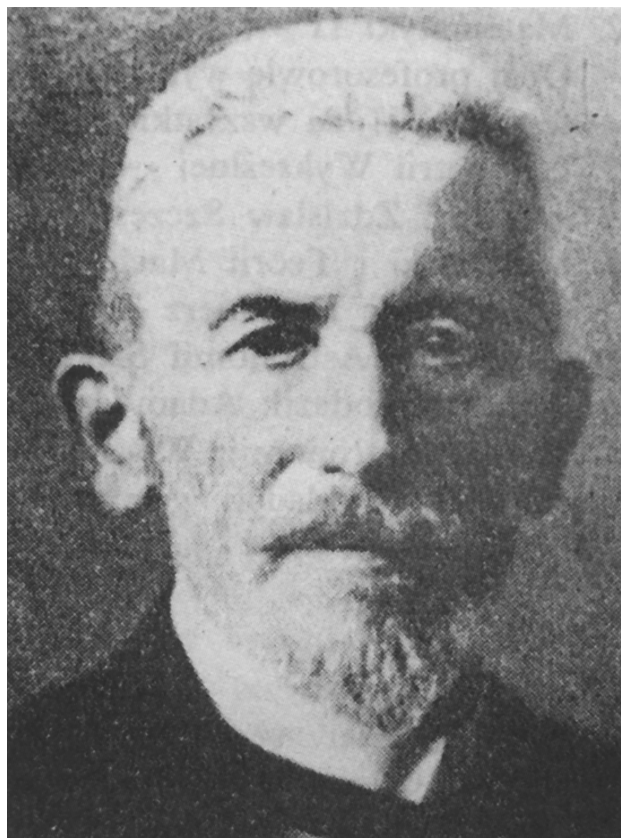
W roku 1892 na kierownika Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn powołany został **prof. Tadeusz FIEDLER**. Kierownictwo Katedry objął jednak dopiero w roku 1894, po uzupełnieniu wiedzy teoretycznej w Uniwersytecie Berlińskim. Prof. Tadeusz FIEDLER oprócz mechaniki technicznej i termodynamiki technicznej, zasad ruchu ciepła, wykładał również teorię pomp i silników wodnych, silników

spalinowych tłokowych, turbin parowych i zasady pomiarów maszynowych. Po wydzieleniu z Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn: Katedry Mechaniki (w roku 1904), Katedry Budowy Pomp i Silników Wodnych (w roku 1911), Katedry Budowy Silników Tłokowych (w roku 1912) i Katedry Pomiarów Maszynowych (w roku 1917); prof. FIEDLER mógł coraz bardziej koncentrować się na problematyce cieplnej.

Tadeusz FIEDLER urodził się w 1858 roku w Sanoku. Szkołę realną ukończył we Lwowie w roku 1876. W tym samym roku podjął studia na Wydziale Chemicznym Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Po dwu latach przeniósł się na Wydział Mechaniczny i ukończył go w roku 1878, uzyskując dyplom inżyniera mechanika. Po studiach przez pięć lat pełnił obowiązki asystenta w Katedrze Technologii Mechanicznej. Następnie przeniósł się do marynarki austriackiej, gdzie pracował jako inżynier mechanik. Zdobył tu bardzo duże doświadczenie praktyczne.

W roku 1892 powrócił na Politechnikę Lwowską, gdzie został powołany na kierownika Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn, jako następca profesora Jana Nepomucena FRANKE. W roku akademickim 1896/97 pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego. W roku 1898 założył Mechaniczną Stację Doświadczalną, którą kierował przez dwadzieścia pięć lat. W roku 1902/03 po raz pierwszy pełnił funkcję rektora Politechniki Lwowskiej. Ponownie ta godność została mu powierzona w roku 1911/12. Funkcję prorektora Politechniki Lwowskiej pełnił w latach: 1903/04 i 1912/13. W roku 1904 objął kierownictwo nowoutworzonej Katedry Teorii Maszyn Ciepłych w Politechnice Lwowskiej. W roku 1908 zaczął organizować laboratorium kalorymetryczne, które stało się zaczątkiem laboratorium maszynowego. Jako członek Sejmu Krajowego Galicji, stając się nim automatycznie jako rektor Politechniki, zaczął w roku 1912 prowadzić intensywne starania o załatwienie funduszy na budowę nowoczesnego laboratorium maszynowego. Rok później budowę laboratorium powierzył adiunktowi katedry doc. dr inż. Bohdanowi STEFANOWSKIEMU. Wojna jednak przerwała budowę laboratorium.

Niewątpliwie prof. **FIEDLER** był pionierem budowy nowoczesnych laboratoriów i zakładów naukowych w Polsce, stanowiących o renomie Wydziału i Uczelni. Akademia Nauk Technicznych w Warszawie powołała go na członka rzeczywistego. Prof. FIEDLER był znakomitym wykładowcą. Jak wspominają jego uczniowie, potrafił trudne problemy przedstawiać w sposób prosty i przekonujący. Słuchacze podziwiali piękno jego języka. Wychował wielu wybitnych termodynamików (**R. WITKIEWICZ, B. STEFANOWSKI, W. CHRZANOWSKI, L. EBERMAN, S. OCHĘDUSZKO**).

Prof. inż. Tadeusz FIEDLER
Doktor honoris causa Politechniki Lwowskiej
Członek rzeczywisty Akademii Nauk Technicznych w Warszawie
Kierownik Katedry Mechaniki i Teorii Maszyn oraz
Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej

Prof. FIEDLER oprócz pracy naukowej, ogromnej pracy dydaktycznej i organizacyjnej, znajdował czas na pracę społeczną. Przez długi czas działał w Polskim Towarzystwie Politechnicznym we Lwowie, w roku 1899 pełni obowiązki prezesa Towarzystwa, a w roku 1905 został wybrany jego członkiem honorowym. W roku 1905 redagował organ naukowy Towarzystwa pod tytułem Czasopismo Techniczne. Był to dwutygodnik o wysokim poziomie naukowym, z którym współpracowali wybitni profesorowie Politechniki Lwowskiej. Z czasem przy redakcji tego periodyku zorganizowano wydawnictwo w celu publikacji prac i podręczników. Należy dodać, że Polskie Towarzystwo Politechniczne powstało jako organizacja, które miało skupiać absolwentów Politechniki Lwowskiej, a z czasem stało się organiza-

cją o charakterze masowym, ogólnotechnicznym. Spełniało bardzo ważną rolę w tworzeniu polskiej kultury technicznej na tym terenie i w całym kraju.

**Profesor Roman WITKIEWICZ o Profesorze FIEDLERZE
w przedmowie do jego książki.**

PRZEDMOWA.

Inż. Tadeusz Fiedler wykładał przez 35 lat (1894—1929) „Teorję maszyn cieplnych“ na Wydziale mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Po przejściu na emeryturę opracował skrypt swoich wykładów (część I) i ofiarował rękopis Uczelni. Gdy zawiodły starania w Warszawie o uzyskanie funduszków na druk, wtedy „Komisja Wydawnicza Kół Naukowych i Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej“ wydaje niniejszy podręcznik własnym nakładem.

Oto sucha tej książki geneza, którą niech ożywi jeden szczegół: Prof. Fiedler wykonał sam wszystkie rysunki „...aby książka była tańsza i każdy student mógł ją kupić i uczyć się z niej...“. „Może ułatwię w ten sposób pracę memu następcy“. Jak piękny gest Profesora emeryta wobec swej Szkoły.

Gdy Czcigodny Autor, Profesor honorowy i Doktor nauk technicznych „honoris causa“, zwrócił się do mnie z prośbą o napisanie (krótkiego) wstępu, czynię to jako były uczeń z pietyzmem i wobec nieobsadzenia dotąd katedry Teorji Maszyn Ciepłych, jako profesor najbliższej katedry, wyrażam głębokie przekonanie, że podręcznik ten ułatwi młodzieży zaznajomienie się z tajnikami tej gałęzi Wiedzy, która powinna być podstawą wszystkich poczynań inżyniera-mechanika. Z radością witam też zapowiedź opracowania części II-giej (ostatniej), w której będzie zawarta teoria spalania, gazowania, palniki, ruszty, ogrzewanie, chłodnictwo i zasady skraplania gazów.

Podziękowanie należy się Komisji Wydawniczej za podjęcie wydania, mimo panującego kryzysu, następnie inż. Stanisławowi Ochęduszcze, adjunktowi Katedry Teorji Maszyn Ciepłych za przeprowadzenie żmudnej głównej korekty, to samo zapobiegliwemu współkorektorowi ze strony Komisji Wydawniczej stud. Antoniemu Michalikowi, wreszcie Związkowym Zakładom Graficznym (Spółdz. z odp. udz. we Lwowie), za szybki, cierpliwy i często nietatwy skład oraz za staranne wykonanie całości.

Lwów, maj 1932.

ROMAN WITKIEWICZ

Prof. FIEDLER przez wiele lat zasiadał w Lwowskiej Radzie Miejskiej, a w latach 1915/16 pełnił trudne obowiązki komisarza rządowego miasta, po wywiezieniu prezydenta Lwowa w głąb Rosji. Dla zakładów miejskich wykonywał, przez

cały czas pracy na Uczelni, bezinteresownie ekspertyzy z dziedziny energetyki komunalnej.

Prof. Tadeusz FIEDLER kierował Katedrą Teorii Maszyn przez 25 lat (1904-29), wcześniej przez 10 lat kierował Katedrą Mechaniki i Teorii Maszyn. Położył ogromne zasługi dla rozwoju kierowanych przez siebie Katedr, Wydziału Mechanicznego i Politechniki Lwowskiej. Przed przejściem na emeryturę, w roku 1929, nadano mu w macierzystej Uczelni **doktorat honoris causa**.

W roku 1929 prof. FIEDLER odszedł na emeryturę. Wobec straty zdolnego ucznia (dr inż. Tadeusza NIEMCZYNOWSKIEGO) przewidywanego na następcę, opiekę naukową nad Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych i wykłady zastępczo prowadził do roku 1934 uczeń prof. FIEDLERA – prof. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ. W roku 1934 Kierownictwo Katedry objął doc. dr inż. Stanisław OCHEŁDUSZKO.

Po przejściu na emeryturę prof. Tadeusz FIEDLER opracował swoje wykłady (dotyczące podstaw termodynamiki, teorii silników i maszyn ciepłych oraz przepływu ciepła) pt. **Teoria maszyn ciepłych. Cz. I.** i wydał w roku 1932 przy pomocy Komisji Wydawnictw Kół Naukowych i Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej Prof. Tadeusz FIEDLER zmarł w 1933 roku w Mościcach. Był odznaczony m. in. Komandorią Orderu Odrodzenia Polski.

Jak już wspomiano, w roku 1934 kierownictwo Katedry Teorii Maszyn Ciepłych w Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej objął **doc. dr inż. Stanisław OCHEŁDUSZKO** i kierował nią -mimo różnych wydarzeń historycznych- do połowy roku 1946.

Stanisław Piotr OCHEŁDUSZKO urodził się 29 kwietnia 1899 r. w Lesku k. Sanoka. Był synem Marcelgo i Gizeli z Ostruszków. Rodzice byli nauczycielami szkoły powszechnej w Lesku, do której uczęszczał. W roku 1917 kończył gimnazjum w Sanoku. W tym samym roku immatrykulował się na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Jako student zatrudniony był w Komisji Zasiłkowej przy Starostwie w Lesku, a w roku 1919 został powołany do służby w wojsku polskim (w sanockim pułku piechoty). W czasie wojny służył jako oficer prowiantowy. Zdemobilizowany został w marcu 1921 r. w stopniu podporucznika i w tym samym roku na dobre rozpoczął studia w Politechnice Lwowskiej. W roku 1925, w czasie studiów, został zatrudniony przez prof. Romana WITKIEWICZA w Katedrze Pomiarów Maszynowych w charakterze zastępcy asystenta. Studia ukończył w roku 1928 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, uzyskując tytuł inżyniera mechanika.

INŻ. TADEUSZ FIEDLER
PROFESOR HONOROWY POLITECHNIKI LWOWSKIEJ

TEORJA MASZYN URZĄDZEŃ¹ CIEPLNYCH

WEDŁUG WYKŁADÓW NA WYDZIALE MECHANICZNYM
POLITECHNIKI LWOWSKIEJ.

CZĘŚĆ I.

RUCH CIEPŁA I TERMODYNAMIKA TECHNICZNA
W ZASTOSOWANIU DO SILNIKÓW CIEPLNYCH.

LWÓW

NAKŁADEM „KOMISJI WYDAWNICZEJ” KÓŁ NAUKOWYCH I TOWARZYSTWA BRATNIEJ POMOCY
STUDENTÓW POLITECHNIKI LWOWSKIEJ.

1932.

Strona tytułowa książki prof. Tadeusza FIEDLERA

Prof. dr hab. inż. Stanisław OCHĘDUSZKO
Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej
(1934 – 1946)

Po zakończeniu studiów zaczął pracować w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych od razu jako adiunkt, gdzie był przygotowywany (najpierw przez prof. FIEDLERA, który w roku 1928 utracił swego potencjalnego następcę, a później przez prof. WITKIEWICZA) na przyszłego kierownika Katedry Teorii Maszyn Ciepłych w Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. W roku akademickim 1929/30 otrzymał stypendium z Funduszu Kultury Narodowej, a w roku 1930/31 z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W związku z tym, pół roku przebywał w Związkowej Politechnice w Zurychu u prof. SCHLAPFERA, a potem półtora roku w Wydziale Mechanicznym Politechniki Monachijskiej u prof. **Wilhelma NUSSELTA**, u którego doktoryzował się w roku 1935 na podstawie pracy: *Przebieg zapłonu i spalania oleju napędowego rozpylanego za pomocą sprężonego powietrza w silniku Diesla*. Po nostryfikowaniu dyplomu w Politechnice Lwowskiej najpierw uzyskał stopień naukowy docenta na Wydziale Mecha-

nicznym, a w roku 1934 objął kierownictwo Katedry Teorii Maszyn Ciepłych i jako zastępca profesora rozpoczął wykłady z teorii maszyn ciepłych.

Stanisław OCHEŃDUSZKO habilitował się w roku 1936 na podstawie pracy: *Pomiar wydatku sprężarki metodą wypełnienia zbiornika*, a w roku 1937 został mianowany profesorem nadzwyczajnym. Miał trzydzieści osiem lat i był wtedy jednym z najmłodszych profesorów w Polsce. Kierownikiem Katedry Teorii Maszyn Ciepłych pozostał do roku 1941, do czasu pojawienia się Niemców we Lwowie. W latach 1939-41 w czasie rządów sowieckich został pozostawiony na stanowisku profesora i kierownika katedry.

Przez rok okupacji niemieckiej prof. OCHEŃDUSZKO pracował w szkole rzemieślniczej. W roku 1942 powrócił na Politechnikę (oficjalna nazwa: Staatliche Technische Fachkurse), gdzie wykładał termodynamikę, teorię turbin parowych i miernictwo ciepłe. W roku 1944 Politechnika Lwowska została przemianowana na Lwowski Instytut Politechniczny. Profesor mógł teraz przygarnąć niektórych uczniów prof. Romana WITKIEWICZA zamordowanego przez okupanta niemieckiego i w ten sposób w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych zaczął pracować Witold OKOŁO-KUŁAK.

W kwietniu 1946 r. prof. OCHEŃDUSZKO został mianowany Profesorem ZSSR „**po katedrze: ciepłoteknika i termodynamika**” i mimo to na apel władz polskich opuścił Lwów i w lipcu roku 1946 przybył do Gliwic. Entuzjastyczne przyjęcie, z jakim Profesor spotkał się ze strony ówczesnych studentów, pozostało zachowane w Jego pamięci do końca życia. Działalność prof. OCHEŃDUSZKI w Politechnice Śląskiej stanowi osobny i zasadniczy rozdział w Jego życiu i działalności naukowo-dydaktycznej oraz organizacyjnej i zostanie opisany w następnych częściach tej pracy.

W Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej zaczynał swą karierę naukową jeden z głównych twórców warszawskiej szkoły termodynamiki **prof. dr inż. Bohdan STEFANOWSKI**. Urodził się w Lublinie 17 czerwca 1883 r. w Lublinie. Studia wyższe ukończył na Wydziale Budowy Maszyn Szkoły Politechnicznej we Lwowie w roku 1904. Po ukończeniu studiów pracował w przemyśle, gdzie zajmował się zagadnieniami gospodarki ciepłej. Celem pogłębienia studiów w tym zakresie przebywał przez kilka lat u prof. MOLLIERA w Dreźnie i prof. JOSSEGO w Politechnice Berlińskiej w Charlottenburgu. W roku 1910 powrócił do Lwowa, do pracy naukowej w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych kierowanej przez prof. Tadeusza FIEDLERA. Tutaj doktoryzował się i jako docent płacony pomiarów maszynowych i młynarstwa, wykładał pomiary maszyn. W roku 1913 prof. FIEDLER powierzył mu budowę od dawna planowanego Laboratorium Maszynowego. Niestety wybuch wojny zniweczył te zamiary i spowodował przerwę w działalności naukowo-dydaktycznej doc. STEFANOWSKIEGO. Okres I wojny światowej spędza w Rosji.

**Der Zünd-
und Verbrennungsvorgang
—der mittels Druckluft zerstäubten Treiböle—
im Dieselmotor.**

Von der
Technischen Hochschule München
zur Erlangung der Würde eines
Doktors der technischen Wissenschaften
genehmigte Abhandlung.

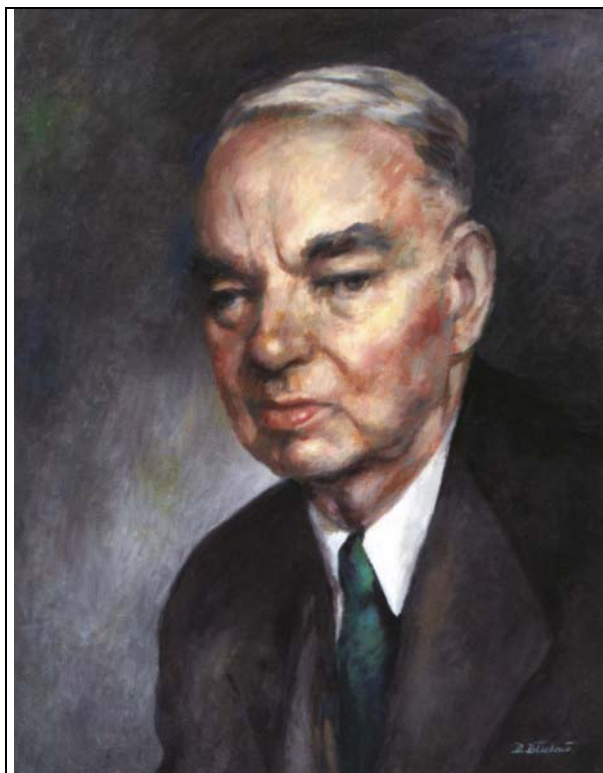
Vorgelegt von
Ingenieur-Mechaniker
Stanisław Piotr Ochęduszeko
geb. zu Lisko.

1. Berichterstatter:
o. Prof. Dipl.-Ing. Dr.-Ing. Dr.-Ing. eh. Wilhelm Nußelt.
2. Berichterstatter:
o. Prof. Dipl.-Ing. Dr.-Ing. August Loschge.

Tag der Einreichung der Arbeit: 29. März 1934.
Tag der Annahme der Arbeit: 16. Januar 1935.

München 1935
Buchdruckerei E. Hohenhaus, Landwehrstr. 29.

Strona tytułowa dysertacji doktorskiej prof. Stanisława OCHĘDUSZKI

Prof. dr inż. Bohdan STEFANOWSKI (1883 – 1976)
Pracownik naukowy Katedry Teorii Maszyn Ciepłych
Politechniki Lwowskiej (1910 – 1914)
Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych
Politechniki Warszawskiej (1918 –1945, 1949 –1960)
Członek rzeczywisty Akademii Nauk Technicznych, PAU i PAN

W roku 1918 przeniósł się do Warszawy, gdzie w Politechnice Warszawskiej objął kierownictwo Katedry Termodynamiki Technicznej i Laboratorium Maszyn. W trudnych czasach powojennych zbudował i wyposażył Laboratorium na dobrym poziomie europejskim. Katedra i Laboratorium stały się ośrodkiem ożywionej działalności naukowej. Już w roku 1939 zamierzał zbudować Instytut Techniki Ciepłej przy Politechnice Warszawskiej. Był bowiem zwolennikiem organizacji większych zespołów badawczych, zdolnych do rozwiązywania kompleksowych zadań. Prof. STEFANOWSKI był znakomitym wykładowcą. W czasie międzywojennym pisał podręczniki z termodynamiki, gospodarki cieplnej i chłodnictwa. Były to jedne z pierwszych podręczników z tej dziedziny w języku polskim. Dużo publikował z dziedziny teorii spalania, właściwości paliw i obiegów chłodniczych. Bardzo aktywnie działał w organizacjach technicznych. Został powołany na członka

rzeczywistego Akademii Nauk Technicznych w Warszawie i członka Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie.

W czasie okupacji działalność dydaktyczną kontynuował na tajnych kompletach oraz na Staatliche Technische Fachkurse. Podczas powstania warszawskiego został ranny i po częściowym wyleczeniu wyjechał do Częstochowy, gdzie doczekał zakończenia wojny.

W roku 1945 został powołany na organizatora i rektora Politechniki Łódzkiej, którą szybko zorganizował. Powołał w niej Katedrę Techniki Ciepłej oraz Laboratorium Ciepłne. W roku 1949 powrócił do Warszawy, gdzie odbudował Laboratorium Techniki Ciepłej, a w roku 1951 udało mu się rozpocząć budowę przyszłego gmachu Instytutu Techniki Ciepłej, który został ukończony w roku 1954. Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej powołano w roku 1961, już po odejściu prof. STEFANOWSKIEGO na emeryturę.

Z chwilą powołania Polskiej Akademii Nauk został członkiem rzeczywistym. Był promotorem wielu prac doktorskich i opiekunem wielu habilitacji. Politechniki Warszawska i Łódzka nadały mu tytuł doktora *honoris causa*. Za całokształt pracy naukowej został odznaczony Państwową Nagrodą Naukową. Został udekorowany najwyższymi odznaczeniami państwowymi, m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Do ostatnich chwil życia brał udział, również po przejściu na emeryturę, w pracach Instytutu Techniki Ciepłej. Zmarł w roku 1976 w Warszawie.

W Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej w latach 1939-41 pracował w charakterze docenta **dr inż. Tadeusz HOBLER** -późniejszy profesor Wydziałów i Chemicznego Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej- uznawany za twórcę **polskiej szkoły inżynierii chemicznej**.

Tadeusz HOBLER urodził się w roku 1899 w Samborze w rodzinie inteligentnej. Wychowywany w duchu patriotycznym po zdaniu egzaminu dojrzałości w roku 1917 wstąpił do legionów i z frontu włoskiego udało mu się przedostać do organizującej się we Włoszech armii polskiej, a z nią do Francji. Do Polski wraca z armią gen. HALLERA, w której walczył w wojnie w roku 1921

W roku 1921 rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, które ukończył w roku 1924 z wynikiem celującym. Rok po studiach objął kierownictwo biura konstrukcyjnego, którego celem była odbudowa i rozbudowa polskiego przemysłu azotowego. Do roku 1931 pracował nad projektem nowobudowanego zakładu w Mościcach, gdzie był twórcą nowych rozwiązań i koncepcji w zakresie instalacji kwasu azotowego, konwersji gazu wodnego i azotanu amonu, uzyskując z tej dziedziny patenty krajowe i zagraniczne. Po uruchomieniu zakładu w Mościcach wyjechał do pracy w zakładach we Francji i Szwajcarii, gdzie pracował na stanowisku samodzielnego kierownika sekcji projektowo-konstrukcyjnej. Opracował tu oryginalną metodę produkcji kwasu azotowego pod ciśnieniem, na-

zywaną obecnie metodą HNH (Hydro-Nitro-Hobler). W roku 1938 powrócił do kraju i objął stanowisko dyrektora technicznego Fabryki Związków Azotowych w Mościcach.

Prof. dr inż. Tadeusz HOBLER (1899 – 1976)
Pracownik naukowy Katedry Teorii Maszyn Ciepłych
Politechniki Lwowskiej (1939 –1941)
Kierownik Katedry Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej
Politechniki Śląskiej (1949 –1969)
Członek rzeczywisty i członek prezydium Polskiej Akademii Nauk

W latach 1939-41 przebywa we Lwowie i pracował na stanowisku docenta w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej. Wykładał termodynamikę techniczną i zasady ruchu ciepła na Oddziale Naftowym Wydziału Mechanicznego. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa ukrywał się u rodziny na wsi (w powiecie machowskim), nie chcąc współpracować z okupantem. Opracował w tym czasie monografię pt. *Metoda obliczeń urządzeń absorpcyjnych*.

Po wojnie utworzył zakład konstrukcyjno-projektowy *Główne Biuro Inwestycji i Odbudowy*, którego głównym celem było przyczynienie się do odbudowy zniszczonego przemysłu chemicznego. W roku 1949 został profesorem nadzwyczajnym i objął kierownictwo Katedry Inżynierii Chemicznej na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej. Odtąd prof. Tadeusz HOBLER skupił się na dwóch

podstawowych zagadnieniach. Pierwszym z nich było stworzenie nowego kierunku studiów pod perspektywicznym tytułem *Inżynierii Chemicznej i Procesowej*. Drugim zaś było stworzenie silnego zaplecza badawczego dla tematyki podstawowej, jak i techniczno-przemysłowej z inżynierii i aparatury chemicznej.

W roku 1953 prof. HOBLER przeniósł się do utworzonego w Politechnice Śląskiej Wydziału Mechanicznego Energetycznego i w latach 1953-65 był kierownikiem **Katedry Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej**, którą zorganizował. W roku 1954 został profesorem zwyczajnym i członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk.

W roku 1958 Sekretariat Naukowy PAN powierzył mu organizację ośrodka badawczego inżynierii i konstrukcji aparatury chemicznej. W wyniku tego powstał w Gliwicach **Zakład Inżynierii Chemicznej i Konstrukcji Aparatury Polskiej Akademii Nauk**.

Prof. Tadeusz HOBLER, zarówno w prowadzonej przez siebie Katedrze jak i Zakładzie PAN realizował program, którego głównym celem (zarówno badań teoretycznych i doświadczalnych) było zastosowanie praktyczne. Podsumowaniem tych badań było opracowanie przez prof. HOBLERA książki pt. *Dyfuzyjny ruch masy i absorbery*. Innym bardzo ważnym zagadnieniem opracowywanym przez prof. HOBLERA i jego współpracowników był jednoczesny przepływ ciepła i dyfuzji substancji.

W roku 1966 prof. HOBLER został członkiem rzeczywistym PAN i przez kilka kadencji był członkiem Prezydium PAN. Dorobek naukowy Profesora obejmuje ponad 100 oryginalnych publikacji badawczych i 10 książek (*Ruch ciepła i wymienniki* oraz *Dyfuzyjny ruch masy i absorbery* wydano również w języku angielskim, rosyjskim i czeskim).

Profesor był promotorem 25 prac doktorskich. Jego 11 wychowanków zostało profesorami. W roku 1968 Instytut Technologiczny w Leningradzie, a w roku 1969 Politechnika Śląska nadały mu doktorat *honoris causa*. Otrzymał dwukrotnie Nagrodę Państwową za zasługi na polu nauki. Odznaczony został m.in. Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Prof. Tadeusz HOBLER zmarł 17 marca 1976 r. w Gliwicach. Pochowany został w Tarnowie.

W Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej pracował, w latach 1935-37, na stanowisku adiunkta inż. **Wiktor WIŚNIEWSKI**, późniejszy profesor Politechniki Gdańskiej i Wrocławskiej. W latach 1929-35 inż. Wiktor WIŚNIEWSKI pracował w Katedrze Pomiarów Maszynowych pod kierownictwem prof. Romana WITKIEWICZA i w opisie tej Katedry zamieszczono sylwetkę prof. dr inż. Wiktora WIŚNIEWSKIEGO i jego osiągnięcia naukowo-dydaktyczne oraz organizacyjne.

Należy dodać, że w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej, pod kierownictwem prof. Stanisława OCHĘDUSZKI, zaczął (w roku 1945) swoją karierę przyszły kierownik Katedry Turbin Parowych i Gazowych Politech-

niki Gdańskiej – **prof. dr inż. Stefan PERYCZ**. W roku 1973, po przejściu prof. Robert SZEWAŁSKIEGO na emeryturę, prof. PERYCZ objął kierowaną przez niego Katedrę. Prowadził wykłady z teorii turbin parowych i gazowych oraz automatyzacji bloków energetycznych. Dał się poznać jako wybitny konstruktor turbin parowych. Opublikował ponad 80 prac naukowo-badawczych. Był autorem podręczników: *Podstawy automatyki* (1976 r.), *Turbiny parowe i gazowe* (1988 r.).

W roku akademickim 1938/39 pensum dydaktyczne Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej obejmowało:

W Oddziale Maszynowym

- Teoria maszyn ciepłych I - 4/1 godz. tyg., semestr V,
- Zasady ruchu ciepła - 3/1 godz. tyg., semestr V,
- Teoria maszyn ciepłych II - 4/1 godz. tyg., semestr VI,
- Laboratorium kalorymetryczne - 4 godz. tyg., semestr VII,
- Laboratorium kalorymetryczne - 4 godz. tyg., semestr VIII,
- Wybrane działy teorii maszyn ciepłych,

W Oddziale Elektrotechnicznym

- Techniczna nauka o ciepłe I – 3/1 godz. tyg. Semestr V,
- Techniczna nauka o ciepłe II – 3/1 godz. tyg. Semestr VI,

W Oddziale Naftowym

- Teoria maszyn ciepłych I - 4/1 godz. tyg., semestr V,
- Teoria maszyn ciepłych I - 4/1 godz. tyg., semestr VI,
- Zasady ruchu ciepła - 1/1 godz. tyg., semestr VIII.

W czasach okupacji wobec strat osobowych na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, prof. Stanisław OCHĘDUSZKO wykładał także teorię turbin parowych i miernictwo ciepłe.

Katedra Pomiarów Maszynowych

Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej

Katedra Pomiarów Maszynowych Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej została powołana w roku 1917, po wydzielenia tej dyscypliny z Katedry Teorii Maszyn Ciepłych. W latach 1917-21 Katedrą Pomiarów Maszynowych opiekował się prof. Tadeusz FIEDLER, a wykłady prowadził dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ. W roku akademickim 1921/22 kierownictwo Katedry objął, na początku jako zastępca profesora, a od roku 1922 jako **profesor nadzwyczajny dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ** i kierował nią do roku 1941

Roman WITKIEWICZ urodził się w 1886 r. w Stanisławowie w rodzinie inżyniera. W roku 1904 wstąpił na Wydział Mechaniczny Szkoły Politechnicznej we Lwowie i ukończył go w roku 1908 z odznaczeniem uzyskując dyplom inżyniera mechanika. W latach 1909-1911 pracował zawodowo w fabrykach przemysłu maszynowego Skoda w Pilźnie, Leobersdorf koło Wiednia, Korting w Hannoverze oraz Erhardsehmer w Saarbrücken, specjalizując się w budowie silników spalinowych.

Po powrocie do Lwowa rozpoczął pracę w Szkole Politechnicznej jako konstruktor w Katedrze Budowy Silników Tłokowych na Wydziale Mechanicznym. W roku 1915 uzyskał stopień doktora nauk technicznych, na podstawie rozprawy *Spalanie izobaryczne w motorze gazowym*. Promotorem pracy doktorskiej był profesor Ludwik EBERMAN – konstruktor silników spalinowych Diesla o światowej sławie. Habilitował się w roku 1917 w oparciu o rozprawę *Tarcie mechanizmu korbowego a dzielność mechaniczna*. Praca ta stała się podstawą, na której począł snuć nowe idee badawcze. Ciepły silnik bezkorbowy (pozbawiony układu korbowo-tłokowego) był centralnym zagadnieniem zainteresowań profesora WITKIEWICZA, przez cały czas jego pracy naukowej.

Laboratorium Maszynowe zostało powołane w roku 1913, dzięki inicjatywie profesora Tadeusza FIEDLERA i budowane było jeszcze przed I wojną światową przez ówczesnego docenta dr inż. Bohdana STEFANOWSKIEGO. Wybuch wojny spowodował przerwę w budowie laboratorium, a następnie zniszczenie tego co zostało zbudowane. Profesor WITKIEWICZ po uzyskaniu nominacji, musiał więc Katedrę Pomiarów Maszynowych i Laboratorium Maszynowe organizować od podstaw. W roku akademickim 1922/23 prof. WITKIEWICZ został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w uznaniu zasług naukowych powołano go na członka korespondenta Akademii Nauk Technicznych w Warszawie.

W roku 1923 podjął budowę laboratorium i dzięki pomocy przemysłu udało mu się w krótkim czasie skompletować jego wyposażenie, tak że już w roku 1925 Laboratorium Maszynowe zostało otwarte.

Prof. zw. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ (1886–1941)

**Kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych Politechniki Lwowskiej
(1921 – 1941)**

**Opiekun Katedry Teorii Maszyn Ciepłych politechniki Lwowskiej
(1929 –1934)**

Członek rzeczywisty Akademii Nauk Technicznych w Warszawie

Powierzchnia Laboratorium Maszynowego wkrótce okazała się za szcuppła i dlatego było ono ciągle rozbudowywane i wyposażane w nowe stanowiska badawcze oraz stanowiska laboratoryjne dla studentów. Laboratorium było „umiłowanym dzieckiem” profesora Romana WITKIEWICZA. W jego pomieszczeniach znalazły siedzibę: Katedra Pomiarów Maszynowych, Katedra Teorii Maszyn Ciepłych, Katedra Budowy Silników Tłokowych, Katedra Technologii Metali i Katedra Obróbki Metali. Talenty organizacyjne i umiejętności zdobywania funduszy przez Profesora WITKIEWICZA przyczyniały się znacząco do rozwoju Politechniki Lwowskiej.

Laboratorium Maszynowe. W pomieszczeniach laboratorium mieściła się między innymi Katedra Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej (stan z 1930 roku).

W roku akademickim 1927/28 profesor WITKIEWICZ pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego, a w roku 1928/29 funkcję prodziekana. W latach 1929-34 prof. WITKIEWICZ (wobec braku następcy po przejściu na emeryturę profesora Tadeusza FIEDLERA) opiekował się Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych i zastępczo prowadził wykłady z teorii maszyn ciepłych (na oddziałach: Maszynowym, Elektrotechnicznym i Naftowym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej) i z zasad ruchu ciepła. W roku 1930 został profesorem zwyczajnym, a 1938 roku powołano go na członka rzeczywistego Akademii Nauk Technicznych w Warszawie.

Po wejściu wojsk niemieckich do Lwowa w roku 1941, **profesor Roman WITKIEWICZ** został aresztowany i w nocy 3 na 4 lipca został rozstrzelany (wraz z 34 wybitnymi przedstawicielami nauki lwowskiej) na stokach Wzgórz Wuleckich. Trudno się doszukiwać innych motywów zbrodni ludobójstwa uczynionego przez okupanta w roku 1941 we Lwowie, aniżeli uderzenie w najbardziej wartościową część narodu. W roku 1941 prof. zw. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ miał 55 lat i był w pełni sił twórczych. W roku 2001 minęło 60 lat od Jego tragicznej śmierci.

Bogata twórczość naukowa prof. Romana WITKIEWICZA rozpoczęła się (jak już wspomniano) od prac mających na celu zbudowanie bezkorbowego silnika spalinowego, który przez długie lata stał się centralnym zagadnieniem Jego wysiłku twórczego. W roku 1919 opracował teorię bezkorbowej silniko-sprężarki. Był to układ wiążący tłok silnika z tłokiem sprężarki. Układ korbowy był z tego systemu całkowicie wyeliminowany. Mimo dużych trudności konstrukcyjnych dwa egzemplarze tego agregatu zbudowano w roku 1929 (przy pomocy uzdolnionego pracownika Katedry Pomiarów Maszynowych dr inż. Adama WICIŃSKIEGO). Wzbudziły one duże zainteresowanie w instytutach naukowych i przemysłowych na świecie.

Dalsze badania w tym zakresie były realizowane w fabryce parowozów w Warszawie. Dały one pomyślne wyniki i zapoczątkowały nowe koncepcje i wynalazki. Bezpośrednio przed II wojną światową prof. WITKIEWICZ podjął nowe wysiłki w celu zrealizowania procesów termodynamicznych zachodzących w obiegu turbinie gazowej. Koncepcje te miały na celu skierowanie energetyki na nowe tory i wyłożone zostały w pracy pt. *Nowe rozwiązania silnikowe oparte na układzie tłokowo-bezkorbowym* opublikowanej w roku 1939. W tej pracy profesor WITKIEWICZ uważał, że turbina gazowa obok silnika spalinowego powinna być jednym z podstawowych silników obiegu elektrowni cieplnej lub elektrociepłowni. Niestety na rozwinięcie i rozwiązania praktyczne tego zagadnienia nie starczyło już czasu. Pomysły Profesora w tej dziedzinie zostały zrealizowane w energetyce światowej kilkadziesiąt lat później w koncepcji tak zwanej generacji rozproszonej.

Osobną i szeroką grupę prac badawczych profesora WITKIEWICZA stanowiły zagadnienia ruchowe dotyczące: kotłów parowych, zasobników ciepła, skojarzonej gospodarki ciepło-elektrycznej, transportu czynników grzejnych, izolacji cieplnych i kontroli procesów spalania. Opracował kilka nowych schematów gospodarki energetycznej hut żelaza i metali nieżelaznych, mających na celu oszczędzanie energii. Ścisłe współpracował z przemysłem w sprawach energetyki cieplnej, głównie z przemysłem naftowym i z zakładami związków azotowych. Jako mechanik podjął współpracę z chemikami w celu rozwiązania podstawowych problemów technologicznych przemysłu chemicznego. Pod jego kierownictwem przeprowadzono obszerne badania dotyczące opracowania przemysłowej metody produkcji: acetyleny, gazu syntezowego oraz sadzy z gazu ziemnego. Gaz syntezowy

był otrzymywany wtedy przez zgazowanie koksu parą wodną i zawierał wiele zanieczyszczeń mechanicznych i chemicznych. Gaz syntezowy był i pozostał do dzisiaj podstawowym substratem do wytwarzania: amoniaku, metanolu i innych produktów stosowanych w wielu syntezach chemicznych oraz głównym źródłem wodoru. Obecnie 90% amoniaku otrzymuje się z wysokometanowego gazu ziemnego. W Laboratorium Maszynowym wiele czasu przeznaczono na budowę aparatury o charakterze przemysłowym w celu wytworzenia gazu syntezowego z gazu ziemnego. W tym celu (wraz z chemikami) prowadzono badania podstawowe dotyczące realizacji reakcji katalitycznych w zakresie fazy gazowej.

Rezultatem szerokiej i owocnej współpracy profesora WITKIEWICZA z przemysłem chemicznym był nowy kierunek studiów na Politechnice Lwowskiej, na którym kształcono inżynierów mechaników aparatury chemicznej. Kontynuatorem tej działalności prof. WITKIEWICZA w Politechnice Śląskiej był prof. Tadeusz HOBLER, który w ramach Wydziału Mechaniczno-Energetycznego, a później Wydziału Chemicznego, był organizatorem i opiekunem specjalności INŻYNIERIA I KONSTRUKCJA APARATURY CHEMICZNEJ.

W roku akademickim 1924/25 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej powołano specjalność „Grupy Ruchowe Oddziału Maszynowego”. Inicjatorem powołania tych grup był prof. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ, kierownik Katedry Pomiarów Maszynowych. Zadaniem tej specjalności było: „...kształcenie inżynierów i kierowników ruchu dla większych zakładów przemysłowych i kolejnictwa, obeznanych odpowiednio z częścią motorową i elektryczną maszyn silnikowych i roboczych oraz racjonalną gospodarką energetyczną, szczególnie cieplną”. Ta inicjatywa prof. WITKIEWICZA została w pełni zrealizowana w roku 1953, w Politechnice Śląskiej, gdzie z inicjatywy prof. OCHĘDUSZKI powołano Wydział Mechaniczno-Energetyczny. Rok później Wydział Mechaniczno-Energetyczny powołano w Politechnice Wrocławskiej.

W ramach wymienionej specjalności prof. WITKIEWICZ organizował w Politechnice Lwowskiej ogólnopolskie, wielodniowe kursy dokształcające dla inżynierów z techniki cieplnej. Np. w roku 1931 na Wydziale Mechanicznym odbył się IV Kurs ciepłno-kotłowy, zorganizowany pod kierunkiem profesora WITKIEWICZA, w którym uczestniczyło 80 inżynierów z całej Polski. Wykłady wygłoszone na tym kursie zostały opublikowane na łamach Czasopisma Technicznego (był to periodyk naukowo-techniczny wydawany w Politechnice Lwowskiej, celem propagowania osiągnięć Uczelni i utrwalania polskiej kultury technicznej na tym terenie). Wcześniej zorganizowano tygodniowe studium na temat oszczędzania paliw w przemyśle. Profesor opracowywał normy przemysłowe, tworzył nowe ośrodki naukowo-badawcze dla rozwiązywania aktualnych zagadnień. Brał aktywny udział w kongresach naukowych i w zjazdach inżynierskich.

Innym kierunkiem działalności naukowej i inżynierskiej prof. WITKIEWICZA była energetyka gazowa (na kilkadziesiąt lat wcześniej niż nastąpił rozwój tej dziedziny na świecie). Lwów był znacznie oddalony od kopalń węgla kamiennego, który był głównym źródłem energii pierwotnej w gospodarce światowej. W swych pracach teoretycznych Profesor zwracał uwagę na zalety gazu ziemnego i jako paliwa energetycznego i jako surowca do produkcji substratów, używanych w ważnych procesach syntezy chemicznej. Ubolewał nad tym, że gaz ziemny spalany jest czasami w pochodniach, jako uboczny produkt przy wydobyciu ropy naftowej. Uważał to za wielkie marnotrawstwo i proponował sposoby wykorzystania tego gazu w pracach: *W jaki sposób wykorzystać gaz ziemny otrzymywany przy wydobyciu ropy naftowej, Gaz ziemny nie gorsze paliwo i surowiec chemiczny od ropy naftowej* (1929). W Katedrze Pomiarów Maszynowych i w Laboratorium Maszynowym -pod kierownictwem prof. WITKIEWICZA- przebadano wiele procesów przemysłowych, z uwagi na możliwość zastąpienia węgla przez gaz ziemny, jako surowca napędowego różnorodnych przemian energetycznych. Prof. WITKIEWICZ miał największe zasługi w gazyfikacji ośrodka lwowskiego i to nie tylko w planowaniu oraz organizacji wykorzystania złóż gazu ziemnego jako autor *Wytucznych do projektu podkarpackich rurociągów gazu ziemnego* (1930), lecz także jako inicjator wielu prac teoretycznych i praktycznych (realizowanych w laboratorium) dotyczących spalania gazu jak np. palniki i komory spalania. W połowie lat trzydziestych w Politechnice Lwowskiej przygotowywano się do obchodów rocznicy stulecia powstania pierwszej polskiej wyższej uczelni technicznej. Planowano zbudowanie nowoczesnego kampusu we Lwowie. W związku z tym w roku 1936 zlecono Profesorowi WITKIEWICZOWI przeanalizowanie możliwości kompleksowego ogrzewania gazowego budynków Politechniki.

W ramach obciążeń własnej katedry prof. WITKIEWICZ prowadził m. in. takie wykłady jak: *Ruch ciepła w zastosowaniu przemysłowym, Gospodarka cieplna w przemyśle, Pomiar maszynowe I* (3 godz. tyg. w sem. V i 2 godz. w sem. VI), *Ulepszanie wody dla celów przemysłowych i inne*. Pod kierunkiem profesora WITKIEWICZA, na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, w imponujących rozmiarach realizowano **Laboratorium Maszynowe** (I-sze po 4 godz. tyg. w semestrze V. i VI. oraz II-gie 4 godz. tyg. w semestrze VII.).

Prof. WITKIEWICZ był wspaniałym wykładawcą. Wykładał z dużą swobodą, potrafił olśniewać słuchaczy niespodziewanymi skojarzeniami intelektualnymi. Mówił pięknym językiem (choć niektórzy twierdzą, że wrodzonej elokwencji nie posiadał). „To były bardzo solidne wykłady, doskonale zorganizowane -powie jeden z tych, którzy wysłuchali wykładów profesora- wchodziły do głowy i dobrze się tam układały. Wykłady np. z Pomiarów Maszynowych obejmowały nie tylko pomiary cieplne, ale także pomiary mechaniczne, elektryczne i inne. Słuchacze mogli podziwiać ogromną wiedzę Profesora, zarówno teoretyczną jak i praktyczną. W każdej chwili można było odczuć wielką osobowość naukową Profesora. To nie

był profesorem od jednego rodzaju silnika”. Profesor wykładał też na Wydziale Ogólnym Politechniki Lwowskiej.

Prof. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ pracował i tworzył nieustannie. Skupiając wokół siebie grono uzdolnionych uczniów umiał ich zachęcić do pracy twórczej. Stworzył własną szkołę naukową. Uczniowie Profesora szybko dojrzewali do samodzielnej pracy. Imponująca jest liczba wybitnych uczniów Profesora, którzy przed i po II wojnie światowej zajmowali stanowiska profesorów na polskich uczelniach. A oto najważniejsze nazwiska uczonych, którzy odegrali wielką rolę w rozwoju nauki i techniki w Polsce:

Prof. dr inż. Witold AULICH (1889 – 02.08.1948) studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, które ukończył w roku 1912. Przez rok po studiach pracował w Katedrze Mechaniki Ogólnej, a następnie w przemyśle. W roku akademickim 1927/28 powrócił do pracy w Uczelni, jako doktor nauk technicznych i starszy asystent w Katedrze Pomiarów Maszynowych, pod kierownictwem prof. WITKIEWICZA. W roku 1936 został profesorem nadzwyczajnym i objął kierownictwo Katedry Maszynoznawstwa Politechniki Lwowskiej. Po roku 1946 pozostał we Lwowie.

Doc. mgr inż. Jan BROSCH (28.12.1914 – 1984). Dyplom inżyniera mechanika uzyskał w roku 1939 w Politechnice Lwowskiej, ale już od roku 1938 pracował w Laboratorium Maszynowym jako asystent prof. WITKIEWICZA, a następnie (od roku 1941) w Katedrze Silników Spalinowych u doc. dr inż. A. POLAKA. Pod koniec roku 1945 przeniósł się do Gdańska. W roku 1950 objął nowoutworzoną Katedrę Pomp. Prowadził samodzielnie wykłady z pomp wirnikowych i tłokowych, jako zastępca profesora. Od roku 1953 pracował w Zakładzie Maszyn Wirnikowych PAN, który z biegiem czasu został przekształcony w Instytut Maszyn Przepływowych PAN. Kierował tam zakładem studiów konstrukcyjnych, a następnie dynamiki cieczy. Doc. BROSCH znany był jako doskonały, nowoczesny konstruktor, umiejący naukowo rozwiązywać problemy teoretyczne i praktyczne.

Prof. zw. mgr inż. Stanisław CHRZANOWSKI (27.07.1899 - 25.12.1979). Po ukończeniu studiów na Politechnice Lwowskiej pracował w Laboratorium Maszynowym pod kierownictwem prof. WITKIEWICZA, a następnie w wielu zakładach (m. in. Urzędzie Dozoru Kotłów w Dąbrowie Górniczej, Fabryce Związków Azotowych w Mościcach), by w roku 1949 rozpocząć pracę na Wydziale Komunikacyjnym Politechniki Krakowskiej, obejmując Katedrę Silników Parowych i Kotłów, a następnie zespołową Katedrę Termodynamiki. Pełnił funkcje dziekana Wydziału Mechanicznego oraz dwukrotnie prorektora Politechniki Krakowskiej. Był autorem 2 podręczników: *Urządzenia Kotłowe*, PWN, 1952 oraz *Remonty Urządzeń Ciepłych*, PWT 1956, a także licznych skryptów uczelnianych z techniki cieplnej.

Prof. dr hab. inż. Stanisław OCHEŃDUSZKO (29.04.1899 – 17. 12. 1969). Niewątpliwie jednym z największych odkryć prof. Romana WITKIEWICZA, było „odkrycie” Stanisława OCHEŃDUSZKI. Tak o tym pisze prof. OCHEŃDUSZKO we wspomnieniach („Rzut okiem wstecz”): „W roku 1925 roku zostałem „odkryty” przez profesora Romana WITKIEWICZA, który zatrudnił mnie jako zastępcę asystenta Politechniki Lwowskiej w kierowanej przez siebie Katedrze Pomiarów Maszynowych.”. W tym czasie Stanisław OCHEŃDUSZKO był studentem Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej. Po ukończeniu studiów (w roku 1928) inżynier mechanik Stanisław OCHEŃDUSZKO został przeniesiony do Katedry Teorii Maszyn Ciepłych od razu na stanowisko adiunkta, gdzie był przygotowywany na przyszłego kierownika tej katedry (wobec braku potencjalnego następcy prof. FIEDLERA, po jego odejściu na emeryturę).

Prof. dr inż. Witold OKOŁO-KUŁAK (16.12.1909. – 1976). Studia wyższe (przerwane pracą zawodową w kopalni pod Katowicami) ukończył w roku 1939 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. W latach 1939-41 pracował jako asystent w Katedrze Pomiarów Maszynowych, kierowanej przez prof. WITKIEWICZA, zajmując się teorią rekuperatorów. Opracował w tym czasie *Teorię wymienników trójczynnikowych*, która w roku 1950 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Śląskiej została obroniona jako praca doktorska. Po śmierci profesora WITKIEWICZA, w czasie okupacji niemieckiej, pracował w Elektrowni Miejskiej we Lwowie. W roku 1944 powrócił na Politechnikę do pracy naukowej pod kierunkiem prof. OCHEŃDUSZKI, najpierw jako asystent, a następnie p. o. docenta w katedrze termodynamiki i techniki cieplnej. Po wojnie pracował w Politechnice: Gdańskiej, Wrocławskiej i Śląskiej. W Gliwicach osiedlił się na stałe.

Prof. inż. Witold ROSNER (23.10. 1898 – 23.07. 1969). Po ukończeniu studiów w roku 1924 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej zaczyna pracę jako starszy asystent w Katedrze Pomiarów Maszynowych u prof. Romana WITKIEWICZA. W roku 1927 przeniósł się do Stowarzyszenia Dozoru Kotłów na stanowisko inspektora. W roku 1939 powrócił na Politechnikę, gdzie prowadził wykłady z urządzeń kotłowych. Po wojnie kierował Oddziałem Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Katowicach, a w roku 1955 rozpoczął pracę w Politechnice Gdańskiej na stanowisku docenta w Katedrze Kotłów Parowych. W roku 1956 objął kierownictwo Katedry Aparatury Chemicznej. W roku 1964 otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego w Politechnice Gdańskiej. W pracy naukowej zajmował się bezdymnym spalaniem węgla, jakością wody w siłowniach oraz odsalaniem wody morskiej.

Prof. mgr inż. Fryderyk STAUB (30.11.1909. – 11.01.1982). Studia wyższe ukończył na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej w roku 1926 i rozpoczął pracę w Laboratorium Maszynowym. Do roku 1929 organizował laboratorium metalograficzne w Mechanicznej Stacji Doświadczalnej u prof. FIEDLERA.

W roku 1929 pracował w przemyśle (w Sosnowcu i Dąbrowie Górniczej), a po otrzymaniu stypendium z Funduszu Kultury Narodowej, w roku 1930 przebywał w Politechnice Berlińskiej i w Zurychu. W latach 1931-35 pracował jako kierownik odlewni w Zakładach Cegielskiego w Poznaniu. W roku 1935 powrócił do Lwowa i objął kierownictwo laboratorium Mechanicznej Stacji Doświadczalnej pod kierownictwem prof. WITKIEWICZA. W latach 1939-45 pracował w Katedrach Technologii Metali oraz Przeróbki Plastycznej Metali jako asystent, a następnie docent.

W roku 1945 przeniósł się do Gliwic na stanowisko zastępcy profesora w Katedrze Metaloznawstwa Politechniki Śląskiej. W roku 1949 uzyskał nominację na profesora nadzwyczajnego metaloznawstwa, a roku 1957 na profesora zwyczajnego. W roku 1956/57 był dziekanem Wydziału Mechanicznego Politechniki Śląskiej, a w latach 1959-62 pełnił obowiązki prorektora Politechniki Śląskiej. Zorganizował w Gliwicach doskonale wyposażone laboratorium metaloznawstwa (wyposażone w pierwszy w Polsce mikroskop elektronowy). Napisał 8 podręczników akademickich, w tym takie pozycje jak *Atlas metalograficzny-stal*, *Atlas struktur stali*, *Metaloznawstwo* oraz 6 skryptów. Stale współpracował z przemysłem. Przewodniczył radom wielu instytutów naukowych i przemysłowych. Był laureatem Państwowej Nagrody Naukowej. Uzyskał liczne i wysokie odznaczenia bojowe (Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari, Krzyż Walecznych) i państwowe (Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Edukacji Narodowej).

Doc. dr inż. Stanisław STEINDEL (1914 -) Studia wyższe ukończył w roku 1939 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Pracę naukową i dydaktyczną rozpoczął jeszcze na studiach w Katedrze Pomiarów Maszynowych u profesora WITKIEWICZA. Po studiach kontynuował pracę jako asystent. W czasie okupacji pracował w warsztatach szkoły średniej w Tarnowie. W roku 1945 rozpoczął pracę na wydziałach politechnicznych Akademii Górniczo-Hutniczej, a następnie na stanowisku adiunkta w Katedrze Maszynoznawstwa Politechniki Krakowskiej. W roku 1952 jako zastępca profesora objął kierownictwo tej katedry. W roku 1953 objął funkcję kierownika Zakładu Pomiarów Maszyn w Katedrze Termodynamiki przemianowanej później na Katedrę Techniki Ciepłej. W latach 1953-55 pełnił funkcję prodziekana, a w latach 1958-62 funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. W roku 1962 uzyskał stopień doktora, a w roku 1969 stanowisko docenta. W latach 1974-76 kierował Instytutem Aparatury Przemysłowej i Energetyki Politechniki Krakowskiej. Prowadził ćwiczenia i wykłady z urządzeń ciepłych, miernictwa i gospodarki ciepłej. Zorganizował Laboratorium Pomiarów Maszyn w Politechnice Krakowskiej, a w nim nowoczesne laboratorium do badania sprężarek.

Prof. mgr inż. Kazimierz SULIMA-SZAWŁOWSKI (14.01.1898 – 15.02.1969). Po ukończeniu studiów na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej w roku 1921 rozpoczął pracę w Katedrze Budowy Silników Tłokowych

u prof. zw. dr hab. inż. Ludwika EBERMANA. Następnie przeniósł się do Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu, gdzie wykładał silniki spalinowe i gospodarkę ciepłą. Pracował też w Fabryce T. A. H. Cegielski i Urzędzie Dozoru Kotłów W Grudziądzu i w Poznaniu. Po wybuchu wojny powrócił na Politechnikę Lwowską, ale już do Katedry kierowanej przez prof. WITKIEWICZA, gdzie jako docent wykładał podstawy techniki cieplnej. W czasie wojny zarabiał na życie prowadząc zakład instalacji sanitarnych i ciepłowniczych we Lwowie, dając zatrudnienie i ochronę przed wywozem do Niemiec wielu młodym polskim inżynierom.

Na początku 1944 roku opuścił Lwów i pracował najpierw jako robotnik leśny, później w Krakowskim Stowarzyszeniu Dozoru Kotłów, ale już 1 czerwca 1945 roku -jako zastępca profesora- zaczynał organizować Katedrę Silników Spalinowych w organizującej się w Krakowie Politechnice Śląskiej. W Gliwicach powierzono mu dodatkowo organizację i kierownictwo Katedry Silników Parowych oraz Katedry Pomiarów Maszynowych i Ciepłych. Do czasu przyjazdu do Gliwic prof. OCHEŃDUSZKI wykładał też termodynamikę oraz pomiary maszynowe. W Krakowie w Akademii Górniczo Hutniczej w roku akademickim 1945/46 objął kierownictwo Katedry Silników Spalinowych. W latach 1948-51 zorganizował Katedrę Silników Spalinowych i Laboratorium w Politechnice Wrocławskiej. W latach 1958-64 pracował w Politechnice Krakowskiej kierując Katedrą Silników Spalinowych.

Prof. mgr inż. Zbigniew WERNICKI (29.08.1904 -). Po ukończeniu studiów na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej pracował w elektrowni lwowskiej (w laboratorium cieplnym). W roku 1933 przeniósł się do Katedry Pomiarów Maszynowych, gdzie pracował pod kierunkiem prof. WITKIEWICZA nad zastosowaniem gazu ziemnego do celów cieplnych i przy realizacji procesów metalurgicznych, w ceramice i w hutach szkła, a także jako surowca do wytwarzania substratów przy realizacji różnych procesów chemicznych. W latach 1937-39 był referentem przy budowie gazociągu w Centralnym Okręgu Przemysłowym. Czas wojny spędził za granicą, zaznajamiając się z nowoczesnymi technologiami w hutnictwie żelaza. Po wojnie pracował w Biprohucie, uczestnicząc w projektowaniu Huty Sędzimir, a następnie był generalnym projektantem wydziałów produkcyjnych hut Łabędy, Częstochowa i Ostrowiec Świętokrzyski. Od roku 1948 prowadził wykłady zlecone na Wydziale Mechanicznym Politechniki Śląskiej z konstrukcji wielkich pieców, stalowni oraz pieców grzejnych. W roku 1954 zaczął pracować w Politechnice Częstochowskiej, jako zastępca profesora, a następnie jako docent kierował zakładem pieców płomiennych oraz Katedrą Metalurgii. W roku 1963 objął kierownictwo Katedry Pieców i pracował w niej do przejścia w stan spoczynku (w roku 1975). W roku 1967 otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. W latach 1960-62 oraz 1966-69 pełnił funkcję dziekana Wydziału Metalurgicznego Politechniki Częstochowskiej, w roku akademickim 1958/59 był prorektorem d.s. nauki w macierzystej uczelni. W ostatnim okresie swojej dzia-

łałości naukowej zajmował się promieniowaniem cieplnym w komorach pieców hutniczych. Wydał podręcznik akademicki *Urządzenia stalowni i ich praca*.

Prof. dr inż. Wiktor WIŚNIEWSKI (1903 – 1990)

Pracownik naukowy Politechniki Lwowskiej (1929 – 1939)

Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Gdańskiej (1945 – 1950)

Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Wrocławskiej (1950 – 1973)

Prof. dr inż. Wiktor WIŚNIEWSKI (20.01.1903. – lipiec 1990). Po ukończeniu studiów na Oddziale Naftowym Politechniki Lwowskiej i odbyciu służby wojskowej, latach 1929-35 pracował w Katedrach: Mechaniki (u prof. HUBERA i prof. BURZYŃSKIEGO) i Pomiarów Maszynowych (u prof. WITKIEWICZA), następnie w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych (u prof. OCHĘDUSZKI w latach 1935-37) i w latach 1937/38 znów w Katedrze Pomiarów Maszynowych. W kampanii wrześniowej, jako oficer 26 pułku, walczył w obronie Zegrza i Warszawy. W oflagu nauczał teorii maszyn ciepłych. W roku 1945 przyjechał do Gdańska i zorganizował Katedrę Teorii Maszyn Ciepłych w Politechnice Gdańskiej, jako zastępca profesora, a od roku 1948 jako profesor nadzwyczajny. Prowadził wykłady i ćwiczenia z termodynamiki na Wydziałach: Mechanicznym, Budowy Okrętów, Elektrotechnicznym i Chemicznym. Niezwykle dużo czasu i starań prof. WIŚNIEWSKI poświęcał sprawom organizacyjnym w Politechnice Gdańskiej (Komi-

sja Egzaminu Dyplomowego, Komisja Programowa Wydziału, Komisja Dyscyplinarna, kurator Bratniaka Politechniki Gdańskiej itp.).

W roku 1950 prof. Wiktor WIŚNIEWSKI został karnie przeniesiony do Wrocławia, do pracy w Politechnice, za oblanie studenta, który był synem wysokiego dygnitarza partyjnego. Objął tu kierownictwo Katedry Teorii Maszyn Ciepłych, którą dotąd kierował prof. Stanisław OCHĘDUSZKO. Prof. WIŚNIEWSKI zorganizował we Wrocławiu cały zespół katedr techniki cieplnej, który przekształcił się w Oddział Energetyczny Wydziału Mechanicznego, a następnie w samodzielny Wydział Mechanicznym Energetycznym Politechniki Wrocławskiej.

W roku 1966 otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. W pracy naukowej zajmował się zagadnieniami podstawowymi z termodynamiki i techniki cieplnej. W stan spoczynku przeszedł w roku 1973. Będąc już na emeryturze obronił pracę doktorską (na temat kontroli procesów spalania) na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej.

Prof. mgr inż. Eliaz ZIELSKI (1887-1953). Studia ukończył na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej w roku 1913. W latach 1916-20 pracował w Katedrze Pomp i Silników Wodnych. W roku 1929 podjął wykłady zlecone z ogrzewania i wentylacji w Katedrze Pomiarów Maszynowych, gdzie w latach 1936-40 pracuje na stanowisku adiunkta pod kierunkiem prof. Romana WITKIEWICZA. Po wojnie wykładał ogrzewnictwo na Wydziale Budownictwa Politechniki Śląskiej uzyskując tytuł profesora nadzwyczajnego, a następnie na Wydziale Inżynierii Sanitarnej kierował katedrą tej specjalności.

Prof. mgr inż. Zdzisław ZIÓŁKOWSKI (14.09.1904 – 14. 02.1985). Studia wyższe ukończył na oddziale naftowym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej w roku 1931. Już w czasie studiów pełnił obowiązki zastępcy asystenta w Katedrze Pomiarów Maszynowych u prof. WITKIEWICZA. Po studiach, w latach 1931-34, pracował jako starszy asystent w Katedrze Technologii Nafty pod kierunkiem prof. PILATA. Po tym przeniósł się do rafinerii w Drohobyczu, ale w dalszym ciągu pracował naukowo współpracując z prof. WITKIEWICZEM (uzyskał z nim dwa patenty) i z prof. PILATEM.

Od roku 1947 pracował w Politechnice Wrocławskiej jako profesor kontraktowy wykładając inżynierię chemiczną. Jednocześnie pełnił obowiązki kierownika biura projektowego w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu. Uzyskał kolejno stopnie i tytuły naukowe docenta, profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego. Zorganizował Katedrę Inżynierii Chemicznej a następnie Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych. Prowadził znaczące badania naukowe i szeroko współpracował z przemysłem. Wraz z pracownikami uzyskał wiele patentów, wdrożonych do praktyki przemysłowej. W roku akademickim 1961/62 pełnił funkcję dziekana Wydziału Chemicznego. Profesor ZIÓŁKOWSKI był autorem obszernych monografii: *Ekstrakcja cieczy w przemyśle chemicznym*, *Destylacja i*

rektyfikacja oraz Przenoszenie pędu, ciepła i masy. Był członkiem komitetu redakcyjnego i redaktorem naczelnym kwartalnika PAN *Inżynieria Chemiczna i Procesowa*.

Do uczniów profesora Romana WITKIEWICZA przyznawali się nie tylko, ci pracownicy naukowcy, którzy pracowali w Katedrze Pomiarów Maszynowych lub Laboratorium Maszynowym. Np. prof. Robert SZEWAŁSKI wyrażał się w wielu swoich wspomnieniach o prof. WITKIEWICZU z wyrazami czci i najwyższego poważania, uznając się za jego ucznia, mimo że nie pracował w Katedrze Pomiarów Maszynowych. A oto co pisze na temat pracy naukowej Profesora: ***Bagactwem tematyki, śmiałością i ciężarem gatunkowym opracowanych zagadnień naukowych, a także skalą, a nieraz i środkami wykonania umiał dorównać sławnym instytutom naukowym świata.*** Prof. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ był jednym z najwybitniejszych profesorów nie tylko Wydziału Mechanicznego, ale całej Politechniki Lwowskiej. W wielu sprawozdaniach z imprez, jakie odbywały się w Politechnice Lwowskiej, obok rektorów i kilku sławnych profesorów z reguły było wymieniane nazwisko prof. WITKIEWICZA.

Prof. dr hab. inż. Robert SZEWAŁSKI nazwał profesora Romana WITKIEWICZA wzorem Uczzonego i Inżyniera.

Katedra Budowy Silników Tłokowych

Katedra ta powstała w roku 1912, w wyniku wydzielenia zagadnień cieplnych silników tłokowych z zakresu działania Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Wydziału Budowy Maszyn Szkoły Politechnicznej we Lwowie.

Pierwszym kierownikiem katedry został **prof. dr inż. Wiesław CHRZANOWSKI**, który po ukończeniu studiów w Politechnice Charlottenburgu, w roku 1905, pracował w zakładach Westfalii i Nadrenii, gdzie zasłynął jako doskonały konstruktor silników parowych i gazowych. We lwowskiej uczelni pracował od roku 1912, tzn. od mianowania go profesorem Politechniki Lwowskiej i powołania na stanowisko kierownika nowo utworzonej Katedry, do połowy roku 1918. W trudnych latach wojennych: 1916/17 i 1917/18 pełnił funkcję dziekana Wydziału Budowy Maszyn. W roku 1919 został profesorem Politechniki Warszawskiej. W roku 1920 pełnił urząd Ministra Przemysłu Rzeczypospolitej Polski. Był członkiem założycielem Akademii Nauk Technicznych w Warszawie. W roku akademickim 1932/33 był rektorem Politechniki Warszawskiej. Przyczynił się do rozwoju myśli konstrukcyjnej silników cieplnych, pozostawiając po sobie dużą spuściznę publicystyczną dotyczącą silników cieplnych (m.in. podręczniki: Turbiny Parowe, Cylindry Maszyn Spalinowych, Stawidła Maszyn Parowych i inne). Zmarł 5 grudnia 1940 roku w Warszawie. Profesor Politechniki Śląskiej Kazimierz KUTARBA uważał się za ucznia prof. CHRZANOWSKIEGO.

Następnym kierownikiem Katedry Budowy Silników Tłokowych Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej został, w roku 1918, **prof. dr inż. Ludwik EBERMAN** -jak go nazywa prof. Robert SZEWAŁSKI- **najwyższy autorytet jako inżynier i z Bożej Łaski konstruktor, potężny filar Wydziału i Uczelni, przydający im blasku i chwały.**

Ludwik EBERMAN urodził się w Wiedniu 14 kwietnia 1885. Szkoły podstawową i średnią kończył we Lwowie, gdzie w roku 1903 uzyskał świadectwo dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Budowy Maszyn Szkoły Politechnicznej we Lwowie, które ukończył w roku 1907. Następny rok spędził w Politechnice w Pradze. Po tym zatrudnił się jako konstruktor w fabryce maszyn Zieleniewskiego w Krakowie. W latach 1910-1914 pracował jako konstruktor i szef oddziału silników okrętowych w fabryce MAN (Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg) w Augsburgu. W roku 1914 Ludwik EBERMAN został powołany na profesora Szkoły Politechnicznej we Lwowie. W momencie wybuchu wojny został jednak zatrzymany w fabryce MAN (do roku 1918), gdzie według jego projektów i pod jego kierownictwem wykonano ponad 500 silników do łodzi podwodnych.

W roku 1918 powrócił do kraju i objął kierownictwo Katedry Budowy Silników Tłokowych (Parowych i Spalinowych). W Traktacie Wersalskim zapisano, że prof. Ludwik EBERMAN nie może pracować po wojnie na terenie Austrii i Niemiec. W

wyniku zmiany granic mógł bez przeszkód powrócić do Lwowa i pracować w macierzystej Uczelni.

Wykłady prof. EBERMANA cieszyły się ogromnym powodzeniem i to zarówno wśród studentów, jak i konstruktorów spoza Uczelni. Mając ogromne własne doświadczenie profesor uczył filozofii konstrukcji, w której zarówno kształt ogólny, jak i każdy szczegół powinny mieć pełne uzasadnienie. Co roku wykłady zmieniały się w szczegółach i omawianych przykładach. Studenci konstruktorzy, dla których projekt kursowy z silnika tłokowego był obowiązkowy, po kilka razy uczęszczali na wykłady profesora. Przebrnięcie przez te wykłady i ćwiczenia konstrukcyjne świadczyło o osiągnięciu dojrzałości konstrukcyjnej inżyniera. Ćwiczenia konstrukcyjne prof. EBERMANA prowadził sam. Zajęcia te przemieniały się zwykle w zajęcia seminaryjne, gdyż konsultowane przez Profesora rozwiązania konstrukcyjne studentów, były poddawane szerokiej analizie i podawane były nowe warianty rozwiązań. Uczestniczyło zwykle duże grono słuchaczy.

Współpracownicy prof. EBERMANA pracowali nad rozwojem i doskonaleniem silników tłokowych, projektowaniem prototypów o coraz to większej mocy jednostkowej, dla zakładów krajowych i zagranicznych. Zespół prof. EBERMANA i jego biuro projektowe wykonywało projekty dla następujących fabryk w Polsce: Warszawskiej Spółki Akcyjnej Budowy Parowozów (która w 1925 r. podjęła produkcję silników Diesla), Zakładów Lilpopa w Warszawie, Zakładów Ostrowieckich i Zakładów Cegielskiego w Poznaniu.

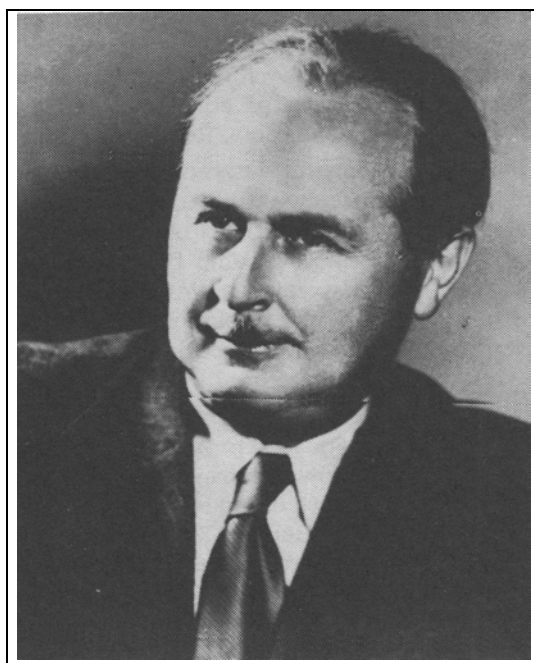
W Katedrze Budowy Silników Tłokowych Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej pracowali następujący przyszli profesorowie: Adolf POLAK – prof. Politechniki Gdańskiej, członek PAN, Oktawian POPOWICZ – prof. Politechniki Śląskiej, Kazimierz SULIMA-SZAWŁOWSKI – po roku 1945 profesor, organizator i kierownik Katedr Silników Spalinowych w Politechnice: Śląskiej, Krakowskiej i Wrocławskiej oraz w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Wszyscy trzej Profesorowie w Polsce powojennej godnie prezentowali konstrukcyjną szkołę prof. EBERMANA.

Profesor EBERMAN był współautorem znanego w świecie dzieła: *FOPPL-STROMBECK-EBERMAN – Schnelllaufende Dieselmaschinen*, w którym opracował rozdziały poświęcone konstrukcji i projektowaniu silników spalinowych. Inne znane publikacje Profesora to: *Konstrukcje maszyn dla pary wysoko przegrzanej (1910)*, *Motory Diesla do napędu okrętów (1912- praca doktorska)* i *Lokomotywy Diesel-elektryczne(1929)*.

W roku 1938 prof. dr inż. Ludwik EBERMAN wobec osobistego zagrożenia, opuścił Lwów i wyjechał do Szwajcarii.

Katedra Budowy Turbin Parowych

W latach 1927-41 w Katedrze Budowy Turbin i Turbokompresorów pracował przyszły profesor Politechniki Lwowskiej oraz Politechniki Gdańskiej i członek rzeczywisty PAN **prof. dr hab. inż. Robert SZEWAŁSKI**. Odegrał on dużą rolę w końcowych latach istnienia Politechniki Lwowskiej, o czym wspomiano już w krótkim opisie historii Uczelni.

Prof. dr hab. Inż. Robert SZEWAŁSKI (1903 – 1993)
Kierownik Katedry Teorii Mechanizmów i Maszyn oraz Katedry Turbin Parowych i Turbokompresorów Politechniki Lwowskiej (1941- 1945)
Kierownik Katedr Turbin Parowych i Gazowych Politechniki Gdańskiej (1945-1973) i Politechniki Wrocławskiej (1948 – 1968)
Dyrektor Zakładu i Instytutu Maszyn Przepływowych PAN (1953 – 1970)
Członek rzeczywisty i członek Prezydium PAN

Robert SZEWAŁSKI urodził się w Nisku (nad Sanem) 16 sierpnia 1903 roku. Do szkół uczęszczał we Lwowie, lecz w roku 1920 przerwał naukę i walczył w obronie Lwowa oraz na szlaku bojowym aż do rzeki Boh. Po złożeniu egzaminu dojrzałości podjął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej, które ukończył z wyróżnieniem w roku 1929. W czasie studiów (od 1927 r.) pracował jako asystent w Katedrze Mechaniki Technicznej. W roku 1930 wyjechał, jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej do Berlina do Fabryki AEG, aby

tam odbyć staż w zakładach produkujących turbiny parowe. Następnie przeniósł się do Monachium i w Politechnice słuchał wykładów wybitnych profesorów (m. in. NUSSELTA). Do kraju powrócił w roku 1933. Pracę doktorską obronił w roku 1935. Od roku 1933 do 1939 pracował w Katedrze Budowy Turbin Parowych i Turbokompresorów. W roku 1937 odbył kolejny staż w Zakładach Brown Boveri w Baden k. Zurychu. W następnym roku bronił pracę habilitacyjną z teorii regulacji turbin parowych. W czasie wojny walczył w pułku lotniczym. Po zakończeniu walk wrócił do Lwowa i tutaj przebywał do roku 1945. W roku 1941 zorganizował Katedrę Teorii Mechanizmów i Maszyn, w której zajmował się kinematyką mechanizmów i dynamiką maszyn oraz teorią regulatorów.

W czasie okupacji niemieckiej pracował jako kierownik warsztatu mechanicznego we Lwowie. W roku 1944 roku powrócił na uczelnię jako profesor i kierownik Katedry Turbin Parowych i Gazowych, zachowując jednocześnie kierownictwo Katedry Teorii Mechanizmów i Maszyn. Brał udział w odbudowie energetyki lwowskiej. Po odmówieniu podpisania rezolucji PKWN w styczniu 1945 roku, w październiku opuścił rodzinny Lwów i na stałe przeniósł się do Gdańska.

W Politechnice Gdańskiej zorganizował Katedrę Turbin Parowych i Gazowych. W pierwszych latach powojennych objeżdżał Polskę zaznajamiając się z ze stanem energetyki i przemysłu turbinowego, zaś w roku 1947 w Stanach Zjednoczonych zapoznawał się ze stanem światowej techniki turbinowej. Po powrocie do kraju zorganizował Katedrę Turbin Parowych i Gazowych w Politechnice Wrocławskiej. W roku 1950 powierzono mu obowiązki dziekana Wydziału Budowy Okrętów Politechniki Gdańskiej, a roku następnym został rektorem Politechniki Gdańskiej. W czasie rektorowania prof. SZEWAŁSKIEGO podwoiła się kubatura budynków Politechniki, zbudowano nowoczesne laboratoria i sześć nowych domów studenckich. W grudniu 1953 roku Profesor zorganizował Zakład Maszyn Wirnikowych PAN, który w 1956 roku przemianowano w Instytut Maszyn Wirnikowych. Wobec wzrostu kadry Instytutu i stanowisk badawczych w latach 1966-70 stanął w Gdańsku-Wrzeszczu nowoczesny gmach Instytutu.

W roku 1961 prof. Robert SZEWAŁSKI został członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk, a w roku 1967 PAN wydał -w czterdziestolecie pracy naukowej Profesora- Księgę Jubileuszową pt. *Zagadnienia Maszyn Przepływowych*, której prace naukowe zamieściło prawie 90-ciu autorów (w tym 45 z zagranicy). W roku 1970, po siedemnastu latach kierowania Instytutem, przeszedł do wyłącznej pracy w Politechnice Gdańskiej. Trzy lata później, osiągnąwszy wiek emerytalny, Profesor przeszedł w stan spoczynku, nie zmniejszając swojej aktywności naukowej. Prezentował swoje osiągnięcia naukowe w Moskwie i Leningradzie, w roku 1975 wykładał w Uniwersytecie w Stuttgarcie jako Gastprofesor, a następnie wygłosił cykl wykładów w uczelniach Hannoveru. W roku 1976 prof. SZEWAŁSKI wyjechał do Stanów Zjednoczonych, jako visiting professor Brown University w Providence. Z tej okazji wizytował kilka czołowych uniwersytetów w Stanach

Zjednoczonych m.in.: California Institute of Technology w Pasadenie oraz uniwersytety w Berkeley, Los Angeles i An Arbor.

W roku 1977 Profesor obchodził swoje pięćdziesięciolecie pracy naukowej. W roku 1984 został Prezesem Gdańskiego Oddziału PAN i członkiem Prezydium PAN. Na konferencjach naukowych w Polsce i na świecie prezentował nowe koncepcje obiegów termodynamicznych i problemy techniki turbinowej. Uczynił to także w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, gdzie na zebraniu naukowym przedstawił koncepcję realizacji obiegu siłowni ciepłej na parametry nadkrytyczne. Zakłady *Brown Boveri* zastosowały w turbinie o mocy 1200 MW łopatkę -pomysł prof. SZEWAŁSKIEGO- o zróżnicowanym zgięciu. Był promotorem 37 prac doktorskich. Był też inicjatorem budowy i twórcą turbiny TP2 o mocy 2,3 MW (uruchomionej w Elblągu 1953 r.), był to wtedy największy polski silnik cieplny. Prof. SZEWAŁSKI otrzymał wiele wyróżnień państwowych i naukowych w kraju i zagranicą. Profesor SZEWAŁSKI utrzymywał serdeczne stosunki z prof. OCHEŁDUSZKĄ i żywo interesował się osiągnięciami śląskiej szkoły termodynamiki, którą wysoko cenił. Zmarł 8 lutego 1993 r.

Katedra Turbin Parowych i Turbokompresorów została powołana w roku 1925 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Była to pierwsza w Polsce katedra w tej dyscyplinie naukowo-technicznej. Pierwszym kierownikiem Katedry został **prof. dr inż. Wilhelm BOROWICZ**. Wilhelm BOROWICZ urodził 7 lipca 1882 w Kurlandii. Do szkoły średniej uczęszczał w Rydze i Smoleńsku. W 1901 roku rozpoczął studia matematyczne w Uniwersytecie Moskiewskim, które ukończył z tytułem kandydata nauk matematycznych (1905 r.). Po tym przeniósł się do Monachium i na Wydziale Budowy Maszyn w tamtejszej Politechnice, po trzech latach ukończył studia uzyskując tytuł inżyniera mechanika. Po studiach pracował w niemieckich fabrykach (m.in. w fabryce turbin *Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft* w Berlinie). W czasie pracy przemysłowej obronił doktorat w Politechnice Monachijskiej. Po wojnie dr inż. Wilhelm BOROWICZ przenosi się do Poznania i stąd w roku 1924 został powołany na stanowisko profesora Politechniki Lwowskiej i kierownika nowo powołanej Katedry.

Prof. BOROWICZ prowadził zajęcia z budowy turbin parowych, konstrukcji turbin parowych, sprężarek wirnikowych i drgań maszyn. Wydał prace monograficzne i pryzycznkowe z dziedziny wykładanych przedmiotów, współpracując z Polskim Komitetem Normalizacyjnym w zakresie norm dotyczących turbin parowych. Prowadził szeroką współpracę z przemysłem. Dwukrotnie pełnił obowiązki dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej (w latach 1932/33 i 1935/36). Po odejściu prof. HUBERA do Politechniki Warszawskiej, przez kilka lat opiekował się Katedrą Mechaniki Technicznej Wydziału Mechanicznego i prowadził wykłady z: mechaniki technicznej, hydrodynamiki i wytrzymałości materiałów. W roku 1942 przestał pracować w Politechnice i nie podjął pracy w wyższej uczelni po wojnie

KRÓTKI OPIS PRAWIE 60 LAT HISTORII POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

Działania mające na celu utworzenie Politechniki Śląskiej były czynione już w latach dwudziestych XX wieku przez **Sejm Śląski i wojewodę Michała GRAŻYŃSKIEGO**. W tym celu zaprojektowano i zbudowano gmach przy ulicy Krasińskiego w Katowicach, który oddano do użytku w marcu 1931r. Gmach budowany był z funduszy Wydziału Oświecenia Publicznego Województwa Śląskiego. Uchwałą Sejmu Śląskiego 31 marca 1931 roku powołano w Katowicach Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe i przeznaczono dla nich nowo wybudowany gmach. W czasach międzywojennych w gmachu przy ulicy Krasińskiego swą siedzibę znalazły także takie instytucje jak: Państwowa Szkoła Górnicza, Śląski Instytut Rzemieślniczo-Zawodowy, Żeńska Szkoła Zawodowa Towarzystwa Polek oraz Stacja Badań Chemicznych. W roku 1936 władze wojewódzkie powołały **Wyższe Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych**. Dziekanem Wydziału Przemysłowego studium był przyszły organizator i pierwszy rektor Politechniki Śląskiej – prof. Władysław KUCZEWSKI.

Na początku 1945 roku, natychmiast po przybyciu władz administracyjnych na teren Śląska, powrócono do idei utworzenia Politechniki Śląskiej. Już 26 lutego 1945 roku powołano Tymczasową Komisję Organizacyjną Politechniki w Katowicach. Na jej czele stanął **inż. Stanisław MAJEWSKI**, dyrektor Szkoły Górniczej w Katowicach. W drugiej połowie kwietnia 1945 Komisja Organizacyjna przekazała memoriał Rządowi oraz Prezydium Krajowej Rady Narodowej w sprawie utworzenia na Śląsku wyższej uczelni technicznej. Jednocześnie prowadzono rozmowy z potencjalnymi kandydatami na pracowników uczelni. 24 maja 1945 roku ukazał się dekret Prezydenta Krajowej Rady Narodowej o utworzeniu Politechniki Śląskiej w Katowicach, na którą składały się cztery wydziały:

- Mechaniczny,
- Elektryczny,
- Hutniczy,
- Inżynierijno-Budowlany.

30 maja 1945 r. Minister Oświaty powierzył obowiązki organizacyjne tworzenia Politechniki Śląskiej **prof. Władysławowi KUCZEWSKIEMU**, który od początku 1945 był organizatorem i p.o. rektora Politechniki Warszawskiej. Po otrzymaniu nominacji, prof. KUCZEWSKI podejmuje akcje organizacyjne na terenie Śląska i Krakowa, gdzie organizowano już wydziały politechniczne przy Akademii Górniczo-Hutniczej. Na terenie Krakowa przebywało w tym czasie wielu wybitnych profesorów Politechniki Lwowskiej. Od początku maja 1945 roku w Krakowie działały następujące Wydziały Politechniczne: Architektury, Chemiczny, Elektryczny, Inżynierii Lądowej i Wodnej oraz Mechaniczny. W wyniku rozmów prof.

KUCZEWSKIEGO z Krakowskim Komitetem Organizacji Wydziałów Politechnicznych ustalono, że Wydziały na których rozpoczęto studia w Krakowie zostaną przeniesione na Śląsk. Dotyczyło to zarówno kadry naukowej, jak i studentów. Z Krakowa na Śląsk przeniesiono ostatecznie Wydziały: Mechaniczny, Elektryczny i Inżynieryjny. Wydziałów Architektury i Inżynierii Wodnej nie udało się przenieść, bo nie przewidywał ich utworzenia akt erekcyjny Politechniki Śląskiej. Z kolei Wydział Hutniczy był już w Krakowie, a pracownicy i studenci nie chcieli opuszczać tego miasta, czując się związani z Akademią Górniczą. Natomiast organizator Politechniki Śląskiej – **prof. KUCZEWSKI** osiągnął duży sukces w postaci skłonienia do przeniesienia na Śląsk wybitnych profesorów chemików Politechniki Lwowskiej. W wyniku tego do Gliwic przybyli tak wybitni profesorowie, jak **Wiktor JAKÓB**, **Adolf JOSZT**, **Marian KAMIENSKI**, **Wacław LEŚNIAŃSKI**, **Edward SUCHARDA** i później **Zenon KLEMENSIEWICZ**, czyli oprócz Alicji DORABIALSKIEJ, wszyscy żyjący profesorowie Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej.

Ostatecznie w czerwcu 1945 roku Minister Oświaty podjął decyzję o przeniesieniu do Politechniki Śląskiej, następujących Wydziałów Politechnicznych Akademii Górniczej w Krakowie:

- Chemicznego,**
- Elektrycznego,**
- Inżynieryjno-Budowlanego,**
- Mechanicznego.**

Postanowiono, że do czasu znalezienia pomieszczeń na Śląsku, Wydziały te miały działać w Krakowie. 1 czerwca 1945 roku rozpoczęły się wykłady dla około 1200 studentów na czterech wydziałach Politechniki Śląskiej. Pierwsza inauguracja roku akademickiego w Politechnice Śląskiej odbyła się w Krakowie 6 czerwca 1945 roku, w auli Akademii Górniczo-Hutniczej.

Tymczasem szukano odpowiedniej lokalizacji dla Politechniki Śląskiej, bowiem pierwotna decyzja o lokalizacji, okazała się niezbyt szczęśliwa. Gmach Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych okazał się za szczupły do pomieszczenia czterech wydziałów, a w pobliżu nie było wolnych terenów do zbudowania dzielnicy akademickiej. Nie było też lokali do zakwaterowania pracowników naukowych, administracyjnych i studentów Politechniki. Kierując się tymi względami organizatorzy Politechniki Śląskiej wybrali na jej lokalizację Gliwice. Miasto to charakteryzowało się wielu wybitnymi walorami. Gliwice uważane za najpiękniejsze miasto Górnego Śląska. Wyróżniało się pozytywnie pod względem ekologicznym. Posiadało dużo zieleni, miało rozległe parki, a stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego był tu stosunkowo niewielki. Przed rokiem 1945 Gliwice spełniały rolę lokalnego ośrodka administracyjnego, w którym ton nadawała kadra urzędniczo-inżynierska. W mieście mieściło się wiele instytucji oświatowych, pozostało więc wiele wolnych budynków lokalowych, prawie gotowych do pomiesz-

czania wydziałów Politechniki Śląskiej. Pozostało też wiele wolnych lokali do zakwaterowania pracowników i studentów uczelni. W Gliwicach osiedliło się wielu mieszkańców Lwowa i kresów południowo-wschodnich, w tym wielu studentów Politechniki Lwowskiej. Władze miasta Gliwice też gorąco popierały lokalizację Politechniki Śląskiej w mieście i dlatego planowały stworzenie dzielnicy akademickiej, która by nadała charakter całemu miastu. **Ostateczne przeniesienie Politechniki Śląskiej z Katowic do Gliwic potwierdzono 20 marca 1946 roku** (Decret Krajowej Rady Narodowej) oraz w marcu 1947 roku (Werdykt Komisji Ministra Oświaty o ostatecznej decyzji lokalizacji Politechniki Śląskiej w Gliwicach).

21 czerwca 1945 roku pomiędzy władzami Gliwic i Politechniki Śląskiej podpisano porozumienie o utworzeniu dzielnicy akademickiej i przekazaniu na jej potrzeby gmachów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych. 26 czerwca 1945 roku rozpoczęła działalność Administracja Politechniki Śląskiej. Pierwszą siedzibą Rektoratu Politechniki był budynek nr 19 przy ulicy Częstochowskiej. Na tej ulicy od początku działała administracja i bursy studenckie. Na ulicy Moniuszki urządzono hotel i stołówkę dla pracowników naukowych. Stołówka dla studentów mieściła się na rogu ulic Dworcowej i M. Strzody. 4 lipca 1945 roku ogłoszona konkurs na obsadę katedr z zamiarem ogłoszenia wyników 1 sierpnia 1945 roku. Jednocześnie prowadzono akcję mającą na celu rozpropagowanie nowej uczelni i znalezienia dla niej najlepszej kadry profesorskiej. 6 sierpnia 1945 roku ogłoszono komunikat o warunkach przyjęcia i sposobie realizacji wstępnego egzaminu konkursowego na studia na wszystkie wydziały Politechniki Śląskiej.

Z rekrutacją studentów do powstającej Uczelni trzeba było rozwiązać wiele problemów. W maju 1945 roku na cztery wydziały Politechniki Śląskiej przyjęto w Krakowie ponad tysiąc studentów na różne semestry. Przygotowanie ich do studiów było różne. Działania wojenne, pobyty w obozach jenieckich, wywózki, przesiedlenia itp. spowodowały sytuację, że od początku oraz ponownie pragnęła podjąć studia młodzież w różnym wieku i o różnym przygotowaniu merytorycznym. By umożliwić studiowanie różnym osobom i wyrównać poziom merytoryczny zorganizowano kursy przygotowawcze do egzaminów wstępnych w Politechnice Śląskiej. Kursy takie odbyły się w Krakowie, Katowicach i Gliwicach. Pierwsze egzaminy wstępne w Politechnice Śląskiej odbyły w dniach od 1 do 5 października 1945 roku. Jednocześnie przenoszono wydziały Politechniki Śląskiej z Krakowa do Gliwic.

Pierwsza inauguracja roku akademickiego w Politechnice Śląskiej w Gliwicach odbyła się 29 października 1945 w gmachu przy ulicy Strzody 21. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Wiktor JAKÓB. W październiku 1945 roku w Politechnice Śląskiej rozpoczęło studia 2750 osób na semestrach pierwszym, drugim, trzecim piątym i siódmym.

Stary budynek Wydziału Chemicznego; w nim odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego w Politechniki Śląskiej w Gliwicach

W uczelni działały 54 katedry zatrudniające prawie 200 pracowników naukowych. Jeszcze w Krakowie, uczeń prof. Ludwika EBERMANA, **inż. Oktawian POPOWICZ** (przyszły profesor na Wydziale Górniczym Politechniki Śląskiej) obronił swoją pracę doktorską, pt. „Nowe urządzenie do wytwarzania dmuchu wielkopieczowego”. W Gliwicach w listopadzie 1945 roku przeprowadzono cztery przewody habilitacyjne: **Ewy PILATOWEJ, Franciszka NOWOTNEGO, Henryka KUCZYŃSKIEGO i Michała ŚMIAŁOWSKIEGO**. Pierwsza rozprawa doktorska w Gliwicach odbyła się 13 czerwca 1946, w wyniku której stopień doktora nauk technicznych przyznano **Eljaszowi ZIELSKIEMU** (uczniowi prof. Stanisława WITKIEWICZA z Politechniki Lwowskiej), na podstawie pracy: „Nowe metody ogrzewania i przewietrzania obszernych pomieszczeń”. Dr inż. ZIELSKI był później profesorem na Wydziale Inżynierii Sanitarnej.

Plany i programy studiów obowiązujące w Politechnice Śląskiej opracowano wzorując się na Politechnice Lwowskiej. Do roku akademickiego 1948/49 studia dzienne stacjonarne były jednolite. Od tego roku wprowadzono studia dzienne dwustopniowe: inżynierskie i magisterskie. W roku 1948 Rok Wstępny przekształcono w Studium Wstępne, w czasie którego, w ciągu dwóch lat słuchaczy przygotowano do egzaminów wstępnych. Studium Wstępne przekształcono następnie

w Studium Przygotowawcze, które istniało do roku 1956. W latach 1946-56 na studiach wstępnych przygotowano ponad trzy tysiące osób, które podjęły studia na różnych wydziałach Politechniki Śląskiej.

Doskonała kadra profesorska jaka działała w pierwszych latach w Politechnice Śląskiej była najsilniejszym jej atutem. Mimo zakusów wielu ludzi, Politechnika Śląska pozostała w Gliwicach i została zaakceptowana w skali ogólnopolskiej. Szczególnie nieprzychylnie patrzono na istnienie Politechniki Śląskiej w sąsiednich ośrodkach o dużych tradycjach akademickich. **Na początku 1947 roku powołano nawet Komisję Ministra, która miała wydać opinię na temat celowości istnienia Politechniki Śląskiej w Gliwicach.** W skład Komisji weszli m. in. rektorzy Politechniki Warszawskiej i Politechniki Gdańskiej. Opinia Komisji była jednoznacznie pozytywna i Politechnika Śląska pozostała w Gliwicach.

Podstawowa kadra profesorska Politechniki Śląskiej wywodziła się z Politechniki Lwowskiej. Zasilanie to trwało ciągle, aż do połowy roku 1946, kiedy do Gliwic przybyła kolejna grupa wyjazdowa profesorów ze Lwowa (m. in. deportowanych w styczniu 1945 roku w rejon Donbasu i zwolnionych pod koniec tego roku) zorganizowana przez prof. Włodzimierza BURZYŃSKIEGO. Grupa ta była szczególnie entuzjastycznie witana w Gliwicach, a wśród profesorów znajdowali się m. in. tej miary uczeni jak: Włodzimierz BURZYŃSKI, Stanisław FRYZE, Wacław LEŚNIAŃSKI i Stanisław OCHEŃDUSZKO. Do byłych profesorów Politechniki Lwowskiej i Uniwersytetu Lwowskiego, zatrudnionych w Politechnice Śląskiej należeli: **Stanisław BRZOZOWSKI, Włodzimierz BURZYŃSKI, Zygmunt CIECHANOWSKI, Władysław DYRDACKI, Stanisław FRYZE, Wiktor JAKÓB, Adolf JOSZT, Marian KAMIENSKI, Zygmunt KLEMENSIEWICZ (od 1957r.), Stanisław ŁUKASIEWICZ, Tadeusz MALARSKI, Stanisław OCHEŃDUSZKO, Edward SUCHARDA, Franciszek WASILKOWSKI, Antoni WERESZCZYŃSKI i Eustachy ŻYLIŃSKI.** Razem z profesorami ze Lwowa przybyli do Gliwic młodszy pracownicy nauki i studenci, którzy z biegiem lat stali się przyszłymi profesorami Politechniki Śląskiej. w organizacji Ważną rolę w organizacji Uczelni odegrali także pracownicy administracyjni przybyli ze Lwowa.

W roku 1949 opuścił Politechnikę, po czterech latach nauki, pierwszy rocznik absolwentów, liczący około 700 osób (100 – Wydział Chemiczny, 200 – Wydział Elektryczny, 169 – Wydział Inżynieryjno-Budowlany, 214 – Wydział Mechaniczny), którzy kształcili się od pierwszego semestru. W tym samym roku na Wydziale Inżynieryjno-Budowlanym powołano Oddział Architektury. W roku 1950 powstała w Katowicach Wyższa Szkoła Inżynierska, usytuowana w gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych, która w roku 1951 została przemianowana na Wieczorową Szkołę Inżynierską. Od roku 1952 rektorem tej uczelni był prof. Władysław KUCZEWSKI, organizator Politechniki Śląskiej. W roku 1956 Wieczorowa Szkoła Inżynierska została wcielona do Politechniki Śląskiej, jako jej placówka

prowadząca studia wieczorowe. W roku 1950 w wyniku rozporządzenia Ministra Szkół Wyższych Nauki i Techniki, utworzono w Politechnice Śląskiej Wydział Górniczy, dla którego w roku następnym przekazano dwa segmenty gmachu przy ulicy Katowickiej (obecnie ulica Akademicka). Rok później przy tej samej ulicy oddano do użytku gmach Wydziału Inżynieryjno-Budowlanego.

Budynek Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej

W roku 1953 powstały w Politechnice Śląskiej dwa nowe Wydziały: Wydział Budownictwa Przemysłowego, który w roku 1955 został przemianowany na Wydział Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego oraz Wydział Mechaniczno-Energetyczny. Wydział Inżynieryjny zostaje przemianowany 6 kwietnia 1955 roku, na Wydział Inżynierii Sanitarnej. Do roku 1963 struktura Politechniki Śląskiej już nie uległa zmianie. Tworzyło ją siedem Wydziałów: Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego, Chemiczny, Elektryczny, Górniczy, Inżynierii Sanitarnej, Mechaniczno-Energetyczny i Mechaniczny.

W roku 1956 pracownicy i studenci Politechniki Śląskiej popierali (w licznych wiecach i w „marszu milczenia”) przemiany zachodzące w kraju i organizowali pomoc materialną dla walczących Węgrów. Po raz pierwszy w wolnych wyborach zostają wybrane władze uczelni. Rektorem Politechniki Śląskiej został prof. dr hab. inż. **Stanisław OCHĘDUSZKO**, który na prorektorów powołał prof. dr inż. **Marianą JANUSZĄ** i prof. dr hab. inż. **Tadeusza ZAGAJEWSKIEGO**. Funkcję prorektora do spraw studiów wieczorowych i zaocznych (zorganizowanych w Politechnice w roku 1954) pełnił prof. **Kazimierz KUTARBA**.

**Kolegium Rektorskie w latach 1956-59; Profesor Marian JANUSZ,
Profesor Stanisław OCHĘDUSZKO, Profesor Tadeusz ZAGAJEWSKI.**

W latach 1956-63 otwarto Kino-Teatr X i studenckie kluby Spirala i Gwarek. Powstały Studencki Teatr Gliwice - STG oraz Studencki Teatr Poezji – STEP, które odnoszą duże sukcesy na arenie ogólnopolskiej. Organizowane Igrzyska Żaków Gliwickich przeszły do historii imponując swoim rozmachem i zasięgiem. W roku 1960 powstało Stowarzyszenie Wychowanków Politechniki Śląskiej, którego oddziały na wielu wydziałach prowadzą bardzo pożyteczną działalność zarówno dla samych wydziałów, jak i pracowników. W tych latach Uczelnia wzbogaciła się o liczne gmachy: trzy domy studenckie na ulicy Łużyckiej, hale technologiczne Wydziału Górniczego, aulę Wydziału Mechanicznego, pawilon Oddziału Mechanizacji i Elektryfikacji Kopalń, Hale Maszyn Ciepłych Wydziału Mechanicznego-Energetycznego.

W roku 1962 powołano Ośrodek Stacjonarno-Zaoczny Politechniki Śląskiej w Rybniku celem kształcenia studentów na studiach wieczorowych w trzech kierunkach: górnictwo, elektrotechnika i mechanika. W roku 1968 Ośrodek ten przekształcono w Filię Politechniki i rozpoczęto też studia dzienne inżynierskie powołując Oddziały Wydziałów: Górniczego, Budownictwa, Elektrycznego i Mechaniczno-Technologicznego.

Od 15 lutego 1964 roku rozpoczął działalność nowy, już ósmy w Politechnice Śląskiej – Wydział Automatyki. W tym samym roku Wydział Mechaniczny zostaje przemianowany na Wydział Mechaniczno-Technologiczny. Na Wydziale Chemicznym powstał oddział Inżynierii Chemicznej. Oddano także do użytku nowy pawilon i halę technologiczną. Przy ulicy Stefana BANACHA (też w roku 1964) oddano do użytku Dom Związkowy pracowników Politechniki Śląskiej. W roku 1967 zakończono budowę gmachu Wydziału Górniczego i w nowej auli im. prof. Władysława KUCZEWSKIEGO odbyła 23 inauguracja roku akademickiego. Przeddzień inauguracji odbyła się **pierwsza promocja doktorów honoris causa Politechniki Śląskiej (Jean Charles GILLE – Francja, Piotr ROMANKOW – ZSSR)**.

W roku 1964 w drodze na zajęcia dydaktyczne do Rybnika, w tragicznym wypadku samochodowym zginęło 6 pracowników dydaktycznych Politechniki (m.in. **mgr inż. Wiktor LEGIEŻYŃSKI**, który na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym wykładał mechanikę techniczną i wytrzymałość materiałów) i kierowca.

Burzliwy był rok 1968 w Politechnice Śląskiej. W marcu w gmachach uczelni odbywały się gorące zebrania i masowe pochody studentów, połączone z burzliwymi protestami, na terenie Gliwic. Usuwano dziekanów i represjonowano oraz relegowano z Uczelni studentów. W tym roku powstały filie Politechniki Śląskiej w: Dąbrowie Górniczej, Katowicach i Rybniku. Przywrócono dwustopniowe studia: magisterskie 5-letnie i inżynierski 4-letnie. W roku 1969 powstał nowy Wydział Metalurgiczny w Politechnice Śląskiej, z siedzibą w filii w Katowicach. Wydział Chemiczny przemianowano na Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej, a Wydział Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego przemianowano na Wydział Budownictwa i Architektury. W roku 1969 utworzono Wydział Matematyczno-Fizyczny. Był to wtedy pierwszy tego typu wydział w polskich uczelniach technicznych. Zorganizowano międzywydziałowe Studium Pedagogiki Szkolnictwa Zawodowego. W roku 1970 powołano do istnienia Wydział Organizacji Produkcji, usytuowany w filii w Katowicach. Poza tym oddano do użytku nowy pawilon dla Instytutu Chemii i Technologii Nieorganicznej oraz halę technologiczną dla Wydziału Inżynierii Sanitarnej.

W roku 1971 Wydział Automatyki zmienił nazwę na Wydział Automatyki i Informatyki, dla którego w latach 1971-73 oddano do eksploatacji nowy gmach. Z dniem 1 października 1971 r., decyzją władz centralnych, w Politechnice Śląskiej została wprowadzona nowa struktura organizacyjna. Zlikwidowano katedry, a w ich miejsce powołano 36 instytutów wydziałowych i dwa instytuty międzywydziałowe. W ramach Wydziału Budownictwa i Architektury powstał Instytut Architektury i Urbanistyki, który z czasem przekształcił się w samodzielny Wydział Architektury, dla którego w roku 1973 oddano do użytku nowy pawilon, w którym znalazł miejsce także rektorat. W październiku 1974 roku Instytut Transportu i Komu-

nikacji, działający na Wydziale Metalurgii stał się instytutem spełniającym funkcję wydziału. W roku 1975 oddano do użytku halę technologiczną Wydziału Automatyki i Informatyki, w której umieszczono Ośrodek Elektronicznej Techniki Obliczeniowej. Rok później oddano do użytku nowy pawilon dla Instytutu Chemii i Technologii Organicznej.

Z dniem 1 października 1977 roku z Wydziału Budownictwa i Architektury, wyodrębniono: Wydział Architektury i Wydział Budownictwa. Z dniem 1 lutego 1978 roku Instytut Transportu i Komunikacji przekształcono w Wydział Transportu, który istniał do roku 1984. W tym samym roku oddano do eksploatacji nowe gmachy Wydziału Mechanicznego Energetycznego i Mechanicznego Technologicznego. W ramach Wydziału Budownictwa powstał Instytut Inżynierii Miejskiej, zlokalizowany w Rybniku. W roku 1988 powstaje jeszcze jeden wydział Politechniki Śląskiej, a mianowicie **Wydział Mechaniczno-Hutniczy, zlokalizowany w Dąbrowie Górniczej**. Wydział ten istniał do roku akademickiego 1984/85, kiedy to został włączony do Wydziału Metalurgicznego w Katowicach jako Instytut Energetyki i Urządzeń Hutniczych. W roku 1988 powstał Instytut Karbochemii na prawach wydziału i w tym stanie prawnym istniał do roku 1992. **W roku akademickim 1979/80 Politechnika Śląska przeżywała szczyt swego rozwoju organizacyjnego w PRL-u. W 15 wydziałach studiowało ponad 20 tysięcy studentów (w tym około 11 000 na studiach dziennych). Zatrudniano 2200 nauczycieli akademickich i około 3500 osób na stanowiskach pomocniczych.**

W grudniu 1980 roku powstał **Niezależny Samorządny Związek Zawodowy SOLIDARNOŚĆ**. Pierwszym przewodniczącym NSSZ SOLIDARNOŚĆ został wybrany mgr inż. Jan Tadeusz ŻELIŃSKI z Instytutu Techniki Ciepłej. W roku 1981 odbyły się drugie w historii Politechniki Śląskiej wolne wybory rektora. Wygrał je profesor **Ryszard PETELA** z Instytutu Techniki Ciepłej. Po wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce rektor Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA oraz trzech dziekanów zostało zwolnionych z pełnionych funkcji. Pracownicy i studenci Politechniki Śląskiej zostali poddani licznym represjom: 4 pracowników i 11 studentów aresztowano, 13 pracowników i 21 studentów internowano. Z pracy wyrzucono około 140 pracowników Politechniki Śląskiej. Zajęcia dydaktyczne w Politechnice Śląskiej były zawieszane od 13 grudnia 1981 do 21 stycznia 1982 roku.

Ryszard PETELA urodził się 1933 w Jarosławiu. Do czasu wojny mieszkał we Lwowie, skąd przeniósł się do Krakowa, a następnie do Opola, gdzie w 1950 r. zdał maturę. Studiował w latach 1950 – 56 w Politechnice Śląskiej najpierw na Wydziale Mechanicznym, a później na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym. Po studiach pracował w BIPROHUCIE (1955 – 1962) i równocześnie w Politechnice Śląskiej (1956 – 84). Od roku 1971 do 1975 był zastępcą dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w

roku 1961, a habilitował się w roku 1966. tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1975. Jako stypendysta British Council odbył staż (1963/64) w Wielkiej Brytanii (Oxford, Cambridge, Sheffield i Leeds), w czasie którego prowadził badania dotyczące pracy habilitacyjnej. Przebywał też na stażu na Węgrzech (1970), w Kanadzie (Uniwersytet Calgary – 1975) i na Politechnice w Wiedniu (1984/85). Był promotorem 10 przewodów doktorskich. Był twórcą szkoły spalania w Politechnice Śląskiej (pionierskie opracowanie wykładów, stworzenie unikalnego laboratorium dydaktycznego, opracowanie kilku podręczników akademickich, opracowanie merytorycznych podstaw kierunku studiów dla filii w Dąbrowie Górniczej, koordynacja programów rządowych dotyczących spalania mieszanin węgla i oleju w latach 1976-83).

Prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA – Rektor Politechniki Śląskiej (1981-1982)

W czasie powstawania „Solidarności”, prof. R. PETELA był jej doradcą w Politechnice Śląskiej. W czerwcu 1981 r. zgromadzenie elektorów wybrało go rektorem Politechniki Śląskiej. W styczniu 1982 w stanie wojennym został odwołany z funkcji rektora. W roku 1984 wyjechał do Kanady, gdzie pracował na Uniwersytecie w Calgary i wielu innych ośrodkach naukowych. Prowadził m.in. badania dotyczące wzbogacania węgla, wytwarzania mieszanin stało ciekłych, oszczędzania energii i ochrony środowiska.

W Polsce był w różnym czasie konsultantem naukowym w wielu zakładach i instytucjach (m. in. Huta Batory, Instytut Metali Nieżelaznych, Energopomiar, Min. Przemysłu Chemicznego i Instytut Gazownictwa w Krakowie). Był członkiem Komitetów PAN: Problemów Energetyki (1978 – 84) oraz Termodynamiki i

Spalania (1977-84). Po roku 1984 jest członkiem American Association Society, New York Academy of Science oraz American Association Advancement of Science. Jest autorem około 170 publikacji, 7 książek i monografii oraz 11 podręczników akademickich i 14 patentów. Był autorem około 90 prezentacji na konferencjach, w tym około 50 zagranicznych. Był zaangażowanym dydaktykiem (w latach 1981-1982 laureat Złotej Kredy). W AZS Gliwice grał w ligowej drużynie siatkówki, a w latach 1964–66 był wiceprezesem.. Był radnym miejskim w Gliwicach w latach 1967-76. trzykrotnie otrzymał narody Ministra i około 30 nagród Rektora za badania naukowe. Odznaczony był m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Laureat Medalu im. S. OCHĘDUSZKI.

1 października 1984 r. Wydział Automatyki i Informatyki przekształcił się w **Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki**. Wydział Transportu został zredukowany do Instytutu Transportu, a Wydział Organizacji Produkcji zaprzestał działalności, którą częściowo na Wydziale Metalurgicznym kontynuowała Katedra Organizacji Produkcji. 31 sierpnia 1984 zakończył działalność Instytut Kotłów oraz Siłowni Ciepłych i Jądrowych. Od 1 września 1984 roku nazwę Wydziału Inżynierii Sanitarnej zmieniono na Wydział Inżynierii Środowiska. W Rybniku powołano Ośrodek Szkoleniowy, w którym podstawowa działalność miała się skupiać na studiach dla pracujących, kursach szkolenia zawodowego i studiach podyplomowe organizowane przez Politechnikę. Następne zmiany organizacyjne w Politechnice Śląskiej dokonały się dopiero w latach 1988 i 1989. 1 października 1988 Wydział Metalurgiczny przekształcono w Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej. 1 października 1989 kierunek Telekomunikacja na Wydziale Automatyki, Elektroniki i Informatyki połączono z kierunkiem Elektronika i utworzono nowy kierunek studiów Elektronika i Telekomunikacja, zaś na Wydziale Mechanicznym Technologicznym utworzono dwa nowe kierunki: Automatyka i Robotyka oraz Wychowanie Techniczne.

7 listopada 1989 roku odbyły się pierwsze wybory Rektora Politechniki w warunkach pełnej autonomii Uczelni, a 1 grudnia tego roku zaczyna się kadencja nowo wybranych władz Politechniki Śląskiej. Pierwsze lata ich działań zostały skierowane na uporządkowanie kwestii prawnych i organizacyjnych Uczelni mającej działać w warunkach zagwarantowanej autonomii. 1 października 1992 r. z połączenia Katedry Zarządzania i Ośrodka Nauk Społecznych powstał Instytut Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem, który usytuowano na Wydziale Metalurgii i Inżynierii Materiałowej. Wydział ten następnie został przekształcony w Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania. W roku 1992 powołano Fundację na rzecz Politechniki Śląskiej, której celem było zdobywanie funduszy od sponsorów z przeznaczeniem na rozwój Politechniki Śląskiej. W styczniu 1993 roku utworzono Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej. We wrześniu tego roku oddano częściowo do użytku gmach Biblioteki Głównej, w którego

pomieszczeniach znalazł miejsce Instytut Matematyki i Dziekanat Wydziału Matematyczno-Fizycznego.

Główne wejście do budynku Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki

W roku 1993 połączono Wydział Mechaniczny Energetyczny (powstały w 1953 r.) z Wydziałem Inżynierii Środowiska (dawniej Wydziałem Inżynierii Sanitarnej, 1955r.). W wyniku fuzji powstał Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki wówczas największy w Politechnice Śląskiej. Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki posiada najwyższą kategoryzację, od samego początku wprowadzenia kategorii przez KBN. W roku 2003, gdy obchodzono rocznicę dziesięciolecia jego istnienia na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki pracowało 34 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 114 doktorów nauk technicznych.

W kwietniu 1994 Władze miasta Gliwic przekazały obiekty sportowe przy ulicy Akademickiej w użytkowanie Politechnice Śląskiej. 1 czerwca 1994 roku Ośrodek Szkoleniowy w Rybniku został przekształcony w Centrum Kształcenia Inżynierskiego Politechniki Śląskiej, którego zadaniem jest być działalność dydaktyczna przybierająca różne formy kształcenia prowadzone w Politechnice Śląskiej, oraz działalność usługowa polegająca na organizowaniu kursów, konferencji, sympozjów prowadzonych przez Politechnikę Śląską wraz współpracującymi z nią zakładami, także prowadzenie działalności badawczej. 6 czerwca 1994 roku Senat Politechniki Śląskiej podjął uchwałę o utworzeniu z dniem 1 września 1995 Wydziału Organizacji i Zarządzania.

W maju roku 1995 w Politechnice Śląskiej obchodzono rocznicę 50-lecia jej powstania, jako samorządnej Uczelni państwowej, kierowanej przez organy

jednoosobowe (Rektor, Dziekan, Dyrektor Instytutu lub Kierownik Katedry) i kolegalne (najwyższym organem kolegalnym jest Senat). Struktura organizacyjna Uczelni jest trzystopniowa. Jednostką podstawową jest wydział, jednostkami wewnętrznymi wydziału są instytuty i katedry. W ramach instytutu lub katedry działają zakłady prowadzące działalność dydaktyczną i naukową. W roku jubileuszowym Politechnika Śląska składała się z dziesięciu jednostek podstawowych:

- **Wydział Architektury,**
- **Wydział Automatyki, elektroniki i Informatyki,**
- **Wydział Budownictwa,**
- **Wydział Chemiczny,**
- **Wydział Elektryczny,**
- **Wydział Górnictwa i Geologii,**
- **Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki,**
- **Wydział Matematyczno-Fizyczny,**
- **Wydział Mechaniczny Technologiczny,**
- **Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania.**

Oprócz tego w Uczelni funkcjonowały jednostki pozawydziałowe, międzywydziałowe i ogólnouczelniane. Jednostkami międzywydziałowymi są

- **Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych,**
- **Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej,**
- **Ośrodek Badań i Doskonalenia Dydaktyki,**
- **Centrum Komputerowe.**

Jednostki ogólnouczelniane, to:

- **Biblioteka Główna,**
- **Wydawnictwo Politechniki Śląskiej.**

Politechnika Śląska, w roku Jubileuszu 50-lecia stanowiła jedną z trzech największych uczelni technicznych w Polsce. W roku akademickim 1994/95 kształciła prawie 15 tysięcy studentów (w roku 1990/91 studiowało tylko 7,3 tys. studentów), w tym ponad 12,5 tysiąca na studiach dziennych. Zatrudniała około 3,5 tysiąca pracowników, w tym około 1700 nauczycieli akademickich: 98 – profesorów tytularnych (w tym 47 zwyczajnych), 103 – profesorów mianowanych, 24 - docentów (7 ze stopniem dr hab.), 677 - adiunktów (w tym 41 ze stopniem dr hab.), 218 - st. wykładowców i wykładowców, 640 – asystentów i 27 - lektorów oraz instruktorów. W Politechnice Śląskiej funkcjonowały 24 instytuty i 28 katedr. Od roku 1989 rozwija się w wyniku własnych koncepcji, a to z racji uzyskania autonomii. Głównym zadaniem jakie postawiła sobie Politechnika Śląska było dosto-

sowanie programów do standardów europejskich, rozwijanie wszelkich rodzajów studiów (magisterskich, inżynierskich, doktoranckich, podyplomowych), poszerzenie i wzbogacenie bazy dydaktycznej oraz badań naukowych i bazy sportowej. Zasadniczą bolączką Uczelni były sprawy finansowe, związane ze zmniejszeniem, w ostatnich latach, realnych nakładów na szkolnictwo wyższe w Polsce.

W roku 1994 wydano 75-tysięczny dyplom ukończenia studiów w Politechnice Śląskiej. W tym roku na posiedzeniu Komisji Federacyjnej Narodowej Stowarzyszeń Inżynierskich w Brukseli (FEANI – European Federation of National Engineering Associations) zapadła decyzja o akredytacji polskich uczelni technicznych i kierunków studiów inżynierskich. Z naszej uczelni zostały zaakceptowane (jako odpowiadające kryteriom FEANI) również jednostopniowe i dwustopniowe (3,5 roku + 1,5 roku) 5-letnie studia magisterskie z Mechaniki i Budowy Maszyn oraz Inżynierii Środowiska na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki. Oznacza to, że osoby po ukończeniu studiów mogą ubiegać się o tytuł EUR ING – Inżyniera Europejskiego, co ułatwia wykonywanie zawodu inżyniera w wielu krajach świata. Utworzenie przez Unię Europejską funduszu pomocy rozwoju dla krajów Europy Środkowej PHARE (a szczególnie programów TEMPUS, COPERNICUS, TESSA, CEEPUS, SOCRATES i LEONARDO) umożliwiło rozwój współpracy naukowej i dydaktycznej. W roku 1994 na staże, kursy i misje profesorskie wyjechało 73 pracowników Politechniki, a na konferencje naukowe prawie trzysta. Politechnika Śląska przystąpiła do kilku międzynarodowych organizacji uniwersyteckich (CRE, SEFI, EIAI i AUD). W roku 1994 Politechnika uzyskała 8 grantów JEP w ramach Programu TEMPUS, 3 granty Programu COPERNICUS i jeden Programu TESSA. W budżecie Uczelni roku 1994 wpływy z realizacji prac badawczych stanowiły około 30% (w tym około 6% finansowanych przez przemysł). Współczynnik sukcesu pracowników Politechniki w uzyskaniu grantów z Komitetu Badań Naukowych wynosił 0,35.

Co roku w Politechnice Śląskiej promowano w ostatnich latach około 30 doktorów oraz 15 doktorów habilitowanych. Dla usprawnienia tego procesu na Wydziałach powołano w szerszym zakresie studia doktoranckie. W latach 1945-94 w Politechnice Śląskiej wypromowano 2399 doktorów i 423 doktorów habilitowanych. Dużo uwagi na Uczelni poświęcano, w latach poprzedzających jubileusz, unowocześnieniu centralnej bazy bibliotecznej i zbudowaniu systemu komputerowego dla umożliwienia komunikowania się z innymi ośrodkami bibliotecznymi w kraju i zagranicą. Wydziały Politechniki Śląskiej organizują w ciągu roku 60-70 konferencji, sympozjów i seminariów o zasięgu krajowym i międzynarodowym. W celu promocji wyników badań uzyskanych w Uczelni został powołany Dział Transferu Technologii.

Od 1 września 1995 roku rozpoczął działalność Wydział Organizacji i Zarządzania, który zlokalizowano w Zabrze, w budynkach przeznaczonych na ten

cel przez miasto Zabrze (tylko niektóre jednostki pozostały w ośrodku w Katowicach). W kolejnych latach Wydział ten, stanowiący istotny element Politechniki Śląskiej, rozwijał się dynamicznie i stawał się cenną częścią miasta Zabrze. W roku 1995 obchodzono liczne rocznice jubileuszowe, rocznicę 50-lecia istnienia świętowały na sesjach jubileuszowych te Wydziały, które działały od początku istnienia Politechniki Śląskiej, a więc: Wydział Budownictwa (który wypromował około 9200 absolwentów), Wydział Chemiczny, Wydział Elektryczny i Wydział Mechaniczny Technologiczny. 50-lecie obchodził także AZS Gliwice, który w przeszłości odnosił duże sukcesy sportowe, a teraz podnosi się z ogólnego upadku sportu akademickiego jaki nastąpił w latach 1980-90.

W roku 1998 w Politechnice Śląskiej obchodzono uroczyste **Jubileusz Profesora Jana SZARGUTA pod hasłem 50 LAT DLA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ I NAUKI**. Z tej okazji zorganizowano międzynarodową konferencję naukową. W roku 1999 Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Chemicznego i Mechanicznego Energetycznego zorganizowały konferencję jubileuszową z okazji rocznicy 100-lecia urodzin zasłużonych dla Politechniki Śląskiej profesorów: **Stanisława OCHĘDUSZKI i Tadeusza HOBLERA**.

Koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku i początek XXI wieku cechował się w Politechnice Śląskiej dużym rozwojem ilościowym wszelkiego rodzaju studiów: dziennych, wieczorowych, podyplomowych i doktoranckich. **W roku akademickim 1990/91 w Politechnice Śląskiej studiowało 7 300 studentów, w roku akademickim 1995/96 - 20 228, w roku akademickim 2000/2001 – 26 113 studentów, by w roku 2003/2004 osiągnąć liczbę ponad 33 tysiące studentów.** W celu sprostania wyzwaniom współczesności powołano w Politechnice Śląskiej centra naukowe: Centrum Transferu Technologii, Centrum Inżynierii Biomedycznej, Centrum Nowych Techniki i Restrukturyzacji Przemysłu. Powołano też w Uczelni Biuro Karier Studenckich, by zapewnić absolwentom Politechniki promocję na rynku pracy. Politechnika Śląska była jednostką wiodącą w realizacji Śląskiej Akademickiej Sieci Komputerowej. Władzom Uczelni i Władzom miasta Gliwice udało się w roku 1998 uchwalić nowy „Plan zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Akademickiej”, zgodnego z oczekiwaniem środowiska Uczelni.

W roku 1999 Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki rozpoczął proces dydaktyczny na studiach inżynierskich w specjalności Energetyka Komunalna w Centrum Kształcenia Inżynierów w Rybniku. W Centrum procesem dydaktycznym objęci są studenci także innych Wydziałów Politechniki Śląskiej, a mianowicie: Automatyki, Elektroniki i Informatyki; Budownictwa; Elektryczny; Górnictwa i Geologii; Organizacji i Zarządzania oraz Mechaniczny Technologiczny. W roku akademickim 2003/2004 w Centrum studiuje około trzy tysiące studentów (Energetykę Komunalną – 390). W latach 1962-2004 (kwiecień) w Ośrodku w Rybniku wykształcono ponad pięć i pół tysiąca absolwentów.

W roku 2002 mury Politechniki Śląskiej opuścił 100 000-czny absolwent.

31 marca 2002 r. „Newsweek” opublikował Ranking Szkół Wyższych w Polsce. Wśród politechnik i uczelni technicznych Politechnika Śląska zajęła II miejsce (po Politechnice Warszawskiej, a przed Politechniką Wrocławską, Politechniką Gdańską i przed Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie). Głównym kryterium w tym rankingu była ocena absolwentów przez pracodawców.

Inne rankingi ogłaszane przez tygodniki, a nawet dzienniki, nie były już tak korzystne dla Politechniki Śląskiej. Zajmowała ona jednak czołowe miejsca zarówno wśród uczelni technicznych jak i wśród ogółu polskich uczelni.

Śląskie tradycje Instytutu Techniki Ciepłej

W dniu 1 października 1945 roku, na mocy rozporządzenia Ministra Oświaty, została utworzona w Politechnice Śląskiej Katedra Termodynamiki Technicznej. Pierwszym kierownikiem Katedry był zastępca profesora inż. Julian ZIEMNICKI. Wykłady z termodynamiki i laboratorium maszynowego prowadził początkowo **prof. Kazimierz SULIMA-SZAWŁOWSKI**, kierownik i organizator trzech katedr na Wydziale Mechanicznym.

Prof. dr hab. inż. Stanisław OCHEŃDUSZKO objął po przyjeździe do Gliwic kierownictwo Katedry Termodynamiki, która została przemianowana w roku 1947 na Katedrę Teorii Maszyn Ciepłych. Równocześnie pracę w Katedrze rozpoczęli wychowankowie i pracownicy Politechniki Lwowskiej. Katedra Teorii Maszyn Ciepłych specjalizowała się w zagadnieniach termodynamiki technicznej, przepływu ciepła, gospodarki cieplnej i pomiarów maszyn ciepłych oraz opiekowała się specjalnością ruchowo-energetyczną na Wydziale Mechanicznym Politechniki Śląskiej. Pracownicy Katedry Teorii Maszyn Ciepłych prowadzili wykłady i ćwiczenia niemal na wszystkich wydziałach uczelni. Na początku swej pracy w Politechnice Śląskiej prof. OCHEŃDUSZKO objął też kierownictwo Katedry Pomiarów Maszyn Ciepłych – zorganizowanej przez prof. Kazimierza SULIMĘ-SZAWŁOWSKIEGO w 1945 r. Od zaraz rozpoczął organizowanie Laboratorium Maszynowego. Pierwszą część Laboratorium uruchomiono już jesienią roku 1946 na terenie Uczelni. Ćwiczenia drugiej prowadzono części Laboratorium początkowo ze studentami na terenie zakładów przemysłowych (Huta Pokój – Oddział Gliwice, Rzeźnia Miejska w Gliwicach i w innych). Dzięki pomocy przemysłu, podarowano Katedrze wiele cennych przyrządów, od roku akademickiego 1950/51 wszystkie ćwiczenia laboratoryjne z techniki cieplnej, przeprowadzano już na terenie Politechniki. W tym czasie podjęto trud budowy Laboratorium Maszynowego, które później nazwano **Halą Maszyn Ciepłych**. Prof. OCHEŃDUSZKO był kierownikiem Katedry Pomiarów Maszyn Ciepłych do końca roku akademickiego 1948/49, a następnie był jej opiekunem naukowym (do roku 1961), gdy obowiązki kierownika katedry pełnili zastępca profesora mgr inż. Adam MARKOWSKI i dr inż. Czesław GRACZYK.

W styczniu 1947 roku prof. dr hab. inż. Stanisław OCHEŃDUSZKO został profesorem zwyczajnym teorii maszyn ciepłych. Prof. OCHEŃDUSZKO musiał w Gliwicach zaczynać proces kształcenia prawie od zera. Uważał, że głównym celem jego działania powinno być dostarczenie przemysłowi dobrych inżynierów, by uzupełnić straty poniesione w czasie wojny. Zrezygnował więc na razie ze swoich ambicji (mimo, że w czasie okupacji miał prawie przygotowane swe główne dzieło Teorię Maszyn Ciepłych) i przetłumaczył dwie książki **prof. NUSSELTA** (*Termodynamika Techniczna oraz Teoria Maszyn Ciepłych*) i jedną **prof. BOYE** (*Gospodarka Ciepła w Siłowniach Parowych*) wydając je przy pomocy Wydaw-

nictwa Bratniaka Politechniki Śląskie i Komisji Wydawnictw Departamentu Kadr Szkolenia Zawodowego Ministerstwa Oświaty. W ten sposób młodzież uzyskała szybciej pomoc dydaktyczną. **Profesor OCHĖDUSZKO często i z satysfakcją wspominał pierwsze roczniki powojennych studentów w Politechnice Śląskiej. Nazywał ich „złotą młodzieżą”. Twierdził, że takich studentów nie spotkał ani wcześniej ani później.** Młodzież spragniona wiedzy, tłumnie zapełniała sale wykładowe, przyjmowała bez protestów bardzo duże wymagania na egzaminach. Profesor uważał, że to dzięki tej kadrze inżynierskiej udało się szybko odbudować polski przemysł.

W pierwszych latach powojennych Katedra Teorii Maszyn Ciepłych udzielała pomocy innym uczelniom. **W latach 1947-50 prof. Stanisław OCHĖDUSZKO i dr Witold OKOŁO-KUŁAK prowadzili wykłady w Politechnice Wrocławskiej i w Politechnice Gdańskiej.** Prof. Stanisław OCHĖDUSZKO kierował Katedrą Termodynamiki w Politechnice Wrocławskiej, gdzie prowadził wykłady z termodynamiki, a Witold OKOŁO-KUŁAK z teorii maszyn ciepłych i zasad ruchu ciepła na Wydziałach Mechanicznym i Elektrycznym. We Wrocławiu prof. OCHĖDUSZKO zorganizował przykatedralne Laboratorium Kalorymetryczne. **Dr inż. Witold OKOŁO-KUŁAK w latach 1950-53 kierował Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Gdańskiej,** jako zastępca profesora i prowadził wykłady z termodynamiki na wydziałach: Mechanicznym, Budowy Okrętów i Elektrycznym, gdzie wykładał też gospodarkę cieplną. W roku 1953 przeniósł się ponownie do Politechniki Śląskiej na stanowisko zastępcy kierownika Katedry Teorii Maszyn Ciepłych.

Z inicjatywy prof. Stanisława OCHĖDUSZKI decyzją Prezydium Rządu został powołany w roku 1953 w Politechnice Śląskiej Wydział Mechaniczno-Energetyczny. Organizację Wydziału powierzono prof. dr hab. inż. Stanisławowi OCHĖDUSZCE. W jego strukturze, obok Katedry Teorii Maszyn Ciepłych (i innych ośmiu Katedr: Części Maszyn, Pomiarów Maszyn Ciepłych, Kotłów i Siłowni Parowych, Pomp i Silników Wodnych, Ciepłych Maszyn Wirnikowych, Silników Spalinowych, Urządzeń Elektrycznych w Energetyce Ciepłej, Inżynierii i Konstrukcji Aparatury Chemicznej), znalazła się również nowo utworzona Katedra Energetyki Ciepłej. Jej pierwszym kierownikiem był prof. Stanisław OCHĖDUSZKO. Prof. Stanisław OCHĖDUSZKO był również w latach 1953-1955 pierwszym dziekanem Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej. W czasie organizacji Wydziału Mechaniczno-Energetycznego krystalizowały się programy studiów poszczególnych kierunków i powoływano nowe specjalności, w zależności od potrzeb zgłaszanych przez przemysł. **Od początku Wydziału kształcono studentów na trzech kierunkach: Energetyki Ciepłej (w elektroenergetyce, hutnictwie i gazownictwie), Maszyn i Urządzeń Energetycznych oraz Aparatury i Urządzeń Przemysłu Chemicznego.**

Prof. zw. dr hab. inż. Stanisław OCHEŃDUSZKO (1899 – 1969)

Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej (1934- 1946)

Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej (1949- 1969)

**Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Wrocławskiej
(1946- 1950)**

Kierownik Katedry Energetyki Ciepłej Politechniki Śląskiej (1953- 1957)

Doktor honoris causa Politechniki Śląskiej

Członek korespondent PAN

Należy dodać, że również Politechnika Wrocławska uważa do tej pory profesora OCHEŃDUSZKĘ za jednego z twórców Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Wrocławskiej. A oto cytat z „Księgi Jubileuszowej 50-lecia Politechniki Wrocławskiej 1945-1995”: *Za twórców wydziału Mechaniczno-Energetycznego należy uważać wybitnych profesorów Politechniki Lwowskiej – prof. Stanisława OCHEŃDUSZKĘ i prof. Roberta SZEWAŁSKIEGO, a także pro-*

fesorów: Teodora WRÓBLEWSKIEGO, Mieczysława SAŚIADKA i Wiktora WIŚNIEWSKIEGO. Zorganizowali oni podstawowe katedry oraz, poczynawszy od 1947 roku, podjęli wykłady kształcąc wyspecjalizowanych studentów, spośród których w dużej mierze rekrutowali się późniejsi pracownicy naukowcy i dydaktyczni Wydziału. Wydział Mechaniczno-Energetyczny Politechniki Wrocławskiej rozpoczął działalność 1 września 1954 roku i istnieje do dnia dzisiejszego.

Budynek Wydziału Mechaniczno-Energetycznego

W przełomowym roku 1956 prof. dr hab. inż. Stanisław OCHĘDUSZKO został wybrany (po raz pierwszy po wojnie w wolnych wyborach) rektorem Politechniki Śląskiej. Jego rządy w rektoracie trwały 1000 dni (01. 12. 1956 - 31. 08. 1959). Drugiej kadencji nie mógł się podjąć ze względu na stan serca. Minister Szkolnictwa Wyższego „rektorowanie” Profesora nazwał „tyranią oświeconą”, za którą został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W roku 1961 prof. OCHĘDUSZKO został wybrany na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk. Liczne instytucje naukowe (Śląski Instytut Naukowy, Główny Instytut Górnictwa, Instytut Maszyn Przepływowych PAN, Centralny Urząd Jakości Miar, Zakład PAN do GOP, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla) wybierały go do swych Rad Naukowych. Na początku pracy w Politechnice Śląskiej był

przez sześć lat przewodniczącym Komisji Egzaminu Dyplomowego na Wydziale Mechanicznym. Przez wiele lat był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Samodzielnych Pracowników Nauki. Był też członkiem Państwowej Rady d.s. Gospodarki Paliwami i Energią przy Radzie Ministrów.

Członkowie Rady Wydziału Mechanicznego Energetycznego – lata sześćdziesiąte:
prof. Czesław GRACZYK, prof. Józef FOLWARCZNY, prof. Stanisław GDULA, prof. Jan SZARGUT, prof. Kazimierz KUTARBA, prof. Witold OKOŁO-KUŁAK, doc. Stanisław KOPEĆ, prof. Ryszard PETELA.

Oprócz kształcenia studentów w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej postępowało szkolenie kształcenia kadry naukowej. Na początku pracy w Gliwicach Profesor miał tylko dwóch adiunktów przybyłych ze Lwowa. W Politechnice Śląskiej oraz w innych uczelniach pracowali lub dalej pracują jego wychowankowie: **prof. Witold OKOŁO-KUŁAK** - Politechnika Gdańska i Politechnika Śląska, **prof. Jan SZARGUT** - Politechnika Śląska, **prof. Czesław GRACZYK** - Politechnika Śląska, **prof. Jan SENTEK** - Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie i Politechnika Krakowska, **prof. Ludwik MILLER** - Politechnika Śląska., **prof. Józef FOLWARCZNY** - Politechnika Śląska., **prof. Zbigniew PIETRZYK** - Politechnika Śląska i Politechnika Krakowska, **prof. Stanisław DAWIDOWICZ** - Politechnika Częstochowska, **prof. Stanisław Jerzy GDULA** - Politechnika Śląska, Politechnika Łódzka i Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku, **prof. Tadeusz BES** - Politechnika Szczecińska i Wyższa Szkoła Wojskowa w Hamburgu, **prof. Józef PIENTKA** - Politechnika Poznańska. i **prof. Jerzy TOMECZEK** - Politechnika Śląska. Prof. OCHĘDUSZKO wypromował 16 doktorów nauk tech-

nicznych. Mimo swej skrupulatności nie potrafił podać liczby prac doktorskich i habilitacyjnych, o których wydał opinię.

Po wojnie w Polsce brakowało specjalistycznych zakładów pomiarowych i badawczych (jakim jest teraz np. Energopomiar). W związku z tym prawie wszystkie prace dyplomowe w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych realizowano w przemyśle, rozwiązując wiele aktualnych zagadnień. Wymagało to od pracowników katedry poświęcania na to większego czasu i zaangażowania. Mówił o tym Profesor na ostatnim zebraniu Katedry Teorii Maszyn Ciepłych w 1969 r.. Brzmiało to jakby usprawiedliwienie, że nie udało Mu się zrobić jeszcze więcej. Taki sposób prowadzenia prac dyplomowych był jednak korzystny i dla dyplomantów, jak i pracowników naukowych katedry. Jedni i drudzy zapoznawali się z problemami przemysłowymi i mogli w przyszłości wykorzystać je w dalszej pracy. Oczywiście jest, że najbardziej na tym korzystał przemysł.

Wykłady Profesora dawały kształconym inżynierom podstawy teoretyczne i praktyczne do organizowania w przemyśle racjonalnej gospodarki energetycznej. Wraz z przybyłymi ze Lwowa współpracownikami, skupiał wokół siebie młodszych pracowników nauki i budował to, co później nazwano Śląską Szkołą Termodynamiki. A oto co na ten temat napisał prof. dr hab. inż. Robert SZEWAŁSKI: *Gliwicka szkoła termodynamiki, szkoła prof. OCHĘDUSZKI, stała się synonimem rzetelnego systemu nauczania i pracy naukowej, opartego na głębokiej znajomości podstaw teoretycznych i rozwijanej bogatej, współczesnej tematyki tej dyscypliny.*

W latach 1953-55 ukazało się monumentalne dzieło prof. OCHĘDUSZKI, trzutomowa *Teoria Maszyn Ciepłych*, wydana przez Państwowe Wydawnictwo Techniczne. Podręcznik ten dzięki jasnemu formułowaniu zasad i praw termodynamiki oraz przekonującej interpretacji działania maszyn i urządzeń ciepłych stał się na długie lata podstawą wykształcenia inżynierskiego polskich energetyków. Za to dzieło Profesor otrzymał Nagrodę Państwową II stopnia w dziedzinie nauki i nagrodę honorową wydawnictwa. W roku 1964 ukazała się w WNT *Termodynamika Stosowana* ostatnie wielkie dzieło prof. OCHĘDUSZKI. Ujęto w nim podstawowe wiadomości z termodynamiki, przepływu ciepła, teorii silników, maszyn i urządzeń ciepłych, znacznie unowocześnione w stosunku do Teorii Maszyn Ciepłych. Zarówno podręczniki, jak i wykłady prof. OCHĘDUSZKI były ciągle uzupełniane nowościami. Termodynamika Stosowana była jednym z pierwszych podręczników w Polsce, w którym konsekwentnie zastosowano Międzynarodowy Układ Jednostek Miar (SI). Profesor był wielkim entuzjastą wprowadzania układu SI do praktyki dydaktycznej i naukowej.

DR INŻ. STANISŁAW OCHĘDUSZKO
PROFESOR POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

596.8

TEORIA MASZYN CIEPLNYCH

CZĘŚĆ PIERWSZA

PODSTAWY TERMODYNAMIKI TECHNICZNEJ

WYDANIE DRUGIE, POPRAWIONE I UZUPEŁNIONE

*Praca została wyróżniona Nagrodą Państwową
II stopnia w dziedzinie nauki oraz nagrodą honorową
Państwowego Wydawnictwa Technicznego.*

WARSZAWA 1957

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWA TECHNICZNE

PROF. DR INŻ. WILHELM NUSSELT

TERMODYNAMIKA TECHNICZNA

TŁUMACZONA I POPRAWIONA PRZEZ
PROF. DRĄ INŻ. OCHĘDUSZKĘ STANISŁAWĄ

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE

GLIWICE 1948

NAKŁADEM KOMISJI WYDAWNICZEJ
BRATNIEJ POMOCY STUDENTÓW POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
KOMISJA WYDAWNICZA Nr 13 3000/48

ST. OCHEŁDUSZKO, J. SZARGUT, A. GUZIK,
H. GÓRNIK, ŚL. WILK

ZBIÓR ZADAŃ
Z TERMODYNAMIKI
TECHNICZNEJ

WARSZAWA 1960
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

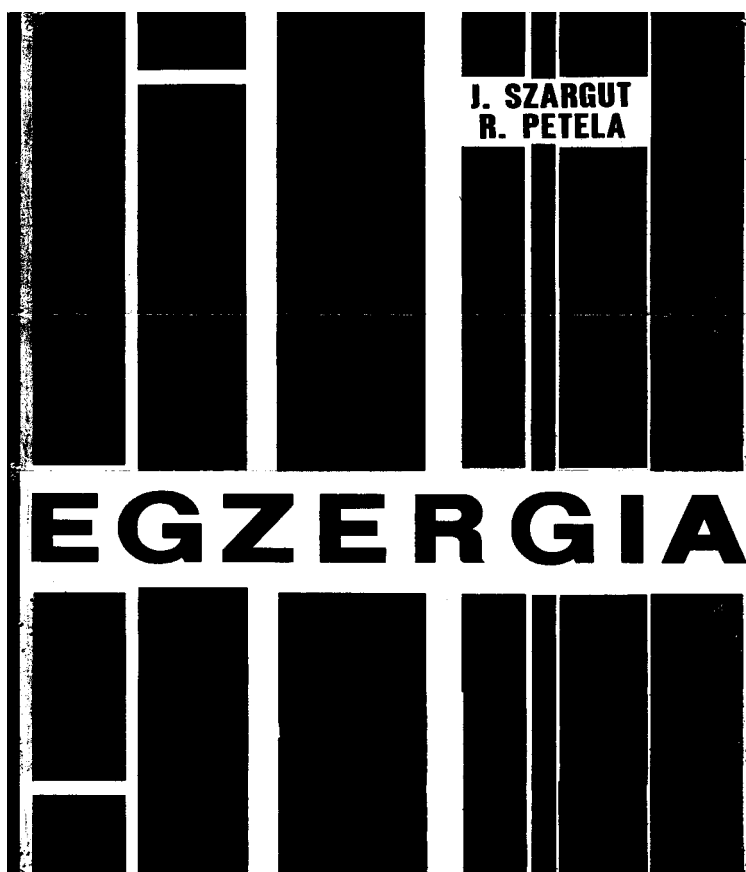
Prof. dr inż. Stanisław Ochełduszko
Profesor Politechniki Śląskiej

TERMODYNAMIKA
STOSOWANA

II wydanie poprawione i uzupełnione

WYDAWNICTWA NAUKOWO-TECHNICZNE
WARSZAWA

W roku 1957 z inicjatywy prof. Stanisława OCHĘDUSZKI została powołana na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej nowa specjalizacja pod nazwą „Energetyka jądrowa”. W tym samym roku kierownictwo Katedry Energetyki Ciepłej objął doc. Jan SZARGUT, który doktoryzował się w roku 1955 na podstawie rozprawy dotyczącej dziedziny analizy egzergetycznej. W katedrze tej była rozwijana przede wszystkim specjalność „Gospodarka cieplna”. W końcu lat pięćdziesiątych i w latach sześćdziesiątych w Katedrze Energetyki Ciepłej notuje się specjalne nasilenie prac nad analizą egzergetyczną, których rezultatem były m. in. trzy prace doktorskie. **Pracami kierował profesor Jan SZARGUT, a ich uwieńczeniem była unikatowa w skali światowej monografia pt. *Egzergia*, napisana przez Jana SZARGUTA oraz Ryszarda PETELĘ, a wydana przez Wydawnictwo Nauk Technicznych w roku 1965. Książka została przetłumaczona na język rosyjski i wydana w roku 1968 w Moskwie.**

Okladka książki Profesora Jana SZARGUTA i doc. dr. hab. inż. Ryszarda PETELI.

Wyniki prac prof. Jana SZARGUTA i jego zespołu nad analizą energetyczną są warte podkreślenia ze względu na fakt, że w krajach Europy Zachodniej i w USA nasilenie prac w tej dziedzinie notuje się dopiero na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych.

**Katedra Energetyki Ciepłej – 1965 rok: mgr inż. A. ZIĘBIK,
mgr inż. A. PIOTROWICZ, M. NYKIEL, prof. J. SZARGUT,
dr inż. A. GUZIK, mgr inż. J. WANDRASZ**

W latach 1960-62 prof. Jan SZARGUT pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechaniczno-Energetycznego. W roku 1960 ukazał się *Zbiór zadań z termodynamiki technicznej* napisany pod redakcją prof. prof. Stanisława OCHEŃDUSZKI i Jana SZARGUTA. Współautorami podręcznika byli: Henryk GÓRNIAK, Antoni GUZIK i Sławomir WILK. W roku 1961 Katedra Teorii Maszyn Ciepłych zorganizowała III Zjazd Jednoimiennych Katedr Termodynamiki. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był prof. Stanisław OCHEŃDUSZKO. Doc. dr inż. Jan SZARGUT i doc. dr inż. Witold OKOŁO-KUŁAK uzyskali w roku 1962 tytuły profesorów nadzwyczajnych. W roku 1964 ukazała się w WNT *Termodynamika Stosowana* ostatnie wielkie dzieło prof. OCHEŃDUSZKI. W roku 1967 **dr inż. Antoni Guzik**, pracownik Katedry Energetyki Ciepłej, objął stanowisko docenta w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu. Doc. GUZIK już jako student trzeciego roku został zatrudniony w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych. W roku 1957 przeszedł do Katedry Energetyki Ciepłej po objęciu jej kierownictwa przez prof. Jana SZARGUTA. Pracę doktorską obronił w roku 1966. Po przejściu do WSI Opole

przez wiele lat wykładał termodynamikę. W roku 1981 został wybrany rektorem WSI Opole. Odwołany został przez władze stanu wojennego.

W Katedrze Energetyki Ciepłej, obok analizy egzergetycznej, należy wymienić drugi unikatowy kierunek badań jakim były zastosowania rachunku wyrównawczego w technice ciepłej. W końcu lat 60-tych w Katedrze Energetyki Ciepłej rozwijano również badania w dziedzinie zastosowania metod numerycznych w przepływie ciepła. Jako pierwsze w Polsce podjęto badania systemowe w energetyce przemysłowej.

Warta honorowa profesorów i studentów Wydziału Mechanicznego Energetycznego Politechniki Śląskiej przy trumnie Profesora Stanisława OCHĘDUSZKI.

W październiku 1969 roku odszedł na emeryturę prof. Stanisław OCHĘDUSZKO zostawiając zespół wychowanych przez siebie pracowników naukowych, który uzyskał miano śląskiej szkoły termodynamiki. W tym samym roku, w dniu inauguracji nowego roku akademickiego, prof. Stanisław OCHĘDUSZKO otrzymał tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej. W grudniu 1969 roku prof. Stanisław OCHĘDUSZKO umiera. Odszedł wybitny uczony oraz wychowawca licznej kadry inżynierskiej i naukowej. Śmierć prof. S. OCHĘDUSZKI była niepowetowaną stratą dla nauki polskiej, a w szczególności dla Politechniki Śląskiej.

Profesor OCHĘDUSZKO był wybitnym wykładowcą i bardzo dobrym dydaktykiem. Jego wykład miał cechy wykładu matematyczno-fizycznego, doskonale

zorganizowanego. Pisał bardzo starannie na tablicy. Nigdy nie przepisywał z kartki, chociaż na wykład przynosił notatki, kładł je na stole i czasami pod koniec godziny wykładowej sprawdzał, czy wyłożył to co zamierzał. Główną uwagę zwracał na to, by luźne wiadomości przekształcać w wiedzę i dlatego kładł bardzo duży nacisk na rozwiązywanie zadań. Na egzaminy czy kolokwia student mógł sobie przynieść dowolne podręczniki i korzystać z nich przy rozwiązywaniu zadań. Od współpracowników wymagał, aby tematy zadań dotyczyły konkretnych zjawisk fizycznych i technicznych. W ciągu semestru w Katedrze często odbywały się ogólne zebrania pracowników poświęcone aktualnym zagadnieniom dydaktycznym.

Wychowankowie Profesora byli więc bardzo dobrze przygotowani do pracy i zajmowali wysokie stanowiska w energetyce i przemyśle. Absolwenci Profesora, oprócz poznania zasad termodynamiki, wynosili dzięki niemu także przekonanie o konieczności rzetelnego postępowania w życiu codziennym. Autorytet prof. zw. dr hab. inż. Stanisława OCHEŃDUSZKI, w Politechnice Śląskiej i poza nią, był wielki i wyjątkowy. W tych czasach gdy nie znoszono sprzeciwu, Profesor protestował nieustannie: gdy niefortunnie zmieniano programy nauczania, likwidowano konieczne specjalizacje.

Prof. OCHEŃDUSZKO opublikował około 70 oryginalnych prac naukowych. Nieraz ubolewał, że pochłonięty sprawami dydaktycznymi i organizacyjnymi, nie mógł tak, jak Jego nauczyciel prof. zw. dr hab. inż. Roman WITKIEWICZ, więcej czasu poświęcić pracy badawczej. Prof. OCHEŃDUSZKO szczególnie sobie cenił badania doświadczalne i zachęcał współpracowników do organizowania i przeprowadzania pomiarów.

Minęły pracowite i owocne lata działalności Profesora w Politechnice Lwowskiej oraz w Politechnice Śląskiej. Dzisiaj Profesor żyje w sercach wychowanków. Aula w nowym budynku Wydziału Mechanicznego Energetycznego została nazwana jego imieniem. Przy wejściu do Dyrekcji Instytutu Techniki Ciepłej wmurowano tablicę pamiątkową poświęconą Profesorowi OCHEŃDUSZCE. **Działą Studentckie Koło Naukowo Techniki Ciepłej imienia Profesora OCHEŃDUSZKI. W dziesiątą rocznicę śmierci Profesora Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej organizował ogólnopolską sesję naukową.**

W stulecie urodzin Profesora Stowarzyszenie Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego z udziałem Władz Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki oraz Instytutu Techniki Ciepłej zorganizowały zjazd absolwentów i sesję naukową (połączone z obchodami stulecia urodzin prof. dr hab. inż. Tadeusza HOBLERA, w przeszłości pracownika Katedry Teorii Maszyn Ciepłych we Lwowie i Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach).

W roku 1969 nastąpiło połączenie Katedry Teorii Maszyn Ciepłych i Katedry Energetyki Ciepłej. Powstała **Katedra Podstaw Techniki Ciepłej**, której kierownictwo objął prof. Jan SZARGUT, kontynuator tradycji śląskiej szkoły termodynamiki i twórca śląskiej szkoły energetyki ciepłej. W roku 1969 w Katedrze Podstaw Techniki Ciepłej zostało powołane Studium Doktoranckie Energetyki Ciepłej, które działało do 1981 roku. Początkowo jego kierownikiem był prof. Jan SZARGUT, w latach 1972-78 prof. Stanisław J. GDULA, a od roku 1978 prof. Józef FOLWARCZNY. Prof. dr inż. Jan SZARGUT uzyskał w roku 1969 tytuł profesora zwyczajnego.

Zespół Katedry Silników Spalinowych (1957 r.): mgr inż. Wojciech SIŁKA, mgr inż. Eryk PRUGAR, prof. Kazimierz SZAWŁOWSKI, mgr inż. Władysław FISCHER, mgr inż. Tadeusz DZIULAK, mgr inż. Jan ŻELIŃSKI.

Tradycja śląska Instytutu Techniki Ciepłej jest związana także z historią Katedry Silników Spalinowych Politechniki Śląskiej, która została powołana 1 czerwca 1945 roku w Krakowie. W listopadzie tego samego roku została przeniesiona do Gliwic na Wydział Mechaniczny. Pierwszym jej kierownikiem był **profesor Kazimierz SULIMA-SZAWŁOWSKI**, który dyplom inżyniera mechanika uzyskał u profesora Ludwika EBERMANA, światowej sławy konstruktora silników Diesla. Profesor SZAWŁOWSKI kierował wtedy równocześnie Katedrą Silników Parowych w Politechnice Śląskiej, Katedrą Silników Ciepłych na Wydziale Elektromechanicznym AGH w Krakowie oraz Katedrą Budowy Silników Tłokowych w Politechnice Wrocławskiej.

W roku 1953 Katedra Silników Spalinowych weszła w skład nowo utworzonego Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Śląskiej. W tym samym

roku przeszli do Katedry Silników Spalinowych adiunkci: Tadeusz DZIULAK i Eryk PRUGAR. W roku 1957 Katedrę Silników Spalinowych przemianowano na Katedrę Ciepłych Maszyn Tłokowych, a jej kierownictwo objął zastępca profesora **Eryk PRUGAR** (po przejściu profesora Kazimierza SZAWŁOWSKIEGO do Politechniki Krakowskiej). Kierownikiem Zakładu Tłokowych Maszyn Parowych i Sprężarek w Katedrze został zastępca profesora Tadeusz DZIULAK. W wyniku dalszej reorganizacji w roku 1969 Katedra Ciepłych Maszyn Tłokowych została przekształcona w Katedrę Eksploatacji Pojazdów, a jej kierownikiem został doc. dr inż. Eryk PRUGAR. Katedra ta weszła w roku 1971 w skład Instytutu Transportu i Komunikacji, którego organizatorem i dyrektorem był profesor Eryk PRUGAR. W roku 1973 Zakład Silników Spalinowych pod kierownictwem profesora PRUGARA przeszedł do Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Śląską szkołę termodynamiki i energetyki cieplnej zwykle się utożsamiać z Instytutem Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W Politechnice Śląskiej działają jednak także dwie katedry, których kierownikami są profesorowie wywodzący się ze śląskiej szkoły termodynamiki i kontynuujący jej tradycje. Są to: Katedra Energetyki Procesowej kierowana przez **prof. Jerzego TOMECZKA** oraz Katedra Technologii i Urządzeń Zagospodarowania Odpadów prowadzona **przez prof. Janusza WANDRASZA**. Również w innych uczelniach krajowych działali i działają profesorowie wychowani lub ukształtowani naukowo w śląskiej szkole termodynamiki:

- **doc. Antoni GUZIK** – długoletni wykładowca termodynamiki w WSI Opole (później w Politechnice Opolskiej),
- **doc. Sławomir WILK** – długoletni wykładowca termodynamiki w Politechnice Częstochowskiej,
- **prof. Stanisław J. GDULA** – kierownik Katedry Termodynamiki Politechniki Łódzkiej, filia w Bielsku-Białej,
- **prof. Józef PIENTKA** – długoletni dyrektor Instytut Techniki Ciepłej i Silników Spalinowych Politechniki Poznańskiej,
- **prof. Zygmunt KOLENDA** – kierownik Katedry Teorii i Inżynierii Procesów Metalurgicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie,
- **prof. Zbigniew PIETRZYK** – długoletni dyrektor Instytutu Inżynierii Ciepłej i Ochrony Powietrza Politechniki Krakowskiej,

Tablica pamiątkowa poświęcona Profesorowi Stanisławowi OCHĘDUSZCE umieszczona przed wejściem do Instytutu Techniki Ciepłej.

- **prof. Andrzej LESIKIEWICZ** – Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie i Politechnika Rzeszowska.
- **prof. Tadeusz BES** – kierownik Katedry Techniki Ciepłej w Politechnice Szczecińskiej.

Do wychowanków śląskiej szkoły termodynamiki można również zaliczyć **prof. prof. Teresę STYRYLSKĄ i Kazimierza MACZKA** z Politechniki Krakowskiej oraz **prof. Bohdana MOCHNACKIEGO** z Politechniki Częstochowskiej. Do grona wybitnych przedstawicieli śląskiej szkoły termodynamiki i energetyki ciepłej, którzy pracowali lub pracuje za granicą należą: **prof. Tadeusz BES** częściowo w Niemczech i częściowo w Polsce, **prof. Ryszard PETELA** działający w ośrodkach naukowo-badawczych Kanady oraz **prof. Jacek ŻELKOWSKI** (RFN).

33 lata historii - Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej

KALENDARIUM

W roku 1969 w Politechnice Śląskiej nastąpiły duże zmiany organizacyjne. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołał (zarządzeniem z 13.06.69 r.) w Wydziale, nazwanym już jako Mechaniczny Energetyczny **Katedrę Podstaw Techniki Ciepłej** (która powstała z połączenia Katedry Teorii Maszyn Ciepłych oraz Katedry Energetyki Ciepłej). Kierownikiem nowej katedry został prof. dr inż. Jan SZARGUT, dotychczasowy kierownik Katedry Energetyki Ciepłej.

W roku 1971 Politechnika Śląska zmieniła organizację na strukturę instytutową. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego przemianował z dniem 1 października 1971r. na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Katedrę Podstaw Techniki Ciepłej w **Instytut Techniki Ciepłej**. Dyrektorem Instytutu został mianowany prof. zw. dr inż. Jan SZARGUT, a zastępcami dyrektora: do spraw nauki – doc. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY, do spraw dydaktycznych – doc. dr hab. inż. Ryszard PETELA. Samodzielnymi pracownikami nauki Instytutu byli jeszcze: prof. dr hab. inż. Witold OKOŁO-KUŁAK, doc. dr hab. inż. Stanisław Jerzy GDULA i doc. dr inż. Władysław ŁUKASZEK.

Na początku roku 1971 w Katedrze PTC powołano cztery zespoły naukowo-dydaktyczne:

- **Zespół Termodynamiki i Przepływu Ciepła,**
- **Zespół Gospodarki Ciepłej,**
- **Zespół Inżynierii Jądrowej,**
- **Zespół Techniki Spalania,**

które kontynuowały działalność w ramach Instytutu Techniki Ciepłej.

Z dniem 1 października 1971 do pracy w Instytucie Energetyki Gazowej w Dąbrowie Górniczej zostali przeniesieni z Instytutu Techniki Ciepłej: dr inż. Jerzy TOMECZEK, mgr inż. Lech DOBROWOLSKI i mgr inż. Zbigniew LORKIEWICZ, a dr hab. inż. Tadeusz BES przeniósł się do pracy w przemyśle. Instytut opuścił także, po dziesięciomiesięcznym stażu, dr inż. Jurij OWCZYNNIKOW pracownik naukowy Instytutu Elektrotechnicznego z Nowosybirsk.

Pracownicy Instytutu wygłosili 6 referatów podczas) odbywającego się w Jabłonnie Sympozjum „Wymiany ciepła i masy” (6-10.10.1971.

Energiepolitische
Schriftenreihe

Herausgegeben vom Bundesministerium
für Handel, Gewerbe und Industrie in Wien

Band 1

Ausgewählte Probleme der industriellen Energiewirtschaft

J. Szargut
in Zusammenarbeit mit
A. Ziebig

Springer-Verlag Wien New York

Jan Szargut

ENERGETYKA CIEPLNIA W HUTNICTWIE

W listopadzie został wydany przez PWN podręcznik opracowany przez prof. Jana SZARGUTA pt. „**Termodynamika**”, a w grudniu ukazała się monografia profesora pt. „**Energetyka Ciepła w Hutnictwie**”, wydana przez wydawnictwo „Śląsk”, która stanowiła podsumowanie prac z energetyki cieplnej wykonanych bezpośrednio przez autora lub pod jego kierunkiem.

W listopadzie 1971 ukazał się też podręcznik akademicki „**Zbiór zadań z gospodarki cieplnej**” opracowany przez zespół autorów: A. GUZIK, E. KOSTOWSKI, J. WANDRASZ i A. ZIĘBIK pod redakcją prof. Jana SZARGUTA. W grudniu 1971 r. ukazał się podręcznik akademicki pt. „**Pozyskiwanie paliw gazowych**” opracowany przez doc. dr hab. inż. Ryszarda PETEŁĘ.

W 1971 roku 23 studentów wykonało w Instytucie i obroniło prace magisterskie z Gospodarki Ciepłej: w siłowniach, hutnictwie, koksownictwie oraz Energetyce Jądrowej. Pracownicy Instytutu w ciągu roku opublikowali 30 artykułów w periodykach naukowo-technicznych. Doc. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY został wybrany w roku 1971 dziekanem Wydziału Mechanicznego Energetycznego.

W czerwcu roku 1972 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej uczestniczyli w VIII Zjeździe Termodynamików zorganizowanym w Krościenku przez Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, w ramach którego wygłosili 11 referatów.

W czerwcu 1972 roku obronili swoje prace doktorskie pracownicy Instytutu: mgr inż. Jan NADZIAKIEWICZ (Dobór układu regulacji siłowni jądrowej z reaktorem chłodzonym wodą pod ciśnieniem) i mgr inż. Jan SKŁADZIEN (Analiza konwekcyjnego rekuperatora Fielda przy krzyżowym przepływie czynników).

W sierpniu 1972 prof. Jan SZARGUT brał udział w VII Międzynarodowej Konferencji Energetyki Przemysłowej w Kijowie, w ramach której wygłosił referat pt.: „Optymalizacji urządzeń do wykorzystania wtórnych nośników energii”.

W październiku 1972 w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. I. BROWKIN z Energetycznego Instytutu w Iwanowie, który zapoznał się z pracami prowadzonymi w Instytucie, a na zebraniu naukowym omówił prace prowadzone we własnym Instytucie. W listopadzie tego roku przybył z Nowosybirsk na dziesięciomiesięczny staż naukowy kandydat nauk technicznych G. NOZDRENKO.

W grudniu 1972 mgr inż. Zbigniew RUDNICKI obronił pracę doktorską na temat: „Zastosowanie metody Monte-Carlo do wyznaczania pola temperatur w przestrzeni roboczej pieca pokrocznego”.

W roku 1972 ukazały się następujące podręczniki akademickie pracowników Instytutu Techniki Ciepłej: „Laboratorium Techniki Ciepłej”- opracowany przez doc. dr inż. Władysława ŁUKASZKA, „Podstawy Techniki Ciepłej dla Automatyków” – opracowany przez doc. dr hab. inż. Stanisława GDULĘ oraz „Użytkowanie paliw” i „Gospodarka cieplna” opracowane przez doc. dr hab. inż. Ryszarda PETEŁĘ. W ciągu roku 1972 w różnych wydawnictwach i periodykach naukowo-technicznych ukazało się 24 artykuły. 21 studentów prowadzonych przez pracowników Instytutu obroniło w roku 1972 prace magisterskie.

1 stycznia 1973 r. Rada Państwa przyznała **doc. dr hab. inż. Józefowi FOLWARCZEMU tytuł profesora nadzwyczajnego**.

W lutym 1973 r. ukazał się podręcznik akademicki pt. **Zbiór zadań z przepływu ciepła**” opracowany, pod redakcją dr inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO, przez zespół pracowników Instytutu w składzie: mgr inż. Henryk GÓRNIAK, dr inż. Edward KOSTOWSKI, mgr inż. Jerzy SIKORA, mgr inż. Józef SZYMCZYK i dr inż. Andrzej ZIĘBIK. Podręcznik ten bardzo popularny, nie tylko wśród studentów Politechniki Śląskiej, miał dotąd (rok 2004) siedem wydań jako podręcznik uczelniany i dwa jako wydania książkowe.

W lutym 1972 do Instytutu Techniki Ciepłej, w charakterze stażystów, przyjęto mgr inż. Ryszarda BIAŁECKIEGO, i mgr inż. Andrzeja SUCHETĘ.

W marcu 1972 r. ukazał się obszerny podręcznik akademicki, opracowany przez doc. Ryszarda PETELĘ, pt. „**Paliwa i ich spalanie**”.

1 kwietnia 1973 r. włączono do Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej Zakład Silników Spalinowych (wyłączony z Instytutu Transportu i Komunikacji). W tym dniu skład Instytutu przedstawiał się następująco:

- Dyrektor Instytutu** – prof. z. dr inż. Jan SZARGUT,
- Z-ca Dyrektora d.s. Nauki** – prof. n. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY,
- Z-ca Dyrektora d.s. Nauczania** – doc. dr hab. inż. Ryszard PETELA,
- Profesor nadzwyczajny** dr hab. inż. Witold OKOŁO-KUŁAK,
- Docenci: dr inż.** Tadeusz DZIULAK, dr hab. inż. Stanisław Jerzy GDULA, dr inż. Eryk PRUGAR,
- Starsi wykładowcy:** mgr inż. Henryk GÓRNIAK, mgr inż. Władysław FISCHER, mgr inż. Jan ZELEŃSKI,
- Wykładowcy:** mgr inż. Marek NADZIAKIEWICZ, mgr inż. Jerzy SIKORA,
- Adiunkci:** dr inż. Edward KOSTOWSKI, dr inż. Jan NADZIAKIEWICZ, dr inż. Zbigniew RUDNICKI, dr inż. Jan SKŁADZIEN, dr inż. Janusz WANDRASZ, dr inż. Andrzej ZIĘBIK,
- Starsi asystenci:** mgr inż. Joachim KOZIOŁ, mgr inż. Tadeusz MALKIEWICZ, mgr inż. W. SZYMAŃSKI, mgr inż. Józef SZYMCZYK, mgr inż. Anna TYSOWSKA, mgr inż. Krystian WILK,
- Asystent:** mgr inż. Antoni ZAJDEL,
- Stażyci:** mgr inż. Ryszard BIAŁECKI, mgr inż. Andrzej SUCHETA,
- Asystenci naukowo-techniczni:** mgr inż. Jerzy WYSOCKI, mgr inż. Ewald WYSTEMP, inż. Herbert KUBACZ,
- Starsi technicy:** Gabriela GOLCZEWSKA, Joanna RZEGOTA,
- Technicy:** Teresa NALEPA, Janusz MAŃKA, Edward BRZÓZKO, Jerzy PLACEK,
- Laborant:** Wanda OBALIK,
- Robotnik wysokokwalifikowany:** Stanisław STRZELECKI,
- Starszy pedel;** Ewa KNOP
- Pracownicy Zakładu Silników Spalinowych** (ul. Towarowa 3): mgr inż. S. STUGLIK, M. DAWIEC, A. ŻURAWICKA, K. ŚMIERCZEK, B. KRZON,

G. MEKA, J. BALON, K. MATWIŃSKI, E. STRZELCZYK, J. CYGAN, W. KONDEL, R. KONAT, A. BREITSCHDEL, S. DUMIANOWSKI, J. TKACZ, J. WILKOSZ, B. CZEKAŃSKA, J. CHODZIŃSKA, P. MRONCZ, A. STOEBEL, H. ZIELENIECKA I J. HANYSEK.

W maju roku 1973 prof. Jan SZARGUT otrzymał II nagrodę, za monografię „Energetyka cieplna w hutnictwie” w konkursie zorganizowanym przez Ministra Przemysłu Ciężkiego na najlepszą książkę o tematyce hutniczej wydaną w roku 1972.

Z okazji Roku Nauki Polskiej i XX-lecia Wydziału Mechanicznego Energetycznego. odbyła się 21 i 22 czerwca 1973 r. Sesja Naukowa połączona ze Zjazdem Absolwentów. **Referat generalny na Sesji wygłosił prof. Jan SZARGUT na temat: „ Zagadnienia techniki cieplnej”.** W holu wejściowym do Instytutu Techniki Ciepłej odsłonięto tablicę pamiątkową ku czci **prof. dr hab. inż. Stanisława OCHĘDUSZKI.** Na tę uroczystość przybyli przedstawiciele Władz Uczelni oraz liczni goście z całej Polski, m.in. prof. prof. Robert SZEWAŁSKI i Mieczysław SAŚIADEK.

W II Kongresie Nauki Polskiej (26-29.06.1973) uczestniczyli prof. Jan SZARGUT i prof. Józef FOLWARCZNY.

3 lipca 1973 odbyła się obrona doktorska mgr inż. Stefana POSTRZEDNIKA na podstawie pracy: „Przepływ ciepła oraz analiza geometrii opromieniowanych ekranów membranowych”.

W lipcu 1973 w Instytucie przebywał doc. W. STABIKOW z Leningradzkiego Instytutu Politechnicznego w celu konsultacji na temat podziału kosztów wytwarzania w procesach skojarzonych.

Mgr inż. Adam FIC i mgr inż. Janusz SKOREK zostali przyjęci (od 1 września 1973) do pracy w Instytucie w charakterze stażystów, a miesiąc później mgr inż. Marek JANUSZ oraz mgr inż. Ryszard WILK.

We wrześniu do Instytutu przybyła z Instytutu Metalurgicznego ze Żdanowa aspirantka W. KONONOWA na trzyletni staż naukowy w celem zaznajomienia się zagadnieniami związanymi z analizą egzergetyczną.

Z okazji dwusetnej rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej, pracownikom Instytutu przyznano wysokie odznaczenia i nagrody. Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski otrzymali: prof. Jan SZARGUT, prof. Witold OKOŁO-KUŁAK i prof. Józef FOLWARCZNY. Złoty Krzyż Zasługi otrzymali: doc. Tadeusz DZIULAK, doc. Eryk PRUGAR, doc. Władysław LUKASZEK i mgr inż. Henryk GÓRNIAK. Nagrody indywidualne III-go stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego Nauki i Techniki otrzymali: doc. Ryszard PETELA (za wyróżniające podręczniki) i dr Jan SKŁADZIENIŃ (za prace doktorską). Nagrody Rektorskie za szczególne osiągnięcia w działalności naukowej, dydaktycznej i wychowawczej otrzymali: prof. Witold OKOŁO-KUŁAK, doc. Eryk PRUGAR, doc. Władysław LUKASZEK, dr Edward KOSTOWSKI, dr Andrzej ZIĘBIK, mgr GÓRMIAK i mgr Józef SZYM-CZYK.

Komisja Międzyresortowa wpisała w roku 1973 pracę doc. dr hab. inż. S. GDULI i mgr inż. T. MALKIEWICZA, pt. „Obliczenia cieplne trzonu wielkiego pieca” do Księgi Czynów i Osiągnięć Nauki Polskiej. Była to jedna z czterech prac uczelnianych wyróżniona w ten sposób.

30 listopada 1973 odbyło się kolokwium habilitacyjne dr inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO na podstawie przedstawionej pracy pt. „Analiza czynników wpływających na zużycie paliwa podczas nagrzewania wsadu w piecu głębnym”. Pracę przyjęto jednomyślnie i została ona wyróżniona przez Radę Wydziału.

W grudniu 1973 r. ukazała się książka prof. Jana SZARGUTA pt. „Teoria procesów cieplnych” wydana przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe, która była podstawą wykładów z wybranych działów termodynamiki na studiach dziennych.

W roku kalendarzowym 1973 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 22 prace naukowe w periodykach naukowo-technicznych. W Instytucie wykonano 30 prac dyplomowych magisterskich z zakresu: Gospodarki Ciepłej – 19 i Energetyki Jądrowej – 11.

W styczniu 1974 r. podpisano umowę o współpracy między Zjednoczeniem Hutnictwa Żelaza i Stali w Katowicach a Instytutem Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Przedmiot współpracy stanowiły: właściwy dopływ absolwentów Politechniki do hutnictwa, kształcenie kadry naukowo-badawczej, prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i rozwijanie współpracy naukowo-technicznej.

W marcu 1974 r. prof. SZARGUT przebywał w Austrii, celem wygłoszenia cyklu wykładów na temat gospodarki cieplnej w hutnictwie. Wygłosił 6 referatów, zwiedził huty i nawiązał kontakty naukowe z Instytutem Techniki Ciepłej, Budowy Pieców i Gospodarki Energetycznej Wyższej Szkoły Górniczej w Leoben.

W czerwcu 1974 r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. GRASSMANN z Politechniki Związkowej w Zurychu, w celu zapoznania się z kierunkami badań naukowych Instytutu. Na zebraniu Instytutu wygłosił referat pt.: „Procesy zachodzące w płucach z punktu widzenia inżyniera”.

W czerwcu 1974 odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr inż. Joachima KOZIOŁA na temat „Optymalizacja rekuperatorów konwekcyjnych”. Pracę przyjęto jednomyślnie i wyróżniono.

W czerwcu 1974 do Instytutu przyjęto do pracy następujących magistrów inżynierów na stanowisko asystenta stażysty: Grażynę FLIGIER, Kornelię ZMYŚŁOWSKĄ, Janusza STEFANIKA, Adama CIESIOŁKIEWICZA, Józefa SOŁTYSA.

W sierpniu 1974 ukazało się czwarte wydanie „Termodynamiki Stosowanej”, ostatniego wielkiego dzieła Profesora Stanisława OCHEŃDUSZKI.

W październiku 1974 odbyła publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr inż. Kazimierza KURPISZA na temat „Nieustalone pole temperatur w grubościennych, równoległoprądowych wymiennikach ciepła”. Na podstawie przedstawionej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału nadała mgr inż. Kazimierzowi

KURPISZOWI, jednomyślnie i z wyróżnieniem stopień doktora nauk technicznych.

Na kolejnym Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy, jakie odbyło się w Jabłonie (25-28.11.1974r) pracownicy Instytutu wygłosili 5 referatów. Na zakończenie Sympozjum prof. Jan SZARGUT omówił działalność naukową i plany badawcze Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Minister Szkolnictwa Wyższego Nauki i Techniki, w grudniu 1974 r., **mianował dr hab. inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO** na stanowisko docenta w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W tym miesiącu do Instytutu przyjęto mgr inż. Henryka KRÓLA i mgr inż. Krzysztofa UTRACKIEGO na stanowiska asystenta stażysty.

20 grudnia 1974 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Krystiana WILKA** na temat: „Badania temperatury w dyfuzyjnym gazowym płomieniu turbulentnym”. W wyniku tego nadano mgr inż. K. WILKOWI stopień doktora nauk technicznych.

W roku kalendarzowym 1974 w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wykonano rekordową liczbę (razem 102 prace) prac dyplomowych: z Gospodarki Ciepłej – 36 prac magisterskich, z Energetyki Jądrowej – 9 prac magisterskich, z Silników Spalinowych – 20 prac magisterskich i 37 prac inżynierskich.

Pracownicy Instytutu opublikowali w różnych periodykach naukowo-technicznych 34 prace naukowe. Ukazało się II wydanie książki prof. Jana SZARGUTA pt. „Termodynamika” wydanej przez PWN i II wydanie podręcznika akademickiego doc. Stanisława GDULI – „Podstawy Techniki Ciepłej dla Automatyków”.

4 stycznia 1975 r. odbyła publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr inż. Ryszarda WILKA na temat: „Badania rozkładu masy i średnic kropeł przy rozpylaniu paliw ciekłych”.

W styczniu 1974 doc. dr hab. inż. Ryszard PETELA wyjechał, na siedmioletni staż do Calgary University Department of Mechanical Engineering, celem zapoznania się z pracami naukowymi realizowanymi w katedrze. Na temat analizy procesów cieplnych opartej na II Zasadzie Termodynamiki wygłosił referaty w następujących Uniwersytetach: Calgary, Waterloo, Limie i Rio de Janeiro. Zwiedził i zapoznał się z pracami naukowymi prowadzonymi w Uniwersytetach w: Edmonton, Toronto, Berkeley, Cambridge (MIT) i Filadelfii.

1 lutego 1975, w wieku 76 lat, zmarł **prof. dr inż. Witold OKOŁO-KUŁAK**, kierownik Zakładu Termodynamiki i Przepływu Ciepła Instytutu Techniki Ciepłej. Urodził się 16 grudnia 1909 r. w Birsku (Rosja). Studia wyższe ukończył w roku 1939 na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej i rozpoczął pracę naukową w latach 1939-41 w Katedrze Pomiarów Maszynowych u prof. Romana WITKIEWICZA. Po jego śmierci pracował w Elektrowni Miejskiej we Lwowie. W roku 1944 powrócił do pracy naukowej w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych

pod kierunkiem prof. Stanisława OCHEŃDUSZKI. Wykładał technikę cieplną na Wydziale Chemicznym i termodynamikę na Wydziale Mechanicznym

W roku 1945 Witold OKOŁO-KUŁAK wyjechał do Gdańska i pracował pod kierunkiem prof. SZEWAŁSKIEGO w Katedrze Turbin Parowych i Gazowych Politechniki Gdańskiej. Po przyjeździe prof. OCHEŃDUSZKI do Gliwic, opuścił Gdańsk i rozpoczął pracę w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Prof. dr inż. Witold OKOŁO-KUŁAK (16.12.1909 – 01. 02.1975)
Kierownik Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Gdańskiej (1950-1953)
Pracownik naukowy Katedr Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Śląskiej i
Politechniki Wrocławskiej

Prowadził samodzielne wykłady z teorii maszyn ciepłych oraz zasad ruchu ciepła na Wydziałach Elektrycznym i Mechanicznym. W latach 1947-1950 wykładał także techniczną naukę o cieple i zasady ruchu ciepła w Politechnice Wrocławskiej. Po uzyskaniu doktoratu (w roku 1950), na podstawie pracy „Teoria wymienników trójczynnokowych” przez trzy lata kierował Katedrą Teorii Maszyn Politechniki Gdańskiej, wykładając termodynamikę na trzech Wydziałach: Mechanicznym, Elektrycznym i Budowy Okrętów oraz gospodarce cieplną na Wydziale Elektrycznym. W roku 1953 powrócił do Gliwic do macierzystej katedry, gdzie prowadził wykłady z termodynamiki i przepływu ciepła na różnych wydziałach Politechniki Śląskiej. W roku 1962 został profesorem. Był cenionym specjalistą z przepływu ciepła. Był człowiekiem skromnym, uczciwym i życzliwym dla innych ludzi.

W lutym 1975 Rada Państwa przyznała **doc. dr hab. inż. Stanisławowi Jerzemu GDULI** oraz **doc. dr hab. inż. Ryszarda PETELI** tytuły profesorów nadzwyczajnych.

W lipcu i we wrześniu 1975 r. przebywała w Instytucie S. D. MAGAEWA z Uniwersytetu z Płowdiv. Celem pobytu były konsultacje z analizy egzergetycznej do pracy kandydackiej.

W lipcu 1975 r. ukazał się podręcznik akademicki pt. „Termokinetyka” opracowany przez dr inż. Jana SKŁADZIENIA dla studentów Wydziału Elektrycznego.

We wrześniu w Gdańsku odbyła się VIII Międzynarodowa Konferencja Energetyki Przemysłowej w ramach, której pracownicy Instytutu wygłosili 5 referatów. Prof. SZARGUT w Sekcji V wygłosił referat generalny na temat: ‘Wykorzystanie energii odpadowej i urządzenia do tego celu’. Zaś w Częstochowie odbyło się IV Międzynarodowe Sympozjum Spalania, na którym pracownicy wygłosili 3 referaty.

W październiku 1975 r. prof. SZARGUT przebywał w Merseburgu w Technische Hochschule Leuna-Merseburg, gdzie wygłosił referat n.t. „Optymalizacja rekuperatorów konwekcyjnych”.

W listopadzie 1975 w Instytucie przebywała grupa studentów Politechniki Warszawskiej, członków koła naukowego studentów „Mechanika stosowana”, celem zaznajomienia się z pracą dydaktyczną i naukowo-badawczą Instytutu.

W Polańczyku odbył się (16-22.11.1975 r.) IX Zjazd Termodynamików zorganizowany przez Politechnikę Rzeszowską, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 7 referatów.

Pracownicy Instytutu w roku kalendarzowym 1975 opublikowali 35 prac naukowych. Studenci wykonali w Instytucie 23 prace magisterskie i 75 prac inżynierskich z gospodarki cieplnej, energetyki jądrowej i silników spalinowych. Ukazało się 2 podręczniki i 5 podręczników akademickich. Pracownicy otrzymali 15 nagród rektorskich za badania naukowe.

W styczniu 1976 r. ukazał się podręcznik akademicki pt.: „**Ochrona środowiska przed skutkami motoryzacji**” opracowany przez doc. dr inż. Eryka PRUGARA.

Przekazano pracę naukowo-badawczą pt. „Model matematyczny gospodarki materiałowo-energetycznej Zjednoczenia Żelaza i Stali”, opartą o pracę doktorską A. ZIĘBIKA, Zjednoczeniu HŻiS w Katowicach, opracowaną przez zespół pracowników Instytutu Techniki Ciepłej pod kierownictwem prof. Jana SZARGUTA. Praca została następnie nagrodzona nagrodą I-go stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego Nauki i Techniki.

21 stycznia 1976 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Andrzeja ZIĘBIKA** na postawie pracy: „Wpływ dodatku paliw zastępczych i podgrzania dmuchu na gospodarkę cieplną wielkich pieców”. Praca została jednomyślnie przyjęta i

wyróżniona. Praca została także nagrodzona przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W maju i w czerwcu roku 1976 odbyła się obrona prac doktorskich następujących pracowników z poza Politechniki Śląskiej: **mgr inż. J. GOLLORA**, **mgr inż. A. BARCZYŃSKIEGO**, **mgr inż. J. MARONIA**, **mgr inż. A. PODLEJSKIEGO** i **mgr inż. Bolesława ŁONAKA**.

W październiku 1976 w Jabłonie odbyło się kolejne Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 5 referatów.

W dniach 10-13.10 1976 r. w Instytucie przebywał **prof. dr Józef KRASIŃSKI z Uniwersytetu w Calgary**, który na zebraniu naukowym wygłosił odczyt nt. „Rozwój dyfuzora radialnego”. Nawiązano kontakty w celu dalszej wymiany doświadczeń.

W listopadzie 1976 r., przez dwa tygodnie przebywał w Szwecji prof. dr inż. Jan SZARGUT na zaproszenie prof. R. COLLINA z Politechniki Sztokholmskiej. Celem wizyty były konsultacje na temat modelowania procesów cieplnych i gospodarki energetycznej w hutnictwie. Prof. SZARGUT wygłosił 5 referatów.

W listopadzie w Wiedniu ukazał się nakładem Springer-Verlag zbiór wykładów z gospodarki cieplnej opracowany przez prof. SZARGUTA i dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA pt. „Ausgewahlte Probleme der Industriellen Engergiewirshaft”.

23.12.1976 r. Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk powołało w poczet swych członków korespondentów prof. dr inż. Jana SZARGUTA.

W roku kalendarzowym 1976 pracownicy Instytutu opublikowali 30 prac naukowych. W Instytucie wykonano następującą liczbę prac dyplomowych: z Gospodarki Ciepłej -19 prac magisterskich i 40 inżynierskich, Energetyki Jądrowej – 11 prac magisterskich oraz z Silników Spalinowych – 11 prac magisterskich i 34 prace inżynierskie. 24 pracowników Instytutu otrzymało Indywidualne Nagrody Rektorskie za prace naukowo-badawcze.

21 stycznia 1977 odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Janusza SKORKA** na temat „Model matematyczny pola temperatury w procesie ciągłego odlewania stali”. Na podstawie przedstawionej pracy i dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego-Energetycznego postanowiła przyznać mgr inż. SKORKOWI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

W lutym w Wydawnictwie „Śląsk” ukazała się nowa książka prof. SZARGUTA pod tytułem: „**Obliczenia numeryczne w piecach przemysłowych**”.

18.02.1977 odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Janusza WANDRA-SZA** na podstawie pracy „Pasmowy model matematyczny przepływu energii przez promieniowanie w piecu komorowym”. Praca została przyjęta jednomyślnie.

W marcu 1977 odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Józefa SZYMCZYKA** na temat: „Model matematyczny kinetyki karbonizacji wyrobów węglowych”. Na podstawie przedstawionej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego nadała mgr inż. Józefowi SZYMCZYKOWI jednomyślnie stopień doktora nauk technicznych.

W kwietniu 1977 w ZSSR ukazało się tłumaczenie wybranych rozdziałów książki prof. Jana SZARGUTA pt. „**Energetyka Ciepła w Hutnictwie**”.

W maju (11-25) 1977 przebywał w Instytucie prof. Manfred STRUMKE z Technische Hochschule Magdeburg w celu zapoznania się z pracami naukowymi i bazą laboratoryjną Instytutu. Na zebraniu wygłosił referat na temat zastosowania termodynamiki procesów nierównowagowych oraz tematyki prac prowadzonych we własnym Instytucie.

We wrześniu 1977 r. odbyło się w Krakowie V Międzynarodowe Sympozjum Procesów Spalania, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 4 referaty.

W listopadzie 1977 do Instytutu Techniki Ciepłej w charakterze stażystów przyjęto następujących magistrów inżynierów: Janusza BŁASZCZYKA, Stefana KACZMARCZYKA, Andrzeja KARASIŃSKIEGO, Stanisława KUCYPERĘ i Kazimierza WALECZKA.

1 grudnia 1977 r. Minister Szkolnictwa Wyższego Nauki i Techniki **powołał dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA** na stanowisko docenta w Instytucie Techniki Ciepłej.

W roku kalendarzowym ukazała się 18 prac naukowych pracowników Instytutu w periodykach naukowo-technicznych. Pod kierunkiem pracowników Instytutu wykonano 86 prac dyplomowych (gospodarka ciepła: magisterskie – 23, inżynierskie – 27, energetyka jądrowa: -5 magisterskich, silniki spalinowe; 18- magisterskich i 13 inżynierskich). Pracownicy Instytutu otrzymali 28 indywidualnych Nagród Rektorskich za badania naukowe.

1 kwietnia 1978 r. Minister Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki powołał **dr hab. inż. Janusza WANDRASZA** na stanowisko docenta w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Z okazji XXV-lecia Wydziału Mechanicznego Energetycznego odbyła się Sesja Naukowa (18-20. 05. 1978) w czasie której pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 19 referatów.

Doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK brał udział w Międzynarodowym Seminarium na temat „Ekonomiczne i techniczne aspekty zastosowania techniki komputerowej w produkcji stali” zorganizowanej w Ostrawie (26.06 –01.07. 1978) przez STEEL COMMITTEE UNITED NATIONS ECONOMIC FOR EUROPE, na którym wygłosił dwa referaty.

29 czerwca 1978 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Andrzeja SUCHETY** pt. „Model matematyczny cylindrycznego, grafitowego wymiennika ciepła typu POLYBLOC”, w wyniku której nadano mu stopień doktora nauk technicznych.

20 września odbyło się inauguracyjne posiedzenie Komisji Energetyki Oddziału Śląskiego Polskiej Akademii Nauk, na którym prof. J. SZARGUT został powołany na Przewodniczącego Komisji. Sekretarzem komisji został doc. A. ZIĘBIK.

Z dniem pierwszego października 1978 powołano Zakład Urządzeń Chemicznych Energetycznego Wykorzystania Odpadów, którego kierownikiem został doc dr hab. inż. Janusz WANDRASZ.

1 października 1978 r. **prof. dr hab. inż. Stanisław GDULA** opuścił Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej przechodząc do Filii Politechniki Łódzkiej w Biesku-Białej.

W podczas inauguracji roku akademickiego 1978/79 nagrody Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki otrzymali:

-II stopnia indywidualną – prof. Ryszard PETELA, za całokształt działalności naukowo-dydaktycznej;

-II stopnia zespołową – prof. Józef FOLWARCZNY, mgr Henryk GÓRNIAK, dr Józef SZYMCZYK, za prace naukowo-badawcze dotyczące wypalania wyrobów węglowych;

-II stopnia zespołową – prof. Stanisław GDULA, dr Kazimierz KURPISZ, dr Andrzej SUCHETA, mgr Ryszard BIAŁECKI i mgr Andrzej NOWAK, za prace dotyczące cieplnych obliczeń trzonu wielkiego pieca;

-III stopnia indywidualną – doc. Janusz WANDRASZ, za pracę habilitacyjną.

W październiku 1978 r. dr inż. Stefan POSTRZEDNIK wyjechał do Technische Universität w Clausthal na roczny staż naukowy poświęcony zagadnieniom procesów przetwarzania paliw stałych.

W Jagniątkowie, w dniach 22-29.10.1978, odbył się **X Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów Politechniki Wrocławskiej, w czasie którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 8 referatów.

W listopadzie 1978 r. doc. Andrzej ZIĘBIK wygłosił dwa referaty: w Hucie Kościuszko – na temat „Nowe metody konwersji energii”; a w Hucie Katowice – p.t. „Wpływ podgrzania dmuchu wielkopieczowego i dodatku paliw zastępczych na wskaźniki energetyczne procesu wielkopieczowego”.

Doc. dr inż. Eryk PRUGAR został powołany (7.11.78) na członka Komisji Naukowo-Problemovej Motoryzacji PAN.

17 listopada 1978 odbyła się publiczna rozprawa nad pracą doktorską **mgr inż. Ryszarda BIAŁECKIEGO** na temat: „Metoda łączenia rozwiązań ustalonych pól temperatury w obszarach złożonych”. W wyniku obrony mgr inż. Ryszardowi BIAŁECKIEMU przyznano stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

12 grudnia 1978 odbyła się publiczna rozprawa nad pracą doktorską mgr inż. Andrzeja NOWAKA na temat: „Model matematyczny prostopadłościennego wymiennika ciepła”. W wyniku obrony mgr inż. Andrzejowi NOWAKOWI przyznano stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

W grudniu 1978 roku przebywał w Instytucie doc. dr inż. J. OWCZYNNIKOW z Nowosybirskiego Instytutu Elektrotechnicznego. Celem pobytu było ustalenia programu współpracy między instytutem a kierowaną przez siebie katedrą. Na zebraniu naukowym wygłosił referat pt. „Rozwój energetyki w ZSSR”.

W roku kalendarzowym 1978 pracownicy Instytutu opublikowali 57 prac naukowych. 31 pracowników Instytutu otrzymało indywidualne Nagrody Rektorskie za prace naukowo-badawcze. W Instytucie wykonano i obroniono 24 prace dyplomowe magisterskie i 30 prac dyplomowych inżynierskich. Ukazały się 2 podręczniki akademickie.

Mgr inż. Adam FIC (w miesiącach marzec –czerwiec, 1979 r.) przebywał na stażu naukowym w Instytucie Badań Jądrowych w Świerku.

Absolwent Andrzej CHOMIAK, w maju 1979 r., uzyskał za pracę dyplomową, wykonaną pod kierunkiem prof. Jana SZARGUTA, nagrodę II stopnia w ogólnopolskim konkursie „Młoda myśl dla kraju”.

Prof. Jan SZARGUT od 15 maja do 9 czerwca 1979 roku przebywał w ZSRR, (w Nowosybirsku – w Instytucie Elektrotechnicznym i Irkucku- w Sybirskim Instytucie Energetycznym) gdzie wygłosił 3 wykłady na temat uzgadniania bilansów substancji i energii oraz podziału kosztów w elektrociepłowni, a także modelowania matematycznego gospodarki energetycznej w skali regionu i kraju.

1 czerwca 1979 r. do Instytutu został przyjęty mgr inż. Tadeusz KRUCZEK na stanowisko asystenta stażysty.

18 czerwca 1979 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **prof. mgr inż. Wiktora WIŚNIEWSKIEGO** z Politechniki Wrocławskiej na temat „Wykresy kontrolne spalania i ich osobliwości”. Promotorem pracy był prof. dr inż. Jan SZARGUT. W wyniku obrony prof. Wiktorowi WIŚNIEWSKIEMU przyznano stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę.

29 czerwca 1979 odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Grażyny FLIGIER** na temat „Badanie szumu gazowego płomienia kinetycznego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Grażynie FLIGIER stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

29 czerwca 1979 odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Marka JANUSZA** na temat „Wpływ konwekcji swobodnej na wnikanie ciepła w kratownicach regeneratorów”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Markowi JANUSZOWI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

Na początku lipca 1979 dr inż. Jan SKŁADZIEN przebywał na konferencji w Swensea (Walia) pt. „Numerical Methods in Thermal Problem”, gdzie wygłosił referat pt. “The Application of the difference Equation in Thermal Analysis of Rock-Freezing”.

Prof. Jan SZARGUT przebywał (10-23.08.79) w USA, gdzie odwiedził Brown University (Providence), University of Delaware oraz brał udział w konferencji nt. „Second Law of Thermodynamics Workshop”, gdzie wygłosił referat pt. “International Progress in Second Law Analysis”.

We wrześniu 1979 r. w Instytucie przebywał dr inż. Hartwig BOYE z Technische Hochschule. Celem pobytu były konsultacje z analizy numerycznej procesów

przewodzenia ciepła i zapoznaniem się z procesem naukowo-dydaktycznym realizowanym na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej.

1 października 1979 doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK został mianowany zastępcą Dyrektora d.s. Nauki Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, na miejsce prof. dr hab. inż. Józefa FOLWARCZEGO.

1 października Prof. Jan SZARGUT otrzymał nagrodę I-go stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego Nauki i Techniki za kształcenie kadr naukowych.

5 października 1979 odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Antoniego ZAJDLA** na temat „Badanie rozpylania paliwa pyłowo-ciekłego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Antoniemu ZAJDŁOWI stopień doktora nauk technicznych.

6 października 1979 w Uczelni odbyła się **Ogólnopolska Konferencja Poświęcona Pamięci Profesora OCHEŁDUSZKI** (w 10 -tą rocznicę śmierci i 80 -tą rocznicę urodzin). Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili na niej 10 referatów.

W dniach 8-11. października przebywał w Instytucie Profesor W. NEIDEL z Politechniki w Magdeburgu, który wygłosił referat pt. „Przepływ ciepła w komorach pieców przepływowych”.

Profesor Jan SZARGUT przebywał (14.10-15.11. 1979) na stażu naukowym w uczelniach i instytucjach Republiki Federalnej Niemiec (Uniwersytet Techniczny w Clausthal, Uniwersytet Karlsruhe, Politechnika Reńsko-Westfalska w Aachen, Przemysłowy Instytut Badawczy Hutnictwa w Dusseldorfie, Wojskowej Uczelni w Hamburgu), gdzie wygłosił 5 referatów i prowadził konsultacje na temat analizy energetycznej, przepływu ciepła i nowych metod konwersji energii.

Doc. dr hab. inż. Janusz WANDRASZ przebywał (15.10 – 14. 11.1979 r.) w Politechnice Odeskiej w Instytucie Technologii Przemysłu Chłodniczego, gdzie zapoznał się z procesem dydaktycznym, pracami naukowymi i wygłosił dwa referaty.

W dniach 13-15.11. 1979 r doc. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI brał udział w I Międzynarodowej Konferencji n.t. „Nowe tendencje w budowie pieców”, gdzie wygłosił referat pt. „Minimalne zużycie paliwa podczas nagrzewania metalu”.

W Jabłonie od 6 do 8 grudnia 1979r. odbyło się kolejne Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy, w ramach którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 5 referatów.

W grudniu 1979 ukazał się podręcznik pt. „Programowany zbiór zadań z termodynamiki technicznej” opracowany przez J. SZARGUTA, A. GUZIKA i H. GÓRNIAKA, a wydany przez PWN w Warszawie.

W roku kalendarzowym 1979 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 51 prac naukowych. Wykonano i obroniono 52 prace magisterskie i 10 prac inżynierskich. Ukazał się podręcznik akademicki „Paliwa i spalanie. Część II – Płomień” opracowany przez prof. Ryszarda PETEŁĘ. Pracownicy Instytutu otrzymali 35 Nagród Rektorskich za prace naukowo-badawcze.

W marcu 1980 r. prof. Jan SZARGUT przebywał w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu, gdzie wygłosił trzy wykłady dla studentów i pracowników naukowych.

20 maja 1980 w Instytucie przebywał prof. J. MOSZYŃSKI z Uniwersytetu Delaware (USA). Na zebraniu naukowym wygłosił referat pt. „Sposoby akumulacji energii”.

20 czerwca 1980 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Piotra GRUSZKI** na temat „Dobór strumieni paliwa w pokrocznym piecu grzejnym”. Na podstawie podłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego stopień mgr inż. Piotrowi GRUSZCE stopień doktora nauk technicznych.

4 lipca 1980 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Zdzisława WOŹNIAKA** na temat „Dynamika stanów przejściowych regeneratora przeciwaprądowego”. Na podstawie podłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Zdzisławowi WOŹNIAKOWI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

Docent Andrzej ZIĘBIK, docent Janusz WANDRASZ i doktor Joachim KOZIOŁ brali udział (1-3.07.1980) w Konferencji Naukowej w Magdeburgu pt. „3 Fachtagung Thermische Apparatebau”, gdzie wygłosili trzy referaty.

We wrześniu 1980 r. ukazał się nowy podręcznik akademicki pt. „Termodynamika. Pytania egzaminacyjne z odpowiedziami”, opracowany pod redakcją prof. J. SZARGUTA przez zespół: dr J. KOZIOŁ, dr K. KURPISZ, dr Z. RUDNICKI, dr J. SKŁADZIEŃ i dr J. SKOREK.

Doc. dr hab. inż. A. ZIĘBIK brał udział (16-18. 09. 80) w VI Międzynarodowym Seminarium n.t. „Algorithms for Production control and Scheduling” zorganizowanym w Karlowych Varach, gdzie wygłosił referat: „Nowy algorytm wyznaczania kosztów jednostkowych nośników energii w zakładzie przemysłowym o złożonej gospodarce energetycznej”.

Dr inż. Marek JANUSZ przebywał na miesięcznym stażu w Międzynarodowym Centrum Wymiany Ciepła i Masy w Mińsku, gdzie wygłosił referat pt. „Konwekcja swobodna w regeneracjach ciepła o wypełnieniu kratownicowym”.

26 września 1980 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Anny TYSOWSKIEJ** na temat „Szum płomienia olejowego w zależności od rozdrobnienia paliwa”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Anny TYSOWSKIEJ stopień doktora nauk technicznych.

26 września 1980 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Ewalda WYSTEMPA** na temat „Badanie procesu karbonizacji węgla kamiennego i wyrobów węglowych”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Ewaldowi WYSTEMPOWI stopień doktora nauk technicznych.

29 września 1980 roku zgromadzenie kilkuset pracowników Politechniki Śląskiej powołało Komitet Organizacyjny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. W skład Komitetu Organizacyjnego z Wydziału Mecha-

nicznego Energetycznego zostali zgłoszeni: **prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY i dr inż. Józef SZYMCZYK**, który był też w tym czasie przedstawicielem „Solidarności” w Senacie Politechniki Śląskiej. W czasie późniejszym do Komitetu Organizacyjnego został dołączony mgr inż. Jan ŻELIŃSKI. W skład Komitetu Doradców NSZZ „Solidarność” w Politechnice Śląskiej z Wydziału Mechanicznego Energetycznego weszli: **prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY i prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA**.

30 listopada 1980 r. na emeryturę przeszedł **doc. dr inż. Tadeusz DZIULAK** długoletni pracownik naukowy Zakładu Silników Spalinowych. Tadeusz DZIULAK urodził się w 1914 r. we Lwowie, gdzie uczęszczał do szkół, a następnie w Politechnice Lwowskiej w Wydziale Mechanicznym studiował w grupie konstrukcyjnej sekcji lotniczej. Studia kończy w roku 1942 i pracuje w Elektrowni Lwowskiej, a następnie w Warszawie w Fabryce Aparatury Elektronicznej. Działa w ruchu oporu i walczy w Powstaniu Warszawskim. Ranny zostaje przeniesiony do szpitala polowego, a później przez obozy przejściowe dostaje się do Krakowa i tutaj zgłasza się do pracy w organizującej się Politechnice Śląskiej, do Katedry Samochodów i Ciągników organizowanej przez prof. RUBCZYŃSKIEGO.

Następnie, już w Gliwicach przechodzi do Katedry Silników Spalinowych. Tutaj prowadzi wykłady, ćwiczenia, prace projektowe i dyplomowe z silników spalinowych oraz sprzężarek tłokowych. W roku 1962 obronił pracę doktorską, a w 1968 zostaje powołany na stanowisko docenta. Pełni szereg funkcji organizacyjnych i społecznych w Politechnice Śląskiej. Posiadał publikacje z dziedziny silników spalinowych, okrętowych i mikrosilników. Został wiele razy wyróżniony i odznaczony, m.in. Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski.

W listopadzie 1980 r. (w dniach 4-14) w Instytucie przebywał doc. P. KAFERSTEIN z Wyższej Szkoły Technicznej w Magdeburgu. Na seminariach i zebraniu naukowym wygłosił trzy referaty na temat przepływu ciepła w rekuperatorach.

18 i 19 listopada 1980 r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. Robert W. GRUBBSTROM z Linkoping Institute of Technology (Szwecja). Prowadził rozmowy konsultacyjne na temat analizy energetycznej na bazie swej książki; „Towards a Theoretical Basic for Energy Economics”. Na zebraniu Instytutu wygłosił referat pt. „Economic evaluation of energy in different qualities”.

21 listopada 1980 r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. L. N. SIDELKOWSKI z Moskiewskiego Instytutu Energetycznego i na zebraniu naukowym wygłosił wykład pt.: „Skojarzone procesy energotechnologiczne”.

W roku kalendarzowym 1980 pracownicy opublikowali 25 prac naukowych. Ukazały się trzy podręczniki akademickie. 35 pracowników Instytutu otrzymało nagrody Rektorskie za wykonane prace naukowo-badawcze. W Instytucie wykonano i obroniono 52 prace dyplomowe magisterskie i 49 prac inżynierskich.

2 stycznia 1981 Rektor Politechniki Śląskiej **powołał prof. dr hab. inż. Józefa FOLWARCZNEGO** na kierownika Studiów Doktoranckich na Wydziale Mechanicznym Energetycznym.

24 stycznia 1981 r. Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Politechniki Śląskiej wybrało Komisję Zakładową. Przewodniczącym tej Komisji został **mgr inż. Jan ŻELIŃSKI**, pracownik Zakładu Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej.

W maju 1981 r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał na stażu naukowym w Instytucie Techniki Ciepłej prof. Juraj SEDLAK z Politechniki Słowackiej.

20 maja 1981 Wydziałowe Zgromadzenie Wyborcze Wydziału Mechanicznego Energetycznego Politechniki Śląskiej wybrało nowego dziekana Wydziału, którym został prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY. Kilka dni później Zgromadzenie Wyborcze wybrało prodziekanów, którym zostali doc. dr inż. Eryk PRUGAR i doc. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI.

6 czerwca 1981 r. Uczelniane Zgromadzenie Wyborcze Politechniki Śląskiej wybrało Rektora Politechniki Śląskiej, którym został kandydat NSZZ „Solidarność” prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA.

19 czerwca 1981 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Eugeniusza MAJZY** na temat „Optymalizacja planu gospodarki materiałowo-energetycznej zakładu hutniczego z zastosowaniem rachunku probabilistycznego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Eugeniuszowi MAJZIE stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

26 czerwca 1981 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Andrzeja WŁODARCZYKA** na temat „Badanie charakterystyk warstwy fluidalnej utworzonej z materiału o niezidentyfikowalnej średnicy ziarn.”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Andrzejowi WŁODARCZYKOWI stopień doktora nauk technicznych.

Pracownicy Instytutu Ciepłej, pod kierownictwem prof. Ryszarda PETELI, zorganizowali (29.06.81) w „Energopomiarze” w Gliwice Sympozjum na temat „Możliwości spalania paliw stało-ciekłych”, w czasie którego wygłoszono 7 referatów.

INSTITUT TECHNIKI CIEPLNEJ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ GŁIWICE 1980

Dr. hab. inż. J. Szargut

ADIUNKCI

Dr. inż. A. Ziębik

Dr. inż. J. Karpisz

Prof. dr. hab. inż. D. Pietela

Prof. dr. hab. inż. J. Folwarczny

Doc. dr. inż. E. Prager

Doc. dr. inż. T. Dudałek

Doc. dr. inż. M. Łuczek

Doc. dr. inż. E. Kosiński

Doc. dr. inż. J. Maruszak

Dr. inż. J. Wozniak

Dr. inż. M. Kosiński

Dr. inż. J. Maruszak

Dr. inż. M. Kosiński

Dr. inż. A. Nowak

Dr. inż. S. Pastredek

Dr. inż. Z. Blumnicki

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. K. Wilk

Dr. inż. A. Zajdel

WYKŁADOWCY

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. K. Wilk

Dr. inż. A. Zajdel

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. E. Wójcik

Dr. inż. A. Łuczek

Dr. inż. J. Wozniak

Dr. inż. M. Kosiński

Dr. inż. A. Nowak

Dr. inż. S. Pastredek

Dr. inż. Z. Blumnicki

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. K. Wilk

Dr. inż. A. Zajdel

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. E. Wójcik

Dr. inż. A. Łuczek

Dr. inż. J. Wozniak

Dr. inż. M. Kosiński

Dr. inż. A. Nowak

Dr. inż. S. Pastredek

Dr. inż. Z. Blumnicki

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

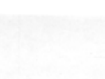
Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. K. Wilk

Dr. inż. A. Zajdel

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

Dr. inż. J. Skowron

W lipcu 1981 ukazało się pierwsze wydanie podręcznika akademickiego p.t. „**Podstawy termodynamiki. Część I**” opracowanego przez mgr inż. Henryka GÓRNIAKA i dr inż. Józefa SZYMCZYKA.

30 lipca 1981 r. odbyło się kolokwium **habilitacyjne dr inż. Stefana POSTRZEDNIKA** na podstawie przedstawionej pracy pt. „Analiza termodynamiczna procesu odgazowania paliw stałych”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg dyskusji spełniają warunki przyznania dr inż. Stefanowi POSTRZEDNIKOWI stopnia doktora habilitowanego.

W ramach VII Międzynarodowego Sympozjum Procesów Spalania (odbytego w Jabłonie, 30.08-04.09. 1981 r.) pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili trzy referaty.

21 września odbyły się powszechne wybory władz Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W wyniku tego wybrano następujące władze:

- Dyrektor – **prof. dr hab. inż. Jan SZARGUT**,
- Zastępca Dyrektora d.s. Nauki – **doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK**,
- Zastępca Dyrektora d.s. Nauczania – **dr inż. Jan SKŁADZIENIŃ**,
- Kierownik Zakładu Silników Spalinowych – **doc. dr inż. Eryk PRUGAR**,
- Kierownik Zakładu Urządzeń Chemicznych Energetycznego Wykorzystania Odpadów – **doc. dr hab. inż. Janusz WANDRASZ**,
- Kierownik Zespołu Termodynamiki – **prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY**,
- Kierownik Zespołu Przepływu Ciepła – **dr inż. Jan NADZIAKIEWICZ**,
- Kierownik Zespołu Gospodarki Ciepłej – **doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK**,
- Kierownik Zespołu Spalania – **prof. dr hab. inż. – Ryszard PETELA**.

22 września 1981 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Jana SKŁADZIENIA** na podstawie przedstawionej pracy pt. „Analiza cieplna i ekonomiczna mrożenia górotworu”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg dyskusji spełniają warunki przyznania dr inż. Janowi SKŁADZIENIOWI stopnia doktora habilitowanego.

W dniach 25-29 września 1981 r. odbył się w Swinoujściu XI Zjazd Termodynamików, zorganizowany przez Politechnikę Szczecińską, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 17 referatów.

W X Międzynarodowej Konferencji Energetyki Przemysłowej brali udział: prof. J. SZARGUT, prof. R. PETELA i dr inż. R. WILK. Prof. Ryszard PETELA wygłosił referat p.t. „Utilization problems coal-oil mixtures”, opracowany przez zespół: R. PETELA, R. WILK, A. ZAJDEL, J. SIKORA I J. BŁASZCZYK. Prof. J. SZARGUT wygłosił w czasie Konferencji trzy wypowiedzi dyskusyjne.

Dr inż. Andrzej WŁODARCZYK przebywał od 1 do 11 listopada 1981 roku w Technische Hochschule w Magdeburgu na stażu naukowym, gdzie wygłosił referat opracowany na podstawie wyników własnej pracy naukowej.

20 listopada 1981 r. odbyła się rozprawa doktorska mgr inż. Adama FICA na temat „Zagadnienia wyznaczania ustalonego pola temperatury w osłonach reaktorów jądrowych”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Adamowi FICOWI stopień doktora nauk technicznych.

7 grudnia 1981 r. IV Wydział Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk przyznał **dr hab. inż. Stefanowi POSTRZEDNIKOWI** nagrodę w zakresie termodynamiki za pracę habilitacyjną.

15 grudnia 1981 został internowany **mgr inż. Jan ŻELIŃSKI**, przewodniczący NSZZ „Solidarność” Politechniki Śląskiej. Do pracy w Politechnice powrócił dopiero 3 grudnia 1982 r.

Dr inż. Ryszard BIAŁECKI przebywał (8-16. 12.81) na stażu naukowym w Technische Hochschule w Magdeburgu, gdzie wygłosił referat na temat analizy radiacyjnego przepływu ciepła w komorach pieców grzejnych.

W roku kalendarzowym 1981 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 32 prace naukowe. Otrzymali 36 Nagród Rektorskich za prace naukowo-badawcze i 7 Nagród Rektorskich za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauczania i wychowania: II Stopnia – doc. W. ŁUKASZEK i doc. A. ZIĘBIK; III Stopnia: dr A. FIC, mgr J. SOŁTYS, dr J. SZYMCZYK, dr Z. WOŹNIAK, mgr J. ŻELIŃSKI. W Instytucie dyplomanci wykonali i obronili 39 prac magisterskich i 14 prac inżynierskich. Ukazały się dwa podręczniki akademickie.

15 stycznia 1982 r. Minister Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Techniki, w czasie trwania stanu wojennego, odwołał **prof. dr hab. inż. Ryszarda PETEŁĘ** ze stanowiska Rektora Politechniki Śląskiej.

W styczniu 1982 r. prof. dr hab. inż. Ryszard PETEŁA został członkiem Międzynarodowej Rady Wydawniczej „Archiwum Combustions”.

W dniach 11 i 12 maja 1982 prof. J. SZARGUT wziął udział w VI Konferencji Gospodarki Energetycznej w Zittau, w czasie której wygłosił referat pt. „Bewertung der vorrate an Abfallenergie”.

W dniach 14-19 czerwca 1982 r. doc. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI przebywał w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu. celem przeprowadzenia konsultacji naukowych.

W dniach 22-25 czerwca 1982 w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał dr inż. Georg PAUL z Wyższej Szkoły Technicznej w Magdeburgu. Celem pobytu było zapoznanie się z pracami naukowo-badawczymi realizowanymi w Instytucie Techniki Ciepłej.

25 czerwca 1982 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Henryka KRÓLA** na temat „Koncepcja i badanie gaźnika ultradźwiękowego dla silników spalinyowych z zapłonem iskrowym”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Henrykowi KRÓLOWI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

4 września 1982 prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA został powołany, przez Ministra Górnictwa, na delegata komisji Użytkowania Gazów Międzynarodowej Unii Gazowniczej.

We wrześniu 1982 r. **prof. J. SZARGUT** został uhonorowany Złotą Odznaką Naczelnej Organizacji Technicznej.

1 października 1982 r. Minister Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki przyznał pracownikom Instytutu trzy nagrody zespołowe II stopnia:

-prof. J. SZARGUTOWI, doc. A. ZIĘBIKOWI, dr J. KOZIOŁOWI, dr E. MAJZIE – za pracę naukowo badawczą p.t. „Analiza kompleksowa dotycząca oceny zasobów energii odpadowej oraz wytycznych kierunków ich wykorzystania”;

-doc. E. PRUGAROWI, dr inż. H. KRÓLOWI, mgr CIESIOŁKIEWICZOWI i mgr J. SOŁTYSOWI – za prace naukowo badawcze zrealizowane dla Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Samochodów Małolitrażowych w Bielsku-Białej;

-prof. J. FOLWARCZNEMU, doc. W. ŁUKASZKOWI, dr J. SZYMCZYKOWI i dr E. WYSTEMPOWI – za pracę naukowo-badawczą pt. „Optymalizacja złożonych procesów spalania”.

1 listopada 1982 r. Minister Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki powołał dr hab. inż. Stefana POSTRZEDNIKA na stanowisko docenta w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

W listopadzie 1982 r. ukazał się podręcznik akademicki p.t. „Podstawy termodynamiki . Część II” opracowany przez mgr inż. Henryka GÓRNIAKA i dr inż. Józefa SZYMCZYKA.

29 listopada 1982 prof. dr inż. Jan SZARGUT został wybrany na stanowisko zastępcy Przewodniczącego Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Katowicach.

W roku kalendarzowym 1982 pracownicy Instytutu opublikowali 20 artykułów. Otrzymali 38 Indywidualnych Nagród Rektorskich za prace naukowo-badawcze. Dyplomaci wykonali w Instytucie i obronili 58 prac magisterskich i 22 prace inżynierskie. Ukazały się 3 podręczniki akademickie.

26 stycznia 1983 r. doc. dr inż. Eryk PRUGAR brał udział w I Sympozjum nt. „Oszczędność paliwa i energii w pojazdach samochodowych”, zorganizowanym przez Polską Akademię Nauk, na której wygłosił referat.

W lutym 1983 r. ukazała się książka prof. dr hab. inż. Ryszarda PETELI p.t. „Przepływ ciepła” wydana przez Polskie Wydawnictwo Naukowe.

27 maja 1982 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Józefa SOŁTYSY** na temat „Koncepcja i badanie możliwości uwarstwienia mieszanki paliwo-powietrznej, przy wtryskowym zasilaniu szybkoobrotowego, dwusuwowego silnika spalinowego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Józefowi SOŁTYSOWI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

W ramach Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy zorganizowanego w Jabłonie od 6 do 8 czerwca 1983 r. pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 8 referatów.

W czerwcu 1983 ukazała książka prof. dr inż. Jana SZARGUTA p.t. „Analiza termodynamiczna i ekonomiczna w energetyce przemysłowej” wydana przez Wydawnictwo Naukowo-Techniczne.

15 czerwca 1983 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Henryka RUSINOWSKIEGO** na temat „Model matematyczny działania nagrzewnic wielkopiecowych w systemie parzysto-równoległym”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Henrykowi RUSINOWSKIEMU stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

16 czerwca 1983 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Ryszarda WILKA** na podstawie przedstawionej pracy p.t. „Badanie zjawiska spalania kropli paliwa ciężkiego”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg dyskusji spełniają warunki przyznania dr inż. Ryszardowi WILKOWI stopnia doktora habilitowanego.

22 czerwca 1983 r. w Instytucie przebywał prof. G. E. KANCEWIEC z Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie w celu zapoznania się z pracami na temat matematycznego modelowania procesów cieplnych i nawiązania współpracy naukowej.

W lipcu 1983 r. ukazał się podręcznik akademicki prof. dr hab. inż. Ryszarda PETELI p.t. „Paliwa i ich spalanie. Część IV – Palniki”.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT brał udział w XVI Międzynarodowym Kongresie Chłodziarstwa zorganizowanym w Paryżu (31.08.-08.09. 1983), gdzie wygłosił referat p.t. „Thermoeconomic estimation of the optimal exergetic efficiency of refrigeration systems”.

We wrześniu 1983 r. prof. dr inż. Jan SZARGUT, z okazji 60 rocznicy urodzin, otrzymał list gratulacyjny od władz państwowych.

28. września 1983 doc. dr inż. Władysław ŁUKASZEK został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

1 października 1983 r. w czasie inauguracji nowego roku akademickiego dr inż. Henryk KRÓL otrzymał nagrodę indywidualną (III-go stopnia) Ministra NSzWiT za pracę doktorską, a mgr inż. Henryk GÓRNIAK i dr inż. J. SZYMCZYK nagrodę zespołową (III-go stopnia) za wyróżniający się podręcznik akademicki (Podstawy Termodynamiki. Część I i II).

1 października dr inż. Jan NADZIAKIEWICZ wyjechał na kontrakt zagraniczny do Nigerii.

W dniach od 11 do 13 października 1983 r. prof. dr inż. Jan SZARGUT brał udział w konferencji zorganizowanej w Ostrawie nt. „Nowe kierunki w termomechanice pieców”, gdzie przedstawił referat p.t. „Wpływ konwekcyjnej komory strumieniowej na zużycie paliwa w piecu o działaniu ciągłym”.

Prof. Jan SZARGUT przebywał od 16 do 23 października w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu, gdzie dla pracowników naukowych i studentów wygłosił wykłady na temat „Analiza stopnia wykorzystania paliw oraz optymalne strategie zmniejszenia strat na przykładzie pieców przemysłowych”.

Doc. dr hab. inż. A. ZIEBIK i mgr inż. K. PRESZ (Biprohut Gliwice) brali udział w VI Międzynarodowej Konferencji INTERENERGOMET'83, która odbywała się w Wiśle w dniach 27 i 28 października, na której wygłosili referat pt. „Zastosowanie modelu matematycznego bilansu energii w projekcie wstępnym gospodarki energetycznej zakładu hutniczego”.

W listopadzie 1983 r. ukazała się monografia prof. Jana SZARGUTA i doc. Andrzeja ZIEBIKA pt. „**Wpływ parametrów dmuchu i czynników paliworedukcyjnych na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopieczowego**” wydana w Ossolineum nakładem Polskiej Akademii Nauk.

W roku akademickim 1983 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 41 artykułów. Otrzymali 36 nagród rektorskich za prace naukowo-badawcze i 16 nagród rektorskich za szczególne wyniki w wychowaniu i nauczaniu z okazji Dnia Nauczyciela. Ukazało się 3 książki i 2 podręczniki akademickie opracowane przez pracowników Instytutu. W Instytucie wykonano i obroniono 47 prac magisterskich (z Energetyki Ciepłej, Energetyki Jądrowej, Silników Spalinowych i Maszyn Przemysłu Chemicznego i Spożywczego) i 12 prac magisterskich.

W dniach od 5 do 7 stycznia w Jadwisinie koło Warszawy odbyła się Konferencja Naukowo-Techniczna AUTOPROGRES'83/84, na której pracownicy zakładu Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 8 referatów.

Pracownicy Zespołu Energetyki Jądrowej wygłosili cykl 12 referatów (doc. ŁUKASZEK – 5, dr FIC – 6, dr KUCYPERA –1) w okresie styczeń-kwiecień 1984r., w ramach Kursokonferencji nt. „Energetyka Jądrowa”, zorganizowanym przez „Energorozruch „Gliwice dla kierownictwa i personelu przyszłej Elektrowni Jądrowej Żarnowiec.

Mgr inż. Kazimierz WALECZEK przebywał (13-23.05.1984r.) w Centrum Wymiany Ciepła i MASY w Mińsku w celach szkoleniowych.

30 maja 1984 r. odbyła się rozprawa doktorska mgr inż. **Mariana MADEI** na temat „Wpływ dodatku tlenu do dmuchu na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopieczowego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Marianowi MADEI stopień doktora nauk technicznych z wyróżnieniem.

Dr inż. Zbigniew RUDNICKI przebywał w dniach 10-17. 06 1984 r. w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu. Celem pobytu było przeprowadzenie konsultacji dotyczących przepływu ciepła na drodze promieniowania w piecach przemysłowych.

19 czerwca 1984 r. **Zgromadzenie Wyborcze Wydziału Mechanicznego Energetycznego wybrało na kolejną kadencję: prof. dr hab. inż. Józefa FOLWARCZNEGO** na Dziekana Wydziału, doc. dr inż. Eryka PRUGARA na Prodziekana d.s. Nauczania i Wychowania i doc. dr hab. inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO na Prodziekana d.s. Studiów dla pracujących.

19 czerwca 1984 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Kazimierza KURPISZA** na podstawie przedstawionej pracy p.t. „Wyznaczanie pola temperatury w ciałach stałych na podstawie obserwacji temperatury lub gęstości strumienia ciepła w wybranych punktach ciała”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg dyskusji spełniają warunki przyznania dr inż. Kazimierzowi KURPISZOWI stopnia doktora habilitowanego. Pracę wyróżniono pracą.

26 czerwca 1984 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Krystiana WILKA** na podstawie przedstawionej pracy p.t. „Badania dyfuzyjnych palników gazowych”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg dyskusji spełnia warunki przyznania dr inż. Krystianowi WILKOWI stopnia doktora habilitowanego.

Dr inż. Ryszard BIAŁECKI i dr inż. dr inż. Andrzej NOWAK brali udział w I Conference on Heat Transfer zorganizowanej przez Uniwersytet w Leeds (3-5 lipca 1984 r.), na której wygłosili referat.

9 lipca 1984 r. prof. dr inż. Jan SZARGUT wyjechał do University of Brunswick (Kanada) na stypendium naukowe celem opracowania monografii naukowej z analizy energetycznej. Obowiązki dyrektora ITC w okresie nieobecności profesora SZARGUTA pełnił doc. ZIĘBIK.

We wrześniu 1984 r. ukazała się książka p.t. „**Przewodzenie ciepła**” wydana przez PWN – praca zbiorowa opracowana pod redakcją prof. dr hab. inż. Stanisława J. GDULI. Autorami książki, oprócz redaktora, byli: R. BIAŁECKI, K. KURISZ, A. NOWAK, A. SUCHETA.

W czasie od 3 września do 2 grudnia 1984 r. doc. dr hab. inż. Stefan POSTRZEDNIK przebywał na stażu naukowym w Koln i Clausthal (RFN). Celem wyjazdu były konsultacje dotyczące procesu przetwarzania i uszlachetniania paliw stałych.

Doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK brał udział w Konferencji Międzynarodowej W Karlowych Varach nt. „Algorithms for production control and scheduling”, w ramach której wygłosił referat pt. “Mathematical model of energy economy of iron works for control and scheduling”.

W listopadzie 1984 r. ukazała się w Wydawnictwie PAN Ossolineum monografia p.t. „**Rachunek wyrównawczy w technice ciepłej**” – praca zbiorowa opracowana pod redakcją prof. J. SZARGUTA.

W dniach od 19-24 września w Rytrze (Beskid Sądecki) odbył się **XII Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Politechnikę Krakowską. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili na nim 17 referatów.

POLSKA AKADEMIA NAUK ODDZIAŁ W KATOWICACH
KOMISJA ENERGETYKI

RACHUNEK WYRÓWNAWCZY W TECHNICIE CIEPLNEJ

Praca zbiorowa pod redakcją
JANA SZARGUTA

1984

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLINSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1 października 1984 r. zespół w składzie: doc. J. WANDRASZ, dr M. JANUSZ, dr A. WŁODARCZYK, mgr J. MENDRYCH, mgr J. PYKA, mgr A. ŁUCKOŚ, mgr K. WALECZEK, mgr T. CHLIPAŁA i mgr A. MANIAK, otrzymało nagrodę zespołową II stopnia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki za przeprowadzenie badań i wdrożenie urządzeń do fluidalnego spalania odpadów poprodukcyjnych.

5 października 1984 r. odbył się Zjazd Absolwentów Wydziału Mechanicznego Energetycznego połączony z otwartym posiedzeniem Rady Wydziału, z okazji 40 - lecia Politechniki Śląskiej, na którym doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK wygłosił referat na temat „Charakterystyka działalności naukowo-badawczej Instytutu Techniki Ciepłej”, a doc. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN przedstawił referat „Energia, energetyka a środowisko naturalne”.

Z okazji Dnia Nauczyciela i 40 -lecia Politechniki Śląskiej Rektor Politechniki Śląskiej przyznał w październiku 1984 r. nagrody z funduszu Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Nagrodę Indywidualną I stopnia uzyskał prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY – za osiągnięcia w zakresie badań naukowych. Nagrody II stopnia uzyskali: prof. J. SZARGUT i doc. ZIĘBIK - zespołowa za osiągnięcia dydaktyczne, doc. S. POSTRZEDNIK – indywidualna za osiągnięcia w zakresie badań naukowych, doc. R. WILK – indywidualna za pracę habilitacyjną, mgr H. GÓRNIAK, dr J. SZYMCZYK, dr E. WYSTEMP – zespołowa za osiągnięcia w dziedzinie prac naukowo-badawczych. Nagrody III stopnia otrzymali: doc. E. PRUGAR i doc. W. ŁUKASZEK – indywidualne za osiągnięcia dydaktyczne, dr E. MAJZA, dr H. RUSINOWSKI i dr J. SOŁTYS – indywidualne za prace doktorskie.

22-27 października 1984 r. dr inż. R. BIAŁECKI i dr inż. A. NOWAK przebywali w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu na zaproszenie prof. STRUMKE, gdzie wygłosili referat pt. „Solving non-linear transfer problems with the BE-Method”.

W dniach 28.10-1.11. 1984 r. doc. dr hab. inż. Janusz WANDRASZ przebywał w Uniwersytecie w Berlinie Zachodnim, gdzie na konferencji naukowej wygłosił referat pt. „Termiczna utylizacja odpadów tworzyw sztucznych z przemysłu elektrotechnicznego”.

W październiku 1984 r. ukazał się podręcznik akademicki p.t. „Podstawy programowania w języku FORTRAN” opracowany przez doc. dr inż. Władysława ŁUKASZKA.

31 października 1984 r. prof. dr hab. inż. Ryszard PETELA i dr inż. Grażyna PETELA wyjechali do Austrii i nie powrócili do pracy w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

7-14 listopada 1984 r. w Instytucie przebywał prof. H. ROTH z Wyższej Szkoły Inżynierskiej z Kothen celem wymiany informacji naukowych i wygłoszenia referatu p.t. „Energetyczna ocena i optymalizacja procesów cieplnych”.

Dr inż. Zbigniew RUDNICKI brał udział w konferencji nt. „Racjonalizacja zużycia energii w procesach przemysłowych” zorganizowanej przez Bergakademie w Freiburgu, w dniach (26.11. –01. 12) 1984 r., gdzie wygłosił dwa referaty na temat obliczania przepływu ciepła w piecach na drodze promieniowania metodą Monte Carlo.

28 grudnia 1984 r. **dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ** otrzymał nagrodę IV Wydziału Nauk Technicznych PAN w zakresie termodynamiki w roku 1984, za pracę habilitacyjną i całokształt osiągnięć naukowych.

Pracownicy Instytutu opublikowali 61 artykułów. Ukazały się dwie książki i trzy podręczniki akademickie opracowane przez pracowników Instytutu. 36 pracowników otrzymało nagrody Rektorskie za prace naukowo-badacze. W Instytucie wykonano i obroniono 49 prac dyplomowych magisterskich i 5 prac inżynierskich.

11 stycznia 1985 prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY wygłosił referat kierunkowy przygotowany do dyskusji na Seminarium nt. „Możliwość współpracy zagłębia energetycznego Bełchatów z łódzkim system ciepłowniczym” zorganizowanym przez Wydział IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk i Instytut Maszyn Przepływowych Politechniki Łódzkiej. Praca została skierowana do druku w wydawnictwie PAN.

1 lutego 1985 r. została zatrudniona w Instytucie Techniki Ciepłej na stanowisko starszego technika Marta PIOTROWSKA.

Doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK przebywał (18-27. 03. 1985 r.) na krótkim stażu w Instytucie Techniki Ciepłej i Systemów Uniwersytetu Technicznego w Budapeszcie, który dotyczył zagadnień gospodarki ciepłej w przemyśle i modelowania matematycznego systemów energetycznych.

10 kwietnia 1985 r. Instytut Techniki Ciepłej odwiedzili przebywali profesorem Wydziału Nauk Technicznych Uniwersytetu w Nowym Sadzie: dziekan Wydziału prof. dr Ljubomir STEPANOW i prof. dr Panto PERUNOWICZ, celem zaznajomienia się z tematyką prac badawczych Instytutu. .

W dniach 15-19 kwietnia dr inż. J. KOZIOŁ przebywał w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zittau, gdzie brał udział w konferencji na temat gospodarki ciepłej w przemyśle i wygłosił referat.

Dr inż. Andrzej WŁODARCZYK od 15 maja do 23 lipca 1985 r przebywał w Republice Federalnej Niemiec w ramach stypendium naukowego ONZ. Przebywał w Uniwersytetach w Berlinie, Hamburgu i Stuttgarcie, celem zaznajomienia się z metodami utylizacji odpadów komunalnych.

W maju 1985 r. ukazał się podręcznik akademicki p.t. „**Silniki spalinowe w maszynach roboczych**” opracowany przez mgr inż. Marka NADZIAKIEWICZA.

W Katowicach odbyło się (27-31. 05. 1985 r.) Międzynarodowe Sympozjum ECONO-THERM'85, w którym 4 referaty (niektóre wspólne) wygłosili pracownicy Wyższej Szkoły Technicznej w Magdeburgu (G. PAUL, W. NEIDEL i D. SCHIER) i Instytutu Techniki Ciepłej (J. KOZIOŁ, Z. RUDNICKI).

31 maja 1985 r. członek Koła Naukowego Techniki Ciepłej **Jarosław PARY-LAK** zajął I miejsce w Ogólnopolskim Sejmiku Studenckich Kół Naukowych, za przedstawienie pracy p.t. „Zastosowanie minikomputerów do sporządzania bilansów gospodarki energetycznej huty żelaza”. Opiekę nad pracą sprawował doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK

Pracownicy naukowcy Zakładu Urządzeń Chemicznych Energetycznego Wykorzystania Odpadów Instytutu Techniki Ciepłej brali udział (3-5. 06. 1985 r.) w III Ogólnopolskim SympozjonieterMOFLUID'85 zorganizowanym w Kokotku koło Lublińca. Wygłosili 7 referatów na temat zjawisk związanych z fluidyzacją.

Doc. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN brał udział (7i8.06. 1985r.) w XIX Dniach Chłodnictwa zorganizowanych w Poznaniu, gdzie wygłosił referat na temat „Oceny działania górniczego urządzenia chłodniczego o działaniu pośrednim”.

3 lipca 1985 r. **prof. dr inż. Jan SZARGUT** powrócił z rocznego stażu, jaki odbył w University of New Brunswick w Kanadzie. W czasie pobytu prof. J. SZARGUT, wraz z profesorami D.R. MORRISEM i F. STEWARDEM opracował monografię p.t. „Exergy Analysis of Thermal Chemical and Metallurgical Processes”. Wygłosił dwa referaty na ten temat w Uniwersytecie w Brunswiku i Uniwersytecie w Delaware (USA). W tym czasie opracował też 6 artykułów naukowych (w tym 2 wspólnie z prof. MORRISEM).

1 września 1985 r. dr inż. Jan NADZIKIEWICZ powrócił z Nigerii, gdzie pracował w Federalnym Uniwersytecie w Bauchi. W roku akademickim 1984/85 był kierownikiem zespołu Mechanicznego Energetycznego i wykładał termodynamikę, przepływ ciepła oraz organizował Laboratorium z Techniki Ciepłej.

We wrześniu 1985 r. ukazało się piąte wydanie podręcznika prof. Jana SZARGUTA p.t. „Termodynamika” i drugie wydanie monografii „Energetyka ciepła w hutnictwie”.

W dniach od 16 do 22 września odbyła się w Gdańsku Letnia Szkoła Termodynamiki na temat „Przepływ ciepła przez promieniowanie w ośrodku optycznie czynnym”, w ramach której pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 5 wykładów.

Dr inż. R. BIAŁECKI i dr inż. A. NOWAK brali udział w VII Konferencji Metody Elementów Brzegowych zorganizowanej (w dniach 24-27. 09.1985) r.w Como (Włochy), gdzie wygłosili 3 referaty.

We wrześniu 1985 r. ukazał się podręcznik akademicki dr inż. Zbigniewa RUDNICKIEGO, pod tytułem „**Radiacyjny przepływ ciepła w piecu przemysłowym**”.

W Instytucie przebywał od 25 września do 4 października 1985 r. prof. Łazar SIDELKOWSKI z Moskiewskiego Instytutu Energetycznego, celem zapoznania się z pracami badawczymi Instytutu. Prof. SIDELKOWSKI wygłosił na zebraniu naukowym Instytutu referat pt. „Wybrane problemy technologii wysokotemperaturowej”.

27 września 1985 r. odbyła się rozprawa doktorska mgr inż. Adama ŁUCKOSIA na temat „Badania współczynników wnikania ciepła pomiędzy elementem

zanurzonym a warstwą fluidalną materiału o nieokreślonym kształcie”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Adamowi ŁUCKOSIOWI stopień doktora nauk technicznych.

W dniach 30.09 – 04.10. dr inż. Ryszard BIAŁECKI i dr inż. Andrzej NOWAK przebywali w Uniwersytecie w Bolonii, gdzie wygłosili referat dotyczący rozwiązywania nieliniowych zadań przepływu ciepła metodą elementów brzegowych.

W czasie inauguracji nowego roku akademickiego 1985/86 prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY wygłosił wykład inauguracyjny na temat „Energetyka wytwórcy, a energetyka użytkownika.”. Prof. Jan SZARGUT został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a złotym krzyżem zasługi: doc. Jan SKŁADZIEN, dr hab. Kazimierz KURPISZ i dr Ewald WYSTEMP. Doktorzy: R. BIAŁECKI, K. KURPISZ i A. NOWAK otrzymali nagrodę II stopnia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki za podręcznik akademicki.

Pracownicy naukowcy Zakładu Urządzeń Chemicznych Energetycznego Wykorzystania Odpadów Instytutu Techniki Ciepłej brali udział (7-10. 10. 1985 r.) w I Kongresie Utylizacji Odpadów zorganizowanym w Katowicach, gdzie wygłosili 7 referatów.

15 października 1985, w Dniu Edukacji Narodowej, medale 40-lecia PRL otrzymali: doc. E. KOSTOWSKI, doc. E. PRUGAR, doc. J. WANDRASZ, Doc. A. ZIĘBIK i dr inż. M. JANUSZ.

W ramach VII Międzynarodowej Konferencji INTERENERGOMET’85 odbytej w Wiśle (15-17. 10. 1985 r.) pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 5 referatów na temat energetyki ciepłej w hutnictwie.

15 listopada 1985 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Krzysztofa PRESZA** (pracownika BIPROHUTU Gliwice) p.t. „Metoda systemowa doboru struktury gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Krzysztofowi PRESZOWI stopień doktora nauk technicznych.

W listopadzie 1985 ukazał się podręcznik akademicki p.t. „**Termodynamika i termokinetyka**” opracowany przez doc. dr hab. inż. Jana SKŁADZIENIA.

15 grudnia 1985 r. zmarł emerytowany doc. dr inż. Tadeusz DZIULAK.

Od 16 do 23 grudnia 1985 prof. J SZARGUT i doc. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK przebywali w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu, celem przeprowadzenia rozmów na temat dalszej współpracy w latach 1986 –90.

W roku kalendarzowym 1985 opublikowano 65 prac naukowych pracowników Instytutów Techniki Ciepłej, ukazały się 2 książki i 4 podręczniki akademickie. 38 pracowników Instytutu otrzymało nagrody rektorskie za realizację prac naukowo-badawczych. W Instytucie wykonano i obroniono 37 magisterskich prac dyplomowych i 14 prac inżynierskich.

13 lutego 1986 r. Rada Państwa nadała doc. dr inż. Erykowi PRUGAROWI tytuł profesora nadzwyczajnego. Prof. PRUGAR urodził się we Lwowie 1916 roku, gdzie ukończył kolejne szkoły a w roku 1943 Politechnikę Lwowską. Po studiach został asystentem prof. OCHEŃDUSZKI i prof. CIECHANOWSKIEGO. W Politechnice Śląskiej pracował od 1 listopada 1945 r. gdzie pełnił szereg funkcji naukowych i organizacyjnych, omówionych w niniejszym opracowaniu.

Prof. J. SZARGUT brał udział w III Kongresie Nauki Polskiej od 5 do 8 marca 1986 r.

Doc. dr inż. Janusz WANDRASZ i dr inż. Andrzej WŁODARCZYK brali udział w III Międzynarodowym Sympozjum p.t. „Materials and Energy from Refuse” zorganizowanym w Antwerpii w dniach 18-20. 03. 1986 r., gdzie wygłosili 2 referaty.

Dr inż. A. ŁUCKOŚ i mgr inż. A. KARASIŃSKI przebywali w Mińsku od 5 do 15. maja 1986 r., gdzie brali udział w Międzynarodowej Szkole na temat „Podstawowe problemy wymiany ciepła i masy w technologii chemicznej”.

Doc dr hab. inż. Stefan POSTRZEDNIK przez dwa miesiące (20. 05 – 18. 07 . 1986) w Koln (RFN) przebywał na stażu naukowym dotyczącym nowoczesnych procesów konwersji energii.

Inż. Wolfgang SOBBE z Wyższej Szkoły Technicznej w Magdeburgu przebywał w Instytucie (3-25. 06 1986) na stażu naukowym, w czasie którego zaznajamiał się z tematyką modelowania procesów cieplnych w piecach przemysłowych.

W dniach 04 do 6 czerwca 1986 r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywali: prof. dr inż. Wolfgang FRATZCHER i dr inż. Klaus MICHAŁEK z Wyższej Szkoły Technicznej z Merseburga. Celem pobytu była dyskusja naukowa na temat analizy egzergetycznej.

Doc dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI i dr inż. Joachim KOZIOŁ przebywali (23-28. 06. 1986) w Bergakademie we Freibergu, gdzie uczestniczyli w konferencji naukowej p.t. „XXXVII Berg und Huttenmannischer Tag 1986” wygłaszając trzy referaty.

Od 30 czerwca do 5 lipca 1986 w Magdeburgu w konferencji naukowej na temat; „Fachtagung Thermischer Apparatebau” uczestniczyli następujący pracownicy Instytutu: prof. J. SZARGUT, doc. E. KOSTOWSKI, doc. J. WANDRASZ, dr J. KOZIOŁ dr A. NOWAK, dr Z. RUDNICKI i dr A. WŁODARCZYK. Wygłosili łącznie 6 referatów.

7 lipca 1986 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Andrzeja KARASIŃSKIEGO** na temat „Badania bezkatalitycznej konwersji gazu koksowniczego parą wodną”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Andrzeja KARASIŃSKIEGO stopień doktora nauk technicznych.

6 września 1986 r. Minister Górnictwa i Energetyki nadał prof. dr inż. Janowi SZARGUTOWI stopień Generalnego Dyrektora Energetyki III-go stopnia.

We wrześniu 1986 ukazał się podręcznik akademicki p.t. „Przepływ ciepła” opracowany przez doc. dr hab. inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO.

Dr inż. Ryszard BIAŁECKI (w dniach: 29.09 – 3. 10. 1986 r.) brał udział w zajęciach „Szkoły na temat elementów brzegowych i skończonych” zorganizowanej w Międzynarodowym Centrum Nauk Mechanicznych w Udine (Włochy).

1 października 1986 r. dr inż. Janusz BŁASZCZYK wyjechał na dwuletnie stypendium do Uniwersytetu w Harare (Zimbabwe).

W czasie inauguracji roku akademickiego 1986/87 nagrody Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki otrzymali: prof. J. SZARGUT – I stopnia za książkę „Energetyka cieplna w hutnictwie”, prof. J. SZARGUT, doc. A. ZIĘBIK, dr H. RUSINOWSKI, dr M. MADEJA, mgr T. KRUCZEK – zespołowa II stopnia za opracowanie metod komputerowych dotyczących oceny efektów energetycznych intensyfikacji procesu wielkopieczowego, doc. E. KOSTOWSKI – indywidualna III stopnia za badania dotyczące zmniejszenia zużycia paliwa w piecach grzejnych.

14 października 1986 r. **mgr inż. Henryk GÓRNIAK** otrzymał z okazji Dnia Edukacji Narodowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Nagrody Rektora z funduszu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne zasługi w nauce i wychowaniu, otrzymali: doc. J. SKŁADZIEN – Indywidualna I stopnia; prof. J. FOLWARCZNY, doc. S. POSTRZEDNIK, mgr H. GÓRNIAK, dr J. SZYMCZYK, dr E. WYSTEMP – Zespołowa II stopnia; dr Z. RUDNICKI – Indywidualna – II stopnia; mgr M. NADZIAKIEWICZ – Indywidualna II stopnia.

W Jabłonie odbyło się VI Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy (21-23. 10. 1986 r.), w czasie którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 5 referatów.

Prof. J. SZARGUT na Sympozjum pt. „Energetyka, Środowisko i Planowanie Rozwoju” zorganizowanym przez Polską Akademię Nauk w Jabłonie w dniach 10-14.10. 1986r. wygłosił referat na temat „Koncepcja kosztu ekologicznego”.

Doc. A. ZIĘBIK i doc. W. ŁUKASZEK przebywali (24-29. 11. 1986 r.) w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zittau, w celu zebrania informacji na temat reaktora uniwersyteckiego ZLFR.

12 grudnia 1986 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Kazimierza WALECZKA** na temat „Określenie parametrów i strefy redukcji w procesie zgazowania odpadów stałych”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Kazimierzowi WALECZKOWI stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę.

W dniach od 15-17. 12 1986 r. w Instytucie przebywali pracownicy naukowcy z Syberyjskiego Instytutu Energetycznego Akademii Nauk ZSSR: doc. A. A. KOSZELOW, dr L. D. IZMAIŁOW i dr W. W. STIEPANOW celem konsultacji naukowych dziedziny z analizy energetycznej, sieci cieplnych i ochrony środowiska.

W roku kalendarzowym 1986 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej opublikowali 42 prace naukowe. Ukazała się jedna książka i jeden podręcznik akademicki. Pracownicy otrzymali 37 nagród Rektorskich za realizację prac naukowo badawczych. W Instytucie wykonano i obroniono 48 prac dyplomowych magisterskich i jedną inżynierską.

2 stycznia 1987 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powołał **dr hab. inż. Kazimierza KURPISZA** na stanowisko docenta w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Od 16 do 20 lutego 1987 r. przebywał w instytucie prof. Alberto Carlo GONZALES z Politechniki w Hawanie w celu zaznajomienia się z zagadnieniami gospodarki ciepłej w zakładach przemysłowych.

6 marca 1987 r. odbyło się kolokwium habilitacyjnego **dr inż. Zbigniewa RUDNICKIEGO** na podstawie przedstawionej pracy habilitacyjnej pt. „Analiza radiacyjnego przepływu energii w komorze wypełnionej nieizotermicznym gazem, przy wykorzystaniu stosunków opromieniowania obliczonych metodą Monte-Carlo”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przebieg kolokwium i przedstawiona praca spełniają warunki przyznania dr inż. Zbigniewowi RUDNICKIEMU stopień doktora habilitowanego.

10 kwietnia 1987 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Tadeusza KRUCZKA** na temat „Analiza wpływu podwyższonego ciśnienia w gardzieli wielkiego pieca na gospodarkę energetyczną zespołu wielkopieczowego”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Tadeuszowi KRUCZKOWI stopień doktora nauk technicznych.

W dniach od 11 do 15 maja 1987 r. pracownicy Instytutu brali udział w I Sympozjum nt. „Zagadnienia Energetyczne w Mechanice”, zorganizowanym w Bielsku Białej przez Filię Politechniki Łódzkiej, na którym wygłosili 4 referaty.

Prof. J. SZARGUT i doc. A. ZIĘBIK brali udział w „Międzynarodowej Konferencji – Metale Nieżelazne” zorganizowanej w Krakowie przez Akademię Górniczo-Hutniczą, gdzie wygłosili referaty:

-J. SZARGUT: Teoria wykorzystania energii odpadowej spalin z pieców metalurgicznych.,

-A. ZIĘBIK, H. RUSINOWSKI, T. KRUCZEK: Ocena rezerw w zużyciu paliwa i zasobów energii pieców anodowych.

Od 25 maja do 7 czerwca przebywał w Instytucie profesor D. R. MORRIS z Wydziału Inżynierii Chemicznej Uniwersytetu New Brunswick (Kanada). Wizyta dotyczyła analizy egzergetycznej. Prof. MORRIS na zebraniach naukowych wygłosił dwa referaty.

Doc. J. WANDRASZ, dr A. KARASIŃSKI, dr H. RUSINOWSKI i dr K. WALECZEK brali udział (15-19. 06. 1987 r.) w XXXVIII Konferencji „Berg und Huttenmannischer Tag“ we Freiburgu, gdzie wygłosili 2 referaty.

1 lipca 1987 r. **doc. dr hab. inż. Janusz WANDRASZ** uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Jednocześnie utworzono na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Katedrę Aparatury i Utylizacji Odpadów (w miejsce dawnego Zakładu w Instytucie Techniki Ciepłej) i prof. Janusza WANDRASZA mianowano kierownikiem Katedry.

W ramach X Międzynarodowym Sympozjum Procesów Spalania, zorganizowanym w Warszawie w dniach od 3 do 7 lipca 1987 r. pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 4 referaty.

Prof. J. SZARGUT brał udział w XVII Międzynarodowym Kongresie Chłodnictwa zorganizowanym w Wiedniu (23-31.08. 1987 r.) na którym wygłosił dwa referaty. Współautorem referatów był prof. Kazimierz MACZEK z Politechniki Krakowskiej.

26 sierpnia 1987 r. prof. dr inż. Eryk PRUGAR został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dr inż. R. BIAŁECKI brał udział w IX Konferencji Elementów Brzegowych zorganizowanej (31.08 – 04.09. 1987 r.) w Stuttgacie, gdzie wygłosił 2 referaty.

1 września 1987 r. **doc. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN** został wybrany prodziekanem Wydziału Mechanicznego Energetycznego do spraw Wychowania i Nauczania, a doc. dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ został mianowany Zastępcą Dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej do spraw Nauczania i Wychowania.

W dniach 15-19 września 1987 w Kozubniku odbył się **XIII Zjazd Termodynamików**, zorganizowany przez Instytut Maszyn Ciepłych Politechniki Częstochowskiej, w czasie którego pracownicy Instytutu wygłosili 15 referatów.

W czasie pobytu (27. 09. – 02. 10. 1987 r.) w Uniwersytecie Kragujewac (Jugosławia) doc. E. KOSTOWSKI i doc. J. SKŁADZIEN wygłosili dwa referaty w czasie Seminarium zorganizowanym na Wydziale Budowy Maszyn.

30 września 1987 r. prof. dr hab. inż. Eryk PRUGAR i mgr inż. Henryk GÓRNIAK przeszli na emeryturę.

1 października 1987 r. prof. dr inż. Eryk PRUGAR i mgr inż. Henryk GÓRNIAK otrzymali nagrody Indywidualne I-go Stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia wychowawczo-dydaktyczne.

3 listopada doc. dr hab. inż. Stefan POSTRZEDNIK został mianowany kierownikiem Zakładu Silników Spalinowych.

12 listopada 1987 r. doc. dr hab. inż. Andrzejowi ZIĘBIKOWI uchwałą Rady Państwa nadano tytuł profesora nadzwyczajnego.

Od 23 listopada do 5 grudnia w Instytucie przebywał dr inż. R. SONTAG z Uniwersytetu z Magdeburgu. Celem pobytu były konsultacje naukowe dotyczące procesów cieplnych w piecach przemysłowych i spalania w warstwie fluidalnej.

W grudniu 1987 r. ukazały się podręczniki akademickie: „Teoria reaktorów jądrowych. Część I” – opracowana przez dr inż. Adama FICA i „Zbiór zadań z termodynamiki przepływu płynów” – opracowany przez mgr inż. Henryka GÓRNIAKA i dr inż. Józefa SZYMCZYKA.

W roku kalendarzowym 1987 ukazało 71 publikacji naukowych pracowników Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Ukazały się 3 podręczniki akademickie. W Instytucie wykonano i obroniono 34 prace dyplomowe magisterskie.

18 marca 1988 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Stanisława KUCYPERY** na temat „Analiza procesu wymiany ciepła w przyrządach półprzewodni-

kowych”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Stanisławowi KUCYPERZE stopień doktora nauk technicznych.

1 kwietnia 1988 r. w Instytucie wizytę złożył prof. Wiktor L. TALROZE członek Akademii Nauk ZSSR, dyrektor Instytutu Energetycznych Problemów Fizyki Chemicznej w Moskwie. Interesował się zagadnieniami analizy egzergetycznej i zagadnieniami termoeconomicznymi ochrony środowiska.

W kwietniu 1988 r., nakładem wydawnictwa Hemisphere Publishing Corporation w Nowym Jorku ukazała się książka : J. SZARGUT, D.R. MORRIS, F. STEWARD: „Exergy Analysis of Thermal Chemical and Metallurgical Processes”.

Prof. J. SZARGUT brał udział w Seminarium n. t. „Egzergia, teoria i zastosowanie”, zorganizowanym przez Uniwersytet w Lipsku w dniach 18-22 kwietnia 1988 r., w czasie którego wygłosił wykład p.t. „Obliczanie egzergii chemicznej i wybór stanów odniesienia”.

Dr inż. Józef SOŁTYS brał udział (19-21. 04. 1988r.) w Seminarium MOTOR-SYMPO’88 zorganizowanym w Bratysławie, gdzie wygłosił referat pt. „CD derived Fuel as Diesel Oil Component for High Speed Diesel Engine”.

W Jadwisinie od 28-30 kwietnia odbyła się Konferencja AUTOPROGRES’88, w czasie której pracownicy Zakładu Silników Spalinowych wygłosili 6 referatów.

Prof. J. SZARGUT brał udział (8-12. 05 1988 r.) w konferencji pt. „Gasification Status and Prospects” zorganizowanej w Harrogate (Anglia).

Od 17 do 19 maja 1988 r. w Katowicach odbyło się Międzynarodowe Sympozjum ECONO-THERM’88, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 6 referatów.

24 maja 1988 r. prof. A. ZIĘBIK na zebraniu naukowym Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej wygłosił referat pt. „Modelowanie matematyczne systemów energetyki ciepłej”.

W dniach 30. 05. – 02. 06. 1988r. w Instytucie przebywali doc. dr J. MAKSYMOWIC i doc. dr M BOJIC z Uniwersytetu w Kragujevac. Na zebraniu naukowym Instytutu wygłosili 2 referaty.

Dr inż. J. KOZIOŁ i dr inż. E. MAJZA od 7 do 17 czerwca 1988r. przebywali w Technicznym Uniwersytecie w Merseburgu oraz w Bergakademie w Freibergu w celu zapoznania się z procesem dydaktycznym i pracami naukowo-badawczymi. Wygłosili tam 4 referaty.

27 lipca 1988r. dr inż. Andrzej NOWAK wyjechał do Computational Mechanics Institute w Ashurst (Wielka Brytania) na półroczny staż naukowy dotyczący zastosowania metody elementów brzegowych w zagadnieniach przepływu ciepła.

1 września 1988 r. minister Edukacji Narodowej mianował dr hab. inż. Zbigniewa RUDNICKIEGO docentem w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Jan Szargut

**analiza
termodynamiczna
i ekonomiczna
w energetyce
przemysłowej**
MT

**energy analysis
of thermal,
chemical, and
metallurgical
processes**

Jan Szargut

David R. Morris

Frank R. Steward

Doc. W. ŁUKASZEK był współorganizatorem konferencji nt. „Stan obecny i perspektywy rozwojowe energetyki jądrowej”, zorganizowanej w Gliwicach 28 września 1988 r., na której wygłosił referat p.t. „Energetyka jądrowa w świecie ze szczególnym uwzględnieniem krajów RWPG”.

Dr R. BIAŁECKI i dr A. NOWAK brali udział (13-16. 09. 1988 r.) w X Konferencji na temat Elementów Brzegowych odbywającej się Southampton i wygłosili tam 3 referaty.

Od 19 do 24 września 1988 r. w Lasocinie koło Dzierżyniowa, odbyła się III Letnia Szkoła Termodynamiki pt. „Metody numeryczne w przepływie ciepła”, w ramach której wykłady wygłosili: doc. K. KURPISZ, dr R. BIAŁECKI i dr A. NOWAK.

Doc. S. POSTRZEDNIK i doc. R. WILK przebywali od 3 do 7 października 1988r. w Wyższej Szkole Technicznej w Magdeburgu celem nawiązania współpracy w zakresie silników spalinowych i techniki spalania.

W VIII Międzynarodowej Konferencji INTERENERGOCOMET'88 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej odbywającej się w Katowicach od 11 do 13 października 1988r. wygłosili 7 referatów.

14. 10. 1988r. prof. dr inż. Eryk PRUGAR został odznaczony Medalem Edukacji Narodowej. Z okazji Dnia Edukacji Narodowej nagrody Rektora, z funduszu Ministra Edukacji Narodowej otrzymali: prof. J. FOLWARCZNY – Indywidualną II stopnia za pracę naukową, doc. J. SKŁADZIEN – Indywidualną II stopnia za osiągnięcia dydaktyczne, mgr H. GÓRNIAK i dr J. SZYMCZYK – Zespołowa II stopnia za podręcznik akademicki, dr A. FIC – Indywidualna II stopnia za podręcznik akademicki, dr inż. J. NADZIAKIEWICZ – Indywidualna III stopnia za organizację laboratorium.

Prof. A. ZIĘBIK i dr H. RUSINOWSKI przebywali (17-22. 10. 1988 r.) w Sofii na zaproszenie Dyrektora Zjednoczenia „Energetyka Przemysłowa”. Celem wizyty była wymiana doświadczeń naukowych modelowania matematycznego gospodarki energetycznej w zakładzie przemysłowym i racjonalnego zużywania energii w przemyśle.

Od 7 do 12 listopada 1988r. prof. A. ZIĘBIK i doc. K. KURPISZ przebywali w Uniwersytecie Kragujevac, gdzie przeprowadzili konsultacje naukowe i wzięli udział w Seminarium Naukowym, gdzie wygłosili 2 referaty.

24 października 1988 r. w Instytucie przebywał prof. E. L. NIEDŁOKRALSKI – Kierownik Katedry Ochrony Pracy i Środowiska z Rostowa nad Donem Celem wizyty było przeprowadzenie konsultacji na temat rekuperacji ciepła.

W Instytucie Techniki Ciepłej przebywała (13-16. 12. 1988r.) doc Snieżana Iwanowa MAGAJEWA z Uniwersytetu Płowdiw. Celem wizyty były konsultacje na temat analizy egzergetycznej procesów metalurgicznych.

15 grudnia 1988 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Joachima KOZIOLA** na podstawie przedstawionej pracy habilitacyjnej pt. „Uogólniona analiza wpływu ograniczeń na optymalizację konwekcyjnych rekuperatorów rurowych”.

Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przebieg kolokwium i przedstawiona praca spełniają warunki przyznania dr inż. Joachimowi KOZIOŁOWI stopnia doktora habilitowanego. Pracę wyróżniono.

W roku kalendarzowym pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej opublikowali 32 prace naukowe. Ukazała się jedna książka. Wykonano i obroniono 16 prac dyplomowych magisterskich i 13 prac inżynierskich.

W styczniu 1989 r. ukazał podręcznik akademicki prof. dr hab. inż. Andrzeja ZIBIKA pt. „Systemy energetyczne”.

W kwietniu i maju 1989 r. doc. Z. RUDNICKI przebywał na stażu naukowym w wyższej Szkole Technicznej w Koszycach.

30 maja 1989 **prof. dr inż. Jan SZARGUT** na Zgromadzeniu Ogólnym Polskiej Akademii nauk został wybrany na członka rzeczywistego.

19 czerwca 1989 r. Rada Państwa nadała **doc. dr hab. inż. Edwardowi KOSTOWSKIEMU** tytuł profesora nadzwyczajnego.

Edward KOSTOWSKI urodził się w 1937 roku w Rudzie Śląskiej. Studia wyższe (1955-61) ukończył na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej na specjalności energetyka jądrowa. Doktorem nauk technicznych został w roku 1967, dr habilitowanym w roku 1973, a profesorem w 1989.

Po ukończeniu studiów od początku pracował w Politechnice Śląskiej, początkowo w Katedrze Energetyki Ciepłej, a od roku 1971 w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W latach 1979÷87 pełnił funkcje prodziekana Wydziału Mechanicznego Energetycznego, a w czasie 1987÷91 był Kierownikiem Uczelnianych Studiów Podyplomowych Politechniki Śląskiej. Prof. Edward KOSTOWSKI jest Członkiem Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN (od 1992) oraz Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach.

Od początku swojej pracy naukowej prof. KOSTOWSKI specjalizował się w przepływie ciepła, ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań przemysłowych. Prowadzi badania naukowe w następujących dziedzinach: mechanika i budowa maszyn (technika cieplna): analiza i modelowanie procesów cieplnych w piecach grzejnych i innych urządzeniach energetycznych, w zakresie przepływu ciepła.

W roku 1967 uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie dysertacji pt. „*Optymalizacja rekuperatora opromieniowanego zbudowanego z elementów Fielda*”, napisanej pod kierunkiem prof. Jana SZARGUTA. Za rozprawę habilitacyjną pt. „*Analiza czynników wpływających na zużycie paliwa podczas nagrzewania wsadu w piecu głębnym*”, przedstawioną w roku 1973, otrzymał nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Techniki.

Profesor Edward KOSTOWSKI jest głównym autorem podręcznika **Zbiór zadań z przepływu ciepła** wydanego przez Wydawnictwo Politechniki Śląskiej w latach 2001 i 2003. Wcześniej praca ta była siedmiokrotnie wznawiana jako podręcznik akademicki. W roku 1993 w Polskim Wydawnictwie Naukowym ukazała się monografia pt. „**Promieniowanie ciepłe**” opracowana przez prof. KOSTOW-

SKIEGO. Jest on też autorem podręcznika „Przepływ ciepła”, który w 2000 roku został wydany w Wydawnictwie Politechniki Śląskiej w Gliwicach, a wcześniej był wielokrotnie wznawiany jako podręcznik akademicki. A oto inne podręczniki których jest autorem lub współautorem: *Przykłady obliczeniowe z gospodarki cieplnej (współautor) 1965*, *Zbiór zadań z gospodarki cieplnej (współautor) 1971*, *Problemy projektowania i wykonawstwa budowli wieżowych – Wybrane zagadnienia przepływu ciepła w wykładzinie i trzonie kominów przemysłowych* (WSI Opole, 1980), dwa uzupełnienia do monografii J. MADEJSKIEGO: *Teoria wymiany ciepła*, (Szczecin 1998), w przygotowaniu *Wärmestrahlung in Industriöfen* (wspólnie z R. Jescharem i R. Altem, Clausthal).

Prof. zw. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI

Prof. Edward KOSTOWSKI jest autorem kilkudziesięciu oryginalnych publikacji z dziedziny analizy i modelowania procesów cieplnych w piecach grzejnych i innych urządzeniach energetycznych oraz z zakresu przepływu ciepła, a szczególnie z promieniowania cieplnego. Część z nich była prezentowana w czasopismach zagranicznych i na międzynarodowych konferencjach.

Odbył staże naukowe w: TU Koszyce 1974, DAAD 1991(stypendium), TU Clausthal (1993 stypendium Komisji Europejskiej); krótkie pobyty w VSB Ostrawa, TU Magdeburg oraz RWTH Aachen. W różnym czasie doraźnie współpraco-

wał z biurami projektów: *Biprohut* Gliwice, *Bipropiec* Kraków, *Energoprojekt* Gliwice oraz *Instytut Metali Nieżelaznych*; *Energoprojekt* Katowice (1998÷2000).

Otrzymał odznaczenia i wyróżnienia: Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi i inne. Osobnym rozdziałem w działalności prof. Edwarda KOSTOWSKIEGO jest jego działalność społeczna. Ostatnio pełni funkcję prezesa **Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Mechanicznego-Energetycznego Politechniki Śląskiej**, którego działalność znacznie ożywił, inicjując wiele pożytecznych -zarówno dla wychowanków jak i dla Wydziału- przedsięwzięć.

W Zakładzie Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej od 19 do 25 czerwca 1989 r. przebywał prof. R. SCHOLTZ z Technicznego Uniwersytetu Clausthal, który wygłosił referat pt. „Doskonalenie procesów spalania ciężkich olejów odpadowych”.

28 czerwca 1989 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Jana NADZIAKIEWICZA** na podstawie przedstawionej pracy habilitacyjnej pt. „Teoretyczno-eksperymentalny model przepływu promieniowania w płomieniu gazowym”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przebieg kolokwium i przedstawiona praca spełniają warunki przyznania dr inż.

Janowi NADZIAKIEWICZOWI stopnia doktora habilitowanego.

W czerwcu 1989 r. ukazała się w Ossolineum monografia doc. dr hab. inż. Jana SKŁADZIENIA pt. „Thermal analysis of the convective three-stream and three-fluid heat exchangers”.

Od 15 września do 27 października 1989 r. doc. S. POSTRZEDNIK przebywał w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym firmy Volkswagen w Wolfsburgu na stażu naukowym, celem zapoznania się z postępem w konstrukcji i eksploatacji silników spalinowych

W Ustroniu (25-30. 09. 1989 r.) odbyła się **IV Letnia Szkoła Termodynamiki** nt. „Podstawy teoretyczne przemysłowej gospodarki cieplnej” połączona z jubileuszem 40-lecia pracy naukowej prof. Jana SZARGUTA, zorganizowana przez Komitet Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk i Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. A. ZIĘBIK. Pracownicy Instytutu wygłosili 8 wykładów na temat Szkoły. W Szkole wzięli udział goście zagraniczni: prof. W.N. BRODIAŃSKI i Ł. N. SIDELKOWSKI z Moskwy, prof. W. FRATZSCHTER z Merseburga, prof. D. R. MORRIS z Kanady, prof. W. FRANK z Wiednia, prof. J. ŻELKOWSKI z Clausthal i doc. BOJIC z Jugosławii.

27 września 1989 r. zmarł emerytowany **profesor Eryk PRUGAR**.

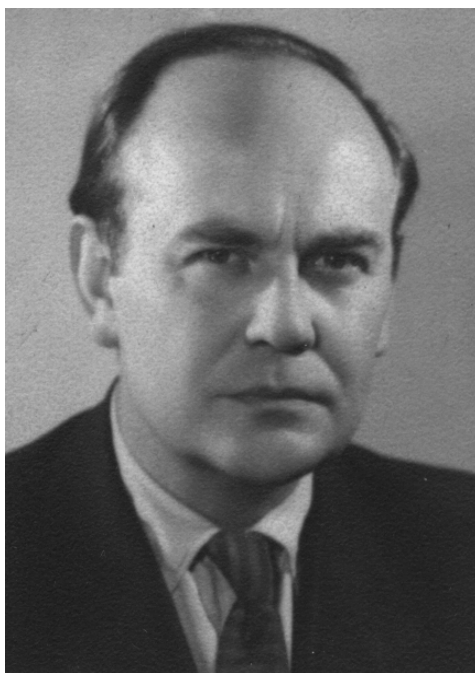
W Szczecinie odbyło się (27. 09. – 01. 10. 1989 r.) XI Międzynarodowe Sympozjum Procesów Spalania, w ramach którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 3 referaty.

30 września 1989 r. prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY przeszedł na emeryturę.

Podczas inauguracji roku akademickiego 1989/90 nagrody Ministra Edukacji Narodowej otrzymali: prof. J. FOLWARCZNY – Indywidualna I stopnia za osiągnięcia dydaktyczne, prof. J. SZARGUT – Indywidualna I stopnia za osiągnięcia naukowe; E. PRUGAR (pośmiertnie), doc. S. POSTRZEDNIK, dr J. SOŁTYS i mgr A. CIESIOŁKIEWICZ – zespołowa III stopnia w zakresie nauki i postępu technicznego.

16 października 1989 r., z okazji Dnia Edukacji Narodowej dr hab. inż. Jan NADZIAKIEWICZ i dr inż. Józef SZYMCZYK zostali odznaczeni Złotym Krzyżem Zasługi.

W Jadwisinie odbyło się (23-26. 10 1989 r.) kolejne Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 3 referaty.

Prof. dr inż. Eryk PRUGAR (1916 – 1989)

W listopadzie 1989 r. w Instytucie Techniki Ciepłej powołano Zakład Chłodnictwa. Jego kierownikiem został doc. dr hab. inż. Joachima KOZIOLA.

W roku kalendarzowym 1989 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej byli autorami 55 publikacji naukowych. Ukazała się jedna monografia i jeden podręcznik akademicki. W Instytucie wykonano 17 prac dyplomowych magisterskich.

Prof. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI został powołany, 23 marca 1990 r., na Dyrektora Zespołu Studiów dla Pracujących w Politechnice Śląskiej.

Od 24 kwietnia do 9 maja 1990 r. prof. Jan SZARGUT przebywał w Technicznym Uniwersytecie w Clausthal, gdzie zapoznał się z wynikami badań prof. R. JESCHARA i jego zespołu w zakresie energetyki przemysłowej. Zwiedził Hute Salzgitter oraz Targi Przemysłowe w Hannoverze.

Doc. dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ i doc. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN przebywali (11-18. 05. 1990 r.) w Uniwersytecie w Kragujewac, gdzie brali udział w Międzynarodowym Sympozjum nt. „Racjonalizacji użytkowania energii”. Wygłosili 2 referaty.

W maju 1990 r. nakładem Ossolineum ukazała monografia prof. dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA pt. „**Mathematical modelling of energy management systems in industrial plants**”.

W dniu 4 czerwca 1990 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Andrzeja ZIENTKA** na temat „Optymalizacja wstępnej komory strumieniowej i rekuperatora dla pieca grzejnego o działaniu ciągłym”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Andrzeja ZIĘTKA stopień doktora nauk technicznych.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT przebywał (26. 08 –02.09. 1990) w Turcji i brał udział w Seminarium poświęconym II Zasadzie Termodynamiki, zorganizowanym w Kayseri przez Uniwersytety w Ankarze i Kayseri oraz Stowarzyszenie Inżynierów Energetyków, w czasie którego wygłosił w języku angielskim dwa referaty:

-Straty egzergii w sieciach procesów technologicznych.

-Aspekty ekologiczne analizy egzergetycznej.

12 września 1990 r. Minister Edukacji Narodowej mianował dr hab. inż. Jana NADZIAKIEWICZA docentem w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

W Krakowie odbył się (22-29. 09. 1990 r.) **XV Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława STASZICA, w ramach którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej przedstawili 24 referaty.

Podczas inauguracji nowego roku akademickiego 1990/91 doc. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN otrzymał nagrodę Indywidualną II stopnia Ministra Edukacji Narodowej, za pracę naukową.

Prof. Jan SZARGUT brał udział w polsko-amerykańskim Seminarium, zorganizowanym w Mogilanach (20-22, 10. 1990r.), nt. „Racjonalizacji użytkowania energii”, gdzie wygłosił referat pt. „Research on industrial waste energy utilization in Poland”, którego współautorami byli prof.. A. ZIĘBIK, doc. J. KOZIOŁ i doc. K. KURPISZ.

XIV Zjazd Termodynamików; Kraków. prof. A. ZIĘBIK, prof. T. STYRYLSKA, prof. J. SKŁADZIEN, prof. J. SZARGUT, prof. R. SOBAŃSKI, prof. Z. PIETRZYK

Doc. J. SKŁADZIEN, dr A. FIC i dr J. SKOREK przebywali (13-15. 11. 1990 r.) w Trnawie i Juslovskich Bohunicach celem nawiązania współpracy z Instytutem Badawczym Elektrowni Jądrowych w zakresie modelowania numerycznego układu lokalizacji awarii w reaktorach jądrowych.

14 października 1990 r. Wydziałowe Zgromadzenie Elektorów Wydziału Mechanicznego Energetycznego wybrało **doc. dr hab. inż. Jana SKŁADZIENIA** na Dziekana Wydziału. 25 listopada 1990 r **doc. dr hab. inż. Jan NADZIAKIEWICZ** został wybrany na Prodziekana do spraw nauczania.

26 października 1990 odbyła się **Ogólnopolska Sesja Naukowa Poświęcona Pamięci Profesora Stanisława OCHĘDUSZKI**, w związku z przypadającą w roku 1989 rocznicami: 90 rocznicą urodzin i 20 rocznicą śmierci Profesora, zorganizowana Instytut Techniki Ciepłej, w czasie której pracownicy Instytutu wygłosili 7 referatów

23 listopada 1990 r. Rektor Politechniki Śląskiej mianował **doc. dr hab. inż. Jana SKŁADZIENIA** na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT brał udział (28. 11. – 02. 12 1990r) w Technicznym Uniwersytecie w Clausthal w Uroczystym Kolokwium z Okazji 60-tej Rocznicy Urodzin **Profesora Rudolfa JESCHARA**, gdzie wygłosił referat: pt. „Anwendung der Exergie in Industrieofen”.

KATOWICE

PAN

BIELSKO-BIAŁA
CZĘSTOCHOWA
OPOLE

POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ W KATOWICACH
KOMISJA ENERGETYKI

OSSOLINEUM

Jan Składzien

Thermal analysis of the convective three-stream and three-fluid heat exchangers

KATOWICE

PAN

BIELSKO-BIAŁA
CZĘSTOCHOWA
OPOLE

POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ W KATOWICACH
KOMISJA ENERGETYKI

OSSOLINEUM

Andrzej Ziębik

Mathematical Modelling of Energy Management Systems in Industrial Plants

W listopadzie 1990 r. ukazał się podręcznik akademicki pt. „Przykłady obliczeniowe z systemów energetycznych” opracowany przez prof. dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA.

31 grudnia 1990 zakończyła 40-letnią pracę Gabriela GOLCZEWSKA, którabyła związana z Katedrą i Zakładem Silników Spalinowych.

W roku kalendarzowym 1990 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowało 58 prac naukowych. Ukazała się jedna książka i jeden podręcznik akademicki. W Instytucie wykonano i obroniono 15 prac dyplomowych magisterskich.

Doc. dr hab. inż. S. POSTRZEDNIK brał udział w Kongres International - 3 AUTEK zorganizowany w Stuttgarcie (20 – 21. 02. 1991 r.), gdzie wygłosił referat przygotowany wspólnie z dr inż. Zbigniewem ŻMUDKĄ.

Prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN przebywał (25- 28. 03. 1991 r.) we Francji na zaproszenie World Association of Nuclear Operators – Paris Centre, gdzie brał udział w Sympozjum na temat pozyskiwania opinii publicznej na rzecz energetyki jądrowej.

14 maja 1991 r. Rektor Politechniki Śląskiej powołał **doc. dr hab. inż. Kazimierza KURPISZA** na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Śląskiej.

W czerwcu 1991 roku ukazał się podręcznik akademicki pt. „**Termodynamika zjawisk przepływowych**” opracowany przez doc. S. POSTRZEDNIKA.

Prof. dr hab. inż. E. KOSTOWSKI przebywał od 15 maja do 7 czerwca 1991 r. w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal. Celem wizyty było zapoznanie się z tematyką prac badawczych i rozeznanie możliwości wspólnych publikacji z zakresu promieniowania ciepła. W czasie pobytu prof. KOSTOWSKI wygłosił referat.

Od 23 do 25 maja 1991 r. prof. K. KURPISZ przebywał w Uniwersytecie w Valenciennes (Francja) celem uzgodnienia założeń do projektów TEMPUS, dotyczących modernizacji programów nauczania w zakresie mechaniki i energetyki.

Prof. Jan SZARGUT i prof. Andrzej ZIĘBIK przebywali w Atenach (01 – 09. 06 1991 r.) gdzie brali udział w Międzynarodowej Konferencji p.t. „Analysis of Thermal and Energy System”, zorganizowanej przez Uniwersytet Ateński i Amerykańską Akademię Inżynierów Mechaników, gdzie wygłosili 2 referaty. Prof. SZARGUT przygotował też do dyskusji panelowej wystąpienie n.t. „The Future of energy Conversion and Conservation” i przewodniczył sesji dotyczącej odnawialnych źródeł energii.

W czerwcu 1991 dr inż. Andrzej NOWAK przebywał w Uniwersytecie w Erlangen-Nurnberg na indywidualne zaproszenie, celem wymiany doświadczeń na temat stosowania metody elementów brzegowych. W czasie pobytu dr NOWAK wygłosił referat.

W czerwcu 1991 r. ukazał się podręcznik akademicki p.t. „**Zbiór zadań z osłon przed promieniowaniem jądrowym**” opracowany przez doc. dr inż. Władysława ŁUKASZKA.

Dr inż. Andrzej NOWAK w lipcu 1991 r. przebywał w Computational Mechanics Institute w Southampton (Wielka Brytania). Wygłosił dwa referaty na zorganizowanej tam konferencji.

15 lipca 1991 r. **doc. dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ** został mianowany przez Rektora Politechniki Śląskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej.

Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili trzy referaty w ramach odbywającego się (19-21. 09 1991 r.) w Bielsku-Białej XIII Międzynarodowego Sympozjonu Procesów Spalania.

26 września 1991 r. odbył się Zjazd Absolwentów Specjalności Energetyka Jądrowa Wydziału Mechanicznego Energetycznego, w którym uczestniczyło około 70 absolwentów. Zjazd zorganizował prof. Edward KOSTOWSKI. W części oficjalnej pożegnano doc. dr inż. Władysława ŁUKASZKA odchodzącego na emeryturę.

We wrześniu 1991 r. ukazał się podręcznik akademicki Henryka GÓRNIAKA i Józefa SZYMCZYKA p.t. „**Podstawy termodynamiki. Część II**”.

30. 09 1991 r. **doc. dr inż. Władysław LUKASZEK** przeszedł na emeryturę. Urodził się 1 września 1924 r. we Lwowie, gdzie uczęszczał do szkół. Wojna przeszkodziła mu w ukończeniu gimnazjum. W roku 1945 przyjechał do Bytomia i rok później w II Liceum Ogólnokształcącym w Gliwicach ukończył szkołę średnią. Studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej, który ukończył w roku 1951. Pracował początkowo w Katedrze Matematyki na Wydziale Mechanicznym, a od roku 1966 w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłym Wydziału Mechaniczno - Energetycznego. Pracę doktorską nt. „Analiza osłabienia promieniowania gamma za pomocą obliczeń wykonywanych metodą Monte - Carlo” obronił w roku 1968 na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym. W roku 1972 został mianowany docentem. Jego działalność dydaktyczna, organizacyjna i naukowo-badawcza związana była z energetyką jądrową. Był autorem 5 podręczników akademickich i 18 artykułów naukowych. Otrzymał blisko 30 nagród Rektora i dwie nagrody Ministra.

Na II Sympozjum nt. „Spalanie – problemy emisji zanieczyszczeń”, zorganizowanym w Szklarskiej Porębie (10-12. 10. 1991 r.), w którym uczestniczyli pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: doc. R. WILK, dr J. SZYMCZYK, dr E. WYSTEMP, dr A. ZAJDEL, mgr A. SZŁĘK i mgr Z. ŻMUDKA, wygłoszono 5 referatów.

W dniach 14 i 15 października na zebraniu naukowym Instytutu Techniki Ciepłej przedstawiciele **Instytutu Inżynierii Energetycznej Uniwersytetu Technicznego w Clausthal**: prof. R. JESCHAR, prof. R SCHOLZT, dr W. POTTKE, dr E. SPECHT, Dipl. Jng. M. BECKMAN i S. HONCAMP, przedstawili dorobek naukowy swego Instytutu i wygłosili 6 referatów dotyczących energetyki ciepłej.

Prof. Jan SZARGUT wyjechał z grupą 12 energetyków do Stanów Zjednoczonych na zaproszenie Narodowej Akademii Nauk i przebywał tam od 3 do 16

listopada 1991 r. zwiedzając uczelnie, zakłady przemysłowe i instytucje państwowe w miastach: Harrisburg, Pittsburg, Filadelfia i Waszyngton. 12 i 13 listopada odbyło się polsko-amerykańskie seminarium, na którym prof. SZARGUT wygłosił referat p.t. „Industrial energy efficiency strategies integrating the goals of industrial competitiveness energy efficiency and environmental protection”.

Dr hab. inż. K. KURPISZ – prof. Politechniki Śląskiej przebywał w Katolickim Uniwersytecie Louven i brał udział w konferencji na temat ustawicznego kształcenia studentów. W czasie pobytu przygotowano projekt współpracy z Uniwersytetami w Louven i Antwerpii.

Prof. Kazimierz KURPISZ i dr H. RUSINOWSKI, od 16 do 21 grudnia 1991 r., przebywali w Uniwersytecie Technicznym Clausthal w celu przeprowadzenia rozmów na temat wspólnego uczestnictwa w programie TEMPUS. W czasie pobytu wygłosili po jednym referacie.

W roku kalendarzowym 1991 pracownicy Instytutu byli autorami 48 publikacji naukowych. Ukazały się 3 podręczniki akademickie opracowane przez pracowników. W Instytucie wykonano i obroniono 11 prac dyplomowych magisterskich.

17 stycznia 1992 r. zmarł **mgr inż. Henryk GÓRNIAK** emerytowany starszy wykładowca Instytutu Techniki Ciepłej. Urodził się w roku 1922 w Sokalu, gdzie ukończył szkołę podstawową i gimnazjum. W roku 1947 rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Śląskiej, które ukończył w roku 1952 i sierpniu tego roku podjął pracę w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych pod kierownictwem prof. Stanisława OCHĘDUSZKI. Pracował w Politechnice Śląskiej do roku 1987, kolejno na stanowiskach od asystenta do starszego wykładowcy. W czasie pracy mgr inż. Henryk GÓRNIAK pełnił szereg funkcji. W latach 1971-73 był kierownikiem studiów zaocznych, a w latach 1973-79 prodziekanem do spraw studiów dla pracujących na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej. Był promotorem wielu dyplomowych prac magisterskich i inżynierskich i wykonawcą prac naukowo-badawczych. Był autorem lub współautorem około 30 artykułów, trzech książek i dziesięciu podręczników akademickich. Za swą działalność otrzymał 5-krotnie nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Otrzymał też wiele odznaczeń, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i Złotą Odznakę ZNP. Brał aktywny udział w działalności społecznej, m. in. prowadził około 600 wycieczek jednodniowych dla pracowników Politechniki Śląskiej. Mgr inż. Henryk GÓRNIAK był bardzo dobrym dydaktykiem i skromnym oraz życzliwym dla innych człowiekiem.

Dr hab. inż. J. KOZIOŁ i dr J. SKOREK przebywali (25-27.02. 1992 r.) Wyższej Szkole Technicznej Merseburgu w celu zebrania informacji na temat doświadczalnej instalacji transformatora ciepła.

W XXIV Dniach Chłodnictwa zorganizowanych w Poznaniu (3-5. 04. 1992r.) brali udział. J. SKŁADZIEN prof. i K. KURPISZ – prof. Pol. Śl., gdzie przedstawili referat p.t. „Modelowanie pola temperatury w przestrzeni pod chłodnią składową”.

Prof. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI przebywał od 6 do 11 kwietnia 1992 r. w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal, gdzie przedstawił referat naukowy p.t. „Model pasmowy promieniowania gazów”.

Dr inż. Adam FIC i dr inż. Janusz SKOREK brali udział (6-11. 05. 1992 r.) w Międzynarodowej Konferencji GAMM zorganizowanej w Lipsku, w czasie której przedstawili referat dotyczący zmiany parametrów cieplnych reaktora jądowego PWR w czasie awarii.

25 maja 1992 r. odbyła się rozprawa doktorska **mgr inż. Jerzego GWOŹDZIA** na temat „Model matematyczny bilansu gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego dla potrzeb komputerowego systemu zarządzania”. Na podstawie przedłożonej pracy i przebiegu dyskusji Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego przyznała mgr inż. Jerzemu GWOŹDZIOWI stopień doktora nauk technicznych.

Od 15 do 18 czerwca 1992 r. prof. Jan SZARGUT i prof. Andrzej ZIĘBIK brali udział w Konferencji Międzynarodowej ECOS'92 zorganizowanej w Saragossie, gdzie wygłosili referaty.

26 czerwca 1992 r. odbyła się uroczystość nadania **prof. dr inż. Janowi SZARGUTOWI** tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej. W czasie uroczystości prof. SZARGUT wygłosił referat na temat: „II Zasada Termodynamiki”.

**Uroczystość dr h. c. Politechniki Śląskiej Profesora Jana SZARGUTA (1992),
prof. Jan SKŁADZIEN, prof. Jan SZARGUT, prof. Andrzej ZIĘBIK.**

W czerwcu 1992 r. ukazał się podręcznik prof. Jana SZARGUTA p.t. „**Termodynamika techniczna**” wydany przez Polskie Wydawnictwo Naukowe.

W lipcu i sierpniu 1992 r. dr inż. Andrzej NOWAK przebywał w Instytucie of Technology w Wessex (Wielka Brytania) na stażu naukowym dotyczącej zastoso-

wania metody elementów brzegowych. W tym czasie był jednym z organizatorów międzynarodowej konferencji jaka odbyła się w lipcu, na ten temat, w Mediolanie.

1 lipca 1992 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Zbigniewa ŻMUDKI** p.t. „Badania i analiza stopnia napełniania silników spalinowych”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Zbigniewowi ŻMUDCE stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę.

W Szklarskiej Porębie odbyła się (8-14. 09. 1992) Międzynarodowa Konferencja Naukowa KONES'92, w ramach której pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 3 referaty.

We wrześniu 1992 r. ukazała się monografia opracowana przez zespół pracowników Instytutu Techniki Ciepłej, pod redakcją prof. Jana SZARGUTA, p.t. „**Modelowanie numeryczne pól temperatury**”, wydana przez Wydawnictwo Naukowo-Techniczne w Warszawie. Autorzy monografii: R. BIAŁECKI, A. FIC, K.

KURPISZ, A. NOWAK, Z. RUDNICKI, J. SKOREK i J. SZARGUT.

W Białowieży odbyło się (22-27. 09. 1992 r.) VIII Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy, w czasie którego pracownicy Instytutu wygłosili 9 referatów.

W roku 1992 dr inż. Ryszard BIAŁECKI przebywał w Uniwersytecie Technicznym w Erlangen, gdzie w Katedrze Mechaniki Technicznej zajmował się zastosowaniem metody elementów brzegowych do rozwiązywania nieliniowych zadań z przepływu ciepła. W czasie pobytu brał udział w realizacji projektu badawczego zleconego przez przemysł niemiecki.

Dr hab. inż. J. NADZIAKIEWICZ – prof. Pol. Śl. i doc. dr hab. inż. R. WILK złożyli wizytę, (3 i 4 listopada 1992 r.) w międzynarodowym ośrodku badania płomienia w Ijmuiden (Holandia). Zapoznano się z pracami badawczymi i nawiązano współpracę.

Dr hab. inż. J. KOZIOŁ – prof. Pol. Śl. od 5 do 12 listopada odwiedził Uniwersytet Techniczny w Koszycach, gdzie w Katedrze Techniki Ciepłej wymienił doświadczenia w zakresie badań naukowych.

30 listopada 1992 r. odbyła się uroczystość nadania **prof. dr inż. Janowi SZARGUTOWI** tytułu honorowego doktora honoris causa Politechniki Częstochowskiej. W czasie uroczystości prof. SZARGUT wygłosił wykład p.t. „Racjonalne wykorzystanie energii w procesach przemysłowych”.

Od 16 do 10 grudnia dr hab. inż. K. KURPISZ i dr hab. H. RUSINOWSKI przebywali w Clausthal w Uniwersytecie Technicznym, gdzie prowadzili konsultacje naukowe i przygotowywali projekt badawczy TEMPUS. Na zebraniach naukowych wygłosili 2 referaty.

W roku kalendarzowym 1992 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 71 prac naukowych. Ukazały się 3 książki i jeden podręcznik akademicki. W Instytucie wykonano 14 dyplomowych prac magisterskich.

W marcu 1993 r. **doc. dr hab. inż. Stefan POSRZEDNIK** został mianowany profesorem nadzwyczajnym w Politechnice Śląskiej.

19 marca 1993 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Marcina SZEGI** p.t. „Analiza termodynamiczna możliwości wykorzystania składników redukcyjnych gazu wielkopieczowego zawracanego do procesu”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Marcinowi SZEDZE stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę.

15 stycznia 1993 r. odbyła się w Politechnice Śląskiej uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr inż. Rudolfowi JESCHAROWI z Uniwersytetu Technicznego w Claustahl-Zellerfeld.

**Uroczystość dr h. c. Politechniki Śląskiej Profesora Rudolfa JESCHARA (1993),
prof. Jan SKŁADZIEN, prof. Rudolf JESCHAR, prof. Jan SZARGUT.**

Dr inż. Ryszard BIAŁECKI i dr inż. Andrzej NOWAK (6-8. 04 1993 r.) brali udział w XI Polish Conference on Computer Methods in Mechanics zorganizowanej w Kielcach, gdzie wygłosili 2 referaty.

Profesorowie Politechniki Śląskiej Kazimierz KURPISZ i Jan SKŁADZIEN brali udział (6-8. 05. 1993 r.) w IV Międzynarodowej Konferencji nt. „Badania symulacyjne w Technice Samochodowej”, na której wygłosili referat pt. „Theoretical combustion temperature of internal combustion engine fuels”.

28 maja 1993 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Andrzeja NOWAKA** na podstawie pracy habilitacyjnej p.t. Metoda elementów brzegowych z zastosowaniem wielokrotnej zasady wzajemności”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg kolokwium spełniają

warunki przyznania dr inż. Andrzejowi NOWAKOWI stopnia doktora habilitowanego.

W Porąbce Kozubniku odbyła się (14-18. 06. 1993 r.) Ogólnopolska Konferencja nt. „**Racjonalizacja użytkowania energii i środowiska**”, organizowana przez: Naczelną Organizację Techniczną, Centralny Urząd Planowania, Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Edukacji Narodowej i inne urzędy centralne, na której pracownicy Instytutu wygłosili referaty:

-J. SZARGUT: Doskonalenie energetyki cieplnej w przemyśle.

-J. FOLWARCZNY: Wartość podstawowego składnika ciepła grzejjego.

-A. ZIĘBIK: Wykorzystanie przemysłowej energii odpadowej.

W czerwcu 1993 r. ukazała się w Londynie książka dr inż. Ryszarda BIAŁECKIEGO pt. „Solving Heat Radiation Problems Using the Boundary, Computational Mechanics Publications”.

W Warszawie ukazała się (w czerwcu 1993 r.), wydana przez Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, książka pt. „**Przemysłowa Energia Odpadowa. Zasady Wykorzystania. Urządzenia**”, opracowana przez zespół: J. SZARGUT, A. ZIĘBIK, J. KOZIOŁ, K. KURPISZ i E. MAJZA.

Prof. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI otrzymał stypendium Wspólnoty Europejskiej, które wykorzystał do kilkakrotnego pobytu, w latach 1993 i 1994, w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal.

1 lipca 1993 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Ryszarda BIAŁECKIEGO** na podstawie pracy habilitacyjnej p.t. „Solving Heat Transfer Problems Using the Boundary Element Method”. Rada Wydziału Mechanicznego Energetycznego uznała, że przedstawiona praca i przebieg kolokwium spełniają warunki przyznania dr inż. Ryszardowi BIAŁECKIEMU stopień doktora habilitowanego.

Od 5 do 9 lipca 1993 r. odbyła się w Krakowie Międzynarodowa Konferencja Energy System and Ecology ENSEC'93 zorganizowana przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej oraz Akademię Górniczo-Hutniczą. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. Jan SZARGUT, a wiceprzewodniczącymi: prof. George TSATSARONIS (USA), prof. Zygmunt KOLENDA i prof. Andrzej ZIĘBIK. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 11 referatów w czasie Konferencji. Za organizację konferencji profesorowie **J. SZARGUT i A. ZIĘBIK oraz Z. KOLENDA** z AGH zostali wyróżnieni dyplomami American Society of Mechanical Engineers.

Dr hab. inż. Andrzej NOWAK, w miesiącach lipiec- październik 1993 r. przebywał w Wessex Institute of Technology (Wielka Brytania) w wyniku ramach stypendium Wspólnoty Europejskiej.

Dr inż. Ryszard BIAŁECKI i dr inż. A. NOWAK w ramach VIII International Conference Numerical Methods in Thermal Problems, zorganizowanej od 9 do 13 lipca 1993 r. w Swansea (Anglia), wygłosili 3 referaty, których współautorami byli dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ – prof. Pol. Śl. i doc. dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI.

Od 10 lipca do 10 września 1993 r. dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ przebywał w Uniwersytecie Technicznym Clausthal, w ramach stypendium Wspólnoty Europejskiej.

W Lizbonie zorganizowano (10-14. lipca 1993 r.) II International Conference on Combustion Technologies for a Clean Environment w której uczestniczyli pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: doc. S. POSTRZEDNIK, doc. R. WILK, dr Z. ŻMUDKA i mgr A. SZŁĘK wygłaszając 4 referaty.

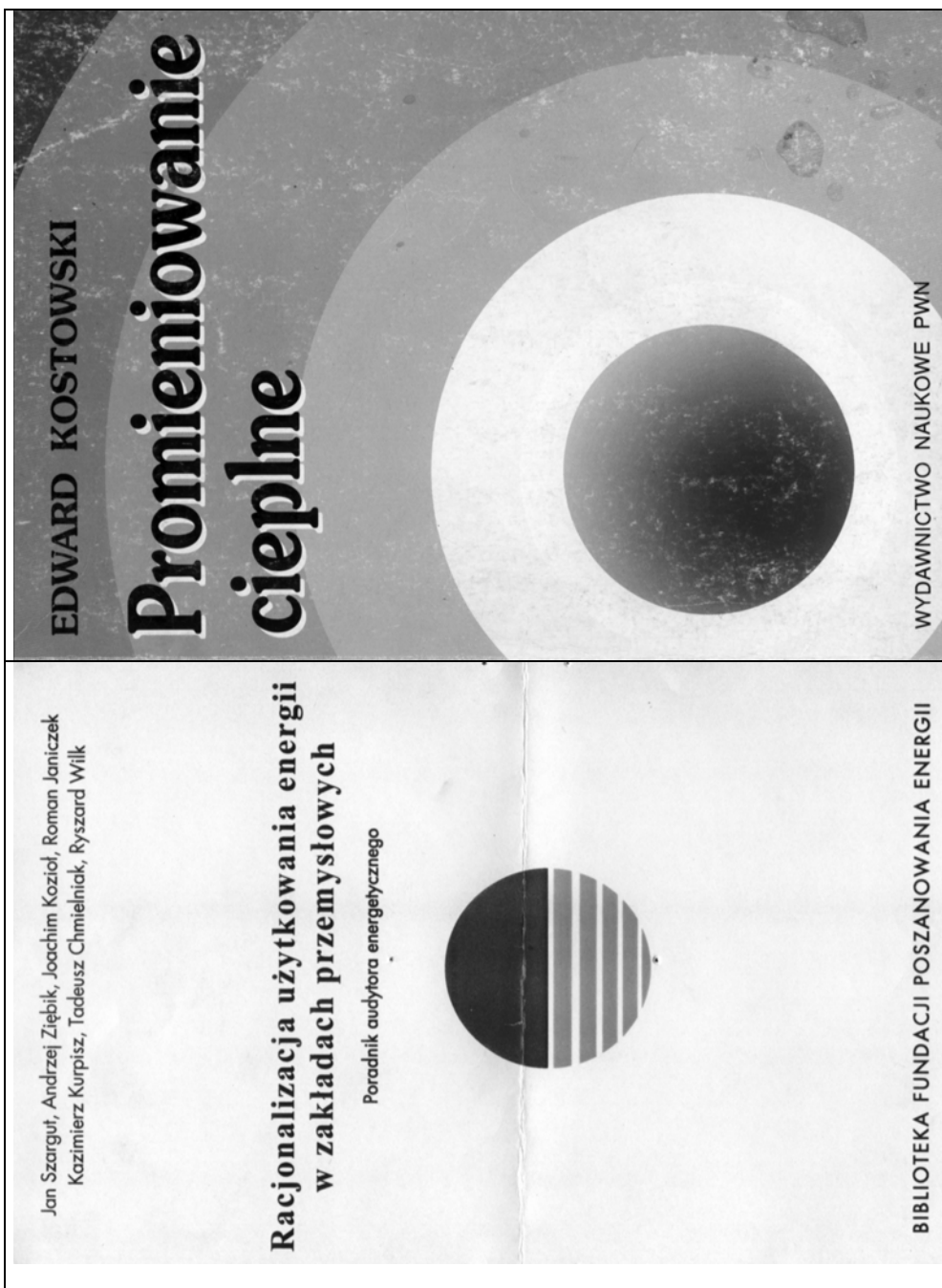

Konferencja ENSEC'93 Kraków. Prof. G. TSATSARONIS wręcza dyplomy ASME prof. Janowi SZARGUTOWI, prof. Z. KOLENDZIE i prof. A. ZIĘBIKOWI.

Na Konferencji GAMM (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik), zorganizowanej w Dreźnie od 16 do 19 lipca 1993 r, pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: R. BIAŁECKI, K. KURPISZ, A. NOWAK i J. SKOREK wygłosili 3 referaty.

W sierpniu 1993 r ukazał się podręcznik akademicki p.t. „**Termodynamika przepływów – wybrane przepływy nieodwracalne i molekularne**” opracowany przez doc. dr hab. inż. Stefana POSTRZEDNIKA.

30 września 1993 r. prof. dr inż. Jan SZARGUT z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego przestał pełnić funkcję dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Ciepłej. Był dyrektorem od chwili jego powstania (1971 r.). Prof. J. SZARGUT w dalszym ciągu pozostał pracownikiem Instytutu.

W roku 1993 połączono wydział Mechaniczny Energetyczny z Wydziałem Inżynierii Środowiska (dawniej Wydziałem Inżynierii Sanitarnej). W wyniku tego powstał Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki, wówczas największy w Politechnice Śląskiej.

1 października 1993 r. Rektor Politechniki Śląskiej mianował **prof. dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA** na stanowisko dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Zastępcą dyrektora do spraw nauki został dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN – prof. Pol. Śl., a zastępcą dyrektora do spraw nauczania został dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ – prof. Pol. Śl..

XV Zjazd Termodynamików. Przemawia prof. A. ZIĘBIK.

W prezydium prof. B. STANISZEWSKI, prof. J. SZARGUT i prof. J. MIKIELEWICZ

W Kokotku koło Lublińca, od 13 do 17 września 1993 r., odbył się **XV Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodziło: profesorowie Politechniki Śląskiej: J. KOZIOL, K. KURPISZ, Z. RUDNICKI; adiunkci: R. BIAŁECKI, T. KRUCZEK, H. RUSINOWSKI, J. SKOREK, M. SZEGA, A. ZAJDEL; asystenci: M. HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA, I. SZCZYGIEŁ i A. SZŁĘK. Przewodniczącym Komitetu Naukowego XV Zjazdu Termodynamiki był prof. dr inż. Jan SZARGUT. Pracownicy Instytutu na Zjeździe wygłosili 19 referatów.

We wrześniu 1993 r. ukazała się książka opracowana przez prof. dr hab. inż. Edwarda KOSTOWSKIEGO pt. „**Promieniowanie ciepłe**” wydana przez Państwowe Wydawnictwa Naukowe w Warszawie.

Rozpoczęło działalność Studium Podyplomowe „Audyting energetyczny w przemyśle” (Kurs I i II w Gliwicach oraz III kurs w KGHM Polska Miedź), którego organizatorem był prof. Andrzej ZIĘBIK.

W konferencji nt. „Problemy badawcze energetyki ciepłej” zorganizowanej przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej, w dniach 8 do 10 grudnia 1993 r. w Warszawie udział brali: profesorowie E. KOSTOWSKI i A. ZIĘBIK oraz doktorzy: M. SZEGA i H. RUSINOWSKI. Wygłoszono 2 referaty.

W grudniu 1993 r. dr hab. inż. Andrzej NOWAK otrzymał nagrodę naukową IV Wydziału Polskiej Akademii Nauk za pracę habilitacyjną.

W roku kalendarzowym 1993 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej opublikowali 76 prac naukowych. Ukazały się trzy książki i jeden podręcznik akademicki. W Instytucie wykonano 9 prac dyplomowych magisterskich.

W roku 2004 **dr hab. inż. Stefan POSTRZEDNIK** – prof. Pol. Śl. uzyskał tytuł profesora.

Stefan POSTRZEDNIK urodził w roku 1946 w Kisielowie (pow. Cieszyn). W latach 1963 –69 studiował na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej, na kierunku energetyka jądrowa, które ukończył z wyróżnieniem. Po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Podstaw Techniki Ciepłej jako stażysta. Doktorat obronił w roku 1973, po ukończeniu studiów doktoranckich. W roku akademickim 1978/79 (jako stypendysta DAAD) odbył staż w TU Clausthal. Habilitację obronił w roku 1981, która została wyróżniona nagrodą Wydziału IV PAN. W roku 1982 został mianowany docentem w Zakładzie Termodynamiki Instytutu Techniki Ciepłej. Od 1987 do 1994 kierował Zakładem Silników Spalinowych. W marcu 1993 został mianowany profesorem nadzwyczajnym w Politechnice Śląskiej. Zainteresowania naukowe prof. POSTRZEDNIKA dotyczą trzech grup zagadnień: procesów termodynamicznych w tłokowych silnikach spalinowych, przetwarzania i uszlachetniania paliw oraz termodynamiki procesów przepływowych. Był autorem i współautorem około 260 prac naukowych, jednej książki i 2 podręczników akademickich. Był promotorem 3 zakończonych przewodów doktorskich. Jest członkiem Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach oraz członkiem Sekcji w trzech Komitetach PAN. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI brał udział (3-5. 04. 1994 r.) w Międzynarodowej Konferencji na temat zastosowań metody elementów brzegowych BETA-TECH'94 w Orlando (USA), gdzie wygłosił referat pt. „Practical aspects of developing heat radiation BME code”, którego współautorem był L. GRELA.

Dr hab. inż. K. KURPISZ – prof. Pol. Śl. brał udział (12-16. 04. 1994 r.) w II International Symposium on Inverse Problem – ISIP'94, gdzie wygłosił referat pt.

„Inverse analysis of heat conduction problems with BEM and regularization order involved”, opracowany wspólnie z dr hab. inż. A. NOWAKIEM.

W XI International Conference on process Control and Symulation zorganizowanej (12-15. 05 1994 r) w Koszycach (Słowacja) udział brali: prof. A. ZIĘBIK, H. RUSINOWSKI, M. SZEGA. Wygłoszono 2 referaty.

Pracownicy Zakładu Silników Spalinowych Instytutu Techniki Ciepłej brali udział w Międzynarodowej Konferencji, zorganizowanej w Lublinie w czerwcu 1994 r., nt. „Internal Combustion Engines – KONES'94”. Wygłoszono tam 4 referaty.

W czerwcu 1994 r. **prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK** został wybrany Dyrektorem Instytutu Techniki Ciepłej. Jego zastępcami zostali: **prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN** (do spraw nauki) i **dr inż. Janusz SKOREK** (do spraw nauczania).

26 czerwca 1994 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr inż. Janusza SKORKA** na podstawie przedstawionej pracy p.t. „Zastosowanie metod stochastycznych i spektralnych do rozwiązywania odwrotnych granicznych zagadnień przepływu ciepła”. Rada Wydziału Inżynierii I Środowiska uznała, że przebieg kolokwium i przedstawiona praca spełniają warunki przyznania dr inż. Januszowi SKORKOWI stopnia doktora habilitowanego.

Prof. J. SZARGUT i prof. A. ZIĘBIK uczestniczyli (2-5. 07. 1994 r.) w Londynie w II Biennial European Joint Conference on Engineering System Design and Analysis, gdzie wygłosili referaty.

W sierpniu 1994 r. ukazała się w Anglii książka A. NOWAKA i C. A. NEVESA p.t. „The Multiple Reciprocity Boundary Element Method”.

Dr hab. inż. R. BIAŁECKI i dr hab. inż. A. NOWAK uczestniczyli w XVI międzynarodowej konferencji, zorganizowanej w Southampton od 6 do 8 sierpnia 1994 r. na temat metody elementów brzegowych, gdzie wygłosili referaty.

Dr hab. inż. J. SKOREK i dr inż. A. ZAJDEL uczestniczyli, w sierpniu 1994 r. w Braunschweigu, w konferencji GAMM i wygłosili referat p.t. „Estimation of the heat flux on the walls of combustion chamber”.

Prof. E. KOSTOWSKI brał udział w V Międzynarodowym Sympozjum nt. „Wymiany Ciepła i Odnawialnych Źródeł Energii”, zorganizowanej w Świnoujściu przez Politechnikę Szczecińską we wrześniu 1994 r., gdzie wygłosił 2 referaty na temat pasmowego modelu promieniowania gazów, opracowane razem z M. TANCZYKIEM.

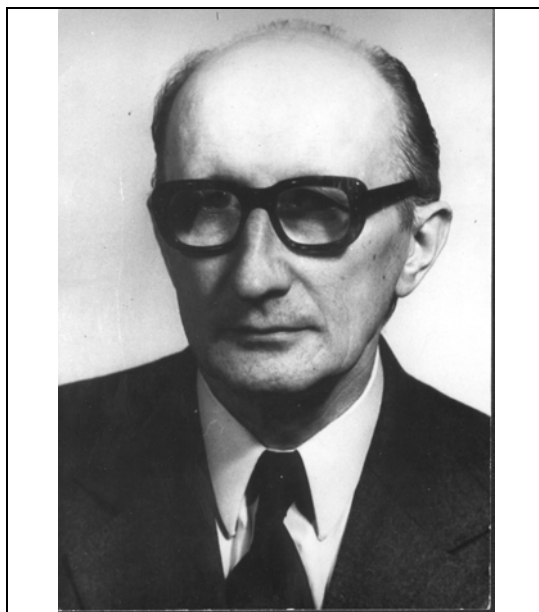
W Symposium on Thermodynamics and the Design, Analysis and Improvement of Energy Systems of Fundamentals of Second Law of Thermodynamics, zorganizowanym w Chicago we wrześniu 1994 r. uczestniczyli S. POSTRZEDNIK, R. WILK i A. SZLĘK, gdzie wygłosili dwa referaty.

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK został wybrany (we wrześniu 1994 r.) w ogólnopolskim głosowaniu do Komisji Badań Stosowanych Komitetu Badań Naukowych.

W Poraju koło Częstochowy odbyła się (2-11. 10. 1994 r.) II Ogólnopolska Konferencja nt. „Gospodarka Ciepła i Eksploatacja Pieców Przemysłowych” w której uczestniczyli pracownicy Instytutu: A. ZIĘBIK, J. NADZIAKIEWICZ, Z. RUDNICKI, A. NOWAK, T. KRUCZEK, W. STANEK i M. SZEGA.

W listopadzie 1994 r. ukazał się podręcznik p.t. „Racjonalizacja użytkowania energii w zakładach przemysłowych. Poradnik audytora energetycznego”, autorstwa J. SZARGUTA, A. ZIĘBIKA, J. KOZIOLA, R. JANICZKA, K. KURPISZA, T. CHMIELNIAKA i R. WILKA”.

8 listopada 1994 r. zmarł **prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY**. Urodził się 1 kwietnia 1919 w Szumbarku na Zaolziu. Po ukończeniu szkoły średniej w 1939 r. rozpoczął pracę Państwowym Instytucie Telekomunikacyjnym w Warszawie. Po 17 wrześniu 1939 r. dostał się do niewoli radzieckiej, do obozu Pawliszczew Bor. Katynia uniknął jako mieszkaniec Zaolzia, dzięki przekazaniu go Niemcom. W czasie okupacji pracował w Bytomiu i Gliwicach, uczestnicząc w pracy konspiracyjnej. W roku 1945 rozpoczął studia w Politechnice Śląskiej w Wydziale Mechanicznym. Po ukończeniu studiów, w latach 1949-1952 pracował w kopalniach okręgu rybnickiego.

Prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY
Zastępca dyrektora ITC ds. naukowych (1971 – 1979)
Dziekan Wydziału Mechanicznego Energetycznego (1971 - 1975, 1981 - 1985)

W marcu 1949 r. rozpoczął pracę w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych u prof. Stanisława OCHEŁDUSZKI. W latach 1957- 58 przebywał na stażu naukowym w Moskiewskim Instytucie Energetycznym. W roku 1960 uzyskał doktorat na podstawie pracy pt. „Podobieństwo termodynamiczne dla przepływu laminarnego w prostym kanale kołowym”, a dwa lata później przedstawił pracę habilitacyjną, która była podstawą do uzyskania stopnia doktora habilitowanego i stanowiska docenta.

W roku 1973 uzyskał tytuł profesora. Prof. J. FOLWARCZNY związany był z Wydziałem Mechanicznym Energetycznym od początku jego powstania. Dzięką był przez cztery kadencje (w latach 1971-75 i 1981-85), a w latach 1966-71 prodziekanem. W latach 1978-81 był kierownikiem Studium Doktoranckiego Wydziału Mechanicznego Energetycznego. W latach 1971-79 był zastępcą dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej do spraw naukowych. Był nauczycielem i wychowawcą 35 roczników inżynierów energetyków i promotorem pięciu przewodów doktorskich. Opublikował kilkadziesiąt prac naukowych i był wykonawcą około 60 prac naukowo-badawczych dla przemysłu. Zaangażowanie prof. FOLWARCZNEGO w badania doświadczalne było bardzo wysoko oceniane przez profesora Stanisława OCHEŁDUSZKĘ, który traktował go jako przyjaciela. W uznaniu zasług w zakresie pracy naukowej, organizacyjnej i dydaktyczno-wychowawczej prof. dr hab. inż. Józef FOLWARCZNY był wyróżniony licznymi odznaczeniami (m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski) i nagrodami. Pozostając na emeryturze brał udział w pracach Instytutu Techniki Ciepłej. Pochowany został na cmentarzu w Cieszynie.

14 grudnia 1994 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Andrzeja SZŁĘKA** p.t. „Eksperymentalno-teoretyczne badania nad emisją tlenu azotu podczas spalania oleju”. Rada Wydziału Inżynierii i Środowiska na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Andrzejowi SZŁĘKOWI stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę.

17 grudnia 1994 r. w Instytucie Techniki Ciepłej odbyło się zebranie, w czasie którego dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ – prof. Pol. Śl. przedstawił założenia projektu badawczego o nazwie: „Energia i Ochrona Środowiska”, który miał być realizowany w roku 1995, w ramach programu TEMPUS.

W grudniu 1994 zaczęto realizację IV i V kursu Studium Podyplomowego „Audyting Energetyczny w Przemysle”. Wcześniej zrealizowano kursy od I do III.

W Anglii ukazała się (w XII –1994) monografia L. C. WROBLA, C. A. BREBBI i A. NOWAKA p.t. ”Advanced Computational Methods in Heat Transfer III” w ramach International on CMP.

31 grudnia 1994 r. dr inż. Ewald WYSTEMP pracownik naukowo-techniczny przeszedł na emeryturę. Urodził się w 1932 r. w Tarnowskich Górach w rodzinie inteligenckiej. Studia wyższe odbył w Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej uzyskując tytuł magistra. Pracował w szkołach średnich, pełniąc m. in. stanowisko dyrektora Technikum Mechanicznego Elektrycznego w Tarnowskich Górach. Od roku 1970 pracował w Instytucie Techniki Ciepłej. W

roku 1980 uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie pracy „Badania procesu karbonizacji węgla kamiennego i wyrobów węglowych”. Był autorem i współautorem około 30 prac naukowych, jednego podręcznika akademickiego i 11 patentów. Otrzymał zespołową nagrodę Ministra II stopnia i kilkanaście nagród Rektora za prace naukowo-badawcze.

W roku kalendarzowym 1994 pracownicy Instytutu opublikowali 63 prace naukowe. Ukazało się trzy książki. W Instytucie wykonano 16 prac magisterskich.

2 stycznia 1995 r. Rektor Politechniki Śląskiej zatrudnił w Instytucie Techniki Ciepłej mgr inż. Wiesława GAZDĘ i mgr inż. Wojciecha STANKA.

13 lutego 1995 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Krzysztofa WILKA** p.t. „Analiza wrażliwości kosztów ziębienia na zmiany parametrów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Krzysztofowi WILKOWI stopień doktora nauk technicznych.

13 lutego 1995 r. zmarł tragicznie (po wypadku samochodowym) **dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ – profesor Politechniki Śląskiej**. Kazimierz KURPISZ urodził się w Wodzisławiu Śląskim 26 sierpnia 1947 roku. W mieście rodzinnym ukończył szkołę podstawową i średnią, a następnie studiował na Wydziale Mechanicznym Energetycznym. Studia ukończył z wyróżnieniem w roku 1971 na specjalności energetyka jądrowa i rozpoczął pracę w Instytucie Techniki Ciepłej w charakterze asystenta. W latach 1971-74 był słuchaczem Studium Doktoranckiego Wydziału Mechanicznego Energetycznego.

Pracę doktorską pt. „Nieustalone pole temperatury w grubościennych równoległoprądowych wymiennikach ciepła” obronił w roku 1974 z wyróżnieniem. Pracę habilitacyjną pt. „Wyznaczenie pola temperatury w ciałach stałych na podstawie obserwacji temperatury lub gęstości strumienia ciepła w wybranych punktach” przedstawił i obronił w roku 1984. Jego kariera zawodowa była związana przede wszystkim z Instytutem Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, gdzie pracował kolejno na wszystkich stanowiskach, począwszy od asystenta stażysty aż do profesora Politechniki Śląskiej. Od roku 1987 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej do spraw nauczania. Prowadził zajęcia na wszystkich rodzajach studiów. Był bardzo dobrym i cenionym wykładowcą. Prowadził wykłady i seminaria w kilku uniwersytetach zagranicznych. Był członkiem kilku towarzystw naukowych zarówno krajowych jak i zagranicznych (Komisja Energetyki PAN, European Association for International Education i innych).

Od roku 1990 pełnił funkcję pełnomocnika Rektora Politechniki Śląskiej do Spraw Ustawicznego Kształcenia i był koordynatorem współpracy z programami europejskimi (TEMPUS, COPERNICUS, EUREKA itp.). Był wszechstronnym naukowcem. Pracował twórczo w różnych dziedzinach termodynamiki i techniki ciepłej. Był współautorem 4 książek i jednego podręcznika akademickiego.

Dr hab. inż. Kazimierz KURPISZ, prof. Politechniki Śląskiej (1947 – 1995)

Opublikował około 80 artykułów, których był autorem lub współautorem i około 30 innych opracowań. Ważnym rozdziałem w Jego życiu była działalność w NSZZ „Solidarność”, w której działał w podziemiu, a po roku 1989 w strukturach legalnych w Politechnice Śląskiej. Pod jego kierunkiem została ukończona jedna praca doktorska, a druga była w stadium końcowym. Otrzymał szereg nagród i wyróżnień..

15 lutego 1995 dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI objął kierownictwo projektu o nazwie „Energia i Ochrona Środowiska” wykonywana w Instytucie Techniki Ciepłej w ramach programu TEMPUS.

13 marca 1995 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Ireneusza SZCZYGŁA** p.t. „Estymacja warunków brzegowych dla zagadnień konwekcyjnej wymiany ciepła”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska I Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Ireneuszowi SZCZYGŁOWI stopień doktora nauk technicznych, wyróżniając pracę. Promotorem pracy był zmarły prof. Kazimierz KURPISZ.

W marcu 1995 r ukazał się podręcznik akademicki pt. „**Laboratorium Techniki Ciepłej**”, praca zbiorowa opracowana pod redakcją dr hab. inż. Jana NADZIAKIEWICZA – prof. Pol. Śl., w składzie: A. JEŁOWICKI, T. KRUCZEK, J. NADZIAKIEWICZ, I. SZCZYGIEŁ, M. SZEGA, J. SZYMCZYK i E. WYSTEMP.

Od 4 do 6 kwietnia 1995 r. w Szczyrku odbyła się Międzynarodowa Konferencja pt. „Workshop on Development of Clean Small-Size Boilers for Industrial, Households and Farming Sectors” organizowana przez Europejską Organizację Gospodarczą ONZ i Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, w czasie której dr inż. Józef SZYMCZYK wygłosił referat: „Wyniki badań opalania kuchni domowej paliwem bezdymnym ECOCOAL”. Współautorem pracy był mgr inż. Andrzej SZŁĘK.

W Sosnowcu koło Karpacza, Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej w ramach programu TEMPUS zorganizował (19-24. 06.1995 r.) Seminarium pt. „**Modelowanie Matematyczne w Systemach i Procesach Energetycznych**”, w ramach którego pracownicy Instytutu wygłosili 6 referatów. W Seminarium brali udział (wygłaszając referaty) goście z zagranicy: prof. R. JESCHAR i prof. R. S SCHOLZ z TU Clausthal; prof. H. MOUNIER z Politechniki w Mons (Belgia); dr T FERIAS z Politechniki w Lizbonie oraz dr R. WEBER z IFRF (Holandia).

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK brał udział w konferencji nt. „Second Law Analysis of Energy Systems” zorganizowanej (5-7. 07. 1995 r.) w Rzymie, w ramach której wygłosił referat pt. „Applications of second law analysis in industrial energy and technological systems” oraz w zastępstwie chorego prof. J SZARGUTA referat pt. „Exergy and Ecology”.

W Istambule odbyła (11-14. 07. 1995 r.) się Międzynarodowa Konferencja ECOS'95 (Efficiency, Costs, Optimization, Simulation and Environmental Impact of Energy Systems), na której pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 7 referatów.

W lipcu 1995 r. ukazała się w Anglii książka K. KURPISZA i A. NOWAKA pt. „Inverse Thermal Problems”.

Dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI brał udział w VI Seminarium na temat Zastosowania Metody Elementów Brzegowych zorganizowanej (w lipcu 1995 r.) w Stuttgarcie, gdzie wygłosił referat.

We wrześniu 1995 r. w Szczyrku odbyło się Seminarium nt. „Aktualne problemy energetyki przemysłowej” zorganizowane przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, przy współdziałaniu Komitetu Problemów Energetyki oraz Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN, w czasie którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 6 referatów. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. A. ZIĘBIK.

Pracownicy Zakładu Silników Spalinowych; S. POSTRZEDNIK, Z. ŻMUDKA i A. CIESIOŁKIEWICZ brali udział (9-12. 09 1995 r) w konferencji nt. „Internal Combustion Engines – KONES'95 zorganizowanej w Kazimierzu Dolnym, gdzie wygłosili 2 referaty.

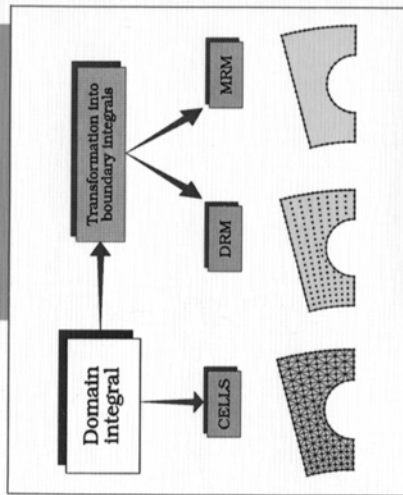
Seminarium Programu TEMPUS – Karpacz (1995). Profesor Rudolf JESCHAR i współpracownicy oraz profesorowie Andrzej ZIĘBIK i Ryszard BIAŁECKI.

Międzynarodowe seminarium Koła z udziałem przedstawicieli uczelni z Clausthal, Częstochowy, Dniepropietrowska, Halle, Kielc, Koszyc i Magdeburga.

The Multiple Reciprocity Boundary Element Method

Editors: A.J. Nowak
and A.C. Neves

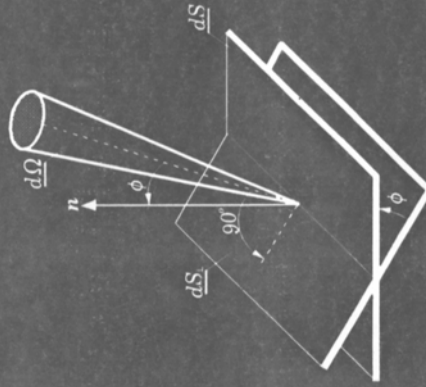

Computational Mechanics Publications

Topics in Engineering Vol. 15

Solving Heat Radiation Problems Using the Boundary Element Method

Ryszard A. Bialecki

Computational Mechanics Publications
Southampton UK and Boston USA

Od 11 do 15 września 1995 r. w Szczecinie odbyła się II Międzynarodowa Konferencja nt. „Energie Odnawialne w Ochronie Środowiska”, zorganizowana przez Komitet Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk oraz Katedrę Techniki Ciepłej Politechniki Szczecińskiej, w ramach której dr inż. Józef SZYMCZYK wygłosił dwa referaty.

We wrześniu 1995 r. ukazał się podręcznik akademicki opracowany przez prof. dr hab. inż. Andrzeja ZIĘBIKA oraz prof. dr inż. Jana SZARGUTA pod tytułem „**Podstawy gospodarki energetycznej**”.

W Częstochowie odbyło się (16-20. 09. 1995 r.) XIV Międzynarodowe Sympozjum Procesów Spalania, na którym pracownicy Instytutu wygłosili 3 referaty.

IX Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy organizowane przez Komitet Energetyki i Spalania PAN odbyło się w Augustowie od 21 do 24 września 1995 r., w czasie którego pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 9 referatów.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT brał udział w IV Krajowej Konferencji nt. „Modernizacja Miejskich Systemów Ciepłowniczych w Polsce” zorganizowanej (1995 r) w Międzyzdrojach, na której wygłosił referat pt. „Efektywność energetyczna i ekologiczna elektrowni parowo-gazowych”.

W Kiekrzu koło Poznania odbyła się II Krajowa Konferencja Energetyków, zorganizowana przez Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich i Politechnikę Poznańską (2-5. 10. 1995 r.), w czasie której dr inż. Józef SZYMCZYK wygłosił referat pt. „Główne problemy techniczne, ekonomiczne i ekologiczne indywidualnych systemów grzejnych w Polsce”, po czym został zaproszony do lokalnej Telewizji Poznańskiej, by powtórzyć główne tezy referatu.

W Poznaniu w Konferencji pt. „XXVII Dni Chłodnictwa” (4-6. 10. 1995 r.) brali udział: J. KOZIOŁ, J. SKŁADZIEN, W. GAZDA i E. WYSTEMP, w czasie której wygłosili 4 referaty.

Od 4 do 6 października 1995r. w Poraju koło Częstochowy odbyła się Ogólnopolska Konferencja nt. „Gospodarki Ciepłej i Eksploatacji Pieców Przemysłowych, w której brali udział następujący pracownicy Instytutu: A. ZIĘBIK, J. NADZIAKIEWICZ, Z. RUDNICKI, J. Kozioł, W. STANEK i M. SZEGA. Wygłoszono 4 referaty.

Od 20 do 25 października w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. Carlos E. BREBBIA z Wessex Institute of Technology. W czasie seminarium wygłosił wykład pt. „Recent Activities in Boundary Element Technology”. W czasie pobytu prof. BREBBI, została podpisana umowa o kontynuacji współpracy pomiędzy Instytutem Techniki Ciepłej a Wessex Institute of Technology

Dr hab. inż. J. SKŁADZIEN – prof. Pol. Śl. brał udział w V Międzynarodowej Konferencji nt. „Badania Symulacyjne w Technice Samochodowej”, zorganizowanej w Lublinie (26-29. 10. 1995 r.), gdzie wygłosił referat pt. „Model matematyczny przepływu ciepła w typowej chłodnicy samochodowej”.

Doc. S. POSTRZEDNIK i doc. R. WILK brali udział (2-6. 09. 1995 r.) w Międzynarodowym Sympozjum na temat Spalania i Wykorzystania Energii (API-SCEU'95) zorganizowanym w Hong Kongu, gdzie wygłosili 2 referaty opracowane razem ze współpracownikami.

Prof. dr inż. J. SZARGUT brał udział (2-6. 11. 1995 r) w ASME Cogen-Turbo Power Conference zorganizowanej w Wiedniu, gdzie wygłosił referat pt. „Application of heat pump in the combined gas-steam cogeneration plant”.

W Warszawie odbyła się II Konferencja Naukowa na temat „PROBLEMY BADAWCZE ENERGETYKI CIEPLNEJ”, zorganizowana (5-8. 12. 1995 r.) przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej. W Konferencji brali udział dr inż. H. RUSINOWSKI i dr inż. J. SZYMCZYK. Wygłoszono dwa referaty.

W roku kalendarzowym 1995 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 91 prac naukowych. Ukazała się jedna książka opracowana przez pracowników Instytutu i trzy podręczniki akademickie. Wykonano i obroniono 11 prac dyplomowych magisterskich.

Dr inż. Tadeusz KRUCZEK od 15 stycznia do 19 lutego 1996 r. przebywał na stażu w firmie Energikonsult w Malmo (Szwecja).

W lutym 1996 Rektor Politechniki Śląskiej powołał dr hab. inż. Andrzeja NOWAKA na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej.

20 lutego 1996 r. **dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN** – profesor Politechniki Śląskiej uzyskał tytuł profesora.

Jan SKŁADZIEN urodził się 1944 r. w Warszawie, a od 1945 do chwili obecnej mieszka w Opolu. W roku 1962 zdał maturę i rozpoczął studia na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach, na kierunku energetyka jądrowa. Po studiach (1968) pracował jako stażysta w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych u prof. Stanisława OCHĘDUSZKI. Doktorat obronił w roku 1972 (promotor prof. Witold OKOŁO-KUŁAK), a habilitację w 1981. Na stanowisko docenta został mianowany w roku 1982, na profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej w 1990. Był twórcą i kierownikiem Zakładu Chłodnictwa w latach 1988-91. zakładem Inżynierii Jądrowej, a potem Zakładem Energetyki Jądrowej kierował w latach 1991-2000. Od roku 2000 jest kierownikiem Zakładu Przepływu Ciepła, Energetyki Jądrowej i Źródeł Odnawialnych. W latach 1981 – 87 był zastępcą dyrektora ITC ds. nauczania i wychowania, a od roku 1993 pełni funkcję zastępcy dyrektora ITC ds. nauki. W latach 1987-90 był prodziekanem Wydziału Mechanicznego Energetycznego, a latach 1990-93 ostatnim jego dziekanem.

Od roku 1991 pracuje na drugim etacie najpierw w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, a następnie w Politechnice Opolskiej na Wydziale Mechanicznym, pełniąc różne funkcje (m. in. kieruje Katedrą Urządzeń dla Przemysłu Spożywczego i Ochrony Środowiska). Prof. SKŁADZIEN był autorem i współautorem 5 książek i około 200 prac naukowych. Był promotorem 4 zakończonych przewodów doktorskich. Uzyskał 3 nagrody Ministra. Był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim OOP, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i innymi

odznaczeniami. Jest Członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nukleonowego (od 1991) i członkiem Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN (od 1996). Był radnym, członkiem Rady Miasta Opole w latach 1994-98.

W lutym 1996 ukazał się podręcznik akademicki pt. „**Zadania z Termodynamiki Technicznej**”, opracowany przez J. SZARGUTA, A. GUZIKA i H. GÓRNIAKA.

W marcu 1996 r. **dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI** został mianowany przez Rektora Politechniki Śląskiej, profesorem nadzwyczajnym w Politechnice Śląskiej.

W ramach realizacji Programu TEMPUS pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej przebywali na krótkich (kilkutygodniowych) stażach naukowych : dr inż. Małgorzata HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA i dr inż. Antoni ZAJDEL – w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal; prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN w Uniwersytecie Louvan (Belgia); dr inż. Tadeusz KRUCZEK - w Laboratory of Thermal Engineering of Technical University in Mons (Belgia); prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK, dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI- prof. Pol. Śl., dr hab. inż. Andrzej NOWAK- prof. Pol. Śl., dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI- prof. Pol. Śl., – w Instytucie Superior Tecnico w Lizbonie; dr hab. inż. Ryszard WILK – prof. Pol. Śl. w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal, dr inż. Zbigniew ŻMUDKA i mgr inż. Wojciech STANEK International Flame Research Foundations Ijmuiden (Holandia); dr hab.inż. Joachim KOZIOŁ – w Uniwersytecie w Braunschweigu. Prof. A. ZIĘBIK wygłosił referat na Seminarium w Uniwersytecie w Lizbonie.

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK został wybrany, 17 maja 1996 r., na członka Prezydium Komitetu Problemów Energetyki Polskiej Akademii Nauk w kadencji 1996-98.

Prof. dr hab. Inż. Andrzej ZIĘBIK i dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ brali udział (w maju 1996 r.) w Lipsku w XV Międzynarodowym Kongresie Energetyki Przemysłowej, gdzie wygłosili referat na temat ekologicznych aspektów oszczędzania energii i systemowej analizy racjonalizacji energetycznej.

Dr hab. inż. Z. RUDNICKI (24. 05. 1996 r) wygłosił na Seminarium w Uniwersytecie w Lizbonie dwa referaty dotyczące przepływu ciepła w piecach przemysłowych.

Prof. E. KOSTOWSKI i dr H. RUSINOWSKI brali udział (12 i 13. 06. 1996 r.) w Konferencji na temat „Energeticke Premeny w Priemysle”, gdzie wygłosili dwa referaty.

W Niedzicy odbyło się (17-22. 05. 1996 r.) II Seminarium organizowane przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej w ramach realizacji Projektu S JEP-07397-94 TEMPUS

Prof. Jan SZARGUT, prof. A. ZIĘBIK, dr H. RUSINOWSKI i dr M. SZEGA uczestniczyli (25-27. 06. 1996 r.) w Konferencji ECOS'96 zorganizowanej przez Royal Institute of Technology w Sztokholmie, gdzie wygłosili 3 referaty.

W czerwcu 1996 r. **dr hab. inż. Ryszard WILK prof. Pol. Śl.** został wybrany na funkcję Dziekana Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na kadencję 1996-99.

1 lipca 1996 r. **dr hab. inż. Janusz SKOREK** został mianowany przez Rektora Politechniki Śląskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Techniki Ciepłej.

W IV International Conference Heat Transfer'96 w Udine (Włochy) brali udział R. BIAŁECKI, A. FIC, A. NOWAK i Z. RUDNICKI, zorganizowanej w dniach 8-10. 07. 1996 r. W ramach konferencji wygłosili 3 referaty.

W Instytucie techniki Ciepłej (w lipcu 1996 r.) przebywała prof. dr inż. Silvio Azucena NEBRO z Uniwersytetu Campinas (Brazylia).

Dr inż. Antoni ZAJDEL brał udział (28. 07. – 02.08. 1996 r.) w XXVI International Symposium on Combustion zorganizowanym w Neapolu. Wystąpił w sesji posterowej.

Prof. A. ZIEBIK uzyskał –w sierpniu 1996 r.- wraz z zespołem dwa patenty na tematy związane z procesem wielkopieczowym.

W Kołobrzegu od 2 do 9 września 1996 roku odbył się **XVI Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Politechnikę Koszalińską. Na Zjeździe pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 20 referatów. W pierwszym dniu Zjazdu prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK, na sesji plenarnej, wygłosił zamawiany referat pt. „**Problematyka Gospodarki Ciepłej**”.

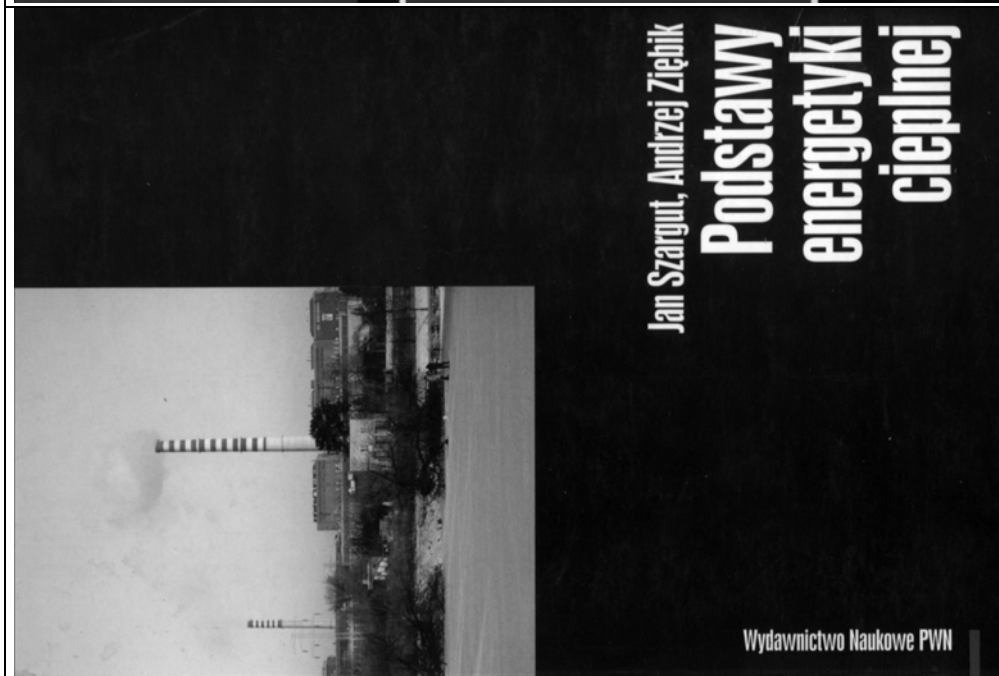
20 września 1996 **prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK** został wybrany na V-ce Przewodniczącego Komitetu Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk w kadencji 1996-98.

30 września 1996 r. starszy wykładowca mgr inż. Jan ŻELIŃSKI odszedł na emeryturę.

W Poraju koło Częstochowy odbyła się (2-4. 10. 1996 r.) kolejna Konferencja nt. „Gospodarka Ciepła i Eksploatacja Pieców Przemysłowych” w której udział wzięli następujący pracownicy Instytutu: A. ZIĘBIK, J. KOZIOL, A. NOWAK, Z. RUDNICKI, W. GAZDA, W. STANEK i M. SZEGA. W czasie konferencji wygłosili 5 referatów.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT przewodniczył Konferencji pt. „Racjonalne użytkowanie energii i środowiska” zorganizowanej w Szczyrku od 7 do 9 października 1996 r. Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK przewodniczył sesji „Racjonalna gospodarka energią i środowiskiem w przemyśle” i wygłosił zamówiony referat pt. „Ocena systemowa racjonalizacji gospodarki energetycznej w zakładzie przemysłowym”.

Dr inż. Józef SZYMCZYK brał udział w II Krajowej Konferencji Energetycznej pt. „Ekologiczne i ekonomiczne wytwarzanie energii”, która odbyła się w Kiekrzu koło Poznania (21-25. 10 1996 r.) i wygłosił dwa referaty na temat nowoczesnych ekologicznych źródeł ciepła.

Jan Szargut, Andrzej Ziębik

Podstawy energetyki cieplnej

Wydawnictwo Naukowe PWN

Jan Szargut

TERMODYNAMIKA TECHNICZNA

Wydawnictwo Politechniki Śląskiej Gliwice 1997

14 października 1996 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Małgorzaty HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA** pt. „Analiza termodynamiczna krzyżowo-prądowego wymiennika ciepła z nierównomiernym rozplywem czynników”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Małgorzacie HANUSZKIEWICZ-DRAPALE stopień doktora nauk technicznych.

Doc. S. POSTRZEDNIK i dr Z. ŻMUDKA uczestniczyli w konferencji KONMOT'96 nt. 'Perspektywy rozwojowe konstrukcji, technologii i eksploatacji pojazdów samochodowych i silników spalinowych. Przedstawili referat pt. „Ocena emisji oraz struktura węglowodorów w spalinach silnikowych”.

Dr inż. Tadeusz KRUCZEK przebywał z wizytą (04-14. 11. 1996 r.) w Institute of Thermal Technology of Korean Academy of Science (KRLD).

Odbyła się publiczna rozprawa nad pracą doktorską mgr inż. Nehada AL-KHALIDY z Iraku, odbywającego staż doktorancki w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, na temat „Zastosowanie technik odwrotnych do identyfikacji efektów cieplnych podczas spawania z ruchomym źródłem ciepła”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Śląskiej na podstawie przedstawionej pracy i przebiegu dyskusji postanowiła przyznać mgr inż. Nehadowi AL-KHALIDY stopień doktora nauk technicznych.

29 listopada 1996 r. dr hab. inż. Ryszard WILK- prof. Pol. Śl. został wybrany V-ce Przewodniczącym Sekcji Spalania Komitetu Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk, a dr inż. Zbigniew ŻMUDKA Sekretarzem tej sekcji.

W roku kalendarzowym 1996 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 87 prac naukowych. Ukazały się dwa podręczniki akademickie. W Instytucie wykonano 12 prac magisterskich i 4 prace inżynierskie.

1 marca 1997 r. podpisano dwustronne umowy z prof. R. JESCHAREM (TU Clausthal) i prof. TSATSARONISEM (TU Berlin), a Instytutem Techniki Ciepłej w ramach „Polsko-Niemieckiego Instytutu bez Murów”.

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK został wybrany powtórnie (w kwietniu 1997r) do Komisji Badań Stosowanych Komitetu Badań Naukowych.

W maju roku 1997 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej przebywali, w ramach realizacji programu TEMPUS, na dwutygodniowych pobytach: prof. A. ZIĘBIK, prof. J. SKŁADZIENIŃ i prof. R. BIAŁECKI - w Coleraine (Irlandia Północna); dr S. KUCYPERA - w Lizbonie, a dr A. ZAJDEL – w Braunschweigu.

*Stowarzyszenie Wychowanków
Wydziału Mechanicznego Energetycznego
Politechniki Śląskiej*

*w uznaniu znamienitych osiągnięć w pracy zawodowej, służących ogółowi
obywateli Rzeczypospolitej, rozślawiających nasz Wydział i Uczelnię*

przyznaje niniejszym

prof. Edwardowi Kostowskiemu

Medal im. Stanisława Ochęduszki

Za Kapitułę

[Signatures]
Gliwice, dnia 14 października 1998 r.

Dyplom wydawany razem z Medalem im. Stanisława OCHĘDUSZKI

W Gliwicach (w maju 1997 r.) odbyło się III Seminarium Energetyczne organizowane przez Oddział Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego (główny organizator prof. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKI), władze Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki oraz Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych. **W czasie Seminarium ustanowiono „Wyróżnienie Honorowe - MEDAL im. Stanisława OCHĘDUSZKI”.**

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK został wybrany (17 maja 1997 r.) do Prezydium Komitetu Problemów Energetyki Polskiej Akademii Nauk.

Zarząd Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego i pierwsza grupa laureatów Medalu im. Stanisława OCHĘDUSZKI, Opole – XI'97.

Prof. dr inż. Jan SZARGUT brał udział (10-13. 05 1997 r.) w Seminarium Komitetu Problemów Energetyki PAN, zorganizowanego w Zakopanem, nt. „Problemy wykorzystania energii geotermalnej i wiatrowej w Polsce”, gdzie wygłosił referat: „Pompy ciepła w systemach grzewczych”.

W Pekinie zorganizowano (10-13. 06. 1997 r.) Międzynarodową Konferencję nt. „Thermodynamic Analysis and Improvement of Energy Systems - TAIES'97”, w której uczestniczyli następujący pracownicy Instytutu: A. ZIĘBIK, R. WILK, H. RUSINOWSKI, A. SZŁĘK i M. SZEGA. W czasie Konferencji wygłosili cztery referaty. Prof. A. ZIĘBIK przewodniczył jednej sesji problemowej.

Od 16 do 21 czerwca 1997 r. odbyło się w Zakopanem trzecie Seminarium pt. „New concept in the energy sector” zorganizowane przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej w ramach realizacji programu TEMPUS. W czasie seminarium wygłoszono 16 referatów, z czego 7 wygłosili goście za granicą.

23 maja 1997 r. odbyło się głosowanie akceptujące kandydata na stanowisko dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej w latach 1997–2000. W wyniku głosowania **prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK** został zaakceptowany na stanowisko dyrektora.

Mgr inż. Adam CIESIOŁKIEWICZ brał udział w VI Międzynarodowej Konferencji nt. „Badania symulacyjne w technice samochodowej” zorganizowanej w Kazimierzu Dolnym (25-29.06 1997 r.), na której wygłosił referat dotyczący badań układu rozrządu silnika spalinowego.

Prof. J. SKŁADZIENÍ, dr A. FIC i dr K. WILK uczestniczyli (26-30. 07. 1997 r.) w Gandawie (Belgia) w konferencji nt. „Computational Modelling of Free and Moving Boundary Problems”, w ramach której wygłosili trzy referaty.

W Międzynarodowej Konferencji która odbyła się (30. 07. – 01. 08. 1997 r.) we Florencji pt. „FLORENCY WORLD ENERGY RESEARCH SYMPOSIUM-FLOWERS'97, uczestniczyli pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: A. ZIĘBIK, S. POSTRZEDNIK, R. WILK, A. SZŁĘK, Z. ŻMUDKA i W. STANEK, gdzie wygłosili 4 referaty.

Prof. Janusz SKOREK i dr Ireneusz SZCZYGIEŁ brali udział (10-12. 08. 1997 r.) w Międzynarodowej Konferencji HEAT TRANSFER,97 zorganizowanej w Baltimore (USA), gdzie wygłosili dwa referaty na temat zastosowania metody elementów brzegowych przy rozwiązywaniu zagadnień przepływu ciepła.

Dr inż. Tadeusz KRUCZEK i dr inż. Marcin SZEGA (lipcu i w sierpniu 1997 r.) współpracowali z grupą japońskich ekspertów w ramach programu ”The Master Study Plan Conservation of Energy the Republic of Poland” przy opracowaniu audytów energetycznych w czterech zakładach przemysłowych.

W Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej gościli (21 i 22. 08. 1997 r.) pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Koreańskiej Akademii Nauk: prof. Chong GUM SAN, mgr Ho NUNG HAK i mgr So GYONG CHOL. Zwiedzili laboratoria i zapoznali się z działalnością dydaktyczną oraz naukowo-badawczą Instytutu.

W Zakopanem (8-12. 09. 1997 r.) odbył się **XV Międzynarodowe Sympozjum Procesów Spalania organizowane przez Zespół Spalania i Silników Spalinowych Instytutu Techniki ciepłej Politechniki Śląskiej**. W skład Komitetu Organizacyjnego wchodził: prof. R. WILK – koordynator, prof. S. POSTRZEDNIK – koordynator naukowy, dr A. SZŁĘK i dr Z. ŻMUDKA. Pracownicy Instytutu w ramach Sympozjum przedstawili 9 referatów. W czasie inauguracji Sympozjum prof. dr hab. inż. A. ZIĘBIK przedstawił historię Instytutu i jego profil badawczy.

We wrześniu w 1997 r. prof. Jan SZARGUT, w ramach VII Letniej Szkoły Termodynamiki zorganizowanej przez Komitet Termodynamiki i Spalania PAN, wygłosił wykład pt. „Termodynamika czasu skończonego, problemy optymalizacji termodynamicznej”.

W II Kongresie Technologii Chemicznej, zorganizowanym we Wrocławiu od 15 do 18 września 1997 r. uczestniczył prof. A. ZIĘBIK, który wygłosił zamawiany referat pt. ”Planowanie bilansu energetycznego zakładu chemicznego – podejście systemowe”.

20 września 1997 r. **prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK** został wybrany na wice przewodniczącego Prezydium Komitetu Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk.

Dr inż. Tadeusz KRUCZEK był organizatorem i kierownikiem kursu w Zakładach Azotowych PUŁAWY (24-30. 09. 1997 r.) pt. „Racjonalizacja gospodarki

cieplnej w zakładach chemicznych”, w którym wzięło udział 40 pracowników w ZA Puławy.

1 października 1997 r. Rektor Politechniki Śląskiej przyjął do Instytutu Techniki Ciepłej na stanowisko asystenta następujące osoby: mgr inż. Andrzeja KSIEŹDZA, mgr inż. Tomasza ODLANICKIEGO-POCZOBUTA, mgr inż. Jacka KALINĘ i mgr inż. Gabriela WĘCLA.

W XXIX DNIACH CHŁODNICTWA zorganizowanych w Poznaniu (07-10. 10. 1997 r.) z Instytutu Techniki Ciepłej uczestniczyli dr hab. inż. J. KOZIOŁ i mgr inż. W. GAZDA, którzy wygłosili trzy referaty.

W Konferencji EUROTHERM'97, zorganizowanej w Mons (Belgia) od 8 do 10 października 1997 r., uczestniczyli: dr hab. inż. Janusz SKOREK i dr inż. T. KRUCZEK. Prof. SKOREK wygłosił referat pt. „Thermodynamic Analysis of the Humid Turbine (HAT) and Application for Power and Heat Cogeneration”, którego współautorem był prof. J. SZARGUT. Dr KRUCZEK wygłosił autorski referat pt. „Mathematical Modelling of the Selected Thermal Phenomena Occurring in the Sintering Process of iron Ores”.

W Poraju koło Częstochowy odbyła (8-11. 10. 1997 R.) się V Ogólnopolska Konferencja nt. „Gospodarka cieplna i eksploatacja pieców przemysłowych”, w której uczestniczyli następujący pracownicy Instytutu: J. KOZIOŁ, W. GAZDA, H. RUSINOWSKI, W. STANEK, M. SZEGA i J. SZYMCZYK. Wygłoszono 6 referatów.

W Gdańsku od 15 do 17 października 1997 r. w V konferencji na temat „Racjonalizacja użytkowania energii i środowiska” brali udział następujący pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej: prof. A. ZIĘBIK, doc. KOZIOŁ, dr T. KRUCZEK i dr M. SZEGA, na której wygłosili 6 referatów. Prof. ZIĘBIK brał udział w Komitecie Programowo-Organizacyjnym Konferencji i przewodniczył sesji kierunkowej „Racjonalna gospodarka energią w przemyśle”.

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK, na III Konferencji Energetycznej nt. „Ekonomiczne i ekologiczne wytwarzanie energii” zorganizowanej w Kiekrzu od 22-24. 10. 1997 r., wygłosił zamówiony referat pt. „Wpływ wykorzystania energii odpadowej na gospodarkę zakładu przemysłowego”.

Od 2-6 listopada przebywali w Berlinie: prof. J. SZARGUT, prof. J. SKOREK i dr I. SZCZYGIEŁ, celem zapoczątkowania wspólnych badań w zakresie elektrociepłowni, które mają być prowadzone w ramach „Uniwersytetu bez granic”. W ramach tych działań prof. ZIĘBIK wygłosił (13. 11. 1997 r.) referat w Clauthal, na temat wpływu parametrów dmuchu na wskaźniki energetyczne wielkiego pieca.

Mgr inż. Wojciech STANEK brał udział w XVII Konferencji Naukowej organizowanej (24. 11. 1997 r.) w Hucie Katowice nt. „Energoszczędne procesy technologiczne w hutnictwie” Wygłosił referat pt. „Analiza energetyczna zastosowania pyłu węglowego w wielkich piecach”, którego współautorem był prof. A. ZIĘBIK

**Edward
KOSTOWSKI**

PRZEPEŁYW CIEPŁA

Gliwice 2000

PRACA ZBIOROWA
pod redakcją

EDWARDA KOSTOWSKIEGO

ZBIÓR ZADAŃ Z PRZEPEŁYWU CIEPŁA

$$\lambda \cdot \nabla^2 t + \dot{q}_v = \rho c_p \frac{Dt}{dt}$$

2001

Gliwice

W Nałęczowie odbyła (19-21. 11. 1997) się III Konferencja Naukowo-Techniczna pt. „RYNEK ENERGII – REC,97”, w ramach której dr inż. J. SZYMCZYK wygłosił referat pt. „Aktualny wpływ spalania na zmiany globalnego klimatu Ziemi”.

W III Konferencji pt. „Problemy Badawcze Energetyki Ciepłej”, zorganizowanej przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej w Warszawie od 2 do 5 grudnia 1997 r., brali udział pracownicy Instytutu: prof. A. ZIĘBIK, dr M. SZEGA, dr H. RUSINOWSKI i dr J. SZYMCZYK. Wygłoszono trzy referaty.

W roku kalendarzowym 1997 pracownicy Instytutu opublikowali 81 prac naukowo-badawczych. Wydano jedną książkę i dwa podręczniki akademicki. W Instytucie wykonano 37 prac dyplomowych magisterskich i 12 prac inżynierskich.

Mgr inż. Tomasz ODLANICKI-POCZOBUT otrzymał w styczniu 1998 r. I-szą nagrodę w Konkursie na Najlepszą Pracę Magisterską w Dziedzinie Ekologii przyznawaną przez Fundację Ekologiczną „SILESIA”.

W marcu 1998 roku **prof. Andrzej ZIĘBIK** został powołany przez premiera RP do Rady konsultacyjnej przy Prezesie Urzędu Regulacji Energetyki.

6 kwietnia 1998 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Wojciecha STANKA** pt. „Analiza systemowa doboru parametrów termicznych dmuchu i dodatku paliw zastępczych w procesie wielkopieczowym”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Wojciechowi STANKOWI stopień doktora nauk technicznych. Praca została wyróżniona

W marcu 1998 r. pracownicy Zakładu Spalania i Silników Spalinowych: dr hab. inż. R. WILK – prof. Pol. Śl., dr inż. Andrzej SZLĘK i mgr inż. Andrzej KSIĄDZ brali udział w konferencji nt. „Diagnostyka jakości spalania w energetyce”, zorganizowanej przez Polski Komitet Badania Płomieni w Ustroniu Zawodziu, gdzie wygłosili dwa referaty na temat pomiaru sprawności kotła w zmiennych warunkach i metodyki pomiaru WWA.

Prof. Janusz SKÓREK i dr J. KALINA uczestniczyli w I Krajowej Konferencji GAZTERM’98, która odbywała się w Międzyzdrojach od 8 do 10 maja 1998 r, gdzie wygłosili dwa referaty na temat generacji rozproszonej realizowanej przy użyciu gazu ziemnego.

W Krakowie zorganizowano (17-19. 06. 1998r) Międzynarodową Konferencję nt. „Zaawansowane metody obliczeniowe w przepływie ciepła”. Współorganizatorami Konferencji byli: Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie i Wessex Institute of Technology . Rolę przewodniczących Konferencji pełnili profesorowie: C. A. BREBBIA, R. BIAŁECKI i A. NOWAK oraz dr M. ZERROUKAT. Pracownicy Instytutu wygłosili 6 referatów.

W czerwcu 1998 r. w Poznaniu odbyła się I Konferencja nt. „Paliwa z odpadów”, na której profesorowie Ryszard WILK i Janusz WANDRASZ wygłosili referat pt. „Współspalanie paliwa i odpadów”.

W ramach Międzynarodowego Seminarium EURO THERM NR 59 zorganizowanego w Nancy (Francja) prof. J. SZARGUT wygłosił referat pt. „Results of experimental investigations of the Granryd refrigerator”, którego współautorem był prof. J. SKOREK.

W Atenach w ramach Międzynarodowej Konferencji nt. „IV European Computational Fluid Dynamics Conference” dr inż. Adam FIC (w lipcu 1998 r) wygłosił referat pt. „Numerical analysis of the ground freezing problem with flowing groundwater”.

W Nancy (Francja) odbyła się (w lipcu 1998 r) Międzynarodowa Konferencja ECOS'98, w czasie której pracownicy Instytutu wygłosili następujące referaty:

-J. SZARGUT: Energy effectiveness of primary gas turbine supplementing a coal fired power plant.

-A. ZIĘBIK, W. STANEK: Ecological analysis of injecting auxiliary fuels into blast furnaces.

31 sierpnia 1998 r. ukazała się monografia pt. „**Podstawy Energetyki Ciepłej**” opracowana przez profesorów: Jana SZARGURĘ i Andrzeja ZIĘBIKĘ, a wydana przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe w Warszawie.

W Politechnice Śląskiej w dniach 2-4 września 1998 r. obchodzono uroczyste **50-lecie pracy naukowej prof. dr inż. Jana SZARGURĘ**. W ramach tych obchodów w Gliwicach i w Ustroniu odbyło się Międzynarodowe Sympozjum nt. „WSPÓŁCZESNE PROBLEMY ENERGETYKI CIEPŁEJ”. Organizatorami Seminarium byli: Politechnika Śląska (Instytut Techniki Ciepłej) oraz Polska Akademia Nauk (Komitet Problemów Energetyki, Komitet Termodynamiki i Spalania). Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. A. ZIĘBIK. W Seminarium brało udział wielu naukowców z kraju i za granicą. Profesorowie zagraniczni wygłosili 20 referatów, krajowi 7 referatów, a pracownicy Instytutu 4 zbiorowe referaty. Wydano okolicznościowy zeszyt pt. „50 lat dla Politechniki Śląskiej – Profesor Jan SZARGUT”.

W Denver (USA) odbyło się (wrzesień 1998) I Międzynarodowe Sympozjum nt. „Issues in Environmental Pollution”, w czasie którego prof. S. POSTRZEDNIK dr Z. ŻMUDKA wygłosili dwa referaty na temat spalania w silnikach spalinowych.

Prof. dr hab. inż. A. ZIĘBIK w czasie Konferencji nt. „Problemy skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej” zorganizowanej przez Komitet Problemów Energetyki PAN w Mikołajkach (we wrześniu 1998r.) wygłosił referat pt. „Problemy elektrociepłowni przemysłowych”.

W Międzyzdrojach (od 9 do 12. 09, 1998r.) odbyła się VII Krajowa Konferencja – FORUM CIEPŁOWNIKÓW, w którym uczestniczyli: prof. R. WILK, dr H. RUSINOWSKI i dr M. SZEGA. Wygłoszono 2 referaty na temat spalania węgla w paleniskach rusztowych.

Gaudeamus Igitur – rozpoczęcie uroczystości 50-lecia pracy naukowej prof. Jana SZARGUTA. W pierwszym rzędzie Profesor Jan SZARGUT z rodziną, obok Profesor Wiktor BRODIAŃSKI i Profesor Rudolf JESCHAR.

Wychowankowie – byli doktoranci Profesora Jana SZARGUTA

Od 10 do 30 września 1998 r. dr inż. Wojciech STANEK przebywał w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal w ramach polsko-niemieckiej sieci naukowej INCREASE. Celem pobytu było zapoznania się z niemieckimi doświadczeniami w zakresie wdmuchiwania odpadów plastikowych do wielkiego pieca.

Dr inż. Antoni ZAJDEL brał udział w Międzynarodowej Konferencji EU-ROTHERM nr 56 nt. „Heat Transfer in Radiating and Combustion Systems” zorganizowanej w Delphi (we wrześniu 1998 r.), gdzie wygłosił referat na temat badania promieniowania płomienia.

Prof. Janusz SKOREK w czasie Konferencji nt. „Identification of Dynamic System and Inverse Problems” zorganizowanej w Moskwie (13-15. 09. 1998 r.) wygłosił referat pt. „Optimization based approach for solving certain inverse heat transfer problems”, którego współautorem był dr inż. N. Al.-KHALIDY.

W Herlanach koło Koszyc odbyła się (8-10.09 1998 r.) VI Międzynarodowa Konferencja nt. „Energy Transformations in Industry’98”, w czasie której pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: J. KOZIOŁ, W. GAZDA, T. KRUCZEK, H. RUSINOWSKI i M. SZEGA wygłosili 5 referatów.

W Świeradowie Zdroju odbyło (14-18. 09. 1998 r.) X Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy zorganizowane przez Politechnikę Wrocławską. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 11 referatów dotyczących różnych zagadnień przepływu ciepła.

W czasie V Krajowej Konferencji Energetycznej, zorganizowanej przez Oddział NOT w Poznaniu i Politechnikę Poznańską w Rydzynie koło Leszna od 4 do 6 października 1998 r., prof. A. ZIĘBIK wygłosił zamawiany referat pt. „Skojarzona gospodarka cieplno-elektryczna.

Prof. J. KOZIOŁ i mgr inż. W. GAZDA brali udział (2-6. 10. 1998 r.) w XXX JUBILEUSZOWYCH DNIACH CHŁODNICTWA, zorganizowanych w Poznaniu, gdzie wygłosili referat pt. „Badania eksperymentalne dotyczące wpływu zawartości wody w produkcie na jego temperaturę krioskopową”.

W roku 1998 dr hab. inż. Andrzej NOWAK – prof. Pol. Śl. rozpoczął realizację badań w ramach międzynarodowego programu Co-Operation in Science and Technology (COST).

W Poraju koło Częstochowy odbyła się (7-10. 10 1998 r.) VI Ogólnopolska Konferencja nt. „Gospodarka Ciepła i Eksploatacja Pieców Przemysłowych”. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej wygłosili 6 referatów. Dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI – prof. Pol. Śl. wygłosił referat zamawiany pt. „Modelowanie procesów promieniowania cieplnego w przestrzeni roboczej pieców hutniczych”.

Prof. R. WILK i dr A. SZŁĘK, w ramach 2-nd International Conference on Advanced Energy Converting Systems and Related Technologies – RAN’98” w Nagoya, wygłosili referat pt. “PAH emission and reduction in the course of light oil combustion”, którego współautorami byli Z. ZIELIŃSKI i R. PIĄTEK.

W Nałęczowie odbyła się (19-21. 11. 1998 r) IV Konferencja nt. „RYNEK CIEPŁA –REC’98”, w czasie której dr inż. Józef SZYMCZYK wygłosił 2 referaty,

dotyczące porównania centralnych i indywidualnych systemów grzejnych w Polsce w czasie transformacji gospodarczej i cen jednostkowych ciepła w Polsce i w krajach Unii Europejskiej.

14 grudnia 1998 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Adama CIESIOŁKIEWICZA** p.t. „Badanie zużycia złożeń kinematycznych krzywka-popychacz i jego wpływu na pracę silnika spalinowego”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Adamowi CIESIOŁKIEWICZOWI stopień doktora nauk technicznych.

W roku kalendarzowym 1998 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 87 prac naukowych. Ukazały się trzy książki i dwa podręczniki akademickie opracowane przez pracowników Instytutu. Wykonano 48 prac dyplomowych magisterskich i 26 prac inżynierskich.

Zespół Termodynamiki i Energetyki Gazowej Instytutu Techniki Ciepłej przy współpracy z firmą JENBACHER A. G. (AUSTRIA) zorganizował (25. 01. 1999 r.) w Gliwicach Seminarium nt. „Skojarzone wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej w układach małej mocy- budowanych przy użyciu silnika spalinowego”. Głównym organizatorem był dr hab. inż. Janusz SKOREK – prof. Pol. Śl.. W Seminarium wzięli udział pracownicy i studenci Politechniki Śląskiej oraz pracownicy przemysłu. Omawiana tematyka spotkała się z dużym zainteresowaniem.

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK i dr inż. Wojciech STANEK wzięli udział w 2 General Meeting of INCREASE (International Cooperation on Research in Environmental Protection, Process Safety and Energy Supply), która odbyła się w dniach 09-11. 05. 1999 r. w Dortmundzie.

W maju 1999 r. **dr hab. inż. Ryszard WILK – prof. Pol. Śl.** został wybrany na drugą kadencję dziekanem Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki, a **dr hab. inż. Janusz SKOREK – prof. Pol. Śl.**, został prodziekanem ds. naukowych.

Prof. J. SZARGUT i prof. A. ZIĘBIK weszli w skład Komitetu Naukowego Międzynarodowej Konferencji ECOS'99, która odbył w Tokio w dnach 7-10. 06 1999 r.. Pracownicy Instytutu (J. SKOREK, H. RUSINOWSKI, W. STANEK, I. SZCZYGIEŁ i M. SZEGA) wygłosili 5 referatów.

Dr inż. Adam FIC na Konferencji „HEAT'99”, zorganizowanej w Kielcach (26-29. 06 1999 r.) wygłosił referat pt. „FEM technique for convective diffusion problems with moving boundary”.

W czasie III Krajowej Konferencji nt. „Podstawy fizyczne badań nieniszczących” pracownicy Zakładu Techniki Spalania (S. POSTZEDNIK, A. CIESIOŁKIEWICZ, Z. ŻMUDKA i P. STOPA) wygłosili dwa referaty na temat indykacji silników spalinowych oraz wyników badań na stanowiskach hamownych.

W Lizbonie w ramach V-th International Conference on Technologies and Combustion for a Clean Environment pracownicy Instytutu: R. WILK, A. KSIĄDZ i A. SZŁEK przedstawili (9 lipiec 1999 r.) wyniki badań formowania PAH (wielo-

pierścieniowe węglowodory aromatyczne) w spalinach uzyskiwanych z płomieni gazowych.

Dr inż. Adam FIC w Lublianie na Konferencji „Moving Boundary” wygłosił (w lipcu 1999 r.) referat pt. „Influence of arrangement of freezing tubes on the ground freezing process with flowing groundwater”.

Prof. J. KOZIOŁ i mgr W. GAZDA w czasie Konferencji COCH nt. „Współczesne problemy techniki chłodniczej” zorganizowanej w Krakowie w lipcu 1999r., wygłosili referat, w którym omówili doświadczenia związane z zastosowaniem metody różnicowej obliczeń numerycznych w chłodnictwie.

W Zakopanem odbył się od 6 do 10 września 1999 r. **XVII Zjazd Termodynamików** zorganizowany przez Politechnikę Krakowską. W czasie uroczystego otwarcia Zjazdu prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK wygłosił referat plenarny pt. „Analiza procesowa i systemowa w energetyce cieplnej”. W Zjeździe brali udział prawie wszyscy pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej i przedstawili 28 referatów, dotyczących zagadnień naukowych z różnych działów termodynamiki.

W Ustroniu na V Konferencji Energetyków nt. „Kierunki i sposoby oszczędzania energii”, pracownicy Instytutu: J. KOZIOŁ, H. RUSINOWSKI i M. SZEGA wygłosili (we wrześniu 1999 r.) 5 referatów na temat oszczędzania energii.

Do Komitetu Problemów Energetyki PAN na kadencję 1999-2002 został wybrany **prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK**. W skład Komitetu wszedł także prof. J. SZARGUT. Prof. A. ZIĘBIK wszedł także w skład Prezydium.

W Kazimierzu Dolnym odbyło się XVI Międzynarodowe Sympozjum Procesów Spalania (14-17. 09 1999 r.), w którym udział wzięli pracownicy Zakładu Techniki Spalania i Silników Spalinowych ITC (S. POSTRZEDNIK, R. WILK, A. SZŁĘK, A. CIESIOLKIEWICZ, A. KSIĄDZ, T. ODLANICKI-POCZOBUT, R. PIĄTEK i Z. ŻMUDKA) i wygłaszając 8 referatów.

Dr hab. inż. R. BIAŁECKI – prof. Pol. Śl. wygłosił referat pt. „Coupled convective and radiating heat transfer in participating” w ramach „European Conference on Computational Mechanics” (19-22. 09. 1999 r.).

24 i 25 września 1999 r. w Politechnice Śląskiej odbyły się uroczystości związane z rocznicą 100-lecia urodzin zasłużonych dla Politechniki Profesorów: **Stanisława OCHEŁDUSZKI i Tadeusza HOBLERA**. Zorganizowano Jubileuszowy Zjazd Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego oraz Sesję Naukową nt. „**ENERGETYKA POLSKA U PROGĘ XXI WIEKU**”. Organizatorami Zjazdu i Sesji był Oddział Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego (z prezesem prof. dr hab. inż. Edwardem KOSTOWSKIM – jako głównym organizatorem), Władze Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki oraz Władze Wydziału Chemicznego. Patronat nad Uroczystościami objął premier Rzeczypospolitej Polskiej – prof. Jerzy BUZEK. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili w czasie Sesji 8 referatów, w tym dwa następujące:
-J SZARGUT: Prof. zw. dr hab. inż. Stanisław OCHEŁDUSZKO 1899-1969.
-A. ZIĘBIK: Śląska szkoła termodynamiki i energetyki cieplnej.

Książka autorstwa profesorów Jana SZARGUTA i Andrzeja ZIEBIKA pt. Podstawy Energetyki Ciepłej została wyróżniona (październik 1999 r.) nagrodą Ministra Edukacji Narodowej.

1 października 1999 r. dr inż. Antoni ZAJDEL otrzymał nagrodę Rektorską Indywidualną stopnia II, za osiągnięcia naukowe.

Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej: J. KOZIOŁ, A. FIC i W. GAZDA brali udział w Konferencji nt. „XXXI DNI CHŁODNICTWA”, zorganizowanej w Poznaniu (2-5. 10. 1999r), gdzie wygłosili dwa referaty na temat sprawności obieguów ziębiarek sprężarkowych i modelowania pola temperatury w podłozach chłodni.

W Poraju koło Częstochowy w ramach VII Ogólnopolskiej Konferencji nt. „Gospodarka Ciepła i Eksploatacja Pieców Przemysłowych” zorganizowanej przez Politechnikę Częstochowską i Hutę Częstochowa od 6 do 10 października 1998 r., pracownicy Instytutu: J. KOZIOŁ, Z. RUDNICKI, R. WILK, A. SACHAJDAK i W. STANEK wygłosili 6 referatów dotyczących gospodarki ciepłej, przepływu ciepła i ochrony środowiska związanych z działaniem pieców przemysłowych.

Dr hab. inż. R. WILK – prof. Pol. Śl. i dr inż. A. SZLĘK brali udział w Konferencji Polskiego Komitetu Badania Płomieni nt. „Spalanie węgla ‘99”, zorganizowanym w 1999r w Ustroniu-Zawodziu, wygłaszając trzy referaty dotyczące spalania węgla na ruszcie i ochronie środowiska.

Dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI – prof. Pol. Śl. brał udział w Konferencji Międzynarodowej nt. „3rd Baltic Heat Transfer Conference”, zorganizowanej w Gdańsku 1999 r., na której wygłosił referat pt. „Calculation of temperature field in a no isothermal gas filled enclosure by the Monte Carlo Method”.

Dr inż. Józef SZYMCZYK w czasie Konferencji nt. „RYNEK CIEPŁA - REC'99”, zorganizowanej w Nałęczowie (16-19. 11. 1999 r.) przez Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych i Redakcję RYNKU ENERGII, wygłosił dwa referaty na temat modernizacji centralnych oraz indywidualnych systemów grzejnych.

W dniu 1. 12. 1999 r. przyjęto do Instytutu Techniki Ciepłej mgr inż. Tomasza BURY na stanowisko asystenta i skierowano na studia doktoranckie.

Dr hab. inż. Janusz SKOREK brał udział w Konferencji nt. „WSPÓŁCZESNA ENERGETYKA”, zorganizowanej w Warszawie przez Naczelną Organizację Techniczną, gdzie wygłosił referat pt. „Współczesne sposoby przetwarzania energii”.

Zespół Termodynamiki i Energetyki Gazowej Instytutu Techniki Ciepłej zorganizował (7. 12. 1999 r.) na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki Seminarium nt. „Skojarzone wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej w układach z turbinami gazowymi”, w którym udział wzięli pracownicy i studenci Politechniki Śląskiej oraz zaproszeni goście z przemysłu. W Seminarium uczestniczyli przedstawiciele firmy FEROX ENERGY SYSTEMS z Katowic i firmy TUMA TURBOMACH ze Szwajcarii. W Seminarium przedstawiono też referat pt. „Analiza tech-

niczno-ekonomiczna doboru turbiny gazowej dla produkcji ciepła grzejnego dla potrzeb Politechniki Śląskiej w Gliwicach”.

Dr hab. inż. J. KOZIOŁ – prof. Pol. Śl. brał udział w VI Konferencji nt. „Problemy badawcze energetyki cieplnej”, zorganizowanej w Warszawie przez ITC Politechniki Warszawskiej w grudniu 1999 r., gdzie wygłosił referat o wpływie zmian obciążenia ciepłowniczego na działanie bloku energetycznego.

Dr inż. Wojciech STANEK przebywał (11-20. 12. 1999r.) w Uniwersytecie Technicznym w Berlinie (Institute for Energy Engineering), w ramach realizacji programu TEMPUS.

W roku kalendarzowym 1999 pracownicy ITC byli autorami 123 publikacji. W dwóch książkach zagranicznych ukazały się rozdziały opracowane przez prof. J. SZARGUTA i prof. Ryszarda BIAŁECKIEGO. Wydano dwa podręczniki akademickie opracowane przez pracowników.

W styczniu roku 2000 zespół badawczy w składzie: R. WILK, A. SZŁĘK, A. ZAJDEL, T. MISZTAL, K. MALCZYK, R. BIAŁECKI i G WĘCEL uzyskał udział w grantie europejskim w ramach V Ramowego Programu Badawczego Unii Europejskiej pt. „Development characterisation and scaling of atomizers for a combustion technology that offers significant fuel savings and drastic reduction in both CO₂ and NO_x emissions”. Gliwice, Ijmuiden, Karlsruhe, Tempere, 2000 – 2001. Kierownik polskiej grupy jest dr hab. inż. Ryszard WILK - prof. Pol. Śl. Koordynator tematu - Międzynarodowy Instytut Badania Płomienia (IFRF) w Holandii.

Dr hab. inż. J. KOZIOŁ – prof. Pol. Śl. brał udział w konferencji nt. „Ochrona Środowiska i Systemy Zarządzania Środowiskowego w Zakładach Przemysłu Hutniczego”, zorganizowanej w Poraju w marcu 2000 r., gdzie wygłosił referat zamawiany pt. „Audyt wewnętrzny w energetyce.

Dr inż. Wojciech STANEK uczestniczył (03-08. 04. 2000 r.) w Lizbonie w szkole nt. „Short Course on Sustainability Assessment of Clean Air Technologies” , której tematyka dotyczyła problemów zrównoważonego rozwoju.

W Kongresie pt. „Efektywność energetyczna w przemyśle”, zorganizowanym w Warszawie w kwietniu 2000 r., uczestniczył prof. J. KOZIOŁ, gdzie przedstawił referat nt. „Audyt w przemyśle jako element racjonalizacji gospodarki energetycznej”.

Dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki **dr hab. inż. Ryszard WILK prof. Pol. Śl.** otrzymał (1 maja 2000 r.) nagrodę Rektora I-stopnia za działalność organizacyjną.

Dr inż. Józef SZYMCZYK w ramach VI Konferencji JAWĘ'2000 na temat „JAKOŚĆ ENERGII ELEKTRYCZNEJ I CIEPŁA”, zorganizowanej w Kołobrzegu (8-12. 05. 2000 r.) przedstawił dwa referaty pt.: „Gospodarczy sens oceny (wyceny) energii” oraz „II Zasad Termodynamiki a jakość (cennaść) energii”.

Mgr inż. Jarosław ZUWAŁA i mgr inż. Przemysław STOPA uzyskali nagrody I – go stopnia (ex aequo) PTMTS Oddział Gliwice w konkursie na najlepsze prace dyplomowe.

Mgr inż. Tomasz BURY otrzymał (maj 2000 r.) II nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie zorganizowanym przez Polskie Towarzystwo Nukleoniczne na „Najlepszą Pracę Magisterską z Atomistyki” w roku 2000.

Prof. Pol. Śl. Andrzej NOWAK, prof. Pol. Śl. Z. RUDNICKI i dr S. KUCYPERA przebywali w Atenach (5-20. 06. 2000 r.) w ramach realizacji programu TEMPUS, celem doskonalenia programów dydaktycznych i laboratoryjnych.

Prof. Pol. Śl. Joachim KOZIOŁ przebywał (16-19. 05. 2000 r.) w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal w ramach polsko-niemieckiej sieci naukowej „INCREASE”.

W Stacji Badawczej Płomienia IFRF w Ijmuiden (Holandia) przebywali na stażu (4-10. 06. 2000) mgr inż. Kamil MALCZYK i mgr inż. TOMASZ MISZTAŁ.

Dr inż. Adam FIC brał udział w Seminarium zorganizowanej (14-18. 06. 2000 r.) przez Brunel University w Londynie, gdzie zreferował pracę pt. „Numerical analysis of groundfreezing problems with flooring groundwater”, którą wykonał w ramach programu SOCRATES.

W Enschede (Holandia) odbyła się (04-08. 07. 2000 r.) kolejna Konferencja ECOS'2000. Prof. Jan SZARGUT pełnił rolę honorowego Przewodniczącego Komitetu Naukowego Konferencji. Oprócz prof. SZARGUTA, z Instytutu Techniki Ciepłej uczestniczył prof. A. ZIEBIK. Wygłoszono 3 referaty. Obaj profesorowie byli członkami Komitetu Naukowego Konferencji.

Dr inż. Stanisław KUCYPERA brał udział w XXXIV National Heat Transfer Conference, zorganizowanej w Pittsburgu (USA) w dniach 20-22 sierpnia 2000 r., gdzie wygłosił referat pt. „Dynamic filtration method based on the inverse approach for determination of the thermal conductivity and specific heat solids”, opracowany wspólnie z prof. Pol.Śl. Januszem SKORKIEM.

Pracownicy Zakładu Techniki Spalania i Silników Spalinowych uczestniczyli w XXVIII Międzynarodowym Sympozjum Procesów Spalania, które odbyło się w Edynburgu (30.07 – 04. 08. 2000 r.) wygłaszając 5 referatów.

Dr inż. Adam FIC w czasie Konferencji Naukowej ECCOMASS w Barcelonie (4-8. 09. 2000 r.) wygłosił referat pt. „FEM solution of heat transfer problems in the ground with change of phase and groundwater flow”.

Dr hab. inż. Ryszard WILK – prof. Pol. Śl. uczestniczył w VI Konferencji nt. „Termiczna Utylizacja Odpadów”, zorganizowanej w Świnoujściu i Kopenhadze w dniach 10-14. 10. 2000 r., na której wygłosił referat pt. „Przetwarzanie odpadów w paliwo – czy konieczność?”, opracowany wspólnie z prof. Januszem WANDRASZEM.

Dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ – prof. Pol. Śl. i mgr inż. Wiesław GAZDA brali udział (2-4. 10. 2000 r.) w Poznaniu w Konferencji XXXII DNI CHŁODNIC-TWA, gdzie zreferowali badania na temat efektów ekonomicznych składowania i zamrażania mięsa.

W Ogólnopolskiej Konferencji nt. "Gospodarka Ciepła i Eksploatacja Pieców Przemysłowych" (04-08. 10. 2000) brali udział pracownicy Instytutu: J. KOZIOŁ, A. FIC, T. KRUCZEK, i W. STANEK. Wygłoszono 4 referaty.

W II Międzynarodowej Konferencji nt. „Zastosowań Matematyki w Przemysle”, zorganizowanej w dniach 12-14.10. 2000 r. we Włoszech, dr inż. A. FIC wygłosił referat na temat analizy przepływu substancji i energii w procesie Czochralskiego.

14 października 2000 r. dr inż. Antoni ZAJDEL uzyskał odznaczenie „Zasłużony dla Politechniki Śląskiej”.

W Gliwicach października roku 2000 odbyło się spotkanie uczestników projektu V Ramowego Programu Badań Unii Europejskiej. Wśród gości pojawili się pracownicy: Uniwersytetu w Tampere – profesor A. OKSANEN i H. HAKULINEN; Uniwersytetu w Karlsruhe: profesorowie B. LENZE i M. ODINIUS, pracownicy IFRF w Holandii: dr R. WEBER, M. TAMURA i W. KRABBENDAM.

Dr inż. Antoni ZAJDEL przebywał (16-21. 10. 2000 r.) w Uniwersytecie we Florencji w ramach realizacji programu TEMPUS.

Instytut Techniki Ciepłej i Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Śląskiej zorganizowały, w Szczyrku w dniach od 17 do 20 października roku 2000, Konferencję Naukowo-Techniczną 2000 nt. „**ENERGETYKA GAZOWA**”. Zamysłem Komitetu Organizacyjnego cyklicznej Ogólnokrajowej Konferencji było umożliwienie wzajemnych kontaktów specjalistów z dziedziny energetyki gazowej, naukowców, producentów, dostawców i użytkowników paliw gazowych, systemów, maszyn i urządzeń z kraju i z zagranicy. Pierwsza edycja Konferencji pokazała, że spotkania takie mogą być bardzo owocne pod względem merytorycznym. W I Konferencji udział wzięło ponad 150 uczestników z kraju i zagranicy. Wygłoszono blisko 40 referatów i komunikatów techniczno-produkcyjnych. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej w czasie Konferencji przedstawili 12 referatów. Na konferencji gościli znaczący przedstawiciele przemysłu branży gazowniczej oraz władz Politechniki Śląskiej

Dr hab. inż. J. KOZIOŁ – prof. Pol. Śl. brał udział w Ogólnopolskiej Konferencji nt. „Strategia energetyczna powiatu”, zorganizowanej w Żywcu i Korbielowie w dniach 19-21. 10. 2000 r., gdzie wygłosił referat pt. „Odpowiedzialność samorządów terytorialnych za gospodarkę energetyczną na swoim terenie”.

W listopadzie roku 2000 ukazała się monografia dr hab. inż. Ryszarda WILKA – Prof. Pol. Śl. pod tytułem „Podstawy niskoemisyjnego spalania”, wydana przez Komisję Energetyki Oddział PAN w Katowicach oraz wydawnictwo Gnome.

Profesor KOZIOŁ uczestniczył w VIII Konferencji nt. „Użytkowanie Energii i Środowiska” zorganizowanej (25-27. 10. 2000) w Rudach koło Gliwic, gdzie wygłosił referat pt. „Wybrane zagadnienia gospodarki odpadami w energetyce przemysłowej”.

Dr inż. Józef SZYMCZYK brał udział w Konferencji „RYNEK CIEPŁA – REC 2000”, zorganizowanej w Nałęczowie (6-10. 11. 2000 r.), gdzie wygłosił dwa

referaty: „Sposoby oszczędzania energii w ciepłownictwie” i „Układy skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej o wysokiej sprawności”

Dr inż. Stanisław KUCYPERA brał udział w Konferencji „ENERGETYKA 2000”, zorganizowanej we Wrocławiu 8-10 listopada 2000 r., gdzie wygłosił dwa referaty na temat metod (filtracji dynamicznej, bilansów elementarnych i algorytmów genetycznych) wyznaczania jednoczesnego współczynnika przewodzenia ciepła i współczynnika wyrównywania temperatury. Jeden z referatów opracowano wspólnie z prof. J. SKORKIEM.

13 listopada 2000 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Wiesława GAZDY** p.t. „Techniczno-ekonomiczna optymalizacja przebiegów temperaturowo-czasowych procesów chłodniczych”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Wiesławowi GAŹDZIE stopień doktora nauk technicznych.

W Warszawie zorganizowano (23 i 24 listopada 2000) roku Konferencję nt. „ENERGETYKA XXI WIEKU – SZANSE I BARIERY”, czasie której prof. Joachim KOZIOŁ wygłosił referat pt. „Racjonalne zużycie energii w przemyśle”, którego współautorem był prof. K. URBANIEC.

W grudniu roku 2000 ukazała się książka prof. dr hab. inż. Edward KOSTOWSKIEGO pt. „**PRZEPIYW CIEPŁA**” (wydawana dotychczas jako podręcznik akademicki) wydana przez Wydawnictwo Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W roku 2000 ukazał się podręcznik akademicki pt. „**Laboratorium Techniki Spalania**” opracowany przez zespół pod kierownictwem prof. Pol. Śl. Ryszarda WILKA.

Instytut Techniki Ciepłej, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Gospodarki Energetycznej w Katowicach i Komisja Energetyki Oddziału PAN w Katowicach zorganizowały w dniach 6-9. 12. 2000 r. w Wiśle VI MIĘDZYNARODOWĄ KONFERENCJĘ ENERGETYKÓW nt. „Kierunki i Sposoby Oszczędzania Energii. Woda Przemysłowa”. Pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili w czasie Konferencji 12 referatów.

W roku kalendarzowym 2000 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 158 prac naukowych. Ukazały się pięć książek i 3 podręczniki akademickie.

Prof. Andrzej NOWAK 15 marca 2001 r. zorganizował w Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie tzw. Working Group 5 Meeting, który był spotkaniem roboczym tzw. project leaders programu COST P3. Program COST P3 jest koordynowany przez Unię Europejską. Szefem programu był prof. Michel DEVILLE z Ecole Polytechnique Federale de Lausanne w Szwajcarii. Prof. NOWAK był przedstawicielem Polski w COST P3 oraz przedstawicielem Instytutu Techniki Ciepłej w Management Committee.

Prof. dr hab. inż. Joachim KOZIOL

Prof. dr hab. inż. Stefan POSTRZEDNIK

Prof. dr hab. inż. JAN SKŁADZIEN

Prof. dr hab. inż. Janusz SKOREK

Prof. Ryszard WILK i dr inż. Andrzej SZŁĘK od 22-25 marca 2001 r. przebywali w Tampere (Finlandia) w ramach realizacji V Ramowego Programu UE.

Prof. A. ZIĘBIK i prof. Pol. Śl. A. NOWAK przebywali (1-6. 05.2001 r.) w Brunel University w Londynie, gdzie przeprowadzono rozmowy w sprawie zwiększenia liczby studentów w programie SOCRATES/ERASMUS. Prof. ZIĘBIK wygłosił referat naukowy.

W Instytucie Techniki Ciepłej w dniach 29 maja – 3 czerwca 2001 r. przebywał prof. WANIELISTA z University of Central Florida w Orlando (USA) oraz prof. M. TANAKA z SHINSHU University w Nagano (Japonia). Gośćmi opiekował się prof. A. NOWAK.

W dniach 04.-06. 06. 2001 odbyła się w Istambule kolejna konferencja ECOS'01, w której uczestniczyli profesorowie J. SZARGUT i A. ZIĘBIK oraz doktorzy W. STANEK, M. SZEGA, I. SZCZYGIEŁ wygłaszając referaty. Prof. J. SZARGUT wchodził w skład Komitetu Naukowego konferencji.

Prof. J. SKŁADZIEN i dr. A. FIC brali udział w Letniej Szkole Energetyki Jądrowej, zorganizowanej w Warszawie w dniach 4-6. 06. 2001r., gdzie wygłosili wykład nt. „Analiza termodynamiczna układów lokalizacji awarii w elektrowniach jądrowych z reaktorami jądrowymi”, którego współautorem był J. SZCZUREK.

W Warszawie (21-24. 06. 2001 r.) odbyło się trzecie seminarium polsko-niemieckiej sieci naukowej INCREASE, którym wzięli udział prof. A. ZIĘBIK i mgr inż. M. WARZYC, który z Dipl. Ing. K. KAPANKE (z TU BERLIN) przygotował i wygłosił referat pt. „Optimization of the design operation of industrial heat and power co-generation plants”.

Prof. A. NOWAK wspólnie z prof. M. TANAKĄ zorganizował Sympozjum Inverse Problem in Engineering w ramach Międzynarodowej Konferencji European Conference on Computational Mechanics zorganizowanej w Krakowie w dniach 25-29 czerwca 2001 r.

Dr hab. inż. Andrzej NOWAK- prof. Pol. Śl. był organizatorem Mini-Sympozjum nr 12 Inverse Problems in Mechanical Engineering w ramach European Conference on Mechanical Engineering w Krakowie (26-29, czerwiec 2001).

Prof. Pol. Śl. J. KOZIOŁ i dr inż. Tadeusz KRUCZEK przebywali (1-6. 07. 2001 r.) w Uniwersytecie Technicznym w Clausthal, w ramach współpracy polsko-niemieckiej sieci INCREASE. Celem wizyty były konsultacje w zakresie realizacji wspólnego obszaru badań naukowych. W czasie pobytu zorganizowano Seminarium, na którym wygłoszono dwa referaty.

W dniach 20-30. 08. 2001r. w Instytucie Techniki Ciepłej przebywał prof. D. B. INGHAM z Leeds University. Podpisano umowę o współpracy w ramach SOCRATES/ERASMUS.

W dniach 3 – 6 września 2001 r. odbyło się w Szczyrku **XI Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy** zorganizowane wspólnie przez Instytut Techniki Ciepłej oraz Komitet Termodynamiki i Spalania PAN. Sympozjum było połączone z Jubileuszem 30 –lecia Instytutu Techniki Ciepłej oraz Jubileuszem 40 –lecia pracy naukowo-dydaktycznej profesora Edwarda KOSTOWSKIEGO.

Do Komitetu Honorowego byli powołani m.in.: prof. dr hab. inż. Jerzy BUZEK – Premier Rzeczypospolitej Polskiej, prof. dr hab. inż. Andrzej WISZNIEWSKI – Minister Nauki, Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych, prof. dr hab. inż. Wilibald WINKLER – Wojewoda Śląski, prof. Pol. Śl. dr hab. inż. Bolesław POCHOPIEŃ – Rektor Politechniki Śląskiej. Przewodniczącym Rady Naukowo-Programowej był prof. dr hab. inż. Jarosław MIKIELEWICZ – przewodniczący Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN. Premier Jerzy BUZEK wystosował list gratulacyjny, który przekazała profesor Ludgarda BUZEK

KOMITET ORGANIZACYJNY Sympozjum stanowili: Przewodniczący - prof. A. ZIĘBIK; Wiceprzewodniczący- prof. J. SKŁADZIEN i prof. Pol. Śl. J. SKOREK; Sekretarz – dr S. KUCYPERA; Członkowie – doc. Z. RUDNICKI, dr A. FIC, dr M. HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA, dr I. SZCZYGIEL, dr J. SZYM-CZYK, dr K. WILK, mgr T. BURY, mgr J. KALINA, mgr W. KOSTOWSKI, mgr A. MATEJA, mgr R. PIĄTEK i mgr A. SACHAJDAK.

Uczestnicy Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy otrzymali wydawnictwo jubileuszowe pt. „XXX-lecie Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej” – opracowane przez prof. Andrzeja ZIĘBIKA i dr Józefa SZYMCZYKA, przy współudziale Marty PIOTROWSKIEJ i mgr Gabriela WĘCLA.

W ramach Sympozjum przedstawiono prawie 110 referatów, w tym pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej przygotowali 19 referatów.

W dniach 24-26 września 2001 r. prof. A. NOWAK przebywał w Madrycie na seminarium podsumowujący program COST P3 oraz współpracę z partnerami.

Prof. Ryszard WILK w roku 2001 wizytował 4 uczelnie w USA: State University Massachusetts, Ann Arbor University (Michigan), Toledo University (Pensylwania) oraz Cincinnati University w Ohio. Celem wizyty było nawiązanie współpracy oraz zebranie danych w związku z uruchomieniem specjalności studenckiej – Bezpieczeństwo i higiena środowiska pracy.

Dr inż. Lech DOBROWOLSKI przeszedł z Katedry Energetyki Procesowej (Wydział Inżynierii Materiałowej, Metalurgii i Transportu) (01. 10. 2001) do Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.

Dr inż. A. SZLĘK i mgr inż. K. MALCZYK w dniach 4-6 października 2001 r. przebywali IFRF IJmuiden (Holandia) w sprawach związanych z współpracą w realizacji V Ramowego Projektu UE.

Prof. J. SKŁADZIEN, dr A. FIC i dr I. SZCZYGIEL, w dniach 22-26 października 2001 r., uczestniczyli w Rio de Janeiro w 2nd International Conference on Computational Heat and Mass Transfer, gdzie wygłosili 3 referaty.

21 grudnia 2001 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Jacka KALINY** p.t. „Analiza i optymalizacja techniczno-ekonomiczna małych układów skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy przyznała mgr inż. Jackowi KALINIE stopień doktora nauk technicznych.

Mgr inż. Marcin LISZKA, absolwent i doktorant Instytutu został w roku 2001 laureatem dyplomu i medalu Politechniki Śląskiej „Omnium Studiorum Optimo”.

21 grudnia 2001 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Andrzeja KSIĘDZA** p.t. „Badania nad mechanizmem powstawania i utleniania BaP podczas spalania paliw”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Andrzejowi KSIĘDZU stopień doktora nauk technicznych.

W roku akademickim 2001 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 169 prac naukowo-badawczych. Ukazało się trzy książki, jeden podręcznik akademicki i 2 monografie habilitacyjne.

20 stycznia 2002 r. **dr hab. inż. Ryszard WILK** – prof. Pol. Śl. uzyskał tytuł profesora.

Ryszard WILK urodził się w Prudniku w 1946 r, gdzie ukończył szkołę podstawową i średnią. Studiował na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej w latach 1964-70. Po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Podstaw Techniki Ciepłej. W roku 1975 obronił pracę doktorską, a w roku 1983 pracę

habilitacyjną. W roku 1993 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej. W latach 1984-99 kierował Zakładem Techniki Spalania, a do roku 2000 kieruje Zakładem Techniki Spalania i Silników Spalinowych w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Od roku 1996 do 2002 był dziekanem Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki. W roku 2002 prof. dr hab. inż. Ryszard WILK został wybrany na stanowisko prorektora Politechniki Śląskiej ds. dydaktyki. Zainteresowania prof. WILKA dotyczą technologii paliw, teorii i techniki spalania oraz niskoemisyjnych technologii paliwowych. Współautor 11 projektów i patentów zastosowanych w urządzeniach energetycznych i ciepłownictwie. Był autorem i współautorem ponad sto artykułów i rozpraw naukowych oraz podręcznika monografii i kilku podręczników akademickich. Był promotorem 4 rozpraw doktorskich. Uzyskał 4 nagrody Ministra. Odznaczony został Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Prof. WILK jest członkiem Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN oraz członkiem Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach.

23-26 kwietnia 2002 r. odbyła się **II KONFERENCJA NAUKOWO-TECHNICZNA'2002 ENERGETYKA GAZOWA** zorganizowana w Szczyrku przez Instytut Techniki Ciepłej i Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych Politechniki Śląskiej. W konferencji wzięło udział ponad 150 uczestników z kraju i zagranicy. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki prof. dr hab. inż. Ryszard WILK, a jego zastępcami prof. Ryszard SKOREK i prof. Marek PRONOBIS. Wygłoszono blisko 40 referatów, z czego 18 przygotowali pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej.

Dr inż. Lech DOBROWOLSKI i dr inż. Józef SZYMCZYK brali udział w III Konferencji nt. „Rynek Gazu'2002” zorganizowanej (21-23. 05 2002 r) w Kaziemierzu Dolnym i w jej ramach wygłosili 3 referaty.

Dr hab. inż. R. BIAŁECKI brał udział w konferencji Computational Engineering and Sciences zorganizowanej w Reno (USA), w ramach której wygłosił referat

Dr inż. J. SZYMCZYK brał udział w V Jubileuszowej Krajowej Konferencji GAZTERM'2002 zorganizowanej w Międzyzdrojach (27-29. 05. 2002) i wygłosił referat na temat kosztów ogrzewania w indywidualnych systemach grzejnych przy użyciu różnych paliw.

Prof. dr hab. inż. Ryszard WILK został wybrany prorektorem Politechniki Śląskiej ds. nauczania.

10 czerwca 2002 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Janusza CHWIOLKI** p.t. „Optymalizacja układów chłodzenia wody przemysłowej na przykładzie elektrolizy cynku”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Januszowi CHWIOLCE stopień doktora nauk technicznych.

W 2002 r. ukazała się książka opracowana przez prof. Janusza SKORKA pt. „**Ocena efektywności energetycznej i ekonomicznej gazowych układów kogeneracyjnych małej mocy**”, a wydana przez Wydawnictwo Politechniki Śląskiej.

W konferencji ECOS'02, która odbyła się w dniach 03-05. 07. 2002 w Berlinie pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej wygłosili 14 referatów. Profesorowie J. SZARGUT i A. ZIĘBIK wchodzili w skład Komitetu Naukowego Konferencji.

W roku 2002 prof. A. ZIĘBIK został powołany przez Senat i Rektora Politechniki Warszawskiej do Jury konkursu Siemens.

W dniach 2-6 września 2002 r. odbył się **XVIII ZJAZD TERMODYNAMIKÓW** zorganizowany w Muszynie przez Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej. W ramach Zjazdu pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej przedstawili 34 referaty, w tym pięć na sesjach plenarnych:

-FIC A., HANUSZKIEWICZ DRAPAŁA M., SKŁADZIEN J.: Obszar gruntowego wymiennika pompy grzejnej jako akumulator energii słonecznej,

-SZYMCZYK J.: Czy za (ponoć) obserwowane ocieplenie Ziemi ponosi odpowiedzialność gospodarcza działalność człowieka (a zwłaszcza energetyka),

-KOZIOŁ J., SKŁADZIEN J., ZIĘBIK A.: Wybrane problemy nauczania przedmiotów cieplnych w warunkach Śląskiej Szkoły Termodynamiki,

-ZIĘBIK A., SZEGA M.: Ocena energetyczna bloku ciepłowniczego z turbiną upustowo-kondensacyjną w systemie kontroli eksploatacji,

-CHOLEWA R., NOWAK A.: Heat transfer and sensitivity analysis of the continuous casting process by the front tracking.

W roku 2002 prof. A. ZIĘBIK został powołany do Polskiego Komitetu Naukowo-Technicznego FSNT-NOT ds. Gospodarki Energetycznej.

Prof. A. ZIĘBIK brał udział w 8th International Scientific Conference ENERGY TRANSFORMATIONS IN INDUSTRY zorganizowanej w Uniwersytecie Technicznym w Koszycach (2002), w ramach której wygłosił referat na temat procesu COREX.

Prof. Andrzej ZIĘBIK brał udział w 10 konferencji nt. „Racjonalizacji użytkowania energii i środowiska” zorganizowanej w Łodzi (14-16.10. 2002 r.) gdzie wygłosił referat pt. „Analiza energetyczne układu skojarzonego piec szklarski-kocioł odzyskowy”, którego współautorem był S. KAŁUŻA.

W dniach 15-17 października 2002 odbyła się w Nałęczowie VIII Konferencja nt. „RYNEK CIEPŁA'2002”, w ramach której dr L. DOBROWOLSKI i dr J. SZYMCZYK wygłosili 3 referaty.

W listopadzie 2002 r. rozpoczął się pierwszy kurs Studium Podyplomowego nt. „Współczesna Energetyka Gazowa i Gazownictwo” organizowane przez Zakład Termodynamiki i Energetyki Gazowej Instytutu Techniki Ciepłej. Kierownikiem Studium był dr inż. Lech DOBROWOLSKI.

Ryszard Kazimierz Wilk

Podstawy niskoemisyjnego spalania

 Wydawnictwo Gnome

P/N

LABORATORIUM
TECHNIKI
SPALANIA

Praca zbiorowa pod redakcją
RYSZARDA K. WILKA

Opracowali:
Andrzej KSIĄDZ
Tomasz ODLANICKI-POCZOBUT
Andrzej SZŁĘK
Ryszard K. WILK
Antoni ZAJDEŁ
Zygmunt ZIELIŃSKI

GLIWICE 2001

Prof. A. ZIĘBIK został wybrany na stanowisko przewodniczącego Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach na okres kadencji 2003 – 2006.

W listopadzie 2002 roku odbyła się VIII KONFERENCJA ENERGETYKÓW „KIERUNKI I SPOSOBY OSZCZĘDZANIA ENERGII” na temat „Identyfikacja i sterowanie procesów energetycznych’2002”. Głównymi organizatorami konferencji był Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Gospodarki Energetycznej w Katowicach i Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W ramach konferencji wygłoszono 17 referatów, w tym 9 przygotowanych przez pracowników Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Z Instytutu głównymi organizatorami byli dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ i dr inż. Wiesław GAZDA.

W roku kalendarzowym 2002 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 226 prac naukowych. Ukazały się dwie książki.

W ramach **5 Programu Ramowego Unii Europejskiej** Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej w Gliwicach uzyskał status **Centrum Doskonałości OPTI_Energy** w zakresie: optymalizacja, symulacje i wpływ na środowisko procesów i systemów energetycznych. Okres realizacji projektu wynosi 36 miesięcy począwszy od 1 stycznia 2003. Celem powołania Centrum Doskonałości było:

- utworzenie międzynarodowej sieci europejskich jednostek badawczych i uczelni,
- współpracy jednostek krajowych i zagranicznych w zakresie badań naukowych i doskonalenia dydaktyki,
- organizacja międzynarodowych studiów doktoranckich,
- wzmocnienie współpracy z przemysłem, jednostkami administracji oraz samorządami w procesie integracji z Unią Europejską,
- wzmocnienie współpracy z jednostkami realizującymi politykę energetyczną i ekologiczną,

Koordynatorem Projektu został dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI - prof. Pol. Śl., a jego zastępcą dr hab. inż. Andrzej SZŁĘK.

W roku 2003 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Irena NOWAK** pt. „Zastosowanie analizy wrażliwości oraz metody elementów brzegowych do modelowania odwrotnych zagadnień przepływu ciepła w procesach ciągłego odlewania”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. I. NOWAK stopień doktora nauk technicznych.

W roku 2003 odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. K. ADRIANOWICZ** pt. „Modelowanie sprzężonego zjawiska przepływu na drodze przewodzenia promieniowania metodą Monte Carlo”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. K. ADRIANOWICZ stopień doktora nauk technicznych.

W dniach 24-25 marca 2003 roku odbył się w budynku ITC w Gliwicach pierwszy zjazd Międzynarodowego Komitetu Doradczego Centrum Doskonałości

OPTI_Energy. Celem spotkania było zebranie wszystkich członków komitetu i dyskusja nad podstawowymi zagadnieniami i problemami związanymi z projektem oraz nawiązanie kontaktów. W zjeździe udział wzięli prorektor Pol. Śl. prof. dr hab. inż. Wojciech CHOLEWA i dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki prof. dr hab. inż. Michał BODZEK. W czasie dwudniowych obrad wygłoszono 10 referatów

Prof. A. ZIĘBIK, dr H. RUSINOWSKI, dr M. SZEGA i dr W. STANEK brali udział w 4th International Carpathian Control Conference (26-29. 05. 2003 r) zorganizowanej w Wysokich Tatrach. Wygłoszono 3 referaty.

W czerwcu 2003 r. w Bytomiu odbyła się IV Konferencja Naukowa nt. „ŚLĄSKIE SEMINARIUM OCHRONY ŚRODOWISKA”, w ramach której dr inż. J. SZYMCZYK przedstawił dwa referaty.

W Krakowie (AGH) odbyła się (10-12. 06. 2003 r.) konferencja nt. „Teoria i Inżynieria Procesów Energetycznych”, w ramach której A. ZIĘBIK i M. WARSZYC wygłosili referat pt. „Repowering elektrociepłowni hutniczych przez dołączenie członu gazowego”.

Do Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN zostali wybrani następujący profesorowie Instytutu: E. KOSTOWSKI, J. SKŁADZIEN, R. WILK i A. ZIĘBIK. W skład Komitetu Problemów Energetyki PAN weszli profesorowie: J. KOZIOŁ, A. ZIĘBIK. Członkiem obu Komitetów jest także Jan SZARGUT, członek rzeczywisty PAN.

W dniach 3-6 czerwca 2003 r. na 15 Międzynarodowej Konferencji Zastosowań Komputerowych Metod w Mechanice pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej przedstawili 5 referatów.

13 czerwca 2003 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Gabriela WĘCLA** p.t. „Modelowanie sprzężonych zadań promieniowania ciepła i konwekcji”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Gabrielowi WĘCLOWI stopień doktora nauk technicznych.

W dniach 24-27 czerwca 2003 r. w budynku Instytutu Techniki Ciepłej w Gliwicach odbyła się Letnia Szkoła Optimisation of Energy Systems and Processes zorganizowana w ramach Centrum Doskonałości OPTI_Energy dla studentów studiów doktoranckich. Wykładowcami byli pracownicy naukowcy jednostek z Grecji, Niemiec, Włoch i Polski, współpracujących w ramach projektu. Liczba słuchaczy wynosiła około 50, w tym 14 z zagranicy. Organizatorem szkoły był prof. A. ZIĘBIK.

Na konferencji ECOS'03, która odbyła się w Kopenhadze. w dniach 30. 06 – 02. 07. 2003, pracownicy Instytutu wygłosili 6 referatów. Profesorowie Jan SZARGUT i Andrzej ZIĘBIK wchodzili w skład Komitetu Naukowego Konferencji

4 lipca 2003 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Roberta PIĄTKA** p.t. „Analiza termodynamiczna ożebrowanego wymiennika ciepła z nierównomiernym dopływem czynników”. Rada Wydziału Inżynierii Śro-

dowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Robertowi PIĄTKOWI stopień doktora nauk technicznych.

W dniu 8 lipca 2003 **prof. Andrzej ZIĘBIK** został wybrany przewodniczącym Prezydium Komitetu Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk.

30 lipca 2002 r. **dr hab. inż. Joachim KOZIOŁ** – profesor Politechniki Śląskiej uzyskał tytuł profesora.

Joachim KOZIOŁ urodził się 1943 r. w Zabrze, gdzie ukończył szkołę podstawową i Technikum Mechaniczne. W latach 1962-68 studiował na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej. Pracę rozpoczął w Katedrze Energetyki Ciepłej pod kierunkiem prof. J. SZARGUTA. Stopień doktora uzyskał w roku 1974, a doktora habilitowanego w roku 1988. Profesorem Politechniki Śląskiej został w roku 1993. W latach 2000-2003 był zastępcą dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej ds. studenckich. Od roku 2001 jest pełnomocnikiem Rektora Politechniki Śląskiej ds. Laboratorium Nowoczesnych Technologii Przemysłowych w Rybniku, a od roku 2003 pełni funkcję dyrektora Centrum Kształcenia Inżynierów Politechniki Śląskiej w Rybniku. Jest opiekunem specjalności energetyka komunalna oraz opiekunem Koła Naukowego Techniki Ciepłej im. Prof. Stanisława OCHEŃDUSZKI. Pracował na niepełnym etacie w Hucie KOŚCIUSZKO i Instytucie Podstawowych Problemów Techniki w Warszawie.

Jest autorem lub współautorem 2 książek, 2 podręczników akademickich i ponad 200 artykułów i referatów naukowych oraz 18 patentów i wzorów użytkowych.

Był promotorem 2 prac doktorskich oraz około 130 magisterskich i inżynierskich prac dyplomowych. Prof. J. KOZIOŁ jest członkiem Sekcji Termodynamiki i Spalania PAN, zastępcą przewodniczącego Komisji Energetyki PAN w Katowicach oraz przewodniczącym Rady Naukowej OBRGE w Katowicach. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

W dniach 2-5 września roku 2003 w Ustroniu odbyło się XVIII Sympozjum Spalania. Głównymi organizatorami Sympozjum byli Komisja Termodynamiki i Spalania Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W XVIII edycji Sympozjum udział wzięło 70 uczestników z kraju oraz 30 uczestników z zagranicy. Pracownicy Instytutu przedstawili 17 referatów.

W październiku 2003 roku Instytut Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej zorganizował Seminarium poświęcone 80-tej rocznicy urodzin **Profesora Jana SZARGUTA nt. "AKTUALNE PROBLEMY ENERGETYKI CIEPŁEJ"**. W ramach seminarium prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK – dyrektor Instytutu przedstawił sylwetkę, działalność i osiągnięcia naukowe Profesora Jana SZARGUTA. Jubilat wygłosił wykład pt. „Praktyczne i intelektualne znaczenie nauczania termodynamiki”. W czasie Seminarium przedstawiono 9 referatów. Przybyli goście z całej Polski. Przygotowano materiały konferencyjne. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN.

Prof. Andrzej ZIĘBIK został wybrany do Komitetu Sterującego polsko-niemieckiej sieci naukowej INCREASE (International Cooperation in Environmental Protection, Process Safety and Energy Technology).

W X Jubileuszowej Krajowej Konferencji nt. „Gospodarka cieplna i Eksploatacja Pieców Przemysłowych” zorganizowanej w Poraju koło Częstochowy (7-10. 10. 2003.) brali udział: J. KOZIOŁ, W. GAZDA, T. KRUCZEK, W. STANEK i A. ZAJDEL, w ramach której wygłosili 6 referatów.

W ramach Centrum Doskonałości OPTI_Energy, Zakład Termodynamiki i Energetyki Gazowej zorganizował w dniach od 19 września do 10 października cykl seminariów adresowanych do środowiska przemysłowego i pracowników naukowych, związanych z energetyką komunalną i przemysłową. SeminaRIA odbywały się pod wspólnym tytułem „Kogeneracja w energetyce przemysłowej i komunalnej” w budynku Instytutu Techniki Ciepłej. Wzięło w nich 70 uczestników, w tym 54 z jednostek zewnętrznych reprezentujących 29 przedsiębiorstw przemysłowych. W ramach seminarium wygłoszono 17 referatów.

Ukazała się książka dr hab. inż. Zbigniewa RUDNICKIEGO „**Modelowanie matematyczne radiacyjnego przepływu energii**” wydana w Politechnice Śląskiej.

Prof. J. KOZIOŁ, dr W. GAZDA brali udział w XXXV Jubileuszowych DNIACH CHŁODNICTWA zorganizowanych w październiku 2003, w ramach których wygłosili 4 referaty.

W dniach od 22-24 października 2003 roku w Rudach koło Rybnika odbyło się Seminarium Szkoleniowe nt. „**Komunalna Polityka Ekoenergetyczna**” organizowana w ramach realizacji programu Centrum Doskonałości OPTI_Energy. W ramach Seminarium zorganizowano panel dyskusyjny nt. „Rola samorządu terytorialnego na lokalnym rynku energii” i dwa warsztaty dotyczące finansowania przedsięwzięć ekoenergetycznych i audytu energetycznego. Wygłoszono 27 referatów, z których 5 przygotowali pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W Seminarium wzięło udział 70 uczestników.

W listopadzie 2003 r. rozpoczął się drugi kurs Studium Podyplomowego nt. „Współczesna Energetyka Gazowa i Gazownictwo” organizowane przez Zakład Termodynamiki i Energetyki Gazowej Instytutu Techniki Ciepłej. Kierownikiem Studium jest dr inż. Lech DOBROWOLSKI.

16 grudnia 2003 **dr hab. inż. Janusz SKOREK** – profesor Politechniki Śląskiej uzyskał tytuł profesora.

Janusz SKOREK urodził się w 1950 r. w Kędzierzynie. W latach 1967-1973 studiował na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej, na kierunku Inżynieria Jądrowa. Pracę rozpoczął w Instytucie Techniki Ciepłej i kontynuuje ją do teraz. W roku 1977 obronił pracę doktorską, a w roku 1994 pracę habilitacyjną. Profesorem nadzwyczajnym w Politechnice Śląskiej został w roku 1997. Od roku 1999 pełni funkcję prodziekana Wydziału Inżynierii i Środowiska i Energetyki ds. nauki. Od roku 1997 jest opiekunem specjalizacji studenckiej Energetyka gazowa, a od roku 2000 jest kierownikiem Zakładu Termodynamiki i Energetyki Gazowej Instytutu Techniki Ciepłej. W latach 1995-2000 był zastępcą dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej ds. nauki.

Prof. J. SKOREK jest autorem lub współautorem około 200 artykułów i referatów na konferencjach naukowych oraz 6 monografii i podręczników akademickich. Został odznaczony Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Odznaką Zasłużony dla Politechniki Śląskiej. Studenci przyznali mu Złotą i Srebrną Kredę dla najlepszego nauczyciela akademickiego Wydziału Mechanicznego Energetycznego.

Od roku 1968 czynnie uprawia alpinizm. Wszedł na Lhotse (8503 m) i zrobił wiele przejść w Himalajach, Andach, Hindukuszu, Alpach, Tatrach i w innych łańcuchach górskich. Odznaczany był srebrnymi i brązowymi medalami Za Wybitne Osiągnięcia Sportowe.

19 grudnia 2003 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Andrzeja SACHAJDAKA** p.t. „Analiza porównawcza wybranych metod modelowania matematycznego radiacyjnego przepływu energii w piecach grzejnych”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Andrzejowi SACHAJDAKOWI stopień doktora nauk technicznych.

W roku 2003, dzięki staraniom grupy inicjatywnej, w której w skład wchodził prof. KRYSIŃSKI, rektor Politechniki Łódzkiej, prof. J. LEWANDOWSKI, dyrektor Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej oraz prof. A. ZIEBIK został powołany nowy kierunek kształcenia Energetyka, o który zabiegali wcześniej profesorowie R. WITKIEWICZ, J. OCHEŁDUSZKO i J. SZARGUT.

W roku kalendarzowym 2003 pracownicy Instytutu Techniki Ciepłej opublikowali 149 prac naukowych. Ukazały się 2 książki.

W lutym 2004 r. profesorowie **Ryszard WILK i Andrzej ZIEBIK** zostali powołani do stałej Komisji Nauk Technicznych Polskiej Akademii Umiejętności

20 lutego 2004 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Jarosława ZUWAŁY** pt. „Akumulacja ciepła w elektrociepłowniach w aspekcie dodatkowej produkcji szczytowej energii elektrycznej”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Jarosławowi ZUWAŁE stopień doktora nauk technicznych.

W lutym 2004 prof. A. ZIEBIK przebywał w Technical University of Eindhoven jako członek Komisji przewodu doktorskiego.

6 maja odbyła się w Warszawie konferencja nt. „Skojarzone wytwarzanie ciepła i elektryczności”, na której pracownicy Instytutu ogłosili pięć referatów. Merytoryczną opiekę nad konferencją zorganizowaną przez Polski Komitet Naukowo-Techniczny FJNT – NOT ds. Gospodarki Energetycznej sprawował prof. Andrzej ZIEBIK.

7 maja 2004 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Michała WARZYCA** pt. „Dobór optymalnej struktury elektrociepłowni gazowo-parowej opalanej hutniczymi gazami opałowymi”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Michałowi WARZYCOWI stopień doktora nauk technicznych.

7 maja 2004 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Tomasz ODLANICKIEGO-POCZOBUTA** pt. „Badania nad powstawaniem dwutlenku azotu podczas spalania gazu”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Tomaszowi ODLANICKIEMU POCZOBUTOWI stopień doktora nauk technicznych.

14 maja 2004 r. odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską **mgr inż. Roberta CHOLEWY** pt. „Zastosowanie metody elementów brzegowych do modelowania procesów ciągłego odlewania wybranych materiałów”. Rada Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki na podstawie przebiegu dyskusji i przedstawionej pracy nadała mgr inż. Robertowi CHOLEWIE stopień doktora nauk technicznych.

SYLWETKI DYREKTORÓW INSTYTUTU TECHNIKI CIEPLNEJ

Profesor zw. dr inż. Jan SZARGUT

**Doktor honoris causa Politechniki Śląskiej i
Politechniki Częstochowskiej**

Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk

Kierownik Katedry Energetyki Ciepłej Politechniki Śląskiej (1957-69)

Kierownik Katedry Podstaw Techniki Ciepłej Pol. Śl. (1969-71)

Dyrektor Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej (1971-93)

(biografia)

Profesor Jan SZARGUT urodził się 9 września 1923 roku we Lwowie w rodzinie wywodzącej się z ubogich wsi galicyjskich. We Lwowie również spędził lata młodości, ukończył szkołę powszechną, a w roku 1941 szkołę średnią. Znalazł tam życzliwych mu ludzi, których pomoc wspomina z wdzięcznością do dzisiaj. Wśród nich w jego pamięci szczególne miejsce zajmuje nauczyciel mgr Wacław BIRN.

W roku 1942 został przyjęty na Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej, która w okupacyjnych warunkach działała pod nazwą Technicznych Kursów Fachowych. Po ukończeniu pierwszego roku studiów pracował przez rok jako kreślarz. W październiku 1944 roku, po wyzwoleniu Lwowa z okupacji niemieckiej, został przyjęty na drugi rok studiów. W roku 1946 przybył do Gliwic. Tu kontynuował studia na Politechnice Śląskiej, równocześnie podejmując pracę w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych.

W listopadzie 1948 roku po zdaniu egzaminu dyplomowego z wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem, został zatrudniony w charakterze starszego asystenta w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych. W roku 1950 został mianowany adiunktem. W latach 1951÷54 odbył studia aspiranckie pod kierownictwem prof. dra hab. inż. Stanisława OCHĘDUSZKI. W roku 1955 uzyskał tytuł doktora nauk technicznych na podstawie dysertacji pt. „Równania bilansowe wynikające z I i II zasady termodynamiki”. W tym samym roku został mianowany zastępcą profesora. We wrześniu 1957 roku objął stanowisko kierownika Katedry Energetyki Ciepłej. W październiku tegoż roku uzyskał tytuł naukowy docenta, a w roku 1962 tytuł profesora nadzwyczajnego. W latach 1960÷62 pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego Energetycznego Politechniki Śląskiej. W roku 1969 Rada Państwa przyznała mu tytuł profesora zwyczajnego. W tym samym roku Profesor SZARGUT objął funkcję kierownika Katedry Podstaw Techniki Ciepłej, powstałej z połączenia Katedry Teorii Maszyn Ciepłych i Katedry Energetyki Ciepłej. Od roku 1971 do 1993 Profesor SZARGUT pełnił funkcję dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej. W grudniu 1976 roku został wybrany członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk. W latach 1984÷85 przebywał w Kanadzie (University of New Brunswick), gdzie opracował, w języku angielskim, monografię dotyczącą analizy egzergicznej. W roku 1989 został członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk.

Pierwsze lata pracy naukowej Profesor SZARGUT poświęcił teorii bilansowania energetycznego procesów chemicznych, opracował teorię stanów odniesienia entalpii i egzergii chemicznej i wprowadził pojęcie entalpii dewaluacji, stanowiącej uogólnienie wartości opałowej. Rezultaty prac zostały opublikowane w 7 artykułach.

Na początku lat pięćdziesiątych Profesor SZARGUT, jako jeden z pierwszych na świecie, rozpoczął prace naukowe z dziedziny analizy egzergetycznej procesów cieplnych i chemicznych. Opracował metodę obliczania egzergetycznej procesów chemicznych, pracował nad analizą egzergetyczną typowych procesów cieplnych oraz nad zastosowaniem ekonomicznym i ekologicznym egzergetycznej, zapoczątkował i rozwinął analizę skumulowanej egzergetyczności i skumulowanych strat egzergetycznej. Z tej dziedziny badań ukazały się dwie monografie: **Egzergetyka** (współautor R. PETELA, wyd. WNT 1965, przetłumaczona na jęz. rosyjski w 1968) oraz **Exergy analysis of thermal, chemical and metallurgical processes** (współautorzy D.R. MORRIS, F.R. STEWARD, wyd. Hemisphere, USA 1988). W czasopiśmie naukowych ukazało się około 60 artykułów naukowych z tej dziedziny (około 20 za granicą).

W latach pięćdziesiątych Profesor SZARGUT rozpoczął również prace nad zastosowaniem rachunku wyrównawczego dla uzgadniania bilansów substancji i energii w procesach chemicznych, do obliczania tablic termochemicznych i do wyznaczania współczynników równań empirycznych. Profesor SZARGUT był promotorem doktoratu z tej dziedziny. Z inspiracji Profesora zostały również wykonane trzy prace habilitacyjne. W roku 1984 ukazała się monografia pt. **Rachunek wyrównawczy w technice cieplnej** pod redakcją Profesora (wyd. Ossolineum). Ukazało się ponad 20 artykułów naukowych z tej dziedziny (2 za granicą).

Wiele wysiłku Profesor SZARGUT włożył w ugruntowanie podstaw termodynamiki technicznej. Wykładał ten przedmiot od początku swojej kariery akademickiej na Wydziałach: Mechanicznym Energetycznym i Inżynierii Sanitarnej. W latach 1971÷73 ukazały się kolejno dwie książki **Termodynamika i Teoria procesów cieplnych** wydane przez PWN. W roku 1991 została wydana (również przez PWN) **Termodynamika techniczna**, najbardziej kompletny polski podręcznik akademicki z tej dziedziny, która została następnie wznowiona w roku 1997 i 2000 w Wydawnictwie Politechniki Śląskiej. Od wielu ukazują się nowe wydania **Zbioru zadań z termodynamiki technicznej**, którego Profesor SZARGUT jest głównym autorem. Ostatnie wydanie pod nazwą **Zadania z termodynamiki technicznej** ukazało się w roku 2001.

Od początku działalności kierowniczej Profesora SZARGUTA w Katedrze Energetyki Ciepłej (tj. od 1957 roku) datuje się szczególne Jego zainteresowanie teoretycznymi podstawami energetyki przemysłowej. Profesor rozwinął teorię wykorzystania energii odpadowej, teorię obliczania wskaźników skumulowanego zużycia energii i wskaźników energetycznych w procesach skojarzonych. Pracował nad modelami gospodarki materiałowo-energetycznej, nad zagadnieniami optymalizacji procesów i urządzeń energetyki przemysłowej oraz nad zagadnieniami termoeconomicznych ochrony środowiska, szczególnie dużo uwagi poświęcił energetyce cieplnej w hutnictwie. W roku 1971 ukazało się pierwsze wydanie książki

Energetyka cieplna w hutnictwie (wyd. Śląsk). Drugie zmienione wydanie tej książki ukazało się w roku 1985. Fragmenty książki, przetłumaczone na język rosyjski, ukazały się w ZSRR. W roku 1976 wydano w Austrii zbiór wykładów Profesora **Ausgewählte Probleme der industriellen Energiewirtschaft** (Springer Verlag). Podstawy teoretyczne energetyki przemysłowej przedstawił Profesor SZARGUT w monografii **Analiza termodynamiczna i ekonomiczna w energetyce przemysłowej** (WNT, 1983). Ukazało się ponad 100 publikacji z tej dziedziny, w tym ponad 20 za granicą. Profesor SZARGUT jest uznawany powszechnie za twórcę śląskiej szkoły energetyki cieplnej.

Z podstawami teoretycznymi energetyki przemysłowej związane jest obszerne zagadnienie dotyczące analizy termodynamicznej wskaźników energetycznych zespołu wielkopieczowego. Profesor SZARGUT zainicjował badanie wpływu różnego rodzaju czynników na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopieczowego za pomocą metody opartej na porównywaniu bilansów pierwiastków i energii. Z tematem tym związana była praca habilitacyjna. W 1983 roku wydana została monografia **Wpływ parametrów dmuchu i czynników paliwowo-redukcyjnych na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopieczowego** (Ossolineum). Ukazało się 6 artykułów naukowych z tej dziedziny.

Bardzo duży dorobek naukowy wypracował Profesor SZARGUT w dziedzinie modelowania matematycznego i badań eksperymentalnych przepływu ciepła w procesach hutniczych. Zajmował się numerycznym modelowaniem matematycznym przepływu ciepła przez promieniowanie w komorach pieców hutniczych, nagrzewania wsadu w piecach, krzepnięcia wlewków oraz przepływu ciepła w rekueratorach i regeneracjach, rozwinął zastosowanie metody Monte Carlo w obliczeniach przepływu ciepła, analizował zagadnienie poprawności fizycznej równań różnicowych, zainicjował badania doświadczalne konwekcji w regeneracjach i elementach Fielda oraz promieniowania w komorach pieców. Z tematyki tej wykonane zostały cztery prace habilitacyjne. Ukazały się 24 publikacje naukowe, w tym 7 za granicą. W roku 1974 wydana została książka **Metody numeryczne w obliczeniach cieplnych pieców przemysłowych** (wyd. Śląsk). Prace z tej dziedziny były kontynuowane przy współpracy Profesora z pracownikami Instytutu Techniki Ciepłej. Ich rezultaty zostały opublikowane w pracy zbiorowej pt. **Modelowanie numeryczne pól temperatury** wydanej pod redakcją Jana SZARGUTA w roku 1992 (WNT).

Od roku 1991 Profesor Jan SZARGUT wchodzi regularnie w skład komitetów naukowych cyklicznych konferencji poświęconych analizie energetycznej systemów i procesów energetycznych z aspektami ekologicznymi (znanych najczęściej pod nazwą ECOS – Efficiency, Cost, Optimization, Simulation and Environmental Aspects of Energy Systems and Processes). W roku 1993 był głównym organizato-

rem konferencji z tego cyklu, która odbyła się w Polsce pod nazwą ENSEC'93 (Energy Systems and Ecology), W uznaniu zasług za organizację tej konferencji Profesor otrzymał dyplom honorowy ASME.

W roku 1993 Profesor SZARGUT przeszedł na emeryturę, ale jego aktywność naukowa nie tylko nie osłabła, lecz uległa wzmożeniu. W przeciągu krótkiego czasu ukazały się dwie kolejne książki (prace zbiorowe), w których Profesor SZARGUT należał do głównych autorów. Były to: **Przemysłowa energia odpadowa. Zasady wykorzystania. Urządzenia** wydana przez WNT w 1993 roku oraz **Racjonalizacja użytkowania energii w zakładach przemysłowych. Poradnik audytora energetycznego** wydana przez Fundację Poszanowania Energii w roku 1994. W roku 1995 ukazał się skrypt Podstawy gospodarki energetycznej (A. ZIĘBIK, J. SZARGUT), a w roku 1998 książka autorstwa Jana SZARGUTA i Andrzeja ZIĘBIKA Podstawy energetyki cieplnej, której drugie wydanie ukazało się w roku 2000. Książka ta stanowi podsumowanie wieloletnich badań prowadzonych początkowo w Katedrze Energetyki Ciepłej, a następnie w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej i jest świadectwem istnienia śląskiej szkoły energetyki cieplnej.

W latach dziewięćdziesiątych zainteresowania naukowe Profesora SZARGUTA skupiły się nad zagadnieniem zastosowania energii w analizie ekologicznej i na analizie termodynamicznej elektrowni i elektrociepłowni gazowych i gazowo-parowych. Profesor jest twórcą pojęcia kosztu ekologicznego.

Profesor SZARGUT opublikował łącznie blisko 280 artykułów naukowych (w tym około 60 za granicą), ponad 30 artykułów przeglądowych i dyskusyjnych, 20 książek (w tym 15 monografii, 5 podręczników akademickich), 12 skryptów. Dwie książki ukazały się za granicą. Jedną książkę, fragmenty drugiej oraz kilka artykułów przetłumaczono na język rosyjski i wydano w ZSRR. Na konferencjach naukowych przedstawił 125 referatów, w tym ponad 40 za granicą, opublikowanych w materiałach konferencyjnych.

Profesor SZARGUT był promotorem 28 zakończonych przewodów doktorskich. Spośród promowanych doktorów 15 uzyskało tytuły profesora lub zajmuje stanowiska profesorów. Był recenzentem 41 dysertacji doktorskich i 53 prac habilitacyjnych. Opiniował 97 wniosków nominacyjnych na stopień profesora i docenta.

Wielką zasługą Profesora Jana SZARGUTA jest dalszy rozwój naukowy jego wychowanków. Profesor był w wielu przypadkach inspiratorem prac habilitacyjnych, które umożliwiły dalszą karierę naukową jego doktorantom. Profesor Ryszard PETELA uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego w roku 1975. Do roku 1984 pracował w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Obecnie przebywa w Kanadzie. Profesor Jacek ŻELKOWSKI pracuje na stanowisku profesora

w Technische Universität Clausthal. Kierował zespołem technologii paliw. Profesor Zygmunt KOLENDA jest kierownikiem Katedry Teorii i Inżynierii Procesów Metalurgicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Profesorowie Teresa STYRYLSKA i Kazimierz MACZEK pracują w Politechnice Krakowskiej. Docent Antoni GUZIK, obecnie na emeryturze, pracował od roku 1967 w Politechnice Opolskiej. W roku 1981 był wybrany rektorem tej uczelni. Profesor Tadeusz KUKUŁA (obecnie na emeryturze) pracował w Politechnice Szczecińskiej. Dr hab. Kazimierz DZIEDZINIEWICZ pracował w Akademii Górniczo-Hutniczej, w zespole profesora KOLENDY. Profesorowie Edward KOSTOWSKI, Joachim KOZIOŁ i Andrzej ZIĘBIK pracują w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Profesor Andrzej ZIĘBIK jest obecnie dyrektorem Instytutu. Profesor Bohdan MOCHNACKI pracuje obecnie w Politechnice Częstochowskiej. Profesor Janusz WANDRASZ jest kierownikiem Katedry Technologii i Urządzeń Zagospodarowania Odpadów w Politechnice Śląskiej. Doc. dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI pracuje w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Doktor habilitowany Janusz SKOREK pracuje na stanowisku profesora Politechniki Śląskiej w Instytucie Techniki Ciepłej. Dr hab. Janusz COFAŁA pracuje obecnie w Międzynarodowym Instytucie Badań Systemowych w Laxenburgu, poprzednio pracował w Polskiej Akademii Nauk.

Profesor SZARGUT był organizatorem i kierownikiem studiów doktoranckich na Wydziale Mechanicznym Energetycznym Politechniki Śląskiej, był organizatorem lub współorganizatorem sympozjów naukowych, pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Oddziału PAN w Katowicach. W latach 1963÷69 był członkiem Zarządu Oddziału PTMTS w Gliwicach (przez dwa lata pełnił funkcję wiceprzewodniczącego). Od roku 1978 do 2002 był przewodniczącym Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach. Przez wiele lat był członkiem Prezydium Komitetu Problemów Energetyki PAN. Jest przewodniczącym rady redakcyjnej Archiwum Energetyki i członkiem rady redakcyjnej czasopisma *Gospodarka Paliwami i Energią*. Wchodzi także w skład rady redakcyjnej czasopisma "Energy – the International Journal" oraz jest honorowym redaktorem "International Journal of Thermodynamics"

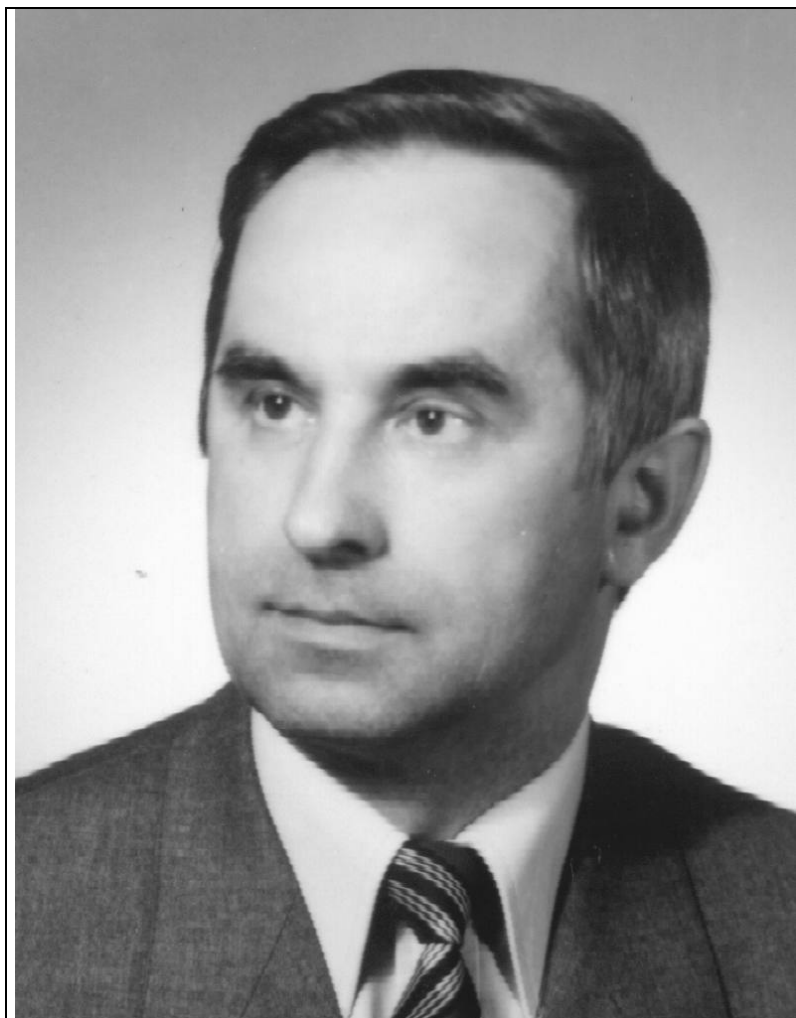
Przez wiele lat Profesor Jan SZARGUT współpracował ściśle z przemysłem, szczególnie z hutnictwem. Tematyka większości prac doktorskich, którymi kierował, wynikała z potrzeb przemysłu. Był konsultantem naukowo-technicznym d/s gospodarki energetycznej hut: Batory, Pokój i Katowice. Był inicjatorem i pomysłodawcą nowych konstrukcji rekuperatorów zainstalowanych m.in. w hutach: Pokój i Kościuszko. Zainicjował budowę konwekcyjnych komór wstępnego podgrzewania wsadu w hutach: Kościuszko i Stalowa Wola. Zainicjował zastosowanie elektronicznej techniki obliczeniowej do modelowania matematycznego gospodarki materiałowo-energetycznej zakładów hutniczych, zainicjował badania nad sto-

sowaniem tlenu w piecach grzejnych. Zaproponował bezinwestycyjne metody zmniejszenia zużycia paliwa w piecach grzejnych.

Wiosną 1992 roku Profesor SZARGUT otrzymał tytuł doktora honoris causa Politechniki Śląskiej, w kilka miesięcy później taki sam tytuł nadała mu Politechnika Częstochowska. Profesor SZARGUT został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą, Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi. Uzyskał tytuł Dyrektora Generalnego Energetyki III stopnia. Był 8-krotnie wyróżniony nagrodą I stopnia i 4-krotnie nagrodą II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministra Edukacji Narodowej.

Profesor Jan SZARGUT był i pozostaje nadal dla swych wychowanków wzorem rzetelności i sumienności w pracy naukowo-dydaktycznej. O Jego niezwyklej aktywności naukowej świadczy zakończony w roku 80-tych Jego urodzin skład komputerowy monografii poświęconej analizie egzergetycznej.

Opracowanie - prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK

Prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK
Dyrektor Instytutu (1993 –)
Przewodniczący Prezydium Komitetu
Termodynamiki i Spalania PAN (2003 -)

Biografia

Urodził się 19 października 1939 roku w Strzemieszycach. Studia wyższe ukończył na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej w roku 1963 uzyskując dyplom magistra inżyniera mechanika-energetyka. W tym samym

roku został zatrudniony na stanowisku asystenta Katedrze Energetyki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W roku 1969 obronił pracę doktorską na temat „Model matematyczny bilansu materiałowo-energijskiego surowcowej huty żelaza”. W roku 1976 uzyskał tytuł doktora habilitowanego nauk technicznych. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ dodatku paliw zastępczych i podgrzania dmuchu na gospodarkę cieplną wielkich pieców”. Od roku 1970 pracował na stanowisku adiunkta, a od roku 1977 do roku 1987 na etacie docenta w Instytucie Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. W roku 1987 uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. W roku 1993 został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Śląskiej.

Praca naukowa prof. ZIĘBIKA jest skupiona w dziedzinie energetyki ciepłej. Jest autorem lub współautorem 253 publikacji, w tym 7 książek i monografii oraz 8 podręczników akademickich. Jedną z książek współautorskich pt. **Ausgewählte Probleme der industriellen Energiewirtschaft** została wydana w roku 1976 w Austrii (Wydawnictwo Springer Verlag).

Zagadnienia procesowe energetyki ciepłej w hutnictwie stanowią jeden z nurtów działalności naukowej A. ZIĘBIKA. Jest on autorem udoskonalonej metody teoretyczno-doświadczalnej prognozowania wskaźników energetycznych zespołu wielkopiecowego. Był autorem i promotorem kompleksowej pracy nad wpływem termicznych parametrów procesowych na gospodarkę cieplną zespołu wielkopiecowego i skumulowane zużycie energii. Początkowe rezultaty tych badań zawiera praca habilitacyjna A. ZIĘBIKA, a ich podsumowaniem jest monografia **Wpływ parametrów dmuchu i czynników paliwowo-redukcyjnych na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopiecowego**, wydana przez Ossolineum w roku 1983.

Drugi nurt naukowej działalności prof. ZIĘBIKA stanowi analiza systemowa w przemysłowej energetyce ciepłej. Był on prekursorem tego kierunku badań naukowych w Polsce. Osiągnięcia naukowe A. ZIĘBIKA w tym zakresie to: model matematyczny gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego, metoda macierzowa obliczania kosztów jednostkowych nośników energii i wskaźników skumulowanego zużycia energii, model symulacyjny krótkookresowego bilansu energii zakładu, metoda systemowa doboru struktury projektowanej gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego. Podsumowaniem tego nurtu działalności naukowej jest książka **Mathematical Modelling of Energy Management System of Industrial Plants** wydana przez Ossolineum w 1990 roku.

W roku 1993 ukazała się książka **Przemysłowa energia odpadowa. Zasady wykorzystania. Urządzenia** wydane przez WNT, której prof. ZIĘBIK był inspiratorem i jednym z głównym autorów.

Badania nad wykorzystaniem energii odpadowej stanowią kolejny nurt jego działalności naukowej. M. in. jest on autorem oryginalnej metody systemowej oceny zasobów energii odpadowej. Prof. ZIĘBIK jest jednym z głównych (4 samodzielne rozdziały) autorów książki **Racjonalizacja użytkowania energii w zakła-**

dach przemysłowych. Poradnik audytora energetycznego wydanej w roku 1994 przez Fundację Poszanowania Energii w Warszawie. W roku 1998 ukazała się książka pt. **Podstawy energetyki cieplnej** autorstwa J. SZARGUTA i A. ZIĘBIKA, która stanowi posumowanie osiągnięć śląskiej szkoły energetyki cieplnej. Drugie wydanie tej książki ukazało się w roku 2000.

Łączna liczba publikacji prof. ZIĘBIKA zamieszczonych w czasopismach naukowych i materiałach konferencyjnych wynosi 238, w tym 93 artykuły. W sumarycznej liczbie są 44 pozycje zagraniczne i 38 w wydawnictwach PAN. W materiałach konferencji międzynarodowych, które odbyły się w Polsce jest 21 pozycji.

Na konferencjach, zjazdach, sympozjach i seminariach prof. ZIĘBIK wygłosił około 120 referatów, w tym 50 na konferencjach międzynarodowych (30 na zagranicznych). Występował jako zaproszony wykładowca na seminariach w Uniwersytetach w Plovdiv i w Kragujevac. Wygłosił także referaty na seminariach Brunel University (UK) University of Denmark, a także na uniwersytetach technicznych w Berlinie i Lizbonie.

Prof. Andrzej ZIĘBIK był promotorem 8 przewodów doktorskich (6 obronionych z wyróżnieniem). Opracował 17 recenzji rozpraw doktorskich i 7 recenzji prac habilitacyjnych, a także 8 opinii w sprawie tytułu profesorskiego i 12 w sprawie stanowiska profesora. Opiekuje się aktualnie 2 otwartymi przewodami doktorskimi. Był członkiem Komisji przewodu doktorskiego w TU Eindhoven

Prof. A. ZIĘBIK opracował od podstaw 4 wykłady na specjalności Energetyka cieplna (Systemy energetyczne, Elektrociepłownie i sieci ciepłe, Audyting energetyczny, Prawo energetyczne i regulacje energetyczne) oraz wykłady semestralne **Podstawy gospodarki energetycznej** oraz **Energetyka a środowisko**. Zainicjował na początku lat osiemdziesiątych i współorganizował ćwiczenia ze wspomaganiami komputerowymi z przedmiotu **Systemy energetyczne**.

Jest autorem lub współautorem 8 podręczników akademickich. Samodzielne podręczniki akademickie **Systemy energetyczne** oraz **Przykłady obliczeniowe z systemów energetycznych** stanowią pomoc do wykładu i ćwiczeń ze wspomaganiami komputerowymi z przedmiotu *Systemy energetyczne*. Współautorski podręcznik **Podstawy gospodarki energetycznej** jest podstawą wykładu semestralnego A. ZIĘBIKA. Prof. ZIĘBIK opracował również podręcznik **Zagadnienia systemowe w przemysłowej energetyce cieplnej** dla WSI Opole.

Był opiekunem około 120 prac dyplomowych magisterskich. W roku akademickim 1993/94 zorganizował studium podyplomowe **Audyting energetyczny** w przemyśle, które do roku 2000 ukończyło około 150 słuchaczy. Sprawuje opiekę nad indywidualnymi studiami. Jeden z jego dyplomantów zdobył I nagrodę na konkursie Oddziału Gliwickiego PTMTS. Trzej jego dyplomanci byli w ostatnich latach zwycięzcami konkursu Stowarzyszenia Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego na najlepsze prace dyplomowe

Od roku akademickiego 1993/94 pełni funkcję dyrektora Instytutu techniki ciepłej Politechniki Śląskiej. W latach 1978-93 był zastępcą dyrektora Instytutu Techniki Ciepłej do spraw naukowych. Inicjator i w latach 1980-88 redaktor **Informatora o działalności naukowej Instytutu Techniki Ciepłej**. Organizował zebrania naukowe ITC w latach 1978-93. Kierownik Zakładu i Zespołu Gospodarki Ciepłej w Instytucie Techniki Ciepłej w latach 1978-2000, a od roku 2001 Kierownik Zakładu Energetyki Ciepłej i Chłodnictwa.

Redaktor materiałów Sympozjum Komitetu Energetyki PAN Optymalizacja energetyki podstawowych przemysłów i ich węzłowych elementów, Jabłonna 1970.

W latach 1978-89 sekretarz Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach; w latach 1990-92 wiceprzewodniczący tej Komisji. Współorganizator 50 zebrań naukowych tej Komisji w latach 1978-89. Główny autor opracowania **Informator o stanie nauk technicznych w dziedzinie energetyki na terenie działalności Oddziału PAN w Katowicach** (Katowice 1991). Współorganizator seminarium Komisji Energetyki Oddziału PAN w Katowicach na temat Problemy ciepłownictwa województwa katowickiego (1988).

Prof. ZIĘBIK przewodniczył komitetowi organizacyjnemu IV Letniej Szkole Termodynamiki i Spalania PAN na temat **Podstawy teoretyczne przemysłowej gospodarki ciepłej**, która odbyła się w roku 1989 w Ustroniu. Był również przewodniczącym zespołu redakcyjnego ekspertyzy Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN n/t **Doskonalenie energetyki ciepłej dla obniżenia energochłonności i ochrony środowiska** (1991); autor opracowań cząstkowych do ekspertyzy. Współautor opracowania **Energetyka. Stan i poziom dyscypliny naukowej** wykonanej dla Polskiej Akademii Nauk i Komitetu Badań Naukowych, Warszawa 1995.

Wiceprzewodniczący komitetu organizacyjnego międzynarodowej konferencji **Energy System and Ecology** Kraków-Gliwice 1993, zorganizowanej wspólnie z AGH i ASME; otrzymał dyplom American Society of Mechanical Engineer E za organizację tej konferencji. Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XV Zjazdu Termodynamików–Gliwice–Kokotek, 1993. Organizator seminarium Komitetu Problemów Energetyki PAN oraz Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN **Aktualne problemy energetyki przemysłowej**, Szczyrk 1995. Przewodniczący komitetu organizacyjnego międzynarodowego Seminarium **Contemporary Problems of the thermal engineering**, Gliwice-Ustroń 1998. Był współorganizatorem XI Sympozjum Wymiany Ciepła i Masy. Był głównym organizatorem **Summer School** w ramach Centre of Excellence OPTI_Energy.

Od roku 1997 działa w ramach polsko-niemieckiej sieci naukowej INCREASE (International Cooperation in Environmental Protection, Process Safety and Energy Technology). Był kierownikiem dwóch zakończonych tematów ”Doskonalenie gospodarki ciepłej zespołu wielkopieczowego” i „Optymalizacja zastosowania

elektrociepłowni gazowo-parowych w polskim hutnictwie”. Obecnie kieruje jednym z tematów. Został wybrany do Komitetu sterującego ENCREASE.

W latach 1984-90 prof. ZIĘBIK był członkiem Komitetu Problemów Energetyki PAN, a od roku 1993 został członkiem prezydium tego Komitetu. Od roku 1991 jest członkiem Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN, a od roku 1993 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu. W roku 2003 został wybrany przewodniczącym Prezydium Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN. Profesor jest członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej oraz International Association for Energy Economics.

W roku 1994 i ponownie w 1997 prof. ZIĘBIK został wybrany do Komisji Badań Stosowanych Komitetu Badań Naukowych. Od marca 1998 roku jest członkiem Rady Konsultacyjnej przy Prezesie Urzędu Regulacji Energetyki. W roku 2000 był inicjatorem konferencji **Polskie doświadczenia regulacyjne w energetyce** zorganizowanej przez Komitet Problemów Energetyki PAN i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Jest członkiem Polskiego Komitetu N-T FJNT-NOT ds. Gospodarki Energetycznej.

Profesor jest członkiem Komitetu redakcyjnego Archives of Thermodynamics oraz Archiwum Energetyki PAN. Pełni funkcję członka rady redakcyjnej czasopisma International Journal of Energy Research. Był redaktorem działowym czasopisma Gospodarka Paliwami i Energią, a obecnie wchodzi w skład Rady Programowej.

Profesor Andrzej ZIĘBIK uzyskał wraz ze współpracownikami 4 patenty i 2 wzory użytkowe. W latach 1978-89 był konsultantem naukowo-technicznym w Hucie Kościuszko, a od roku 1990 do 2000 w Hucie Katowice. Wraz ze współpracownikami jest autorem około 50 prac naukowo-badawczych, dwóch wdrożeń w przemyśle: w Hucie Kościuszko (1990-92) i w Hucie Miedzi Głogów. Wykonał około 30 indywidualnych ekspertyz dla przemysłu hutniczego i chemicznego. Od roku 2002 wchodzi w skład Jury Konkursu Siemens.

DANE O DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ I WYDAWNICZEJ

WYKAZ HABILITACJI (1917 – 2004)

1. Roman WITKIEWICZ: Tarcie mechanizmu korbowego a dzielność mechaniczna (1917).
2. Stanisław OCHEŁDUSZKO; Pomiar wydatku sprężarki metodą napełniania zbiornika. (1936)
3. Robert SZEWAŁSKI: Problemy dotyczące teorii i budowy turbin parowych (1937).
4. Józef FOLWARCZNY: Kontrola wypalania klinkieru cementowego (28. 05. 1962).
5. Stanisław Jerzy GDULA: Przewodzenie ciepła w prętach pryzmatycznych i żebrach (06.12. 1965).
6. Ryszard PETELA: Proces czadnicowy w czadnicy dwustopniowej (06.12.1965).
7. Tadeusz BES: Akumulacja energii w elementach wypełnienia regeneratora (11. 10. 1969).
8. Jerzy TOMECZEK: Pseudoustalony przepływ ciepła w przeciwprądowym regeneratorze (03.03.1972).
9. Edward KOSTOWSKI: Analiza czynników wpływających na zużycie paliwa podczas nagrzewania wsadu w piecu wglębnym (30. 11. 1973).
10. Andrzej ZIĘBIK: Wpływ dodatku paliw zastępczych i podgrzania dmuchu na gospodarkę cieplną wielkich pieców (23. 01. 1976).
11. Janusz WANDRASZ: Pasmowy model matematyczny przepływu energii przez promieniowanie w piecu komorowym (18. 02. 1977).
12. Stefan POSTRZEDNIK: Analiza termodynamiczna odgazowania paliw stałych (30. 07. 1981).
13. Jan SKŁADZIEN: Analiza cieplna i ekonomiczna mrożenia górotworu (22. 09. 1981).
14. Ryszard WILK: Badania zjawiska spalania kropli paliwa ciężkiego (16. 06. 1983).
15. Kazimierz KURPISZ: Wyznaczanie pola temperatury w ciałach stałych na podstawie obserwacji temperatury lub gęstości strumienia ciepła w wybranych punktach ciała (06.06. 1984).
16. Krystian WILK: Badania dyfuzyjnych palników gazowych (26. 06. 1986).
17. Zbigniew RUDNICKI: Analiza radiacyjnego przepływu ciepła w komorze wypełnionej nieizotermicznym gazem, przy wykorzystaniu stosunków opromieniowania wyznaczonych metodą Monte Carlo (06.03. 1987).

18. Joachim KOZIOL: Uogólniona analiza wpływu ograniczeń na optymalizację konwekcyjnych rekuperatorów rurowych (15. 12. 1988).
19. Jan NADZIAKIEWICZ: Teoretyczno-eksperymentalny model przepływu promieniowania w płomieniu gazowym (28. 06. 1989).
20. Andrzej NOWAK: Metoda elementów brzegowych z zastosowaniem wielokrotnej zasady wzajemności (28. 05. 1993).
21. Ryszard BIAŁECKI: Solving Heat Transfer Problems Using The Boundary Element Method (01. 07. 1993).
22. Janusz SKOREK: Zastosowanie metod stochastycznych i spektralnych do rozwiązywania odwrotnych granicznych zagadnień odwrotnych przewodzenia ciepła (26.06.1994).
23. Andrzej SZŁEK: Badania procesów spalania paliw stałych w warstwie nieruchomej (2002).
24. Antoni ZAJDEL: Badanie właściwości oraz parametrów płomienia podczas spalania oleju opałowego (2002)
25. Henryk RUSINOWSKI: Identyfikacja złożonych procesów cieplnych i energo-technologicznych (2003).

WYKAZ DOKTORATÓW w latach (1910 -2004)

Lp.	Imię i nazwisko	Data obrony	Promotor
1.	Bohdan STEFANOWSKI	1910	Prof. T. FIEDLER
2.	Ludwik EBERMAN	1912	Prof. T. FIEDLER
3.	Wiesław CHRZANOWSKI	1910	Prof. T. FIEDLER
4.	Roman WITKIEWICZ	1915	Prof. L. EBERMAN
5.	Wilhelm BOROWICZ	1922	Prof. A. FOPPL
6.	Romuad OROSZ	1925	Prof. T. FIEDLER
7.	Tadeusz NIEMCZYNOWSKI	1925	Prof. T. FIEDLER
8.	Witold AULICH	1927	Prof. R. WITKIEWICZ
9.	Stanisław JAMRÓZ	1929	Prof. R. WITKIEWICZ
10.	Jan WICIŃSKI	1934	Prof. R. WITKIEWICZ
11.	Stanisław OCHEŁDUSZKO	16.01.1935	Prof. W. NUSSOLT
12.	Robert SZEWAŁSKI	1935	Prof. W. BOROWICZ
13.	Jakub BUJAK	1935	Prof. R. WITKIEWICZ
14.	Witold OKOŁO-KUŁAK	01.10.1950	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
15.	Jan SZARGUT	27.06.1955	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
16.	Czesław GRACZYK	08.01.1958	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
17.	Jan SENTEK	1959	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
18.	Ludwik MÜLLER	09.01.1960	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
19.	Józef FOLWARCZNY	26.09.1960	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
20.	Zbigniew PIETRZYK	08.07.1961	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
21.	Stanisław DAWIDOWICZ	16.10.1961	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
22.	Ryszard PETELA	31.01.1962	Prof. J. SZARGUT
23.	Tadeusz DZIULAK	08.06.1962	Prof. K. SZAWŁOWSKI
24.	Stefan KASPRZYK	21.03.1963	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
25.	Sławomir WILK	21.03.1963	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
26.	Stanisław GDULA	06.07.1963	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
27.	Stanisław MIERZWIŃSKI	06.07.1963	Prof. W. OKOŁO-KUŁAK
28.	Tadeusz ŚWIERZAWSKI	16.11.1963	Prof. St. OCHEŁDUSZKO
29.	Eryk PRUGAR	05.07.1964	Prof. K. SZAWŁOWSKI
30.	Jacek ŻELKOWSKI	28.10.1964	Prof. J. SZARGUT
31.	Wojciech SIŁKA	07.07.1965	Prof. MULLER
32.	Mieczysław WOŁEK	22.03.1965	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
33.	Zygmunt KOLENDA	06.12.1965	Prof. J. SZARGUT

Lp.	Imię i nazwisko	Data obrony	Promotor
34	Teresa STYRYLSKA	08.09.1965	Prof. J. SZARGUT
35	Stanisław KOPEĆ	11.03.1966	Prof. J. SZARGUT
36	Antoni GUZIK	28.06.1966	Prof. J. SZARGUT
37	Tadeusz BES	19.12.1966	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
38	Józef PIENTKA	19.12.1966	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
39	Tadeusz KUKUŁA	07.01.1967	Prof. J. SZARGUT
40	Kazimierz DZIEDZINIE- WICZ	08.05.1967	Prof. J. SZARGUT
41	Edward KOSTOWSKI	30.06.1967	Prof. J. SZARGUT
42	Władysław ŁUKASZEK	23.04.1968	Doc. J. SZPILECKI
43	Jerzy TOMECZEK	19.10.1968	Prof. S. OCHEŁDUSZKO
44	Andrzej ZIĘBIK	20.12.1969	Prof. J. SZARGUT
45	Tadeusz CHMIELNIAK	18.01.1970	Doc. J. FOLWARCZNY
46	Bohdan MOCHNACKI	29.01.1970	Prof. J. SZARGUT
47	Kazimierz MACZEK	26.06.1970	Prof. J. SZARGUT
48	Andrzej PIOTROWICZ	29.06.1971	Doc. R. PETELA
49	Janusz WANDRASZ	29.06.1971	Prof. J. SZARGUT
50	Jan NADZIAKIEWICZ	29.06.1972	Doc. Cz. GRACZYK
51	Jan SKŁADZIEN	30.06.1972	Prof. W. OKOŁO-KUŁAK
52	Paweł WEISS	30.06.1972	Prof. J. SZARGUT
53	Zbigniew LORKIEWICZ	07.10.1972	Doc. R. PETELA
54	Tadeusz SZPONARSKI	06.11.1972	Doc. S. J. GDULA
55	Zbigniew RUDNICKI	16.12.1972	Prof. J. SZARGUT
56	Eugeniusz KROP	10.01.1973	Doc. S. J. GDULA
57	Stefan POSTRZEDNIK	03.07.1973	Prof. J. FOLWARCZNY
58	Marian PACZKOWSKI	23.03.1974	Prof. W. OKOŁO-KUŁAK
59	Tadeusz MALKIEWICZ	04.06.1974	Doc. S. J. GDULA
60	Joachim KOZIOŁ	21.06.1974	Prof. J. SZARGUT
61	Kazimierz KURPISZ	21.10.1974	Doc. S. J. GDULA
62	Krzysztof WILK	20.12.1974	Doc. R. PETELA
63	Ryszard WILK	03.01.1975	Doc. R. PETELA
64	Franciszek KERN	07.05.1975	Prof. S. J. GDULA
65	Janusz COFAŁA	16.06.1975	Prof. J. SZARGUT
66	Mieczysław NIEMIEC	27.06.1975	Prof. J. SZARGUT
67	Joachim GOLLOR	14.05.1976	Prof. S. GDULA
68	Andrzej BARCZYŃSKI	22.05.1976	Prof. R. PETELA

Lp.	Imię i nazwisko	Data obrony	Promotor
69	Jerzy MAROŃ	22.05.1976	Prof. J. SZARGUT
70	Bolesław ŁONAK	08.06.1976	Prof. J. SZARGUT
71	Albin PODLEJSKI	08.06.1976	Prof. J. FOLWARCZNY
72	Mieczysław KABAT	21.01.1977	Prof. J. SZARGUT
73	Janusz SKOREK	21.01.1977	Prof. J. SZARGUT
74	Józef SZYMCZYK	18.03.1977	Prof. J. FOLWARCZNY
75	Lech DOBROWOLSKI	12.05.1978	Prof. R. PETELA
76	Jan MUCIEK	09.06.1978	Prof. S. J. GDULA
77	Andrzej SUCHETA	29.06.1978	Prof. S. J. GDULA
78	Ryszard BIAŁECKI	17.11.1978	Prof. S. j. GDULA
79	Andrzej NOWAK	08.12.1978	Prof. S. J. GDULA
80	Wiktor WIŚNIEWSKI	18.06.1979	Prof. J. SZARGUT
81	Grażyna FLIGIER	19.06.1979	Prof. R. PETELA
82	Marek JANUSZ	29.06.1979	Doc. J. WANDRASZ
83	Antoni ZAJDEL	05.10.1979	Prof. R. PETELA
84	Janusz STEFANIK	14.11.1979	Doc. E. KOSTOWSKI
85	Piotr GRUSZKA	20.06.1980	Prof. J. SZARGUT
86	Zdzisław WOŹNIAK	04.07.1980	Doc. T. BES
87	Anna TYSOWSKA	26.09.1980	Prof. R. PETELA
88	Ewald WYSTEMP	26.09.1980	Prof. J. FOLWARCZNY
89	Eugeniusz MAJZA	19.06.1981	Prof. J. SZARGUT
90	Andrzej WŁODARCZYK	26.06.1981	Doc. J. WANDRASZ
91	Adam FIC	20.11.1981	Doc. L. SZYMENDERA
92	Henryk KRÓL	25.06.1982	Doc. E. PRUGAR
93	Janusz BŁASZCZYK	05.07.1982	Prof. R. PETELA
94	Józef SOŁTYS	27.05.1983	Doc. E. PRUGAR
95	Henryk RUSINOWSKI	15.06.1983	Prof. J. SZARGUT
96	Marian MADEJA	30.05.1984	Doc. A. ZIĘBIK
97	Klaudiusz KOBIELA	11.06.1985	Prof. J. SZARGUT
98	Adam ŁUCKOŚ	27.09.1985	Doc. J. WANDRASZ
99	Krzysztof PRESZ	15.11.1985	Doc. A. ZIĘBIK
100	Andrzej WALEWSKI	21.02.1986	Doc. J. WANDRASZ
101	Andrzej KARASIŃSKI	07.07.1986	Doc. J. WANDRASZ
102	Kazimierz WALECZEK	12.12.1986	Doc. J. WANDRASZ
103	Ryszard BARTNIK	23.01.1987	Doc. J. SKŁADZIEN
104	Tadeusz KRUCZEK	10.04.1987	Doc. A. ZIĘBIK
105	Stanisław KUCYPERA	18.03.1988	Doc. E. KOSTOWSKI
106	Andrzej ZIENTEK	04.06.1990	Prof. J. SZARGUT

Lp.	Imię i nazwisko	Data obrony	Promotor
107	Jerzy GWÓZDŹ	22.05.1992	Prof. A. ZIĘBIK
108	Zbigniew ŻMUDKA	01.07.1992	Doc. S. POSTRZEDNIK
109	Marcin SZEGA	19.03.1993	Prof. A. ZIĘBIK
110	Kayode Mutahir TIAMIYU	21.05.1993	Doc. S. POSTRZEDNIK
111	Andrzej SZŁEK	14.12.1994	Doc. R. WILK
112	Krzysztof WILK	13.02.1995	Prof. J. SKŁADZIEN
113	Ireneusz SZCZYGIEŁ	13.03.1995	Prof. K. KURPISZ
114	Małgorzata HANUSZKIEWICZ –DRAPAŁA	14.10.1996	Prof. J. SKŁADZIEN
115	Nehad AL.-KHALIDY	21.11.1996	Prof. J. SKOREK
116	Wojciech STANEK	06.04.1998	Prof. ZIĘBIK
117	Adam CIESIOŁKIEWICZ	14.12.1998	Prof. POSTRZEDNIK
118	Wiesław GAZDA	13.11.2000	Prof. J. KOZIÓŁ
119	Marek STEMPNIEWICZ	19.02.2001	Prof. J. SKŁADZIEN
120	Jacek KALINA	21. 12. 2001	Prof. J. SKOREK
121	Andrzej KSIĄDZ	21. 12. 2001	Prof. R. WILK
122	Janusz CHWIOŁKA	10.06.2002	Prof. J. KOZIÓŁ
123	Iwona NOWAK	2003	Prof. A. NOWAK
124	Katarzyna ADRIANOWICZ	2003	Prof. RUDNICKI
125	Gabriel WĘCEL	13.06.2003	Prof. R. BIAŁECKI
126	Robert PIĄTEK	04.07.2003	Prof. J. SKŁADZIEN
127	Andrzej SACHAJDAK	19.12.2003	Prof. Z. RUDNICKI
128	Jarosław ZUWAŁA	20.02.2004	Prof. A. ZIĘBIK
129	Michał WARZYC	07.05.2004	Prof. A. ZIĘBIK
130	Tomasz ODLANICKI- PO-CZOBUT	07.05.2004	Prof. R. WILK
131	Robert CHOLEWA	14.05.2004	Prof. A. NOWAK

TEMATY PRAC DOKTORSKICH obronionych w latach 1910-2004

1. Bohdan STEFANOWSKI: nieznan (nie podają go nawet wydawnictwa okolicznościowe Politechniki Warszawskiej).
2. Ludwik EBERMAN: Motory Diesla do napędu okrętów.
3. Wiesław CHRZANOWSKI: Geschwindigkeitsregelung der Dampfördermaschinen.
4. Roman WITKIEWICZ: Spalanie przy $p=\text{const}$ w motorze gazowym.
5. Wilhelm BOROWICZ: Beitrag zur Berechnung der kritischen Geschwindigkeiten von zwei – und mehrfach gelagerten Wellen (*praca obroniona w Politechnice Monachijskiej*).
6. Romuald OROSZ: Pomiary mocy motorów spalinowych
7. Tadeusz NIEMCZYŃSKI: nieznan.
8. Witold AULICH: Badania działania motoru spalinowego w warunkach zmiennego obciążenia.
9. Stanisław JAMRÓZ ; nieznan.
10. Jan WICIŃSKI: Badania procesów cieplnych realizowanych w bezkorbowej silniko-sprężarce.
11. Stanisław OCHEŃDUSZKO: Der Zünd- und Verbrennungsvorgang – der mittels Druckluft zerstaubten Treibstoffe – im Dieselmotor (*Przebieg zapłonu i spalania oleju napędowego rozpylanego za pomocą sprężonego powietrza*). Praca obroniona w Politechnice Monachijskiej.
12. Robert SZEWAŁSKI: Zjawisko „tańczenia” regulatora i jego znaczenie dla dynamicznej sprawności regulacji.
13. Jakub BUJAK: Wyniki badań procesów katalitycznych zamiany gazu ziemnego na gaz wodny.
14. Witold OKOŁO-KUŁAK: Teoria wymienników trójzynninowych.
15. Jan SZARGUT: Równania bilansowe wynikające z I i II zasady termodynamiki.
16. Czesław GRACZYK: Pomiar natężenia przepływu pyłu węglowego transportowanego powietrzem – przy użyciu zwężki.
17. Jan SENTEK: Sprężanie gazów niechłodzonych w sprężarkach odśrodkowych przy różnych liczbach Macha i różnych wykładnikach izentropii.
18. Ludwik MULLER: Siły dynamiczne w kołach zębatych.
19. Józef FOLWARCZYŃSKI: Podobieństwo termodynamiczne dla przepływu laminarnego w prostym kanale przepływowym.
20. Zbigniew PIETRZYK: Pomiar stopnia zapylenia gazu za pomocą izotopów promieniotwórczych.
21. Stanisław DAWIDOWICZ: Analiza rozruchu jako miara wydajności jedno-stopniowej sprężarki tłokowej.

22. Ryszard PETELA: Egzergia promieniowania cieplnego.
23. Tadeusz DZIULAK: Kinematyka i dynamika stawidła sterującego zawory wypustowe w systemie przelotowego płukania cylindrów silników dwusuwowych nawrotnych okrętowych.
24. Stefan KASPRZYK: Wyznaczanie stopnia suchości pary mokrej metodą dławienia izentalpowego.
25. Sławomir WILK: Wyznaczanie stopnia suchości pary mokrej metodą bilansową.
26. Stanisław GDULA: Przepływ ciepła w ciałach stałych przy skokowych, periodycznych zmianach temperatury ośrodka.
27. Stanisław MIERZWIŃSKI: Warunki ogrzewania szklarni – ustalone na podstawie badań tego typu obiektu.
28. Tadeusz ŚWIERZAWSKI: Wnikania ciepła do Santowaxu OMP, po napromieniowaniu w reaktorze.
29. Eryk PRUGAR: Analiza stosunków między cechami konstrukcyjnymi 3-cylindrowych, dwusuwowych silników spalinowych typu trakcyjnego.
30. Jacek ŻELKOWSKI: Badanie strugi z palników narożnych w komorach pyłowych, przeprowadzone na modelu zimnym.
31. Mieczysław WOŁEK: Kryterium stosunku dostarczania dla sprężarek tłokowych.
32. Wojciech SIŁKA: Badanie wpływu nacisków, prędkości i temperatury na smarowność olejów maszynowych.
33. Zygmunt KOLENDA: Uzgadnianie bilansów substancji i energii w procesach chemicznych ze szczególnym uwzględnieniem procesów chemicznych.
34. Teresa STYRYLSKA: Egzergia chemiczna paliw.
35. Stanisław KOPEĆ: Dynamika procesów regulacji temperatury w salach widowiskowych i audytoryjnych.
36. Antoni GUZIK: Obliczenie współczynnika przekazywania ciepła w regeneratorskiej dla stałych temperatur gazów w oparciu o metody różnicowe.
37. Tadeusz BES: Wnikanie ciepła przy przepływie laminarnym w kanale płaskim i cylindrycznym.
38. Józef PIENTKA: Zjawisko przekroczenia podczas przepływu cieczy i pary wodnej.
39. Tadeusz KUKUŁA: Analiza optymalnych parametrów konstrukcyjnych opromieniowanych rekuperatorów kominowych do żeliwiaków.
40. Kazimierz DZIEDZNIWCZ: Egzergia nieorganicznych substancji chemicznych.
41. Edward KOSTOWSKI: Optymalizacja rekuperatora opromieniowanego zbudowanego z elementów Fielda.
42. Władysław ŁUKASZEK: Analiza osłabienia promieniowania gamma za pomocą obliczeń wykonanych metodą Monte-Carlo.
43. Jerzy TOMECZEK: Nieustalone stany cieplne w reaktorze jądrowym.

44. Andrzej ZIĘBIK: Model matematyczny bilansu materiałowo-energiejnego surowcowej huty żelaza.
45. Tadeusz CHMIELNIAK: Przybliżona analiza przepływu masy i ciepła w laminarnej warstwie przyściennej przy zmiennym gradiencie temperatury na ścianie.
46. Bohdan MOCHNACKI: Model różnicowy stygnięcia wlewka i powstawania jamy skurczowej.
47. Kazimierz MACZEK: Optymalizacja wieloogniowa procesu cieplnego na przykładzie żiębiarki sprężarkowej.
48. Andrzej PIOTROWICZ: Egzergia plazmy uzyskanej z jedno- i dwuatomowych składników atmosfery.
49. Janusz WANDRASZ: Badanie modelowe współczynnika wnikania ciepła w regeneratorze.
50. Jan NADZIAKIEWICZ: Dobór układu regulacji siłowni jądrowej z reaktorem chłodzonym wodą.
51. Jan SKŁADZIEN: Analiza konwekcyjnego rekuperatora Fielda przy krzyżowym przepływie czynników.
52. Paweł WEISS: Proces nagrzewania wsadu w piecu przewalowym.
53. Zbigniew LORKIEWICZ: Rozdział niedoboru gazu między urządzenia zakładu przemysłowego.
54. Tadeusz SZPONARSKI: Grzanie i chłodzenie ciał stałych w warunkach konwekcji swobodnej.
55. Zbigniew RUDNICKI: Zastosowanie metody Monte-Carlo do wyznaczania pola temperatur w przestrzeni roboczej pieca grzejnego.
56. Eugeniusz KROP: Wymiana ciepła w prostych prostopadłościennych, blokowych podgrzewaczach powietrza.
57. Stefan POSTRZEDNIK: Przepływ ciepła oraz analiza geometrii opromienionych ekranów membranowych.
58. Marian PACZKOWSKI: Nowy sposób bieżącej kontroli działania elektrolizera do produkcji aluminium.
59. Tadeusz MALKIEWICZ: Wymiana ciepła w chłodzonym trzonie wielkiego pieca.
60. Joachim KOZIOL: Optymalizacja rekuperatorów konwekcyjnych.
61. Kazimierz KURPISZ: Nieustalone pole temperatur w grubościennych, równoległoprądowych wymiennikach ciepła.
62. Krystian WILK: Badania temperatury w dyfuzyjnym gazowym płomieniu turbulentnym.
63. Ryszard WILK: Badania rozkładów masy i średnic kropeł przy rozpylaniu paliw ciekłych.
64. Franciszek KERN: Nieustalone przewodzenie ciepła przy zmiennym od czasu współczynnika wnikania ciepła.
65. Janusz COFAŁA: Efekty podgrzewania substratów spalania dla nagrzewnicy dmuchu wielkopiecowego.

66. Mieczysław NIEMIEC: Badania modelowe współczynników wnikania ciepła i oporu przepływu w kratownicach regeneratora.
67. Joachim GOLLOR: Periodyczne przewodzenie ciepła w ścinie sprężarki tłokowej.
68. Andrzej BARCZYŃSKI: Zagadnienia stabilizacji parametrów gazu w systemie zasilającym.
69. Jerzy MAROŃ: Analiza statystyczna wytwarzania i optymalizacji użytkowania pary z urządzeń odzysknicowych hutnictwa.
70. Bolesław ŁONAK: Model matematyczny gospodarki materiałowo-energetycznej Zjednoczenia Hutnictwa Żelaza i Stali.
71. Albin PODLEJSKI: Wpływ ciśnienia hydrostatycznego na wymianę ciepła w aparatach wyparnych z naturalną cyrkulacją.
72. Mieczysław KABAT: Badanie wnikania ciepła w kanałach pierścieniowych.
73. Janusz SKOREK: Model matematyczny pola temperatury w procesie ciągłego odlewania miedzi.
74. Józef SZYMCZYK: Model matematyczny kinetyki karbonizacji wyrobów węglowych.
75. Lech DOBROWOLSKI: Optymalizacja działania systemu przesyłowego gazu w stanach awaryjnych.
76. Jan MUCIEK: Model matematyczny wyparki pionowej z cyrkulacją naturalną lub wymuszoną
77. Andrzej SUCHETA: Model matematyczny cylindrycznego, grafitowego wymiennika ciepła typu POLYBLOC.
78. Ryszard BIAŁECKI: Metoda łączenia rozwiązań ustalonych pól temperatury w obszarach złożonych.
79. Andrzej NOWAK: Model matematyczny prostopadłościennego grafitowego wymiennika ciepła.
80. Wiktor WIŚNIEWSKI: Wykresy kontrolne spalania i ich osobliwości.
81. Grażyna FLIGIER: Badanie szumu gazowego płomienia kinetycznego.
82. Marek JANUSZ: Wpływ konwekcji swobodnej na wnikanie ciepła w kratownicach regeneratora.
83. Antoni ZAJDEL: Badanie rozpylania paliwa pyłowo-ciekłego.
84. Janusz STEFANIK: Optymalizacja nagrzewania wsadu w piecu wgłębnym.
85. Piotr GRUSZKA: Dobór strumienia paliwa w pokrocznym piecu grzejnym.
86. Zdzisław WOŹNIAK: Dynamika stanów przejściowych regeneratora przeciw-prądowego.
87. Anna TYSOWSKA: Szum płomienia olejowego w zależności od rozdrobnienia paliwa.
88. Ewald WYSTEMP: Badanie karbonizacji węgla i wyrobów węglowych.
89. Eugeniusz MAJZA: Optymalizacja planu gospodarki materiałowo-energetycznej zakładu hutniczego z zastosowaniem programowania probabilistycznego.

90. Andrzej WŁODARCZYK: Badanie charakterystyk warstwy fluidalnej utworzonej z materiału o niezidentyfikowanej średnicy ziarna.
91. Adam FIC: Zagadnienie wyznaczania ustalonego pola temperatury w osłonach reaktorów jądrowych typu WWER.
92. Henryk KRÓL: Koncepcja i badanie gaźnika ultradźwiękowego dla silników spalinowych z zapłonem iskrowym.
93. Janusz BŁASZCZYK: Badanie współczynnika lepkości mieszanin węglowo-olejowych.
94. Józef SOŁTYS: Koncepcja i badanie możliwości uwarstwienia mieszanki paliwowo-powietrznej przy wtryskowym zasilaniu szybkoobrotowego, dwusuwowego silnika spalinowego z zapłonem iskrowym.
95. Henryk RUSINOWSKI: Model matematyczny działania zespołu nagrzewnic wielkopieczowych w systemie parzysto-równoległym.
96. Marian MADEJA: Wpływ dodatku tlenu do dmuchu na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopieczowego.
97. Klaudiusz KOBIELA: Optymalizacja układu szczytowej elektrowni akumulacyjnej ze zbiornikiem sprężonego powietrza.
98. Adam ŁUCKOŚ: Badanie współczynników wnikania ciepła pomiędzy elementem zanurzonym a warstwą fluidalną materiału o nieokreślonym kształcie.
99. Krzysztof PRESZ: Metoda systemowa doboru struktury gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego.
100. Andrzej WALEWSKI: Badanie wymiany ciepła i oporów przepływu w ceramicznych elementach grzewczych regeneracyjnych obrotowych podgrzewaczy powietrza.
101. Andrzej KARASIŃSKI: Badania bezkatalitycznej konwersji gazu koksowniczego parą wodną.
102. Kazimierz WALECZEK: Określenie parametrów i strefy redukcji w procesie zgazowania odpadów stałych.
103. Ryszard BARTNIK: Analiza cieplna i ekonomiczna konwekcyjnego spiralnego rekuperatora pętlicowego.
104. Tadeusz KRUCZEK: Analiza wpływu podwyższonego ciśnienia w gardzieli wielkiego pieca na gospodarkę energetyczną zespołu wielkopieczowego.
105. Stanisław KUCYPERA: Analiza procesu wymiany ciepła w przyrządach półprzewodnikowych.
106. Andrzej ZIENTEK: Optymalizacja wstępnej komory strumieniowej i rekuperatora dla pieca grzejnego o działaniu ciągłym.
107. Jerzy GWÓŹDŹ: Model matematyczny bilansu gospodarki energetycznej zakładu przemysłowego dla potrzeb komputerowego systemu zarządzania.
108. Zbigniew ŻMUDKA: Badanie i analiza stopnia napełniania silników spalinowych.
109. Marcin SZEGA: Analiza termodynamiczna możliwości wykorzystania składników redukcyjnych gazu wielkopieczowego zawracanego do procesu.

110. Kayode Mutahir TIAMIYU (Nigeria): Badanie i analiza czynników determinujących przepływ gazu przez usypane złożo ziarniste.
111. Andrzej SZŁEK: Eksperymentalno-teoretyczne badania nad emisją tlenu azotu podczas spalania oleju.
112. Krzysztof WILK: Analiza wrażliwości kosztów ziębienia na zmiany parametrów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych ziębiarki.
113. Ireneusz SZCZYGIEL: Estymacja warunków brzegowych dla zagadnień konwekcyjnych wymiany ciepła.
114. Małgorzata HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA: Analiza termodynamiczna krzyżowo-prądowego wymiennika z nierównomiernym przepływem czynników.
115. Nehad AL-KHALIDY (Irak): Zastosowanie technik odwrotnych do identyfikacji efektów cieplnych podczas spawania z ruchomym źródłem.
116. Wojciech STANEK: Analiza systemowa doboru parametrów termicznych dmuchu i dodatku paliw zastępczych w procesie wielkopieczowym.
117. Adam CIESIOŁKIEWICZ: Badanie zużycia złożo kinematycznych krzywka-popychacz i jego wpływu na pracę silnika spalinowego.
118. Wiesław GAZDA: Techniczno-ekonomiczna optymalizacja przebiegów temperaturowo-czasowych procesów chłodniczych.
119. Marek STEMPNIEWICZ: Symulacja stanów przejściowych w obudowach współczesnych reaktorów jądrowych.
120. Jacek KALINA: Analiza i optymalizacja techniczno-ekonomiczna małych układów skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej.
121. Andrzej KSIĄDZ: Badania nad mechanizmem powstawania i utleniania BaP podczas spalania.
122. JANUSZ CHWIOLKA: Optymalizacja układów chłodzenia wody przemysłowej na przykładzie elektrolizy cynku
123. NOWAK: Zastosowanie analizy wrażliwości oraz metody elementów brzegowych do identyfikacji położenia frontu krzepnięcia w procesach ciągłego odlewania materiałów.
124. Katarzyna ADRIANOWICZ: Modelowanie sprężonego zjawiska przepływu ciepła na drodze przewodzenia i promieniowania ciepła.
125. Gabriel WĘCEL: Modelowanie sprężonych zadań promieniowania ciepła i konwekcji.
126. Robert PIĄTEK: Analiza termodynamiczna ożebrowanego wymiennika ciepła z nierównomiernym dopływem czynników.
127. Andrzej SACHAJDAK: Analiza porównawcza wybranych metod modelowania matematycznego radiacyjnego przepływu energii w piecach grzejnych.
128. Jarosław ZUWAŁA: Akumulacja ciepła w elektrociepłowniach w aspekcie dodatkowej produkcji szczytowej energii elektrycznej.
129. Michał WARZYC: Dobór optymalnej struktury elektrociepłowni gazowo-parowej opalanej hutniczymi gazami palnymi.

130. Tomasz ODLANICKI-POCZOBUT: Badania powstawania dwutlenku azotu podczas spalania gazów.
131. Robert CHOLEWA: Zastosowanie metody elementów brzegowych do modelowania procesów ciągłego odlewania wybranych materiałów.

KSIĄŻKI

wydane w latach 1915 - 2003

1. WITKIEWICZ R.: Spalanie izobaryczne w motorze gazowym. Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie. Lwów 1915.
2. WITKIEWICZ R.: Tarcie mechanizmu korbowego a dzielność mechaniczna. Drukarnia Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Lwów 1917.
3. WITKIEWICZ R.: Kilka myśli wytycznych o nauce pomiarów maszyn na Politechnice. Lwów, 1921.
4. WITKIEWICZ R.: Z techniki kontroli procesów spalania. Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie. Lwów 1925
5. WITKIEWICZ R.: Laboratorium maszynowe Politechniki Lwowskiej. Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie. Lwów 1927
6. FIEDLER T.: Teoria maszyn i urządzeń cieplnych. Cz. I. Nakład Komisji Wydawniczej Kół Naukowych i Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej, Lwów 1932.
7. WITKIEWICZ R.: Nowe rozwiązania silnikowe oparte na układzie tłokowo-bezkorbowym. Wydawnictwo i Drukarnia Politechniki Lwowskiej. Lwów 1939.
8. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Silniki spalinowe na fundamentach stałych. Wyd. PTS, Kraków 1949.
9. OCHEŃDUSZKO St.: tłum. z niem. książki: W. NUSSELT: Termodynamika techniczna. Nakład Komisji Wydawnictw Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Śląskiej, Gliwice 1948.
10. OCHEŃDUSZKO St.: tłum. z niem. książki: W. NUSSELT: Teoria Maszyn Ciepłych. Nakład Komisji Wydawnictw Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Śląskiej, Gliwice 1948.
11. OCHEŃDUSZKO St.: tłum. z niem. książki: R. BOYE: Gospodarka cieplna w siłowniach parowych. Komisja Wydawnictw Departamentu Kadr Szkolenia Zawodowego, Warszawa 1948.
12. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Siłownie ciepłe przemysłu drzewnego. Wyd. Instytutu Badawczego Leśnictwa, Warszawa 1950.
13. SZARGUT J.: Racjonalne spalanie węgla. Państwowe Wydawnictwo Techniczne, Warszawa 1951.
14. OCHEŃDUSZKO St.: Teoria maszyn ciepłych, cz. I. 1953, cz. II. 1953, cz. III. 1955, PWN, Warszawa.
15. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Silniki spalinowe wysokoprężne ciężkie. Część I – Tekst. PWN Kraków-Gliwice 1955.
16. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Silniki spalinowe wysokoprężne ciężkie. Część II - Atlas. PWN Kraków-Gliwice 1955.

17. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.i inni: Energetyka cieplna w hutnictwie. PWN Łódź 1955.
18. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Silniki spalinowe Diesla okrętowe i kolejowe. Część I - Tekst. PWN Kraków 1957.
19. OCHEŁDUSZKO St.: Termodynamika stosowana. WNT, Warszawa 1964. Wyd. II - WNT, Warszawa 1968. Wyd. III - WNT, Warszawa 1970. Wyd. IV - WNT, Warszawa 1974.
20. PRUGAR E.:Badanie samochodowego silnika gaźnikowego. Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Warszawa 1968.
21. OCHEŁDUSZKO St., SZARGUT J., GÓRNIAK H., GUZIK A., WILK Sł.: Zbiór zadań z termodynamiki technicznej. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1960. Wyd. II – PWN, Warszawa 1968. Wyd. III – PWN, Warszawa 1970. Wyd. IV – PWN, Warszawa 1975.
22. RYSZKA E, SZARGUT J.: Piece w hutnictwie metali nieżelaznych. WGH, Katowice 1960.
23. SZARGUT J., WILK Sł.: Technika i gospodarka cieplna w hutnictwie. WGH, Katowice 1962. Wyd. II – 1964. Wyd. III– 1981 (pod tytułem: Gospodarka cieplna w hutnictwie (Wydawnictwa Szkol. i Pedagog.), Wyd. IV– 1981 (pod tytułem: Gospodarka cieplna w hutnictwie (Wydawnictwa Szkol. i Pedagog.).
24. SZARGUT J., PETELA R.: Egzergia. WNT, Warszawa 1965. Tłumaczenie rosyjskie: Moskwa 1968.
25. SZARGUT J.: Energetyka cieplna w hutnictwie. Wyd. „Śląsk”, Katowice 1971. Wyd. II, Wyd. „Śląsk”, Katowice 1985. Rosyjskie tłumaczenie wybranych rozdziałów: „Tiepłoeniergietyka w mietalłurgii”, Mietalłurgizdat, Moskwa 1997.
26. SZARGUT J.: Termodynamika. PWN, Warszawa 1971, Wyd. II - PWN Warszawa 1974, Wyd. III – PWN, Warszawa 1976, Wyd. IV – PWN, Warszawa 1980, Wyd. V –PWN, Warszawa 1985, Wyd. VI – PWN, Warszawa 1992, Wyd. VII – PWN, Warszawa 2000.
27. SZARGUT J.: Teoria procesów cieplnych. PWN. Warszawa 1973.
28. SZARGUT J., ZIĘBIK A.: Ausgewählte Probleme der industriellen Energiewirtschaft. Springer Verlag, Viena 1976.
29. SZARGUT J.: Metody numeryczne w obliczeniach cieplnych pieców przemysłowych. Wyd. „Śląsk”, Katowice 1977.
30. SZARGUT J., GUZIK A., GÓRNIAK H.: Programowany zbiór zadań z termodynamiki. PWN, Warszawa 1979. Wyd. II – PWN, Warszawa 1986.
31. SZARGUT J.: Analiza termodynamiczna i ekonomiczna w energetyce przemysłowej. WNT, Warszawa 1983.
32. SZARGUT J., ZIĘBIK A.: Wpływ parametrów dmuchu i dodatku czynników paliwowo-redukcyjnych na wskaźniki energetyczne zespołu wielkopiecowego. Ossolineum, Wrocław 1983.
33. PETELA R.: Przepływ ciepła. PWN, Warszawa 1983.

34. GDULA S., BIAŁECKI R., KURPISZ K., NOWAK A. J., SUCHETA A.: Przewodzenie ciepła. PWN, Warszawa 1984.
35. SZARGUT J. (red.): Rachunek wyrównawczy w technice cieplnej. Ossolineum, Wrocław 1984.
36. SZARGUT J., MORRIS D. R., STEWARD F. R.: Exergy Analysis of Thermal, Chemical and Metallurgical Processes. Hemisphere Publ. Corp., New York, Washington, London 1988.
37. SKŁADZIEN J.: Thermal Analysis of the Convective Three-Stream Heat Exchangers. Ossolineum, Wrocław 1989.
38. SZARGUT J.: Analysis of Cumulative Exergy Consumption and Cumulative Exergy Losses. W: Advances in Thermodynamics, vol. 4: Finite-Time Thermodynamics and Thermoconomics, Taylor & Francis, New York-London 1990.
39. ZIĘBIK A.: Mathematical Modelling of Energy Management Systems in Industrial Plants. Ossolineum, Wrocław 1990.
40. SZARGUT J.: Termodynamika techniczna. PWN, Warszawa 1991. Wyd. II – Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 1997. Wyd. III – Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2000.
41. BIAŁECKI R., FIC A., KURPISZ K., NOWAK A., RUDNICKI Z., SKOREK J., SZARGUT J. (red.): Modelowanie numeryczne pól temperatury. WNT Warszawa 1992.
42. SZARGUT J., ZIĘBIK A., KOZIOŁ J., KURPISZ K., MAJZA E.: Przemysłowa energia odpadowa. Zasady wykorzystania. Urządzenia. WNT, Warszawa, 1993.
43. KOSTOWSKI E.: Promieniowanie cieplne. PWN, Warszawa 1993.
44. BIAŁECKI R.: Solving Heat Radiation Problems Using the Boundary Element. Comp. Mech. Publications, Southampton 1993.
45. SZARGUT J., ZIĘBIK A., KOZIOŁ J., JANICZEK R., KURPISZ K., CHMIELNIAK T., WILK R.: Racjonalizacja użytkowania energii w zakładach przemysłowych. Poradnik audytora energetycznego. Wyd. Fundacja Poszanowania Energii, Warszawa 1994.
46. NOWAK A. J., NEVES C. A. (eds.): The Multiple Reciprocity Boundary Element. International Series on Computational Engineering. Comp. Mech. Publications, Southampton 1994.
47. WROBEL L. C., BREBBIA C. A., NOWAK A. J. (eds.): Advanced Computational Methods in Heat Transfer III. Comp. Mech. Publications, Southampton 1994.
48. KURPISZ K., NOWAK J. A.: Inverse Thermal Problems. International Series on Computational Engineering. Comp. Mech. Publications, Southampton 1995.
49. SZARGUT J., GUZIK A., GÓRNIAK H.: Zadania z termodynamiki technicznej. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, I – Wyd. 1996, II – Wyd. 2001.
50. SZARGUT J., ZIĘBIK A.: Podstawy energetyki cieplnej. PWN, Warszawa 1998. Wyd. II – PWN, Warszawa 2000.

51. NOWAK A. J., BREBBIA C. A., BIAŁECKI R. A., ZERROKAT M. (eds.): Advanced Computational Methods in Heat Transfer. Comp. Mech. Publications, Southampton and Boston 1998.
52. SZARGUT J.: Exergy in Thermal Systems Analysis. Rozdział w: BEJAN A., MAMUT E.(eds.): Thermodynamic Optimization of Complex Energy Systems.. Kluwer Acad. Publishers, Netherland 1999.
53. BIAŁECKI R. A., GRELA Ł.: Application of the Boundary Element Method to the Solution of Heat Radiation Problems. Rozdział w: SUNDEN B., FAGHRI M. (eds.): Modelling of Engineering Heat Transfer Phenomena. WIT Press, Southampton and Boston, 1999.
54. KOSTOWSKI E.: Przepływ ciepła. Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2000.
55. WILK R.: Podstawy niskoemisyjnego spalania. Wyd. GNOME. Katowice 2000.
56. KOSTOWSKI E. (red.), GÓRNIAK H., SIKORA J., SZYMCZYK J., ZIĘBIK A.: Zbiór zadań z przepływu ciepła. Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2000, II Wyd. - 2003.
57. POSTRZEDNIK S.: Termodynamika zjawisk przepływowych. Jednowymiarowe przepływy odwracalne. Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2000.
58. RUDNICKI Z.: Radiacyjny przepływ ciepła w piecach przemysłowych. Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2000.
59. WILK R. (red.), KSIĄDZ A., ODLANICKI-POCZOBUT T., SZŁEK A., ZAJDEL A., ZIELIŃSKI Z.: Laboratorium techniki spalania. Wydawnictwo Pol. Śl., Gliwice 2001.
60. BIAŁECKI R., GRELA Ł., WĘCEL G.: Interaction f Radiation with Other Heat Transfer Modes. Rozdział w: KASSAB A., ALIABADI M.H. (eds.): Coupled Field Problems. WIT Press, Southampton, Boston 2001.
61. WILK R.: Low-emission combustion. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 2002.
62. SKOREK J: Ocena efektywności energetycznej i ekonomicznej gazowych układów kogeneracyjnych małej mocy. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 2003.
63. RUDNICKI Z.: Modelowanie matematyczne radiacyjnego przepływu energii. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 2003.

PODRĘCZNIKI AKADEMICKIE

wydane w latach 1947-2001

1. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Drgania skrętne wałów korbowych. AGH, Kraków 1947
2. OCHEŃDUSZKO St.(red. i współautor): Zarys miernictwa w dziedzinie techniki cieplnej. Śląskie Zakłady Graficzne w Bytomiu, Drukarnia nr 4 w Gliwicach. Gliwice 1952.
3. OCHEŃDUSZKO St., SZARGUT J.: Podstawy termodynamiki technicznej wraz ze spalaniem. PWN, Warszawa 1953. Wyd. II poprawione – PWN, Kraków 1953.
4. GÓRNIAK H., GUZIK A., SZARGUT J., WILK SŁ., OCHEŃDUSZKO St. (red): Zbiór zadań z termodynamiki technicznej. Cz. I – PWN, Kraków 1953. Cz. II – PWN, Kraków 1954. Cz. I i II - Wyd. II poprawione – PWN, Łódź-Kraków 1957. Cz. III – PWN, Łódź-Kraków 1955. Cz. IV – PWN, Łódź-Kraków 1955. Cz. V – PWN, Łódź-Kraków 1956.
5. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Drgania skrętne wałów. Część I. Zarys teorii. Politechnika Krakowska. Kraków 1957.
6. SULIMA-SZAWŁOWSKI K.: Drgania skrętne wałów. Część II. Atlas. Politechnika Krakowska. Kraków 1957.
7. SZARGUT J.: Termodynamika techniczna dla kierunku inżynierii sanitarnej. Studium Zaoczne Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1958.
8. SZARGUT J.: Termodynamika techniczna dla kierunków nieenergetycznych. Politechnika Śląska, Gliwice 1960. Wyd. II – 1965. Wyd. III – 1965. Wyd. IV – 1968. Wyd. V – 1970. Wyd. VI – 1971.
9. ŚWIERZAWSKI T. J., współpraca BES T.: Zbiór zadań z teorii reaktorów jądrowych. Podstawy teorii i tematy zadań. Politechnika Śląska. Gliwice 1964.
10. ŚWIERZAWSKI T. J., współpraca BES T.: Zbiór zadań z teorii reaktorów jądrowych. Rozwiązania zadań. Politechnika Śląska. Gliwice 1964.
11. SZARGUT J., GUZIK A., KOSTOWSKI E., WANDRASZ J., ZIĘBIK A.: Przykłady obliczeniowe z gospodarki cieplnej. Politechnika Śląska, Gliwice 1965. Wyd. II – 1966.
12. OCHEŃDUSZKO St. (red.), SIKORA J., TOMECZEK J.: Ćwiczenia z termodynamiki technicznej. Politechnika Śląska, Gliwice 1969.
13. PETELA R.: Technologia paliw. Odgazowanie, zgazowanie, spalanie. Politechnika Śląska, Gliwice 1969.
14. ŚWIERZAWSKI T. J.: Podstawy energetyki jądrowej. Politechnika Śląska, Gliwice 1969.
15. SZARGUT J., ZIĘBIK A.: Model matematyczny bilansu materiałowo-energetycznego zakładu hutniczego. SITPH, Katowice 1969.

16. SZARGUT J., GUZIK A., KOSTOWSKI E., WANDRASZ J., ZIĘBIK A.: Zbiór zadań z gospodarki cieplnej. Politechnika Śląska, Gliwice 1971. Wyd. II – 1975. Wyd. III – 1981.
17. PETELA R.: Użytkowanie paliw. Politechnika Śląska. Gliwice 1971. Wyd. II – 1972.
18. PETELA R.: Gospodarka cieplna. Politechnika Śląska. Gliwice 1971. Wyd. II – 1972.
19. PETELA R.: Pozyskiwanie paliw gazowych. Politechnika Śląska. Gliwice 1971.
20. ŁUKASZEK Wł.: Laboratorium techniki jądrowej. Politechnika Śląska. Gliwice 1972.
21. PETELA R.: Paliwa i ich spalanie. Politechnika Śląska, Gliwice 1973.
22. GDULA St.: Podstawy techniki cieplnej dla automatyków. Politechnika Śląska. Gliwice 1972. Wyd. II – 1974.
23. PETELA R.: Przepływ ciepła. Politechnika Śląska. Gliwice 1973. Wyd. II – 1975. Wyd. III – 1980.
24. SZARGUT J., ZIĘBIK A.: Metoda kompleksowa sporządzania bilansu energetycznego huty. Centralna Sekcja Energetyków przy ZG SITPH, Katowice 1974.
25. KOSTOWSKI E.(red.), GÓRNIAK H., SIKORA., SZYMCZYK J., ZIĘBIK A.: Zbiór zadań z przepływu ciepła. Politechnika Śląska. Gliwice 1973. Wyd. II – 1975. Wyd. III – 1978. Wyd. IV – 1983. Wyd. V – 1987. Wyd. VI – 1998.
26. ŁUKASZEK Wł.: Podstawy statystycznego opracowania pomiarów. Politechnika Śląska. Gliwice 1975. Wyd. II – 1985.
27. SKŁADZIEN J.: Termokinetyka (dla studentów wydziału elektrycznego). Politechnika Śląska. Gliwice 1975.
28. SZARGUT J.: Gospodarka cieplna. Przewodnik metodyczny dla studentów wyższych studiów technicznych dla pracujących. Politechnika Śląska, Gliwice 1975.
29. PRUGAR E.: Ochrona środowiska przed skutkami motoryzacji. Politechnika Śląska, Gliwice 1976.
30. PETELA R.: Paliwa i ich spalanie. Cz. I. Paliwa. Politechnika Śląska, Gliwice 1978. Wyd. II – 1982.
31. PETELA R.: Paliwa i ich spalanie. Cz. II. Spalanie. Politechnika Śląska, Gliwice 1978. Wyd. II – 1982.
32. PETELA R.: Paliwa i ich spalanie. Cz. III. Płomień. Politechnika Śląska, Gliwice 1982.
33. PETELA R.: Paliwa i ich spalanie. Cz. IV. Palniki. Politechnika Śląska, Gliwice 1984.
34. PETELA R. (red.), BŁASZCZYK J., PETELA G., WILK Kr., WILK R., ZAJDEL A.: Paliwa i ich spalanie. Cz. V. Laboratorium. Politechnika Śląska, Gliwice 1984.

35. KOZIOŁ J., KURPISZ K., RUDNICKI Z., SKŁADZIEN J., SKOREK J., SZARGUT J. (red.): Termodynamika. Pytania egzaminacyjne z odpowiedziami. Politechnika Śląska, Gliwice 1980. Wyd. II – 1982.
36. GÓRNIAK H., SZYMCZYK J.: Podstawy termodynamiki. Cz.I. Politechnika Śląska, Gliwice 1981. Wyd. II – 1993. Wyd. III – Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. Gliwice 1997.
37. GÓRNIAK H., SZYMCZYK J.: Podstawy termodynamiki. Cz.II. Politechnika Śląska, Gliwice 1982. Wyd. II – 1994. Wyd. III – Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. Gliwice 1999.
38. ŁUKASZEK Wł. : Podstawy programowania w języku FORTRAN dla maszyn cyfrowych Odra 1300. Politechnika Śląska. Gliwice 1984.
39. NADZIAKIEWICZ M.: Tłokowe silniki spalinowe w maszynach roboczych. Politechnika Śląska. Gliwice 1985.
40. RUDNICKI Z. : Radiacyjny przepływ ciepła w piecach przemysłowych. Politechnika Śląska. Gliwice 1985.
41. SKŁADZIEN J.: Termodynamika i termokinetika. Politechnika Śląska. Gliwice 1985.
42. KOSTOWSKI E.: Przepływ ciepła. Politechnika Śląska. Gliwice 1986. Wyd. II – 1991. Wyd. III – 1995.
43. FIC A.: Podstawy teorii reaktorów jądrowych. Politechnika Śląska. Gliwice 1987.
44. GÓRNIAK H., SZYMCZYK J.: Zbiór zadań z termodynamiki przepływu płynów. Politechnika Śląska. Gliwice 1987.
45. KOSTOWSKI E.: Problemy projektowania i wykonania budowli wieżowych. Cz. VIa. Wybrane zagadnienia przepływu ciepła w wykładzinie i w trzonie kominów przemysłowych. Wyższa Szkoła Inżynierska w Opolu. Opole 1988.
46. MAJZA E.: Przykłady zastosowań badań operacyjnych w energetyce cieplnej. Politechnika Śląska. Gliwice 1988
47. ZIĘBIK A.: Zagadnienia systemowe w energetyce cieplnej. Wyższa Szkoła Inżynierska w Opolu. Opole 1990.
48. ZIĘBIK A.: Systemy energetyczne. Politechnika Śląska. Gliwice 1989. Wyd. II – 1992.
49. ZIĘBIK A.: Przykłady obliczeniowe z systemów energetycznych. Politechnika Śląska. Gliwice 1990.
50. ŁUKASZEK Wł.: Zbiór zadań z osłon przed promieniowaniem jądrowym. Politechnika Śląska. Gliwice 1991.
51. POSTRZEDNIK S.: Termodynamika zjawisk przepływowych. Politechnika Śląska. Gliwice 1991.
52. ŁUKASZEK Wł.: Podstawy obliczeń osłon przed promieniowaniem jądrowym. Politechnika Śląska. Gliwice 1992.
53. POSTRZEDNIK S.: Termodynamika przepływów – wybrane przepływy nieodwracalne oraz przepływy molekularne. Politechnika Śląska. Gliwice 1993.

54. NADZIAKIEWICZ J., JEŁOWICKI A., KRUCZEK T., SZCZYGIEŁ I., SZEGA M., SZYMCZYK J., WYSTEMP E.: Laboratorium techniki ciepłej. Instrukcje ćwiczeń laboratoryjnych. Politechnika Śląska, Gliwice 1995.
55. ZIĘBIK A., SZARGUT J.: Podstawy gospodarki energetycznej. Politechnika Śląska, Gliwice 1995. Wyd. II – 1997

Profesorowie Politechniki Śląskiej

**Dr hab. inż. Andrzej NOWAK –
profesor Politechniki Śląskiej**

**Dr hab. inż. Ryszard BIAŁECKI –
profesor Politechniki Śląskiej**

**Dr hab. inż. Zbigniew RUDNICKI –
Profesor Politechniki Śląskiej**

Doktorzy nauk technicznych ITC

Dr inż. Adam CIESIOŁKIEWICZ

Dr inż. Lech DOBROWOLSKI

Dr inż. Adam FIC

Dr inż. Wiesław GAZDA

**Dr inż. Małgorzata
HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA**

Dr inż. Jacek KALINA

Dr inż. Tadeusz KRUCZEK

Dr inż. Andrzej KSIĄDZ

Dr inż. Stanisław KUCYPERA

Dr inż. Robert PIĄTEK

Dr hab. inż. Henryk RUSINOWSKI

Dr inż. Andrzej SACHAJDAK

Dr inż. Wojciech STANEK

Dr inż. Ireneusz SZCZYGIEŁ

Dr hab. inż. Andrzej SZŁĘK

Dr inż. Marcin SZEGA

Dr inż. Józef SZYMCZYK

Dr inż. Włodzimierz CHOLEWA

Dr inż. Krzysztof WILK

Dr hab. inż. Antoni ZAJDEL

Dr inż. Zbigniew ŹMUDKA

SKŁAD OSOBOWY INSTYTUTU TECHNIKI CIEPLNEJ

(na dzień 09. 06. 2001)

44-101 GLIWICE, ul. Konarskiego 22
tel. +48 (0) 32 237 16 61, +48 (0) 32 237 22 12
fax: + 48 (0) 32 237 28 72
e-mail itc@itc.polsl.pl
<http://www.itc.polsl.pl>

Dyrektor:

-Prof.dr hab.inż. Andrzej ZIĘBIK

Z-ca Dyrektora:

ds. Nauki:

-Prof.dr hab.inż. Jan SKŁADZIEN

ds. Dydaktyki:

-Dr hab.inż. Antoni ZAJDEL

Profesorowie:

-Prof.dr hab.inż. Edward KOSTOWSKI	ZPCEJiZO
-Prof. hab.inż. Joachim KOZIOL	ZECiChI
-Prof.dr hab.inż. Stefan POSTRZEDNIK	ZTSiSS
-Prof. dr hab.inż. Janusz SKOREK	ZTiEG
-Prof.dr hab.inż. Jan SKŁADZIEN	ZPCEJiZO
-Prof.dr hab.inż. Jan SZARGUT	ZECiChI
-Prof. dr hab.inż. Ryszard WILK	ZTSiSS
-Prof.dr hab.inż. Andrzej ZIĘBIK	ZECiChI

Profesorowie Politechniki Śląskiej

-Dr hab.inż. Ryszard BIAŁECKI	ZTiEG
-Dr hab.inż. Andrzej J. NOWAK	ZTiEG
-Dr hab.inż. Zbigniew RUDNICKI	ZPCEJiZO

Adiunkci:

-Dr inż. Adam CIESIOŁKIEWICZ	ZTSiSS
-Dr inż. Adam FIC	ZPCEJiŻO
-Dr inż. Wiesław GAZDA	ZECiChI
-Dr inż. -Małgorzata HANUSZKIEWICZ-DRAPAŁA	ZPCEJiŻO
-Dr inż. Jacek KALINA	ZTiEG
-Dr inż. Tadeusz KRUCZEK	ZECiChI
-Dr inż. Andrzej KSIĄDZ	ZTSiSS
-Dr inż. Stanisław KUCYPERA	ZTiEG
-Dr hab. inż. Henryk RUSINOWSKI	ZECiChI
-Dr inż. Wojciech STANEK	ZECiChI
-Dr inż. Ireneusz SZCZYGIEL	ZTiEG
-Dr inż. Marcin SZEGA	ZECiChI
-Dr hab. inż. Andrzej SZLĘK	ZTSiSS
-Dr inż. Józef SZYMCZYK	ZTiEG
-Dr inż. Anna TYSOWSKA	ZTSiSS
-Dr inż. Krzysztof WILK	ZPCEJiŻO
-Dr hab. inż. Antoni ZAJDEL	ZTSiSS
-Dr inż. Zbigniew ŻMUDKA	ZTSiSS

Asystenci i doktoranci:

-Mgr inż. Krzysztof BANASIAK	ZECiChł
-Mgr inż. Tomasz BURY	ZPCEJiŻO
-Dr inż. Robert CHOLEWA	ZTiEG
-Mgr inż. Krzysztof HOINKA	ZECiChł
-Mgr inż. Wojciech KOSTOWSKI	ZTiEG
-Mgr inż. Rafał KRUPPA	ZTiEG
-Mgr inż. Krzysztof LAMPERT	ZECiChł
-Mgr inż. Marcin LISZKA	ZECiChł
-Mgr inż. Tomasz MISZTAL	ZTSiSS
-Mgr inż. Ziemowit OSTROWSKI	ZTiEG
-Dr inż. Robert PIĄTEK	ZPCEJiŻO
-Mgr inż. Grzegorz PRZYBYŁA	ZTSiSS
-Mgr inż. Jacek SMOLKA	ZTiEG
-Dr inż. Andrzej SACHAJDAK	ZPCEJiŻO
-Mgr inż. Aleksandra WAWRO	ZTSiSS
-Mgr inż. Sebastian WERLE	ZTSiSS
-Dr inż. Gabriel WĘCEL	ZTiEG
-Mgr inż. Anna WRÓTNIAK	ZTSiSS

Pracownicy inż.-techn.:

-Mgr inż. Jacek JAMBORSKI	ZECiChł
-Inż. Zygmunt ZIELIŃSKI	ZTSiSS
-Adam KULCZYŃSKI	ZTiEG
-Jerzy PLACEK	ZPCEJiŻO

Pracownicy administracyjni:

-Zofia KWAŚNIEWSKA
-Marta PIOTROWSKA
-Agnieszka ZIMON

Aktualnie w skład Instytutu wchodzi 4 zakłady:

Zakład Energetyki Ciepłej i Chłodnictwa [ZECiChł]
kierownik: prof. dr hab. inż. Andrzej ZIĘBIK

Zakład Techniki Spalania i Silników Spalinowych [ZTSiSS]
kierownik: dr hab. inż. Ryszard WILK, prof. w Pol. Śl.

Zakład Termodynamiki i Energetyki Gazowej [ZTiEG]
kierownik: dr hab. inż. Janusz SKOREK, prof. w Pol. Śl.

**Zakład Przepływu Ciepła, Energetyki Jądrowej i Źródeł
Odnawialnych [ZPCEJiŻO]**
kierownik: prof. dr hab. inż. Jan SKŁADZIEN

Materialy źródłowe

- [1] Kronika Katedry Energetyki Ciepłej i Katedry Podstaw Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.
- [2] Kronika Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej.
- [3] SZEWAŁSKI R. i in.: Politechnika Lwowska, 1844-1945. Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1993.
- [4] POPŁAWSKI Z.: Dzieje Politechniki Lwowskiej, 1844-1945. Ossolineum. Wrocław 1992.
- [5] Zespół Redakcyjny Instytutu Techniki Ciepłej. 50 lat dla Politechniki Śląskiej.: Profesor Jan SZARGUT. Druk UkiP sc. Gliwice 1998.
- [6] KOSTOWSKI E. (red.): Jubileuszowy Zjazd Wychowanków Wydziału Mechanicznego Energetycznego oraz Sesja nt.: Energetyka Polska u Progu XXI wieku..
- [7] XXX –lecie Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej. Gliwice, 2001.
- [8] Księga Jubileuszowa 50-lecia Politechniki Wrocławskiej. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 1995.
- [9] Czterdziestolecie Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej. Zeszyty Naukowe Pol. Warsz.. Warszawa, 2001.
- [10] ZIELIŃSKI Z. J.: Lwów stolicą. Artykuł zamieszczony w Internecie. 2001.
- [11] Kronika Politechniki Śląskiej umieszczona w Internecie.
- [12] KOSTOWSKI E., DOBROWOLSKI L., DUBIEL A.: BIOGRAMY ABSOLWENTOW WYDZIAŁU, Gliwice 2003.
- [13] MAJKA J.: Kresy, śladami naszych przodków. Biblioteka „List”. Kraków 2002.
- [14] KSIĘGA WYDZIAŁU MECHANICZNO-ENERGETYCZNEGO POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 1995.

ISBN 83-918727-4-2